MENTEM ALIT ET EXCOLIT

K.K. HOFBIBLIOTHEK
ÖSTERR. NATIONALBIBLIOTHEK

4.Z.6

Digitized by Google

4. Z. 6.

Digitized by Google

SUBSIDIA DIPLOMATICA
AD
SELECTA JURIS
ECCLESIASTICI GERMANIAE
ET
HISTORIARUM CAPITA ELUCIDANDA
EX
ORIGINALIBUS ALIISQUE
AUTHENTICIS DOCUMENTIS
CONGESTA, NOTIS ILLUSTRATA ET EDITA
a
STEPHANO ALEXANDRO WÜRDTWEIN.
Eminentiſſ. ac Celſiſſ. Archi Epiſcopi Princ. Elect. Moguntini Conſiliario Eccleſ. Officiale &c. Inſignis Eccleſiæ Colleg. B. M. V. ad Gradus Decano &c.

TOMUS OCTAVUS.

HEIDELBERGÆ,
SUMPTIBUS TOBIÆ GOEBHARDT,
BIBLIOPOLAE UNIVERSITATIS BAMBERGENSIS
MDCCLXXVI.

ÖSTERR. NATIONALBIBLIOTHEK WIEN

Digitized by Google

BENEVOLO LECTORI SALVTEM.

Ingenti deſiderio in hunc usque diem deſideravimus, cum altero hocce Tomo ſolis Germaniæ Concordatis deſtinato ſimul edere Hiſtoriam eorundem Diplomaticam, ſed his deſideriis nunc facere ſatis æque impoſſibile eſt ac ædes conſtruere & palatia, quin omne lignum omnisque lapis ad manus ſint.

Deeſſe autem quam plurima documenta, quæ vel ex profeſſo de Concordatis agunt vel iisdem egregie illuſtrandis adminiculari videntur, docet ſubjuncta Argumentorum ſeries, quam ſubminiſtravit Bibliotheca Vindobonenſis.

Digitized by Google

DESVNT AD ANNVM

1431.

Septembr. 17.

Joannis Card. S. Angeli ad Baſilienſe Concilium Pontificii legati literæ, in quibus Colonienſem univerſitatem ad idem Concilium invitat.

Init. Quum neceſſarium ſit inſtanti tempore.

Cod. Can. 62. f. 13.

1431.

Eugenii Papæ Diploma quo juratos in conclavi cum aliis Cardinalibus Articulos confirmat.

Init. In qualibet Monarchia tam Eccleſiaſtica quam mundana.

Cod. Can. 68. f. 328.

1432.

Januarij 23.

Concilii Baſ. Literæ quibus univerſitas Colonienſis ad Concilium citatur.

Init. Ex talento ſapientiæ a divina providentia.

Cod. Can. 62. f. 14.

1432.
Januarij 5.

Narratio eorum, quæ nuntius vidit & audivit Pragæ cum Baſilienſis concilii Litteras illuc pertulit.

Init. Præterea quia nuper ad placitum.
Cod. Can. 62. f. 76.

1432.
Januarij.

Quatuor propoſitiones factæ in publica congregatione ſacri Concilii Baſilienſis per ipſum Generale concilium unanimiter & concorditer, præſente illo Epiſcopo Veneto, qui portaverat Bullas diſſolutionis Concilii.

Init. Primo fuit quod urgens neceſſitas.
Cod. Can. 62. f. 19.
vid. Lab. T. XVII. col. 446.

1432.
Januarij.

Univerſitatis Pariſienſis literæ ad ſynodum Baſilienſem, in quibus Patres hortatur, ut in incoepto permaneant & Papæ, ſi concilium diſſolvere velit, reſiſtant.

Init Ad veſtrarum dominationum harum ſerie perducimus.
Cod. Can. 62. f. 20. p. 2.

1432.

Tenor Capitulorum inter concilium Baſil. & Civitatem Baſileam concluſorum.

Init. Ut in civitate Baſilienſi.

Cod. Can. 69. f. 141. & fol. 456. p. 2. adhuc exemplum in fine amplius eſt.

1432.

Diſſertatio anonymi, in qua probatur, Julianum Cardinalem S. Angeli eſſe legitimum præſidem concilii Baſilienſis.

Init. Quamvis utile ſit de re magna disputare.

Cod. Can. 69. f. 52. p. 2.

1432. ut videtur.

Epiſtola Cardinalis S. Euſtachii ad Julianum Cardinalem S. Angeli. Nimiam lenitatem & lentitudinem ſynodi carpit.

Init. Excepi literas ſacri Concilii & V. R. P.

Cod. Can. 69. f. 63. & Cod. Can. 115. f. 34.

1432.

Novembris 26.

Conradi Moguntini Archiepiſcopi S. R. I. ſeptem viri literæ ad ſynodum Baſilienſem. Afflictam valetudinem cauſſatur, quo minus ipſe ſynodo intereſſe poſſit,

&

& narrat ſe interea legatos ſuos ad eam miſiſſe.

Init. Literas veſtras Bulla veſtra plumbea.

Cod. Can. 69. f. 64.

1432.

Novembris 24.

Libellus ſupplex Pontifici oblatus nomine Theodorici Archiepiſcopi Colonienſis, Rectoris aliorumque Univerſitatis Colonienſis Doctorum, ut liceat eis eligere confeſſarium, qui poſſit eos a caſibus ſedi Apoſtolicæ reſervatis abſolvere; item rogant pro indulgentia in Articulo mortis.

Init. Supplicat veſtræ ſanctitati devota.

Cod. Can. 62. f. 14. p. 2.

1432.

Formula ſupplicis libelli ut confeſſario per Oratores eligendo poteſtas plena fiat abſolvendi viros quoſdam religioſos.

Init. Pro Parte E. & E. oratorum.

Cod. Can. 69. f. 64. p. 2.

Juliani Cardinalis S. Angeli literæ, quibus poteſtatem facit eligendi confeſſarium juxta formulam præcedentis ſupplicis libelli.

Init. Benigne ſunt nobis illa concedenda.

Cod. Can. 69. f. 70. p. 2.

1432. ut videtur.

Anonymi breve ſcriptum, in quo oſtenditur non eſſe neceſſariam ſententiam ſuper contumacia ad hoc ut ad ſuſpenſionem Eugenii procedi poſſit.

Init. Vidi cedulam Paternitatis veſtræ & allegata.

Cod. Can. 69. f. 68.

1432.

Auguſti 20.

Archiepiſcopi Lugdunenſis Epiſtola ad Concilium Baſilienſe. Poſt Breve tempus ſe cum aliis prælatis ad ſynodum venturum ſcribit.

Init. Jubent me V. R. P. ad concilium accedere.

Cod. Can. 69. f. 163. p. 2.

1432.

Maij 15.

Salvus conductus a Concilio Baſilienſi conceſſus electo, nobilibus, & clero Trevirenſi.

Init. Quia pro diſſenſione ſeu diſcordia.

Cod. Can. 69. f. 169.

1432.

1432.

Formula teſtimonii de collato cuidam Wilhelmo Friſingenſis Diœceſis clerico ſubdiaconatus ordine.

Init. Nos Jo. Dei & Apoſtolicæ ſedis gratia Epiſcopus &c.

Cod. Can. 69. f. 169. p. 2.

1432.

Auguſti 30.

Litera miſſa per quemdam Prædicatorem Pragenſem & inter alios magis reputatum, Priori Prædicatorum Baſileæ & Magiſtro Heinrico Tocke Sac. Theol. Profeſſori, & fuerunt etiam pro parte ſacri concilii in tractatu cum Bohemis in Egra habito. Hortatur ut ſalvus conductus pro Boemis celeriter expediatur, & hoſpitia honeſta parentur.

Init. Literas Concilii Baſilienſis ſalvi conductus.

Cod. Can. 69. f. 170.

1432.

Maij 10.

Synodi Baſilienſis literæ, ad Regnum Angliæ. Hortatur populum Angliæ, ut operam ſuam cum Legatis a ſynodo mittendis conferat ad pacem inter Reges Angliæ & Galliæ conciliandam.

Init. Mediator Dei & hominum Redemptor.
Cod. Can. 69. f. 168. & f. 398. p. 2.

Eodem pæne Exemplo miſſa fuit ad Regnum Franciæ quam edidit Manſi. T. IV. col. 304.

1432.

Septembris 21.

Epiſtola credentialis ad ſynodum Baſilienſem a Baronibus regni Boemiæ & Marchionatus Moraviæ pro Nicolao de Humpeletz Notario majoris civitatis Pragenſis & Joanne de Zacz legatis ad ſynodum.

Init. Egregios ac ſpectabiles viros.
Cod. Can. 69. f. 171. p. 2.

1432.

Julij 25.

Procuratorium miſſum ad Concilium Baſilienſe per Cardinales quinque in forma legali, quibus cum non integrum eſſet ad Concilium accedere, procuratores ſuos in eodem concilio conſtituerunt Brandam Epiſcopum Porſuenſem. Placentinum vulgariter nuncupatum &c.

Init. Tenore præſentis publici. quod anno a nativitate domini 1432. Indict. X. die vero XXV. Menſis Julii.
Cod. Can. 69. f. 173. p. 2.

1432.

1432.

Julij 27.

Humfridi Comitis Gloceſtriæ literæ ad ſynodum Baſileenſem. Oratores ſynodi relaturos cur ſerius ad promovendum concilii opus adgreſſus fuerit, cum exhortatione ad patres.

Init. Me pridem veſtræ, quos mihi per R. in Xt̃o P.

Cod. Can. 69. f. 175. p. 2.

1432.

Auguſti 23.

Academiæ Avenionenſis Litteræ ad ſynodum Baſileenſen. Mittunt ad eam legatos Petrum Somardi decretorum Doctorem &c.

Init. Mittimus ad vos & veſtram ſanctam.

Cod. Can. 69. f. 176. p. 2.

1432.

Lentuli & Pilati Epiſtolæ ſuppoſititiæ de Chriſto.

Init. Apparuit temporibus iſtis.

Cod. Can. 69. f. 177. p. 2.

1432.

Bartholomæi Vellatis Vice comitis Epiſcopi Navarienſis Oratio edita & habita per eum

apud

apud Regem Galliæ Oratoris Concilii & Legati munere fungentem.

Init. Dudum majores noſtri ſereniſſime Princeps.

Cod. Can. 69. f. 342. p. 2.

Relatio Novarienſis poſt obitam legationem in Concilio.

Init. Niſi veſtra auctoritas.

Cod. Can. 69. f. 347. p. 2.

1432. ut videtur.

Baſilienſis ſynodi ad Joannem Archiepiſcopum Salzburgenſem. Petit ut citationem ad videndum declarari in excommunicationem ſe incidiſſe eo quod ad Concilium ſæpe moniti non venerint quibusdam provinciæ ſuæ Epiſcopis & Abbatibus S. Lamberti, ſignificare curet.

Init. Quia non nulli veſtræ provinciæ.

Cod. Can. 69. f. 377. p. 2.

1432. ut videtur.

Concilii Baſilienſis litteræ ad omnes fideles ut ab hæreticis caveant, & ſi qua eorum ſcripta ad manus ipſorum pervenerint, clauſa ad ſynodum mittant.

Init. Veritatis Magiſter imo ipſa æterna.

Cod. Can. 69. f. 378. & Cod. Th. 589. f. 48. p. 2.

1432.

1432. ut videtur.

Joannes abbas neſcio cujus inſtituti & loci conſtituit duos Monachos Coenobii ſui procuratores in Concilio Baſileenſi.

Init. Joannes permiſſione divinâ humilis Abbas.

Cod. Can. 69. f. 379.

1432.

Januarii 26.

Amadei Ducis Sabaudiæ litteræ ad ſynodum Baſileenſem. Laudato Patrum ſtudio hortatur eos, ut cum Roman. Rege agant ad hoc, ut concilium promoveat, quam in rem & ille operam ſuam pollicetur.

Init. Ex literis per Reverendiſſimas circumſpectiones.

Cod. Can. 69. f. 381. p. 2.

1432.

Januarii 23.

Synodi Baſilienſis Epiſtola ad Epiſcopum Auguſtanum. Vocat eum rurſus una cum aliis diœceſis prælatis ad Concilium.

Init. Mirari ſatis non ſufficimus.

Cod. Can. 69. f. 383.

Eandem Epiſtolam Noviomenſi Epiſcopo inſcriptam edidit Manſius. ſuppl. T. IV. c. 245.

245. vide quæ ad notat in fine ejuſdem Epiſtolæ.

1432.

Martij 18.

Philippi Ducis Burgundiæ litteræ ad ſynodum Baſilienſem. Certiorem facit ſynodum de actis & ſermonibus habitis cum Philiberto de Rupe conſiliario & Legato Ducis Sabaudiæ, cujus in ſynodum ſtudium ſe æmulari ſcribit.

Init. Paulo poſt receſſum oratorum veſtrorum.

Cod. Can. 69. f. 385. p. 2.

1432. ut videtur.

Anonymi exhortatio ad ſynodum.

Init. Ad pacis & concordiæ ſtudia.

Cod. Can. 69. f. 387. p. 2.

1432.

Auguſti 24.

Alfonſi Card. S. Euſtachii epiſtola ad ſynodum, ad quam mittit Patriarcham Antiochenum, Epiſcopos Uticenſem, Gadicenſem & Cavallicenſem P. Somardi Decretorum Doctorem, primicerium Academiae Avenionenſis & alios religioſos viros.

Init.

Init. Cupiens ſummo animi deſiderio.
Cod. Can. 69. f. 392. p. 2.

1432. ut videtur.

N. Epiſcopi Baſilienſis mandatum, ut Henricus Mengher executor indulgentiarum ſynodi Baſilienſis pro unione Græcorum admittatur ad eas publicandas in cunctis ejusdem diœceſeos eccleſiis.

Init. N. Dei ac Apoſtolicæ ſedis gratia Epiſcopus Baſilienſis.
Cod. Can. 69. f. 393. p. 2.

1432. ut videtur.

Reſponſum juridicum in cauſa Salzburgenſi in quo probatur non eſſe dandam remiſſoriam cauſæ probandæ conſvetudinis, quando ea eſt irrationabilis ac potius corruptela.

Init. Certum eſt quod remiſſio dari non debet.
Cod. Can. 69. f. 394.

1432. Martij 21.

Synodi Baſilienſis literæ ad Philippum Ducem Burgundiæ, quem ad pacem cum Galliæ Rege ſanciendam hortatur.

Init. Inter mortales nil profecto dulcius.
Cod. Can. 69. f. 399. p. 2.

1432.

1432. ut videtur.

Synodi Baſilienſis literæ ad Regem Galliæ, apud quem queruntur de immoderato quorundam Gallorum animo in Concilio, qui Romanæ curiæ vitia emendare volentes, ipſam Eccleſiam perditum eunt, poteſtate omni quoad beneficia Pontifici ademta.

Init. S. i. r. e. . . . veteres eam ingentibus erumnis.

Cod. Can. 69. f. 400. p. 2.

1432. ut videtur.

L. Thermidæ epiſtola ad Nicolaum Albergatum Archiepiſcopum Bononienſem S. R. E. Cardinalem nuper renuntiatum.

Init. Ridendus forſan videri tibi poſſem.

Cod. Can. 69. f. 401. p. 2.

1432. ut videtur.

Ejusdem L. Thermidæ Epiſtola ad medicum quendam Patavinum, a quo conſilium & remedium petit ad ſiſtendam gonorrheam.

Init. Non quia dulciſſimæ conſvetudinis.

Cod. Can. 69. f. 402. p. 2.

1432. ut videtur.

Capitulum excerptum ex ſumma vitiorum Magiſtri Pariſienſis de conſuetudinibus

Morum

Morum Eccleſiarum quæ ſolum nobiles in canonicos recipiunt.

Init. Oſtenſo quod nobilitas carnis.

Cod. Can. 69. f. 403.

1432.

Februarij ultima.

Mandatum factum Romæ Cardinalibus Corteſanis nomine Eugenii Papæ de non exeundo urbem.

Init. Ex parte ſanctiſſimi in X^to patris.

Cod. Can. 88. f. 5. p. 2.

1432. ut videtur.

Synodi Baſilienſis Bulla miſſa Metropolitanis & aliis eorum ſuffraganeis ad exigendam etiam ab exemptis collectam ipſis impoſitam.

Cod. Can. 88. f. 6. p. 2.

1432. ut videtur.

Eberardi (alii Gerardi) Landriani Epiſcopi Laudenſis oratoris ſacri concilii oratiuncula ad plenam & notabilem univerſitatem Colonienſem.

Init. Non eo nunc animo hæc a nobis.

Cod. Can. 69. f. 313. & Cod. Can. 115. f. 23. p. 2.

1432. Junij 28.

M. Henrici Toke S. Theologiæ profeſſoris & Canonici Magdeburgenſis oratio ad Boemos nomine legatorum concilii Baſilienſis eos ad id concilium vocantium.

Init. Duo ſunt hic principaliter peragenda. Cod. Can. 115. f. 29. p. 2. & Cod. Th. CCIV. num. XV. 1. c. f. 110. ubi annus.

1432.

Epiſtola Regis Francorum ad Bohemos in Concilio Baſilienſi exiſtentes.

Init. Urget nos fratres ſincere dilecti pietas. Cod. Can. 115. f. 171. p. 2.

1432. Octobris 18.

Inſtructiones pro fratre Petro Canonico Regulari nomine Baſilienſis concilii, ituro ad ſereniſſimum Principem Regem Romanorum.

Init. Poſt ſalutationem explicabis ſue ſerenitati.

Cod. Can. 115. f. 180. p. 2.

1432. ut videtur.

Sermo prioris ſancti Benigni ord. S. Benedicti Cluniacenſis de auctoritate & poteſtate concilii.

Init.

Init. Quia ſecundum Hilarium.
Cod. Can. 115. f. 183.

1432.
Octobris 27.

Copia litteræ vocationis ad concilium Baſilienſe Epiſcopis ac principibus.
Init. Inter cunctas &c.
Cod. Can. 115. f. 201.

Copia alia ad Principes univerſos.
Init. Inter cunctas &c. Dat. ut ſupra 1432.
Cod. eod. f. 201. p. 2.

1431. Martij ultima.

Adnotationes Hiſtoricæ de occaſione initio & progreſſu concilii Baſilienſis.
Cod. Th. 482. f. 353. p. 1. & 2.

1432. ut videtur.

Formula teſtimonii iis dandi, qui pecuniam pro indulgentiis a concilio Baſilienſi conceſſio ſolverunt. item abſolutionis formula, qua uti debet confeſſarius.
Cod. Th. 253. f. 288.

1432. ut videtur.

Reſponſio data a legatis concilii Baſilienſis ad articulos Bohemorum.
Init. Quantum ad Articulum de prædicatione verbi Dei.
Cod. Th. 261. f. 428. p. 2.

1432.

Modus obſervandus in ſeſſionibus conciliorum generalium practicatus & obſervatus in Concilia Conſtantienſi.

Init. Primo in loco ubi tenetur ſeſſio.

Cod. Can. 88. f. 50.

Cod. Can. 69. f. 155.

1432.

Bulla, ut nullus in curia Romana ad Epiſcopatus vel alias prælaturas promotus recipiatur, niſi ea de re litteras edat.

Init. Injuncta nobis debitum ſervitutis.

Cod. Can. 69. f. 156.

1432.

Alia Bulla ut nulla Provincia civitas, caſtrum villa &c. obtentu æris alieni Eccleſiaſtico ſupponatur interdicto.

Init. Provide attendentes quod ut.

Cod. Can. 69. f. 156. p. 2.

1432.

Alia Bulla, qua prohibetur, ne cadavera eorum præſertim, qui peregre moriuntur exenterentur & in partes ſcindantur, atque oſſa alio tumulanda mittantur, ſed in loco ubi mors contigit, aut alio vicino interea ſepeliantur, donec ad locum ubi ſepulturam elegerint deportentur.

Init.

Init. Deteſtandæ fœditatis abuſum.
Cod. Can. 69. f. 156. p. 2. ibid.

1432.

Decretum Excommunicationis Pontifici reſervata in eos, qui pacti fuerint, vel acceperint dederintve pro aliqua juſtitia ſive gratia pro ſe aut pro alio in judiciis, ſeu alias per litteras apoſtolicas & quibuscumque modis apud ſedem Apoſtolicam obtinenda.

Init. Excommunicamus & anathamatizamus.
Cod. Can. 69. f. 157.

1432.

Bulla Benedicti Papæ qua decernitur eos qui litteras in forma pauperum a ſede Apoſtolica obtinuerunt non admittantur ad Beneficia quæ eum valorem excedunt.

Init. Ad providam circumſpectionem.
Cod. Can. 69. f. 157. p. 2.

1432. Maij 18.

Articuli de quibus inter Baſilienſis concilii legatos & Boemos convenit Egræ; item formula ſalvi Conductus a concilio dati.

Init. Dabitur ambaſiatoribus & nuntiis.
Cod. Th. 477. f. 225.

Salvi Conductus. Init. *Recognoſcimus tenore præſentium univerſis.*

1432.

Oratio Polemarii apud Huſſitas habita ſed initio mutila.

Cod. Th. 477. f. 263.

Vide Cochlæi Hiſt. Huſſit. p. 260. 261.

1432.

Quatuor Articuli Boemorum declarati.

Init. Communio diviniſſimæ Euchariſtiæ.

Cod. Th. 477. f. 266. p. 2.

1432.

Januarii 26.

Baſilienſis ſynodi ad Leonardum Epiſcopum Patavienſem litteræ, quibus eum ad Concilium invitat.

Init. Mirari ſatis non ſufficimus.

Cod. Th. 589. f. 47. p. 2.

Exſtat apud Lab. T. XVII. C. 245. ſed Epiſcopo Noviomenſi inſcripta.

1432. ut videtur.

Tractatus apologeticus pro concilio Baſilienſi, in quo autor cujus nomen ibi non adponitur, ſententiam adverſus Eugenium latam tuetur & contendit nemini inte-

integrum eſſe abjicere obedientiam erga Baſilienſem ſynodum, aut neutram in partem inclinare.

Init. Ex ſupradicto Capitulo non nulli dicunt fundari.

Cod. Th. 253. f. 126.

1432. Martij 8.

Eugenii Papæ IV. Diploma, in quo privilegia curialium continentur.

Init. Divina in eminentis ſedis apoſtolicæ ſpecula.

Cod. Hiſt. Eccl. 127. f. 64.

1432. ut videtur.

Anonymi Epiſtola ex concilio Baſilienſi Joanni de Rokizana occulte ſcripta, qua illi non nullas auctoritates de communione ſub utraque ſpecie ſignificat.

Init. Mitto vobis certas.

Cod. Hiſt. Prof. 1083. f. 52.

1432. f.

Diſſertatio, in qua probatur licitam eſſe Boemorum vocationem ad ſynodum Baſilienſem, non obſtantibus legibus, quæ diſputationes de fide vetant. auctore non indicato.

Init. Sacrum Generale concilium.

Cod. Can. 69. f. 317. p. 2.

1432.
Junij 5ta.

Epiſtola miſſa per Julianum legatum in Germania D. Eugenio Papæ de loco concilii Baſilienſis.

Init. Jam nunc univerſus cognoſcit orbis.
Cod. Can. 68. f. 177. p. 2. & Cod. Can. 115. f. 153. p. 2.
Exſtat in Orthuini Gratii Faſciculo rer. expet. a fol. 32. edit. 1535.

1432. Jan. 13.

Juliani legati Epiſtola ad Eugenium.

Init. Multa me cogunt libere & intrepide.
Cod. Can. 115. f. 160.
In Orthuini Gratii Faſciculo rer. expet. a fol. 27. edit. A. 1535.

1432. f.

Legatorum Galliæ Regis ad Imperatorem litteræ ad Boemos, quos ad concordiam hortantur, & a novitate doctrinæ avocant.

Init. Quamquam in fidei cauſa.
Cod. Can. 62. f. 57. p. 2.

1433. Aprilis 13.

Literæ credentiales ut vocant a ſynodo Baſilienſi datæ legatis ad Boemos.

Init.

Init. Quanto charitatis ardore.
Cod. Th. 477. f. 268. p. 2.

1433.

Propoſitiones legatorum Baſilienſis concilii ad Boemos & Boemorum reſponſiones.
Init. Secundum ea, quæ in Baſilea.
Cod. Th. 477. f. 269.

1433.

Sermo ex parte Ambaſiatorum Concilii ad Boemos per Dominum Auditorem.
Init. Verba hæc, quæ pro exordio.
Cod. Th. 477. f. 229.

1433.

Alia propoſitio legatorum Boemis facta.
Init. Salvator noſter Dominus Jeſus.
Cod. Th. 477. f. 277.

1433.

Reſponſum Baronum, militum clientum, civitatum regni Bohemiæ & Marchionatus Moraviæ.
Init. Cum duo commendata per.
Cod. Th. 477. f. 282.

1432.
Maij 7.

Arenga M. Laurentii ex parte univerſitatis Pragenſis in viſitando Ambaſiatores concilii, qui venerunt Pragam feria VI. (ſic.

 ſed

ſed videtur poſitum pro IV.) in die Staniſlai A. 33 quos viſitavit univerſitas, feria 4. poſt eorum adventum cum quibusdam munuſculis.

Init. Libet profecto & expedire dinoſcitur.

Cod. Th. 477. f. 287.

1433.

Julij 4.

Propoſitio facta feria V. poſt ſolemnitatem Pentecoſtes coram clero Pragenſi, quæ fuit 4. Julij Anno 1433. quando oratores ſacri Concilii ipſum clerum viſitarunt.

Init. Quoniam non poteſt obliviſci mater filiorum.

Cod. Th. 477. f. 288.

1433.

Sermo Boemorum nomine ad legatos concilii habitus.

Init. Superne oculos meos attollens.

Cod. Th. 477. f. 291. p. 2.

1433.

Septembr. 10.

Eduardi Portugalliæ & Algarbiæ Regis Literæ ad ſynodum Baſilienſem cui negotium ſaciendæ inter Gallos & Anglos pacis ſtudioſe commendat.

Init.

Init. Grande deſiderium vehemensque cogitatio.

Cod. Th. 253. f. 321. p. 2.

1433.

Joannis de Raguſio Alia Oratio ejusdem argumenti, ſive de communione ſub utraque ſpecie & de communione puerorum in qua reſpondet ad replicas M. Joannis de Rokuzana.

Init. Ad Replicas Magiſtri Joannis de Rokiſana.

Cod. Can. 89. f. 133.

vide Gentil.

1433.

Initium Tractatus cujusdam de communione ſub utraque adverſus primum Articulum Boemorum ſine nomine auctoris.

Init. Quarundam religioſarum perſonarum.

Init. Locuturus de diviniſſimo Eycharistiæ ſacramento, opus ipſum.

Cod. Can. 89. f. 211.

1433.

H. de Campo Epiſtola ad univerſitatem Colonienſem ut opinor, cui mittit Bullam Eugenii qua irritabat translationem Baſilienſis concilii.

Init.

Init. Jam dudum ante aliquot dies.
Cod. Can. 62. f. 86. ibid.

1433. ut videtur.

Formula libelli nomine cujusdam Friderici Eccleſiæ cujusdam cathedralis Canonici oblati Alberto Varentrap Cantori Leodienſi, judici cauſarum concilii Baſilienſis & commiſſario.
Cod. Can. 69. f. 71.

1433.
Martij 17.

Littera Univerſitatis Pariſienſis directa ſuper condemnatione propoſitionis M. Johannis Parvi.
Init. Veritas præſertim noſtræ fidei.
Cod. Can. 69. f. 72.

1433. ut videtur.

Formula Ceſſionis liti, & formula acceptationis hinc inde.
Cod. Can. 69. f. 72. p. 2.

1433.
Novemb. ult.

Compactata & concordata legatorum ſacri Baſilienſis concilii cum Bohemis ſuper quatuor Articulis.
Cod. Can. 69. f. 433.

Alia

Alia Compactata & concordata in Egra, ſeu declarationes novæ. ibid. f. 444.

1433. ut videtur.

Cauſæ, quare prætenſa decreta nuper in Baſilea edita ſunt nulla iniqua & exorbitantia.

Cod. Can. 88. f. 2.

1433.

Collatio facta in die ſanctæ Trinitatis per M. Henricum Kaldeyſen Ambaſiatorem Domini Moguntinenſis Doctorem in Theologia.

Init. Quia tu fili cariſſime.

Cod. Can. 115. f. 38.

1433. ut videtur.

Collatio facta per M. Joannem Polmair (de Palamar) ſacri Palatii Apoſtolici Auditorem ipſo die S. Michaelis.

Init. In hac ſacratiſſima celebritate.

Cod. Can. 115. f. 44. p. 2.

1433. ut videtur.

Collatio Venerabilis M. Henrici Kaldeyſen ord. Prædicat. facta in exequiis M. Michaelis (Paſtoris Pragenſis) procuratoris de cauſis fidei.

Init. Cum ſacri Canones juxta veritatem.

Cod. Can. 115. f. 49.

1433.

1433. ut videtur.

Sermo de S. Hieronymo ſine auctoris nomine.

Init. Si quis veſtrum me forte miratur.

Cod. Can. 115. f. 53. p. 2.

1433. ut videtur.

Collatio quæſtionis, utrum liceat Eccleſiam bonis ſive rebus temporalibus abundare; ſine autoris nomine.

Init. Noverint experientiæ veſtræ.

Cod. Can. 115. f. 253. p. 2.

1433.

Oppoſitiones collectæ ex his quæ per Reverendiſſimum D. legatum plurimum egregie & per alios dominos prælatos, & Magiſtros dicta fuerunt, & ſolutiones ad ipſa ſuper articulos Bohemorum præſertim quarto per modum dialogi opponentis & reſpondentis.

Init. Ne fruſtra occupemus tempus.

Cod. Can. 115. f. 301.

1433. ut videtur.

Cauſæ, quæ Regiam majeſtatem non tantum habent movere ad ſtandum principaliter in Senis, & non concilium accedere, imo & neceſſitare pro bono ſtatu univerſalis eccleſiæ Romanæque ſimiliter ſacri Concilii

cilii ac Imperii & deinceps pro eſtimatione & honoris ſui præſervatione.

Init. Si majeſtas ſua Regia.

Cod. Can. 115. f. 309. p. 2.

1433.

Legati Regis Luſitaniæ oratio in ſynodo Baſilienſi habita.

Init. Plato graviſſimus ſtoicæ.

Cod. Th. 253. f. 305.

1433. f.

Oratio ſine nomine auctoris, qui videtur eſſe legatus Ducis Mediolanenſis in ſynodo Baſilienſi habita in qua ſuadetur, ut Patres Papiam commigrent cum de loco ob adventum græcorum mutando deliberaretur.

Init. Magnæ ſæpe res atque arduæ.

Cod. Th. 253. f. 308. p. 2.

1434.

Epiſtola ad univerſitatem Colonienſem ſine nomine ſcribentis qui ei mittit exemplum cujusdam ſynodalis decreti ſeſſ. XVII. ut reor, præſente Imperatore Sigismundo editi, & ſignificat vidiſſe ſe litteras Generalis ord. Min. olim concilii Baſilienſis capitalis adverſarii, pollicentis ſe intra 15. dies in concilio ad futurum item concilii

lega-

legatos in die S. Martini *Tractatum dietæ publicæ* habuiſſe cum Rege Boemiæ.

Init. Mitto vobis copiam decreti.

Cod. Can. 62. f. 93.

1434.

Februarii 15.

Diſſertatio ſine nomine auctoris. Utrum præſidentes in Bulla Rugenii quarti nominati debeant ſeu poſſint admitti illarum vigore ſalvis auctoritate & libertate Generalium Conciliorum ſpecialiter Conſtantienſis & Baſilienſis & præeminentia poteſtatis, quæ in Eccleſia reſidet ſupra cunctos fideles.

Init. In ſacro Generali Baſilienſi concilio.

Cod. Can. 68. f. 36. &

Cod. Can. 73. f. 37.

1434. ut videtur.

Epitome ſive brevis hiſtorica narratio Conciliorum Generalium a Nicæno usque ad Vienenſe ſub Clemente quinto.

Init. De ſacroſanctis ſynodis ſeu conciliis.

Cod. Can. 68. f. 58.

1434. ut videtur.

Opuſculum de ſanctitate & poteſtate Eccleſiæ atque auctoritate Generalium conciliorum.

Init.

Init. Apud ſapientes in deciſione.
Cod. Can. 68. f. 70.

1434.
Maij 17.

Decretum ſeu Privilegium incorporatis Concilio a ſynodo conceſſum.

Init. Attendens circa ſtatum & commodum.
Cod. Can. 69. f. 414.

1434. ut videtur.

Reſponſum ad quinque Dubia occaſione cap. *Frequens* concilii Conſtantienſis in Baſilienſi exorta.

Init. Cum per capitulum *frequens.*
Cod. Can. 73. f. 64. p. 2.

1434. ut videtur.

Thomæ de Birago ſacri conſiſtorii Advocati opuſculum de auctoritate & poteſtate concilii univerſalis, in quo pro papa adverſus concilium concludit.

Init. Requiſitis a me ut de auctoritate.
Cod. Can. 73. f. 72.

1434. ut videtur.

Joannis Archidiaconi Tiraſenſis Tractatus pro Eugenio Papa IV. adverſus concilium Baſilienſe.

Init. Quia frequenter audio.
Cod. Can. 73. f. 306.

1434.

Prioris S[ti] Benigni ord. S. Benedicti Cluniacenſis ſermo de Dominica ſexageſimæ.

Init. Ut ſemine gratiæ Dei.

Cod. Can. 111. f. 192.

1434.

Februarij 15.

Diſſertatio, utrum legati ab Eugenio IV. miſſi ad concilium Baſilienſe admitti poſſint ſalva auctoritate & libertate conciliorum Generalium ſpecialiter Conſtantienſis.

Init. In ſacro Generali Baſilienſi concilio die Lunæ XV. Febr.

Cod. Th. 195. f. 187. p. 2.

Reſpondetur negative conf. ſeſſ. XVII.

1434. f.

Errores Græcorum.

Init. Ab ipſa Majeſtate divina negant tertiam.

Cod. Th. 195. f. 209. p. 2.

1434. f.

Errores Græcorum per Andream Hiſpanum Megarenſem Epiſcopum collecti.

Init. Noverint cuncti chriſtiani.

Cod. Th. 205. f. 25. p. 2.

1434.

1434. f.

Opuſculum de proceſſione Spiritus ſancti a patre & filio contra græcos, ſine auctoris nomine.

Init. Recuſant Græci confiteri,

Cod. Th. 205. f. 26. p. 2.

1434. f.

Diſputatio de poteſtate Papæ & concilii Generalis, ſine nomine auctoris, qui concilium ſupra papam ſtatuit.

Init. Utrum Pontifex ſummus pro hujus quodlibeti deciſione.

Cod. Th. 636. f. 1.

1434. f.v 38.

Opuſculum conſtans XVI. articulis, in quo defenditur Papæ poteſtas ſupra totam Eccleſiam ſimul & collective ſumptam ſine deſignatione auctoris.

Init. Pro juſtitia agonizare. Quemadmodum de officiis.

Cod. Th. 636. f. 28.

1434. f.v 38.

Tractatus ſeu conſiderationes de poteſtate concilii ſupra papam ſcriptus occaſione concilii Baſilienſis.

Init. Conſideratio prima ſanctæ Eccleſiæ univerſali.

Cod. Th. 636. f. 38.

1434. f. v. 38.

S. Joannis Chryſoſtomi homilia de adventu Spiritus ſancti in ordine XVII. & bene facit pro auctoritate Eccleſiæ.

Init. Multi quidem fluctus & immanes.

Cod. Th. 636. f. 93.

1434. f. v. 38.

Ludovici Pontani Romani non a Patria, ſed quod majorem ætatis ſuæ partem Romæ exegerit, Protonotarii Apoſtolici Baſileæ A° 1439. defuncti (vide hic Gentilot.) diſſertatio de poteſtate Eccleſiæ univerſalis ſupra papam.

Init. Omnipotentis Dei poſtulato ſuffragio. Beatiſſimus Papa ſextus.

Cod. Th. 636. f. 95. p. 2.

1434. f. v. 1438.

Teſtimonia conciliorum & SS. PP. pro auctoritate Eccleſiæ ſupra papam.

Init. Ad oſtendendum quod Concilium.

Cod. Th. 636. f. 97. p. 2.

1434.
Maij 1.

Articuli ſynodi Generalis cleri Regni Bohemiæ aō D. 1434. in feſto Sti Jacobi Apoſtoli in civitate inclyta Pragenſi celebratæ.

Init.

Init. In primis pio & fideli corde.
Cod. Th. 944. f. 1.

1434.

Formula & norma eligendi Epiſcopum Albienſem durante ſynodi Baſ. confecta.
Init. Noverint univerſi quod.
Cod. Can. 68. f. 1.

1434. f.

Caroli VII. Galliæ Regis litteræ ad ſynodum Baſilienſem pro Abbate & conventu inſignis monaſterii de Sellis ord. S. Auguſtini Bituricenſis Diæceſis & Vicario parochiali perpetuo ejusdem loci, contra frates eremitanos ord. S. Auguſtini, qui obtendentes Bullam Eugenii IV. in memorato loco coenobium exſtruere volebant. Perſtringit Rex in hac Epiſtola quorundam mendicantium perverſos mores, eorumque multiplicationem reprehendit.
Init. Regnans in Excelſis Rex.
Cod. Can. 69. f. 2.

1434. f.

Formulæ aliæ ad electionem Epiſcopi Albienſis pertinentes. Legitur in iis Nomen

 Ber-

Bernardi de Goſſiliaco ejusdem Eccleſiæ Præpoſiti.

Init. Cod. Can. 69. f. 3.

1435.

Auguſti 13.

Eugenii Papæ IV. Literæ ad ſynodum Baſilienſem per Legatos redeuntes miſſæ, in quibus ſynodum ad ea, quæ ipſi coram exponent, rejicit.

Init. Venientes ad Nos dilecti filii.

Cod. Th. 253. f. 295.

Collegii Cardinalium literæ ad eandem ſynodum ejusdem argumenti. dat. 17. Aug.

Init. Per manus egregiorum nuntiorum.

ibidem.

Cardinalis S. Petri litteræ ad ſynodum Baſil. Ejusd. argum. dat. 16 Aug.

Init. R. P. Litteras per egregios ibid.

1435. Junij 9.

Decreta concilii Baſilienſis in ſeſſ. XXI. habita.

Cod. Th. 294. f. 65. p. 2.

1435. Septembr. 21.

Mandatum Ordinum Regni Boemiæ & Marchionatus Moraviæ datum Wenceslao de Drachow &c. ad ſiſtendum ſe Philiberto Epiſcopo Conſtantienſi.

Init.

Init. Nos Aſſo de Rizenburg.
Cod. Th. 482. f. 171. p. 2.
Exſtat apud Leibnit. Cod. Dipl.

1435. f.

Tractatus compulatus per M. Joannem de Rokyzano contra ſex propoſitiones frivolas ipſorum Doctorum Apoſtatarum.
Init. Quia prima Joannis V.
Cod. Th. 482. f. 293.

1435.

Decretum in ſeſſ. XX. a. 1435. in concilio Baſilienſi.
Init. Ad evitanda.
Cod. Hiſt. Prof. 805. fol. ult.

1436. Martij 4.

Synodi Baſilienſis mandatum datum Philiberto Epiſcopo Conſtantienſi Joanni de Polemar, Martino Beruerii & Thomæ de Haſelbach ad agendum & tranſigendum cum Boemis.
Init. Cum vos ad inclitum regnum Boemiæ.
Cod. Can. 477. f. 224. & f. 228. p. 2.

1436. Martij 11.

Eugenii Papæ Literæ ad ordines Regni Boemiæ, Pragenſem aliasque civitates, in

quibus commendat Imperatorem ſuumque in Boemos amorem declarat.

Init. Gratus Nuntius.

Cod. Th. 482. f. 348. p. 2. vid. Gentil.

1436.

Octobr. 2.

M. Pauli Ghenghen Artium Magiſtri & Baccalaurei formati in Theologia Declaratio ad univerſitatem Colonienſem facta ſermonis habiti in ſynodo poſtridie Remigii A. 1436.

Init. Anno Domini 1436. in vigilia.

Dec. In. Intellexi quod heſterna Die.

Cod. Can. 67. f. 23.

1436.

Decemb. 4.

Fragmentum actorum concilii Baſilienſis a die 4. Decembris anno 1436. usque ad Diem 7. Menſis Maij anni 1437. quod fragmentum complectitur ſeriem contentionis inter Patres de loco eligendo pro futuro concilio cum Græcis quemadmodum duo contraria decreta per ſeditionem edita; ac teſtimonia, quæ ad probandam furtivam plumbationem decreti de Florentia & Utino dicta fuerunt. Accedit formula ipſius decreti de Florentia & Utino.

Cod. Can. 62. f. 170.

1436.

1436.

Quæſtio diſputata per Henricum Tacke in concilio de poteſtate & ſuperioritate Papæ & Eccleſiæ.

Init. Quæritur an Eccleſia catholica militans.
Cod. Can. 68. f. 114.

1436. f.

Quæſtio an a concilio Baſilienſi opponi poſſit Decretum irritans etiam adverſus Pontificem in collationibus Beneficiorum & proviſionibus Eccleſiarum cathedralium auctore non deſignato.

Init. Ad Laudem gloriam & honorem.
Cod. Can. 68. f. 174. &
Cod. Can. 69. f. 330. p. 2.

1436. f.

Diſſertatio an a Concilio Baſilienſi opponi poſſit decretum irritans etiam contra Papam in collationibus Beneficiorum & in proviſionibus Eccleſiarum cathedralium, ſine autoris nomine.

Init. Videtur valde deliberandum.
Cod. Can. 69. f. 325. p. 2.

1436. f.

Anonymi ſcriptum in quo oſtenditur Avenionem comprehendi in urbibus nomina-

tis pro agendo concilio cum Græcis in decret. ſeſſ. XIX. conc. Baſ.

Init. Non eſt dubium quin civitas Avenionenſis.

Cod. Can. 68. f. 187.

1436. f.

Variæ opiniones deputatorum circa gratias expectativas.

Init. Quibusdam videtur quod non penitus.

Cod. Can. 68. f. 188.

1436. f.

Alexandri Abbatis Verziliacenſis ord. S. Benedicti Decretorum Doctoris & a ſacra Baſilienſi ſynodo ad executionem indulgentiarum pro Reductione Græcorum ad fidem Commiſſarii ſpecialiter deputati litteræ, quibus poteſtatem facit abſolvendi quemdam, qui ad id opus reductionis contribuit, ſemel in vita & ſemel in mortis articulo, adjecta utriusque abſolutionis formula.

Init. Nos Alexander humilis Abbas.

Cod. Can. 68. f. 188. p. 2.

1436. f.

Brevis Diſputatio inter Anſelmum Epiſcopum Haveibergenſem & Nechiſen Nicomediæ

mediæ Archiepiſcopum; quorum alter pro Eccleſia Romana ejusque capite: alter contra diſſerit.

Init. Certum eſt igitur & nulli.

Cod. Can. 68. f. 189.

1436. f.

Formula decreti conciliaris de moderatione expectativarum & qualitatibus eorum, quibus beneficia conferenda ſunt. Eſt imperfecta & incipit ad hunc modum.

Init. Statuit S. Synodus.

Cod. Can. 68. f. 189. p. 2.

1436. f.

Formula Decreti conciliaris quomodo quis aſſumi debeat ad gradus prædictos id eſt doctoratus vel Magiſterii.

Init. Ne paſſim & ſine delectu.

Cod. Can. 68. f. 190.

1436.

Octob. 26.

Oblationes civitatis Aveniocenſis ſacro Concilio Baſilienſi factæ in caſu quo civitas ipſa eligeretur pro œcumenico concilio celebrando & pro reductione Græcorum.

Init. Sacro ſanctæ Generali ſynodo.

Cod. Can. 68. f. 337.

1436.

1436.
Decemb. 28.

Litera Domini Imperatoris Græcorum lecta in generali congregatione die veneris ult. Aug. 1436.

Init. Per Venerabilem Henricum Menger.
Cod. Can. 69. f. 7. p. 2.

1436. (†)

Literæ Patriarchæ Conſtantinopolitani lectæ ut ſupra. Eſt ejusdem argumenti.

Init. A veſtro Ambaſiatore Domino Henrico.
Cod. Can. 69. f. 7. p. 2.

(†) Propter hæc notam chronol. vide Gentil.

1436.
Febr. 9.

Litera M. Joannis de Raguſio & Simonis Fierum ambaſiatorum ſacri concilii.

Init. Licet jam gratia altiſſimi ſperemus.
vide Gentilot.
Cod. Can. 69. f. 8.

1436. Martij 10.

Joannis de Raguſio & Simonis Fierum Legatorum concilii Baſ. Literæ ad Julianum cardinalem cæſarinum, ut videtur, (nunc ejus nomen ibi non exprimitur) petunt ſibi

ſibi certa renuntiari de concilio, quod diſſolutum fuiſſe fama attulerat; & late deſcribunt piiſſimam quamdam ſupplicationem Cpoli habitam.

Init. Poſtquam ſcripſeramus jam & nuntii erant parati ad iter.

Cod. Can. 69. f. 11.

1436.
Maij 21.

Tabula permutationis factæ inter Albertum Varentraff officialem curiæ Archiep. Colonienſis decretorum Doctorem & Joannem Hymel ſacræ Theologiæ Doctorem canonicatus & præbendæ Olomucenſis, quem Albertus poſſidebat cum parochiali Eccleſia S. Pauli in Krachfelt Salzburg. Diæces. quam Joannes optinebat, aſſentiente Juliano Cardinali S. Angeli per Germaniam Legati Baſileæ apud S. Leonardum in ædibus ſolitæ reſidentiæ memorati cardinalis.

Init. Anno a nativitate ejusdem. 1436.

Cod. Can. 69. f. 12. p. 2.

1436. Martij 8.

Alphonſi Regis Aragonum ad ſynodum litteræ ſcribit delectos jam eſſe viros, quos ad

ad ſynodum mittat, quos, ut cito profi-
ciscantur, compellet.
Init. Longum nos Deſiderium tenuit.
Cod. Can. 69. f. 397.

1436.
Julij 5.

Philippi Ducis Mediolanenſis litteræ ad concilium ratam haberi petit electionem Abbatis factam a Monachis ord. S. Benedicti, licet Eugenius Papa coenobium iſtud Joanni de Vicecomitibus commendaſſet.
Init. Attendentes & non immerito.
Cod. Can. 69. f. 398.

1436.
Octobris 27.

Privilegium ſynodi, quo irritæ declarantur, prærogativæ ab Eugenio IV. conceſſæ in detrimentum incorporatorum concilio.
Init. Congruit illis præſertim qui pium.
Cod. Can. 69. f. 414. p. 2.
Aliud ejusmodi privilegium quod incipit.
Init. Plasmatoris omnium. editum a Lab. T. XVII. c. 632.

1436. f.

Copia litterarum ſuper ſemidecima impoſita Regni Franciæ clero auctoritate concilii Baſilienſis.

Init.

Init. Etſi ad extirpationem hæreſum.
Cod. Can. 69. f. 416.

1436.
Octob. 31.

Synodi Baſilienſis Literæ quibus mandat omnes illos qui pecuniam ex indulgentiis collectam avertunt & ſupprimunt per edictum citari ad videndum declarari ſe in ſacrilegii excommunicationis aliasque poenas incidiſſe.
Init. Cum te nuntium noſtrum juratum.
Cod. Can. 69. f. 454.

1436.

Petri Epiſcopi Dignenſis ſermo de conceptione B. M. V. habitus in concilio Baſilienſi.
Init. Memoria mea ingenerat.
Cod. Th. 253. f. 270.

1436. in Adven.

Henrici Tocke Canonici Magdeburgenſis ſermo habitus in concilio Baſ. in Dominica adventus. A. 1436.
Init. Magnum opus & arduum loqui coram.
Cod. Th. 252. f. 278.

1436. f.

Scriptum breve pro concilio Baſ. ſine nomine auctoris.

Init.

Init. Ad oſtendendum quod Concilium generale in Spiritu ſancto legitime congregatum ūrlem Eccleſiam repræſentans claves a Chriſto ligandi atque abſolvendi accepit &c.

Cod. Th. 253. f. 286.

1436. f.

Formula Teſtimonii iis dandi, qui pecuniam pro indulgentiis a concilio Baſilienſi conceſſis, ſolverunt: item abſolutionis formula, qua uti debet confeſſarius.

Cod. Th. 253. f. 288.

1436.

Tractatus pro communione, utriusque ſpeciei quoad adultos pro audientia concilii Baſilienſis adoptatus, Magiſtri Peribram.
Init. Ad honorem Domini noſtri Jeſu Chriſti.

Cod. Th. 482. f. 109.

1436. f.

Tractatus de communione parvulorum ſine autoris nomine.
Init. In primis ergo perfecta communione.

Cod. Th. 482. f. 141.

1436. f.

Tractatus de communione parvulorum ſine nomine auctoris.
Init. Cum ſecundum Apoſtolum nemo eſt.

Cod. Th. 483. f. 342.

1436. Julij 5.

Compactata Legatorum Baſ. concilii exarata & ſigillata Iglaviæ *Bohem.*

Init. Mg. Jilibert & Vinatelſo.

Cod. Th. 483. f. 342.

1436.

Ratificatio concordatorum cum Boemis a Concilio Baſilienſi facta & alia fragmenta actorum ad eandem rem pertinentium.

Cod. Th. 482. f. 346. p. 2.

1436.

Excerpta ex compactatis cum Regno Boemiæ Latine & Boemice evolvenda.

Cod. Th. 482. f. 349.

1436.

Compactata Pragenſia inita inter Proceres Regni Boëmiæ & Marchionatus Moraviæ Legatos concilii Baſilienſis cum aliis monumentis ad ea pertinentibus, quæ omnia exſtant in Mantiſſa Cod. Diplomat. Leibnitii p. II. a pag. 138.

Cod. Th. 944. f. 8.

Totus hic codex eſt evolvendus.

1436.

Fragmenta concilii Conſtan. & Baſ. partim Lat. partim Boh. evolvenda.

Cod. Th. 482. f. 354. usque ad finem codicis.

1436.

Collatio facta ad clerum Wormatienſem in ſynodo. Bartholomæi. per Antonium de Cuba.

Init. In hac ſynodali congregatione.

Cod. Th. 636. f. 390.

1437. Januarij 15.

Concilii Baſilienſis litteræ quibus rata habet ea, quæ geſta ſunt inter Rev. patres & dnōs ipſius concilii legatos & generalem congregationem regni Boemiæ & marchionatus Moraviæ.

Init. Quoniam venerabilem Philipertum.

Cod. Th. 477. f. 219.

1437. Aprilis 27.

Atteſtatio Philiperti Conſtantienſis Epiſcopi copiam ſuperiorem originali ſuo eſſe per omnia conformem.

Init. Et nos Philibertum Conſtan. Ep.

Cod. Th. 477. f. 223. p. 2.

1437.

Fragmentum compactatorum cum Boemis.

Init. Nos Philibertus.

Cod. Th. 477. f. 229.

1437.

1437.
Martij 27.

Andreæ Escobar Tractatus de conciliis & de ratione reformationis in iis jnſtituendæ.

Init. In primis pro fundamento totius.

Cod. Th. 195. f. 217.

vide Gentil.

1437.
Maij 7.

Forma prætenſi decreti minoris partis pro loco ycumenici concilii celebrandi.

Init. Hæc ſacroſancta ſynodus inter ſuæ.

Cod. 68. f. 190. p. 2. & Cod. 69. f. 264. editum quidem eſt; ſed ſine nota, quod vide apud Gentil.

1437.
Maij 17.

Sequuntur litteræ credentiales bullatæ etiam ſine ſcitu concilii quæ ſimiliter reperiebantur apud nuntium, qui detulit ſecum prædictum prætenſum decretum immediate ſuperius copiatum ſunt litteræ ad Joannem Palæologum Græcorum Imp. quibus ſynodus Baſilienſis vel illius pars fidem facit Legatis ad eum Petro Dignenſi &c.

 Init.

Init. Mittimus venerabiles Petrum Dignenſem.

Cod. Can. 68. f. 191.

1437. f.

Primum Decretum (verius decretabulum paucorum in Concilio), videlicet L[ta] vel circiter quod in Generali congregatione legi fecerunt, & tamen poſtea aliud ſeu in alia forma decretarunt.

Init. Cum jam dudum oblata pro parte.

Cod. Can. 68. f. 192.

1437.

April. 26.

Copia Bullæ poteſtatis datæ Dominis ambaſiatoribus concilii, miſſis ad Græciam.

Init. Dum exquiſitam veſtrae circumſpectionis.

Cod. Can. 68. f. 193.

1437.

Febr. 5.

Littera Credentialis D[ni] Imperatoris Græcorum per Joannem Diſſipatum græcum miſſa lecta in generali congregatione die Mercurij 5. Febr. 1437.

Init. Pro aliquibus tangentibus ſanctum.

Cod. Can. 68. f. 193. p. 2.

1437.

1437.

Januarij 28.

Copia litteræ Regis Francorum aſſerentis ſe gratam & accepta habere electionem ſeu nominationem loci factam de Avinione non obſtante quod per prius idem rex ſupplicaverat per literas ſuas Concilio in favorem papae, ut eligeretur civitas Florentina.

Init. Rex ille cujus juſſu.

Cod. Can. 68. f. 195. p. 2.

1437. f.

Tenor aviſamenti concluſi ſuper Bullacione litterarum decreti facti de Avenione.

Init. Eligantur per ſacras deputationes.

Cod. Can. 68. f. 199. p. 2.

1437.

Decemb. 30.

Eugenii Papæ Bulla qua irrita declarat ſynodi Baſilienſis decreta, quibus mandat omnibus ſequentibus Eugenii curiam ut eum deſerant & ad beneficia ſua ſe conferant.

Init. Inſcrutabilis ſuperni patris.

Cod. Can. 68. f. 338.

1437. Octob. 17.

Epiſtola ſynodalis ad Principem quendam ſignificat ei ſynodus ſe Eugenium citaſſe,

ſuadetque ut concilii decreta ab univerſis ditioni ejus ſubditis debite recipi & obſervari faciat.

Init. Excitavit dudum Eccleſiam ſuam.

Cod. Can. 68. f. 346. p. 2.

1437. Octob. 17. f.

Baſilienſis ſynodi litteræ ad Joannem Regem Caſtellæ & Legionis, cui patres nuntiant, ſe in ſolemni ſeſſione IX. Kal. Februarias habita Eugenium ab omni adminiſtratione Papali ſuſpendiſſe omnemque ei obedientiam ſubtraxiſſe, iis de cauſis quas ibi late proponunt.

Init. Quamvis tuam erga ſacrum Conc.

Cod. Can. 68. f. 347. p. 2.

1437. f.

Synodi Baſil. litteræ ad Carolum Regem Galliæ Gratias agit de decreto in conventu Turonenſi pro ſynodo contra Eugenium.

Init. Magna cum lætitia.

Cod. Can. 68. f. 350. p. 2.

1437. f.

Joannis Papæ XXII. Bulla de prædicatione crucis contra Matheum de vice comitibus.

Cod. Can. 69. f. 449.

1438.

1438.

Quæſtio per Reverendum P. Dominum Ludovicum de Roma Protonotarium facta, utrum ad depoſitionem papæ incorrigibilis procedi poſſit.

Init. Quæſtio diſcutienda eſt.

Cod. Th. 636. f. 98. p. 2.

1438. f.

Propoſitio R. P. D. Ludovici de Roma Apoſtolicæ ſedis Protonotarii ad R. P. & illuſtrem principem D. Archiep. Colonienſem facta dum ad ipſum orator accederet nomine concilii Baſilienſis.

Init. Sancta Catholica Eccleſia Audivit S. Synodus.

Cod. Th. 636. f. 101. p. 2.

1438. f.

Eugenii Papæ IV. litteræ ad Carolum Galliæ Regem contra Baſilienſe concilium, hortans eum ad pacem Eccleſiæ & populo chriſtiano procurandam.

Init. Rem peſtiferam ac ſceleſtam.

Cod. Th. 180. f. 211.

1438. f.

Allegationes R. P. D. Ludovici de Roma Protonotarii de auctoritate univerſalis Eccleſiæ ſupra Papam.

 Init.

Init. Primum diligenter mente.

Cod. Can. 68. f. 226.

1438. f.

Scriptum pro Concilio Baſilienſi adverſus Eugenium IV. ſine auctoris nomine.

Init. Quod Concilium actu ſit in Baſilea.

Cod. Can. 62. f. 128.

1438.

Pragmatica ſanctio a Carolo VII. Avarici Biturigum in celeberrimis Galliæ comitiis edita. a. 1438. d. 7. Julij, in cujus poſtmodum abolitæ locum ſucceſſerunt concordata pacta Bononiæ inter Leonem X. & Franciſcum I.

Cod. Can 62. f. 147. & fol. eod. p. 2.

1438. f.

Copia reſponſionum factarum per Eugenium IV. ad petitionem Ambaſiatorum dominorum Electorum Imperii.

Cod. Can. 67. f. 61. (303.) p. 2.

1438.

Ludovici de Roma Propoſitio prima facta coram Duce Sabaudiæ nomine concilii Baſilienſis.

Init. Sancta univerſalis Eccleſia autore domino.

Cod. Can. 78. f. 168.

Secun-

Secunda Propoſitio per eundem facta.
Init. Cognovit illuſtriſſime Princeps. f. 177. p. 2.
Tertia propoſitio ab eodem facta. ibid. f. 183. p. 2.
Init. Inter cæteras tuæ ſublimitatis.

Item exſtant.

Cod. Can. 68. f. 263. p. 2.
271. p. 2.
275. p. 2.

1438. 28.

Propoſitio facta per D. Lod. de urbe Protonotarium ſedis Apoſtolicæ conc. Baſ. oratorem apud Philippum Ducem Burgundiæ.
Init. Variis quidem & glorioſis naturæ.
Cod. Can. 68. f. 290. p. 2.

1438.

Exhortatio facta per D. Ludovicum de Roma in Generali congregatione Conc. Baſil. de poteſtate Eccleſiæ univerſalis ſupra Papam.
Init. Omnipotentis Dei poſtulato ſuffragio.
Cod. Can. 68. f. 294. p. 2.

1438.

Quæſtio Ludovici de Roma, An ad depoſitionem Papæ incorrigibilis procedi poſſit.

Init. Quæſtio diſcutienda eſt.
Cod. Can. 68. f. 297.

1438. Junij.

Propoſitio facta Bituris a Dni 1438. de Menſe Junij coram rege Franciæ & prælatis Eccleſiam Gallicanam repræſentantibus ibi congregatis a Thoma de Cercellis unius ex oratoribus concilii pro juſtificatione concilii miſſis.

Init. Ingentiſſimam conſolationem Eccleſiæ Dei.
Cod. Can. 68. f. 299.

1438. Junij.

Thomæ de Corcellis reſponſum ad Epiſcopi Dignenſis Pontificii Legati in conventu Bituricenſi pro Pontifice habitam orationem.
Cod. Can. 68. f. 303.

1438.
Auguſti. 3.

Proteſtatio facta per Franciſcum de Barbavariis oratorem Ducis Mediolanenſis in ſacro Baſ. Conc.

Init. Conveniſtis Reverendiſſimi patres.
Cod. Can. 68. f. 306.

1438.

1438.

S. Joannis Chryſoſtomi Homiliæ Duæ, quarum prima cum de ejiciendo ageretur habitu.

Init. Multi quidem fluctus & immanes.

Cod. Can. 68. f. 309. p. 2.

Init. Hodie nobis facta eſt terra coelum.

ibid.

1438.

Eugenii invectivæ litteræ in ſynodum Baſil.

Init. Jam vobis tandem Chriſtiani.

Cod. Can. 68. f. 325.

1438.

Caroli ſexti Regis Galliæ conſtitutio libertatem Eccleſiæ Gallicane concernens.

Init. Notum facimus quod cum nuper.

Cod. Can. 68. f. 331.

1438.

Epiſtola bene longa ſine ſcribentis & ejus ad quem ſcribitur nomine continet querelas contra Antiſtitem quemdam in conventu Generali Siradienſi propoſitas præſertim a collegio Cathedralis Eccleſiæ Leopolienſis.

Init. Variæ duræque nimis.

Cod. Can. 69. f. 112. p. 2.

1438.

1438.

Tenor horum, quæ in effectu aperta ſunt ex parte Illuſtris D. Ducis Sabaudiæ oratoribus ſereniſſimi & chriſtianiſſimi D. Regis Franciæ ſuper exhortationibus & propoſitionibus eorum in facto pacis Eccleſiæ.

Init. Primo: Cum in hoc negotio tangatur factum fidei.

Cod. Can. 68. f. 114.

1438.

Sermo Ludovici de Roma ad R. P. & illuſt. Principem D. Theod. Archiep. Colonienſem dum ad ipſum orator accederet nemine concilii.

Init. Sancta catholica & univerſalis Eccleſia apud.

Cod. Can. 68. f. 287. &
Cod. Can. 69. f. 114. p. 2.

1438.

Teſtimonia ſanctorum Patrum de auctoritate Eccleſiæ.

Cod. Can. 69. f. 121.

1438.

Diſſertatio de poteſtate concilii Baſilienſis quoad cauſas particulares diſpenſationes ſtatuta & conſtitutiones poenales cum de-

creti

creti inter poſitione, indulgentias facien-
das majores cauſas Pontifici reſervatas &c.

Sine auctoris nomine.

Init. Quia video nonnullos.

Cod. Can. 69. f. 123. p. 2.

1438.

Septembr. 13.

Synodi Baſilienſis litteræ teſtimoniales de incorporatione concilio facta Joannis Epiſcopi ejusdem procuratoris.

Init. Dignum cenſemus & debitum.

Cod. Can. 69. f. 410. p. 2.

1438.

Clementis Papæ conſtitutio de electione ſummi Pontificis.

Init. Licet conſtitutione a felicis.

Cod. Can. 69. f. 411.

1438.

April. 16.

Baſilienſis ſynodi litteræ, quibus conſtituit quosdam collectores pecuniarum, quæ ex indulgentiis pro reductione Græcorum conceſſis redigentur in Conſtantienſi Baſilienſi civitatibus & diœceſſibus nec non illis oppidis & caſtris Lauſanenſis Diœceſis, quæ in natione Germanica ſita ſunt.

Init.

Init. Devotionis & fidei quibus nos.

Cod. Can. 69. f. 428. p. 2.

Aliud ejusmodi litterarum exemplum pro collectore in civitate & Diœceſi Miſnenſi.

Ibid. f. 429.

1438.

April. 29.

Synodi Baſilienſis literæ quibus memoratæ pecuniæ in Salzburgenſi Strigonienſi & Colocenſi provinciis ac Conſtantienſi Auguſtenſi, Euchſtettenſi Herbipolenſi & Bambergenſi civitatibus & diœceſibus collectores facit Ludovicum Patriarcham Aquilegienſem Georgium Epiſcopum Vicen & Johannem de Bachenſtein Archidiaconum Eccleſiæ Ragrabienſis ſynodi oratores ad Albertum Rom. Reg.

Init. Cum vos ad Chariſſimum univerſalis Eccleſiæ.

Cod. Can. 69. f. 431. p. 2.

1438.

Formula litterarum encyclicarum quas ſynodus ad plurium civitatum magiſtratus dedit, nuntiisque ad recipiendas oblationes pro indulgentiis miſſis tradidit.

Init. Cum hæc ſancta ſynodos.

Cod. Can. 69. f. 433.

1438.

1438.
Novembris 8.

Synodi Baſilienſis mandatum adverſus Gilbertum Archidiaconum, qui pecunias in Scotia ex indulgentiis pro concilio collectas & Brugas in Flandria delatas Eugenio Papæ tradere meditabatur.

Init. Cum itaque poſtquam nos dudum.

Cod. Can. 69. f. 439. p. 2.

1438. f.

Tractatus decem aviſamentorum ex ſacra ſcriptura & ſanctitate Eccleſiæ & generalis concilii auctoritate, ſine nomine auctoris occaſione Baſilienſis ſchismatis editus.

Init. Apud ſapientes in deciſione.

Cod. Th. 253. f. 169. p. 2.

1438.

Cracovienſis Academiæ conſilium ſeu Reſponſum in cauſa ſchismatis Baſil. datum.

Init. Deliberantibus nobis quod ſuper inſtanti.

Cod. Th. 253. f. 249.

1438. d. 28.

Propoſitio facta per Ludovicum de Roma concil. Baſil. oratorem apud Philippum Ducem Burgundiæ A. 1438. die 28. . . in oppido Bruxellenſi ducatus Brabantiæ.

Init.

Init. Variis quidem & glorioſis.

Cod. Th. 636. f. 105. p. 2.

1438. Jun.

Thomæ de Corcellis unius ex oratoribus concilii Propoſitio facta Bituris a D^{n} 1438. de Menſe Junij coram Rege Franciæ & Prælatis.

Init. Ingentiſſimam conſolationem Eccleſiæ Dei.

Cod. Th. 636. f. 110. p. 2.

1438.

Ejusdem Thomæ de Corcellis reſponſio ad Epiſcopum Dignenſis, Eugenii Legati in conventu Bituricenſi pro Pontifice habitam orationem anno D^{n} 1438.

Init. Incumbit nobis ex legationis officii.

Cod. Th. 636. f. 115. p. 2.

1438.

Tractatus ſine nomine auctoris pro concilio Baſilienſi adverſus Eugenium in quo per XVI. propoſitiones conciliorum Poteſtas ſupra Papam extollitur.

Init. Victus modeſtia imperantis.

Cod. Th. 636. f. 119. &

Cod. Can. 68. f. 495.

Ubi Bartholomeo Carthuſiano Priori Ruremundenſi tribuitur.

1439.

1439.
Februarij 1.

Inſtrumentum propoſitionis facte in Concilio Baſilienſi a Nicolao Archiepiſcopo Panormitano nomine Legatorum Imperatoris Alberti, aliorumque Regum & principum ſuper electione alius loci pro concilio.

Init. Per hoc publicum inſtrumentum cunctis pateat.

Cod. Can. 67. f. 169.

1439.
Februarij 10.

Litteræ credentiales ut vocant a ſynodo Baſilienſi ſcriptæ ad Joannem Ducem Britanniæ.

Init. Dudum deſideravimus Legatos noſtros.
Cod. Can. 68. f. 286. p. 2.

1439.
Februarij 17.

Baſilienſis ſynodi Epiſtola ad Alfonſum Regem Aragonum. Commendat Ludovicum Pontanum de Roma unum ex Regis ad ſynodum nuntiis, & egregiam operam, quam in Concilio navavit, tum ſignificat ſe eidem Archidiaconatum in Eccleſia ma-

jore Valentina contuliſſe ſperans id Regi gratum fore.

Init. De multis quæ in laudem tui nominis.

Cod. Can. 68. f. 334. p. 2.

Ejusdem ſynodi litteræ ad Mariam Reginam Aragonum ejusdem argumenti.

Init. Vacante nuper Archidiaconatu.

Cod. Can. 68. f. 334. p. 2.

1439.

Junij 25.

Scriptum pro Juſtificatione ſententiæ per ſacrum generale concilium Baſilienſe contra olim Eugenium IV. latæ; ſine deſignatione auctoris.

Init. Ut omnibus evidenter conſtet ſententia.

Cod. Can. 68. f. 367. &
Cod. Can. 78. f. 120. p. 2. ſed
ex illo colligitur pertinere ad an. 1442.

1439. f.

Oratio a Franciſco de Tuce de ordine minorum in Concilio Baſilienſi habita contra quosdam oratores Principum, qui prius erant ferventiſſimi pro Concilio & tempore orationis factæ erant ei fere æmuli & inſidiatores.

Init. Multæ ſunt rationes a ſancta ſynodo.

1439.

1439. f.

Exceptum ex decretis Piſani Concilii quæ habentur ſeſſ. XXII.

Init. Item ut in unione & pace.

Cod. Can. 69. f. 134. p. 2.

1439.
Julij 31.

Synodi Baſilienſis caſſatio gratiarum expectativarum.

Init. Conſiderans dudum hac ſancta ſynodus.

Cod. Can. 69. f. 405. p. 2.

1439.
Decembr. 30.

Synodi Baſil. litteræ ad Petrum Epiſcopum Auguſtanum. Poteſtatem facit clero Auguſtano detrahendi de collectis impoſitis vel imponendis centum & quadraginta florenos, quos alias ultra debitum de diſtributionibus quotidianis ſolverat.

Init. Dudum quando ſemidecima.

Cod. Can. 69. f. 440. p. 2.

1439.
Maij 28.

Synodi Baſil. Epiſtola ad Joannem Offenburg militem. Mittit ei quadraginta ſex florenos eidem debitos ob expenſas in legationem nomine ſynodi ad Sigiſmun-

dum Imperatorem, dum Romæ eſſet obitam. Legat eum ad Albertum Rom. Regem cavetque de reſtituendis ſumptibus in ejusmodi legationem faciendis, in ſingulos itineris dies ſesqui florenum aſſignans.

Init. Dudum tecum litteris noſtris.

Cod. Can. 69. f. 440. p. 2. ibid.

1439. f.

Ejusdem ſynodi Epiſtola ad præpoſitum, Decanum & capitulum Eccleſiæ Beatæ Mariæ, neſcio cujus loci Mandat ut pecuniam ex indulgentiis collectam Conrado Baroni de Winsperg concilii Protectori numerari faciant.

Init. Cum nos dudum pro ſupportandis.

Cod. Can. 69. f. 441.

1439.

Synodi Baſilienſis Decretum in ſeſſ. XXXVI. de conceptione B. M. V.

Init. Elucidantibus divinæ gratiæ.

Cod. Can. 76. f. 26.

1439.

Litteræ, in quibus Wipertus de Franckenſtein Decretorum Doctor, Cantor Eccleſiæ Wormatienſis a Baſilienſi ſynodo conſtitutus ut Monaſteria fratrum minorum

Pro-

Provinciæ Argentinenſis viſitaret & reformaret, id munus in Nicolaum Karoli Quardianum Heidelbergenſem & Nicolaum Dieppach e conventu Baſilienſi ambos ordinis Minorum transfert.

Cod. Can. 112. f. 150.

1439.

Articuli reformationis cœnobii Pforzheimenſis ordinis Minorum a Nicolao Karoli factæ, & a Jacobo Marchione Badenſi probatæ, ſermone Germanico.

Cod. Can. 112. f. 152.

1440. ut videtur.

Determinatio veritatis ſuper diſſenſione inter venerabile concilium Baſilienſe & portas inferi contradicentes tradita a Divino lumine ſcolæ Cracovienſis.

Init. Deliberantibus nobis quid ſuper inſtanti.

Cod. Can. 111. f. 1.

1440. ut videtur.

Fr. Joannis Keck ord. S. Benedicti in coenobio Tegrenſeenſi Tractatus pro concilio Baſilienſi.

Init. Præ ebrietate erraverunt ſacerdos.

Cod. Can. 111. f. 45.

1440. ut videtur.

Fr. Joannis Keck Tractatus Eccleſiaſticus unitas inſcriptus pro Eugenio IV. & Nicolao V. adverſus Concilium Baſilienſe & Felicem V. in quo mutata ſententia ſtatuit Baſilienſe concilium non habuiſſe univerſalem Eccleſiæ conſenſum ut Pontificatum Eugenio abrogaret &c.

Init. Præſentis ſcismatis cauſam arbitror.

Cod. Can. 111. f. 82.

1440.

Concilium Univerſitatis Cracovienſis de auctoritate conciliorum & contra neutralitatem.

Init. Deliberantibus nobis quod ſuper.

Cod. Can. 68. f. 557. Cod. 111. fol. 1. Cod. 115. f. 333. p. 2. Cod. Th. 253. f. 249.

editum a Bulæo Hiſt. univ. Pariſ. T. V. p. 479.

1440.

Conſilium Academiæ Colonienſis in eadem Cauſa datum Theodorico Archiep. Colonienſi pro Baſilienſi concilio.

Init. Ad requeſtam Reverendiſſimi in Chriſto Patris.

Cod. Can. 68. f. 543. &
Cod. Th. 253. f. 111. p. 2.

Viden-

Videndum in Bulæi Hiſt. univerſ. Pariſ. T. V. a pag. 471. ubi editum eſſe aſſerit Gentil. conſilium univerſitatis Vienenſis.

Vulgatum typis a Bulæo Hiſt. univ. Pariſ. T. V. p. 460.

1440.

Conſilium univerſitatis Erffordenſis ad D. Archiep. Moguntinum pro Baſ. concilio transmiſſum contra olim Eugenium & contra neutralitatem Principum Elect. ad Concilium provinciale in Aſchaffenburg nuper in craſtino Aſſumptionis Virginis glorioſæ inchoatum præſenti anno 1440.

Init. Reverendiſſimo in Xto patri,

Cod. Can. 68. f. 537.

Cod. Can. 111. f. 113.

Cod. Can. 78. f. 150.

Typis vulgatum legitur in Bulæi Hiſt. univerſ. Pariſ. T. V. p. 462.

1440.

Tractatus contra neutralitatem & quod appellationes proteſtationes & ſeparationes &c. & ſimiliter tertii loci electio ſine auctoritate Eccleſiæ repræſentatæ in ſacro Baſilienſi Concilio initæ & factæ nullæ ſint & de facto attemptata ſuſpecta de ſcismate & de hæreſi ſine nomine auctoris.

 Init.

Init. Quis dabit ne in ſolitudine.
Cod. Can. 68. f. 513.

1440.

Conſilium Univerſitatis Wienenſis de neutralitate

Init. Circa Materiam unionis.
Cod. Can. 67. f. 60. (302.)
68. f. 508. p. 2.
111. f. 109.

Item.

Init. Initio diverſo.
Cod. Can. 78. f. 158.
111. f. 88.
111. f. 104.

Edidit Bulæus in Hiſt. Univ. Paris. T. I. p. 471.

1440. f. 38.

Reſponſum ad ſynodum Baſilienſem ſine inſcriptione & auctoris nomine, in quo rationibus & Exemplis probandum aſſumitur ad ſuffragium ferendum in generalibus conciliis non modo Epiſcopos ſed & presbyteros aliosque inferiorum ordinum admitti debere item decreta ſynodalia non Pontificis ſed Concilii nomine ferenda eſſe.

Init. Beatus Jacobus appellatur.
Cod. Can. 68. f. 506. &
Cod. Can. 62. f. 103.

1440.

1440. f.

Teſtimonia SS. PP. de auctoritate Eccleſiæ excerpta ex Auguſtino Iſidoro, Manipulo florum, & decreto Gratiani.

Cod. Can. 68. f. 490.

1440.

Votum Jo. de Raguſio Epiſcopi Argentini in deputatione fidei ſuper translatione concilii Baſilienſis ad petitionem principum.

Init. Circa materiam translationis.

Cod. Can. 68. f. 493.

1440.

Decemb. 25.

Guillelmi Evardi Collegii Navarra Magiſtri Epiſtola ad Ludovicum Cardinalem Arelatenſem. Significat Dionyſii de Sabernays, ſynodi legati opera factum eſſe ut Academia Pariſienſis ſynodo adhærere ſtatuerit, ſupereſſe tamen quosdam adhuc adverſarios, quibus neceſſe eſt in faciem reſiſtere, quod legationem ſpecialem requirit.

Init. Ad noſtram acceſſit univerſitatem.

Cod. Can. 68. f. 489.

1440.

Januarij 31.

Felicis Papæ V. Litteræ ad Reges & Principes de conſenſu electioni præſtito.

Init. Cognovit univerſus orbis.
Cod. Can. 68. f. 487. p. 2.
Cod. Can. eod. f. 657. fragm.
Cod. Can. 69. f. 74.

1440.

Januarij 5.

Conſenſus ſanctiſſimi Dni noſtri Felicis Papæ V. in Electionem.
Init. Vocem Veſtræ concionis ſacræ veluti.
Cod. Can. 68. f. 487. &
Cod. Can. 69. f. 76.

1440. f.

Arenga reſponſiva facta per D. Petrum Marchandi Locumtenentem in Cancellaria ex parte Amedei Ducis Sabaudiæ electum in Papam.
Init. Licet cor exagitare balbutire.
Cod. Can. 68. f. 474.

1440. Martij 9.

Deliberatio ſacræ deputationis Reformatorii in materia proviſionum facta die Mercurij IX. Martii A° 1440.
Init. Viſum fuit majori parti.
Cod. Can. 68. f. 455.

1440.

1440.
Decemb. 6.

Felicis V. Epiſtola ad univerſitatem Colonienſem commendat eorum ſtudium defendendæ Eccleſiæ & ad perſeverandum in eodem.

Init. Magnus & admirabilis & omni.
Cod. Can. 62. f. 144.

1440.
Novemb. 20.

Baſilienſis ſynodi litteræ ad univerſitatem Colonienſem. Mittit ei Epiſtolam ad omnes chriſtianos ſcriptam eamque hortatur ad poteſtatem generalium conciliorum porro defendendam.

Init. Unius ſanctæ catholicæ & apoſtolicæ.
Cod. Can. 62. f. 143 p. 2.

1440.

Æneæ Sylvii Epiſtola ad Hartungum J. U. D. in qua ſententiam ſuam de poteſtate Conciliorum exponit.

Init. In aula cæſaris cum nuper.
Cod. Can. 62. f. 109.

1440.

Diſſertatio ſine nomine auctoris contra neutralitatem & de obedientia præſtanda Felici V.

Init.

Init. Quia nonnulli propter ignorantiam.

1440.

Academiæ Lipſienſis reſponſum de auctoritate generalium conciliorum.

Init. Quamquam teſte Apoſtolo.

Cod. Can. 69. f. 268.

1440.

Marquardi Sprenger determinatio quæſtionis: utrum ſicut ad congregandum Generale Concilium requiritur conſenſus omnium vel majoris partis eorum, qui conciliis tenentur intereſſe, ita ad continuandum aliquod generale concilium neceſſarius ſit conſenſus eorundem.

Init. Utrum ſicut ad congregandum.

Cod. Can. 111. f. 225. p. 2.
ad finem eod.

1440.

Marquardi Sprenger Aviſamenta utilia tempore currentis ſcismatis pro timoratis conſcientiis.

Init. Cum Domino Jeſu discipulis ſuis &c. docet adhærendum eſſe concilio ita tamen, ut cum concilio non ſentientes pro excommunicatis & ſchismaticis minime ſint habendi.

Cod. Can. 111. f. 211. p. 2.

1440.

1440.

Marquardi Sprenger refutatio ſcripti a Fr. Joanne Keck pro Tractatu ſuo: *Eccleſiaſticus unitor*. editi.

Init. Dominus noſter Jeſus Xtus fundare volens.

Cod. Can. 111. f. 200.

1440. ut videtur.

Marquardi Sprenger Reſponſio ad apologiam F. Joannis Keck pro Tractatu cui *titulus Eccleſiaſticus Unitor.*

Init. In apologia in ſolutione.

Cod. Can. 111. f. 196.

1440. ut vid.

Marquardi Sprenger juxta indicem huic codici præfixum Tractatus pro concilio Baſilienſi, in quo probat concilium illud ſe ipſum non diſſolviſſe.

Init. Multis viis & modis.

Cod. Can. 111. f. 173.

1440. ut videtur.

Anonymi monachi Mellicenſis reſponſio ad apologiam Fr. Johannis Keck editam pro Tractatu, qui inſcribitur Eccleſiaſticus unitor.

Init. Apologiator reſpondendo ad rationes.

Cod. Can. 111. f. 95.

1440.

1440.

Fr. Joannis Keck breve ſcriptum, quo Tractatum ſuum *Eccleſiaſticus unitor* inſcriptum tuetur & aſſerit aliud eſſe Eccleſiam univerſalem aliud Concilium, & potiorem eſſe Eccleſiæ auctoritatem.

Init. Dominus noſter Jeſus Xtus.

Cod. Can. 111. f. 198. p. 2.

1440.

Aviſamentum in materia proceſſus fidei contra Eugenium.

Init. Quod juxta Athanaſium quatuor ſunt.

Cod. Can. 68. f. 545.

1440. Maij 12.

Baſilienſium ſalvus conductus pro Concilio.

Init. Nos Arnoldus de Berenfels.

Cod. Can. 69. f. 137. p. 2.

1440.

Maij 13.

Franciſci Prioris cartuſiæ & definitorum Capituli Generalis litteræ ad ſynodum Baſ. Reſpondent litteris a ſynodi oratoribus ſibi redditis & pollicentur abſoluto capitulo Generali quosdam de ſuis ad concilium mittere.

Init. Applicuerunt ad nos.

Eorun-

Eorundem litteræ ad ſynodum ad quam mittunt procuratores ſuos.

Init. - - -

Eorundem ad Felicem Papam ejusdem Argumenti.

Init. Recepimus literas credentiales.

Cod. Can. 69.

f. 410. ibid. ibid.

1440.

Notabilia de iis, quæ deſignatus Pontifex ante inaugurationem facere non conſuevit, Felici V. Antipapæ aptata.

Init. De illis, quæ electus in Papam.

Cod. Juris civ. 180. f. 246. ibid.

1441.

Aprilis 20.

Eugenii Papæ litteræ ad univerſitatem Montipeſſulanam adverſus Baſilienſe concilium.

Init. Etſi non dubitemus, quæ ſcripturi ſumus.

Cod. Can. 62. f. 96.
Cod. Can. 68. f. 654.
Cod. Can. 69. f. 237.

1441.

Epiſtola Reſponſalis cujusdam Carthuſiani ad Epiſcopum Bononienſem Card. S. Crucis

acer-

acerrima Epiſtola, in qua pro concilii Baſilienſis auctoritate & Felice V. adverſus Eugenium agit & Cardinalem increpat quod fidem Concilio Conſtantienſi juratam fregerit.

Init. Perlecta Epiſtola veſtra nuper.

Cod. Can. 69. f. 253.

1441.

Martij 24.

Thomæ de Corcellis unius ex Baſilienſis concilii legatis ad Germaniæ Principes oratio de ſuprema poteſtate conciliorum de iniuſta diſſolutione & ejus in Eugenium ſententia.

Init. Explicaturi quæ nobis a ſancta ſynodo.

Cod. Th. 253. f. 44.

1442.

April. 11.

Felicis V. Litteræ ad univerſitatem Colonienſem cujus ſtudium in ſuſtinenda generalium conciliorum auctoritate commendat & petit, ut doctores ad conventum propediem Franckfordiæ agendum mittant, qui ibidem veritatem & juſtitiam tueantur.

Init. Gaudemus in Domino & delectamur.

Cod. Can. 62. f. 100. ibid.

1442.

1442. f.

Anonymi familiares epiſtolæ XI. quarum prima Jacobo J. U. D. inſcripta &c. Epiſcopo Fornacenſi cui mittit ea, quæ Ferrariæ geſta & decreta fuerunt ſuper certis articulis Græcorum nomine exhibitis, quæ decreta ad ſe nuper delata fuiſſe ſcribit.

Cod. Can. 62. f. 185.

1442.

Januarij 17.

Pariſienſis Academiæ litteræ ad Dionyſium de Sabernais & Nicolaum Amici ſuos in Concilio Baſilienſi oratores. Mittit Exemplum Epiſtolæ ad ſynodum ſcriptæ de pace atque in eandem ſententiam ſe Romanorum Regi ſcripſiſſe ait, cujus ſtudium diſtractum Eccleſiam reducendi commendat.

Init. Plurima Vobis grata ſcribere convenit.

Cod. Can. 63. f. 187. p. 2.

1442.

Univerſitatis Colonienſis ad Pariſienſem Epiſtola bene longa, in qua conqueritur eos, qui doctores vel Magiſtri ab eadem univerſitate creati ſunt a Pariſienſi pro legitime creatis non haberi.

Init. Turbatus eſt a furore auctus.
Cod. Can. 62. f. 188.

1442.

Colonienſis Univerſitatis, ut videtur, litteræ ad Cardinalem Arelatenſem Orat ut eam tueatur adverſus quorundam Calumnias & vexationes, qui indultum ab Eugenio IV. dum ab univerſa agnoscebatur Eccleſia, ad certa beneficia illi conceſſum, tanquam ſubreptitium ſpernebant, atque irritum facere conabantur.

Init. Eam nobis a veſtre dignitate.
Cod. Can. 62. f. 189. p. 2.

Ejusdem litteræ ad Cardinales S. Prudentiana aliosque de re eadem.

Init. Etſi de veſtra conſtantia patres.
Ibid. f. 190.

1442. f.

Tractatus Jo. de Segobia ſuper juſtificatione Baſ. concilii & ſententia ipſius contra Gabrielem alios Eugenium lata & in juſtificatione ipſius Gabrielis & ſibi adhærentium, ac etiam a ſacro Concilio qualitercunque ſe abſtrahentium.

Init. Frequens generalium conciliorum.
Cod. Can. 78. f. 103.

1442.

1442.
Februarij 25.

Eugenii Papæ Bulla translationis concilii Florentini Romam.

Init. Miſerator & Miſericors Dominus.
Cod. Jur. Civ. 180. f. 260.

1443.

Joannis de Polemar ſacri Palatii cauſarum Auditoris tractatus pro Eugenio quarto adverſus concilium Baſilienſe.

Init. Non fuit moris me.
Cod. Can. 111. f. 137.

1443.
April. 9.

Mandatum Bernardi tit. SS. quatuor Coronatorum Cardinalis legitimatio Joanni Schedner.
Cod. Can. 68. n. CXXXII.

1443.
Junij 21.

Tractatus contra propoſitiones Alfonſi de Matricali Romæ in diſputatione publica adſertas.

Init. Sanctiſſimus Pontifex maximus Eugenius.
Cod. Can. 73. f. 349.

1443. f.

Concluſiones de auctoritate generalium conciliorum & nominatim Baſilienſis.

Cod. Can. 73. f. 360.

1443. f.

J. Nicolai Jaqueri Flandri Ord. Præd. ſermo ad ſynodum Baſil. Dominica 3. poſt octavam Paſchæ.

Init. Veritatis moralis verbum facturus.

Cod. Th. 636. f. 139.

Ejusdem Sermo in Dominica prima quadrageſima.

Init. Conſideranti mihi quid huic.

Cod. Th. 636. f. 143.

1443.

Sermo ſynodalis.

Init. Sicuti teſtante ſacro eloquio.

Cod. Th. 636. f. 381.

1444. f.

Tractatus pro Concilio Baſilienſi anepigraphos.

Init. Cogitanti mihi & ſedule.

Cod. Can. 115. f. 335. p. 2.

1444.

Reſponſum ſeu tractatus pro Concilio Baſilienſi adverſus Eugenium auctore Panormitano.

Init.

Init. Quoniam veritas verborum lenocinio.
Cod. Can. 68. f. 383.
69. f. 179.
78. f. 200.
Codex S. N. fol. 49.
Pertinet ad A. 1444.
vide Cod. Jur. Can. 78. f. 200.

1444.

Academie Colonienſis litteræ ad Archiepiſcopum Colonienſem, reſpondet litteris Archiepiſcopi, quibus præceperat, ut viros quosdam idoneos eligeret juris divini & humani peritos ad conventum Norimbergæ a Rom. Rege indictum pro compoſitione diſſidii, mittendos, atque id ſe inpleturum pollicetur.
Init. Gaudemus pater clementiſſime.
Cod. Can. 62. f. 190. ibid.
Ejusdem Univerſitatis literæ credentiales ut vocant, Ad Archiep. Colonienſem Pedello datæ. Ibid. 190. p. 2.

1444.

Archiep. Colonienſis litteræ ad Un. Colonienſem reſpondet ſuperioribus litteris & ait, ſe quosdam Conciliarios delecturum, qui cum ipſa agant de injuriis per Pedellum propoſitis iisque delectum virorum

f 3 ad

cui agit gratias de numere quodam ſibi miſſo.

Cod. Can. 62. f. 192. p. 2.

1446. Julij 8.

Sententia lata contra Nicolaum de Bullersdorf, qui ſe nominavit Angelicum paſtorem, Chriſtum D. ac Dei verbum a Concilio Baſilienſi.

Init. A patre luminum Deo noſtro.

Cod. Can. 68. f. 19.

1446.

Januarij 6.

Reſponſio facta per Dominos Regni Poloniæ in conventione Pyocrkonienſi Ambaſiatoribus S. Concilii.

Init. Primo referimus magnas gratias.

Cod. Can. 69. f. 127.

1447.

Fragmenta Epiſtolarum e concilio Baſilienſi ad univerſitatem Colonienſem ſcriptarum de Nicolai V. legato, qui Lugduni disponebat neceſſaria ad vocandum concilium Generale &c.

Cod. Can. 62. f. 106. p. 2.

1448. Febr. 1.

Synodi Baſilienſis Literæ ad univerſitatem Cracovienſem. Narrat tractatus de parte

inter

inter Nicolaum V. Felicem V. ac ſynodum eamque interea ad conſtantiam hortatur.

Init. Meruit charitas veſtra noſtris gaudiis.

Cod. Can. 62. f. 132.

Eadem hæc Epiſtola inſcribitur Principi cuidam (forte Regi Polonie) in Cod. 69. f. 30.

1448. Julij 16.

Univerſitatis Cracovienſis literæ ad ſynodum Baſilienſem, quæruntur ſe ob ejus ſynodi propugnationem vehementer exagitari.

Init. Dignata eſt ſacroſancta ſynodus veſtra.

Cod. Can. 62 f. 133. & 69. f. 144. p. 2.

1448. Julij 16.

Academiæ Cracovienſis Epiſtola ad Academiam Pariſienſem. Petit ab ea edoceri nam verum ſit id, quod Pontificis Legatus Baptiſta de Roma Epiſcopus Camerinenſis in Polonia divulgavit eum Nicolao Papæ V. obedientiam præſtitiſſe, quidque ad id faciendum eum permoverit, ſibi ſignificari.

Init. Divinæ & humanæ ſapientiæ eruditi literis.

Cod. Can. 62. f. 194. p. 2. Cod. Can. 69. f. 143. Et 115. f. 318.

Cod. Can. 62. f. 194. p. 2. inſcripta eſt univerſitati Colonienſi ub. f. 195. eſt reſponſum hoc initio.

Init. Aſcendit fumus aromatum.

Exſtat in Thes. anecd. Edm. Martenii Tom. II. a p. 1751.

1448. f.

Epiſtola anonymi conſolatoria & hortatoria ad ſynodum Baſ.

Init. Nonnullis de Eccleſiæ fluctuatione.

Cod. Can. 62. f. 134.

1448. Jan. 28.

Upſalenſis Archiep. & comprovincialium Epiſcoporum litteræ ad ſynodum Baſileenſem. Excuſant quod propter Hyemis mariſque ſævitiam &c. nondum ad ſynodum venire potuerint; interea ſecum ea ſentire & obedientiam Felici V. præſtare ſcribunt patresque ad conſtantiam hortantur.

Init. Anxiatæ matri noſtræ propter.

Cod. Can. 62. f. 136.

69. f. 31. p. 2.

1448. Junij 12.

Univerſ. Colonienſis litteræ ad Jacobum Epiſ. Trevirenſem. Reſpondet quærelis de certis Mandatis in detrimentum quorun-

rundam ab abbate S. Martini & Præpoſito S. Georgii Colon. tanquam conſervatoribus & ſubconſervatoribus latis.

Init. Obſignatæ nobis ſunt Litteræ.

Cod. Can. 67. f. 193.

1448. Jacobi Archiep. Trevirenſis litteræ ad univerſitatem Colonienſem, quibus in ſuperioribus reſpondit univerſitas.

Init. Scripſimus alias repetitis vicibus.

Cod. Can. 62. f. 193. ibid.

1448. Sept. 9.

Univerſitatis Colonienſis literæ ad Papam cui ſupplicant ut petitionem, quam ſuo, Burgi-magiſtrorum & conſulum Colonienſium nomine ei fecit, ad exauditionis gratiam admittere dignetur.

Init. Super ſalutem & omnem pulchritudinem.

Cod. Can. 62. f. 196.

1448. April. ult.

Anonymi Epiſtola ad anonymum, Pontificis fortaſſe Legatum, a quo petit, ut inſtante pace Eccleſiæ Baſ. Concilium, per quod ea pax ſit danda, inſectari & exagitare nolit ac proceſſum contra Mattheum -- inchoatum ſiſtat.

Init.

Init. Dat mihi R. P. Loquendi auſum.
Cod. Can. 69. f. 27. p. 2.

1448. Aug. 12.

Copia ſalvi conductus Domini ducis Sabaudiæ, datum ſacro Lauſanenſi Concilio.
Init. Cum ſingulari omnipotentis Dei.
Cod. Can. 68. f. 32. p. 2.

1448. Julij 28.

Felicis V. litteræ ſalvi conductus pro accedentibus ad ſynodum Lauſanenſem.
Init. Cum per operam altiſſimi.
Cod. Can. 69. f. 33. p. 2.

1448. Aug. 26.

Lauſanenſis ſynodi litteræ ad univerſitatem Cracovienſem.
Init. Gratias Deo noſtro pro vobis.
Cod. Can. 62. f. 102.
68. f. 699.
69. f. 145. p. 2.
115. f. 320.

1448. Julij 24.

Synodi Lauſanenſis decretum Baſilienſem ſynodum Lauſanam eſſe legitime translatam atque inibi cætera, quæ ad unionem & pacem Eccleſiæ ſpectant eſſe peragenda.

Init.

Init. Divinus atteſtatur ſermo.
Cod. Can. 115. f. 322. p. 2.

1432. Martij 5.

Schedula Sigismundi Imp. in Literas conjecta, qua Concilio nuntiat, Joannem de Monte cum Florentiam perveniſſet, latuiſſe ibi dies aliquot & mandata ſibi ad Pontificem deferri curaſſe a quo juſſus fuerit, ſe ejusmodi negotiis prætermiſſis, ad ea loca conferre, ad quæ miſſus fuerat: miſſum autem fuiſſe ad deferendas Principibus quibusdam Bullas diſſolutionis. Item legatum Galliæ Regis declaraſſe in curia Romana, Regem non paſſurum antiſtites regni ſui ire Baſileam ad Concilium &c.

Init. Poſtquam hæc Littera noſtra ſcripta fuit.
Cod. Can. 69. f. 385. p. 1. 2.

1432. Martij 16.

Schedula Sigismundi Imp. in epiſtolam conjecta, qua vehementer probat decreta ſeſſionis ſecunda.

Init. Poſtquam hæc noſtra littera ſcripta fuit.
Cod. Can. 69. f. 384.

1432.

1432. Maij 4.

Alberti Ducis Auſtriæ Litteræ ad Synodum Baſilienſem a Nicodemo de la Scala Epiſcopo Friſingenſi petiiſſe, ut ſynodo exponat pericula quæ ditionibus ſuis ab Huſitis impendent.

Init. Sacroſanctæ congregationis veſtræ Litteras transmiſſas.

Cod. Can. 69. f. 389. p. 2.

1432. Junij 22.

Sigismundi Imperatoris literæ ad Concilium Baſilienſe. Eſt apologia adverſus bullas quasdam Pontificias &c.

Init. Poſt expeditionem horum noſtrorum ſervitorum.

Cod. Can. 69. f. 45.

1432. Auguſti 8.

Synodi Baſilienſis literæ ad Ludovicum Ducem Bavariæ, quem ad Pacem cum Henrico itidem duce Bavariæ faciendam hortatur, mittens eam ob cauſam legatum.

Init. Redemptor noſter Jeſus Chriſtus.

Cod. Can. 69. f. 164.

Ejusdem ad Conſiliarios Ludovici & Henrici Bavariæ Ducum, ut eos Principes ad pacem adducant Epiſtola.

Init.

Init. Inter alias ſanctæ Generalis Synodi Baſilienſis.

Cod. Can. 69. f. 165. p. 2.

Inſtructiones datæ Ambaſiatoribus Concilii ſuper legatione pro pace tractanda inter illuſtres Principes Ludovicum & Heinricum Bavariæ Duces.

Init. Primo quod accedant ad D. Ducem.

Cod. Can. 69. f. 166.

Ejusdem Synodi litteræ ad Ludovicum Ducem Bavariæ. Hortatur ut a vexandis monaſteriis aliisque piis locis deſiſtat.

Init. Decet catholicos Principes.

Cod. Can. 69. f. 166. p. 2.

1432. Auguſti 22.

Ludovici comitis Palatini Rheni literæ ad ſynodum Baſilienſem, ut proceſſus contra adverſarium Udalricum de Manderscheid Rabani Archiepiſcopi Trevirenſis ſuſpendere nolit.

Init. Juſtæ diſcretionis examen juſtitiæ ſtateram.

Cod. Can. 69. f. 160.

1432. Aug. 26.

Sigismundi Imp. Litteræ ad ſynodum Baſilienſem commendat cauſam civitatis Bambergenſis.

Init.

Init. Crebris vicibus negotium.
Cod. Can. 69. f. 154. p. 2.

1432. ut videtur.

Status controverſiæ inter Eccleſiam & Civitatem Bambergenſes.

Init. Eccleſia Bambergenſis per divæ memoriæ.

Cod. Can. 69. f. 159.

De cauſis hujus controverſiæ conf. Mart. Hoffmann lib. V. annal. Bamberg. n. 1—21. in ſcriptor. Rer. Germ. J. P. Ludewig tom. 1. p. 233. 234.

1432. Octob. 10.

Principum Electorum S. R. I. Literæ ad ſynodum Baſilienſem credentiales pro oratoribus ad eam miſſis.

Init. In lapide angulari Jeſu Chriſto.

Cod. Can. 69. f. 178. p. 2.

Editæ quidem a Manſio Supplem. T. IV. c. 359. ſed ratione anni & ſubſcriptionum vulgandæ iterum videntur.

1432. Octobr. 13.

Quæſtio utrum Romanorum Rex cauſas in rebus civilibus ad Imperium ſpectantibus & in Alamania auditas & ibidem per proceſſus concluſus executioni eo exiſtente in Italia in terris tamen Imperio ſubjectis

de

de jure demandare poſſit & hujusmodi proceſſus aggravare & reaggravare valeat, notanter ſuper Ducatu, Marchionatu, Comitatu. Cui quæſtioni affirmative reſpondetur.

Init. In deciſione quæſtionis ſuppoſitæ.
Cod. Can. 69. f. 69.

1432.

Synodi Baſilienſis ad N. Comitem Palatinum Rheni Duçemque Bavariæ. Poſtulat ut viros quosdam doctos ad ſynodum mittat.

Init. Non ambigimus ſatis diuque.
Cod. Can. 69. f. 38.

Eodem prope exemplo Uladislao Poloniæ Regi exſtat quid Lab. T. XVII. c. 619.

1432.

Sigismundi Imperat. Literæ ad Papam, commendat ei cauſam Joannis Schallermanni Weſtphali ab Archiepiſcopo Saltzburgenſi deſignati Epiſcopi Gurcenſis, adverſus Laurentium de Liechtenberg Epi-

ſcopum Lavantinum, qui ſe in eam Eccleſiam intruſerat.

Init. Vacante nuper Eccleſia Gurcenſi.

Cod. Can. 69. f. 178.

Vide Gentilottum ad hunc locum.

1432. ut videtur.

Anonymi Epiſtola ad anonymum, in qua deſcribitur impreſſio in Sileſiam & depopulatio a Polonis facta.

Init. Obſequium votivis cum ſucceſſibus.

Cod. Can. 69. f. 399. p. 2.

1432. ut videtur.

Libellus a procuratore Erici Lauenburgenſis Saxoniæ Ducis oblatus judicibus a ſynodo Baſilienſi datis contra Fridericum Misniæ Marchionem, in quo petit Erico adjudicari dominium terrarum in Wittemberg cum fructibus, Electoratum & Marſchalatum Imperii.

Init. Coram vobis Reverendiſſimis.

Cod. Can. 69. f. 395.

Vide Gentilottum ad hunc locum.

1432.

1432. ut videtur.

Oratio anonymi pro W. Comite Palatino Rheni utriusque Bavariæ Duce, Protectore Baſilienſis Concilii a Sigismundo Rom. Rege deſignato.

Init. Quia placuit illuſtri Principi.

Cod. Can. 69. f. 386.

1432. ut videtur.

Baſilienſis ſynodi literæ ad ſenatum populumque Noribergenſem de diſſolutione Concilii a Pontifice tentata, cui ſe Roman. Rex & ſynodus opponit, quam ob cauſam quædam in ſeſſione ſecunda nuperrime decreta, quemadmodum a ſacri Concilii nuntiis fuſius intelligent.

Init. Novimus vos non ignoraſſe hanc ſacram.

Cod. Can. 69. f. 380. p. 2.

1432. ut vid.

Synodi Baſilienſis epiſtola ad Academiam Viennenſem Hortatur ut quosdam doctores ad ſynodum mittat, qui pro extir-

patione Huſſitarum in medium conſu-lant.

Init. Ex talento ſapientiæ a divina providentia.

Cod. Can. 69. f. 380.

Nota. Eodem initio ſimilis Epiſtola miſſa fuit ad Academiam Colonienſem A. 1432. Jan. 23.

1432. ut videtur.

Concilii Baſilienſis Literæ ad Venetos, quibus eos invitant ad ſynodum & ad pacem cum Romanorum Rege & Duce Mediolani hortatur, ad quam interpoſitionem ſuam offert.

Init. Quantis bellis & armorum & hæreſum.

Cod. Can. 69. f. 46.

1433.

Oratio Ludovici de Roma ad Sigismundum Cæſarem tempore ſuæ coronationis in Roma.

Init. Quod a Deo Opt. Max. attentiſſima dudum.

Cod. Can. 115. f. 35. p. 2.

1433.

1433.
Junij 23.

Epiſtola Sigismundi Imp. ad Bohemos de optima ſpe concordiæ in Baſilienſi Concilio ſanciendæ, quo & ipſe proficisci cogitat, atque ut ſuos legatos illuc remittant hortatur.

Init. Notificamus vobis quod informati.

Cod. Can. 115. f. 173. p. 2.

1433.

Quæ Dominus Sereniſſimus Imp. Romanorum Rex injunxit Illuſtri Principi Wilhelmo Protectori ſacri Concilii referenda concilio.

Init. Item primo quod veſtræ reverendiſſimæ paternitates.

Cod. Can. 115. f. 312. p. 2.

1434.

Deſcriptio munerum, quæ Regi Sigismundo nomine Turcarum Imperatoris oblata fuerunt in concilio Baſilienſi.

Cod. Can. 62. f. 63. p. 2.

1436. f.

J. Comitis Palatini Rheni & utriusque Bavariæ Ducis. Epiſtola ad J. tit. S. Suſannæ Presb. Card., Petit, ut cauſa quædam tamquam mere temporalis nec uſuræ quoquo modo macula vitiata a ſynodo ad judicandum ſibi remittatur.

Init. Ad aures benigniſſimæ P. V. deducimus.

Cod. Can. 69. f. 5. p. 2.

1436. f.

Copia ſupplicationis oblatæ per promotorem ſacri Concilii ſuper ſpoliatione bonorum Eccleſiæ Gurcenſis a Laurentio de Lichtenberg Lauantino Epiſcopo factæ.

Init. Cum pium ſit & devotum.

Cod. Can. 69. f. 13.

1437.

Januarij 15.

Baſilienſis Concilii literæ ad Regem Sigismundum ut communionem parvulorum ceſſare faciat.

Init.

Init. Clamore publico deferente.
Cod. Th. 937. f. 143. p. 2.

1437.
Julij 21.

Sigismundi Imperatoris ad Concilium Baſilienſe ſuper compactatis & concordatis cum Bohemis credentialis pro oratoribus Regni Boemiæ & Marchionatus Moraviæ ad ſynodum Baſilienſ. miſſis ad complendum compactata.

Init. Quia ſecundum formam pactatorum.
Cod. Can. 69. f. 444. p. 2.

1437.
Septemb. 20.

Concilii Baſilienſis literæ, quibus Imperatori Sigismundo & ſingulis aliis Romanorum Regibus & Imperatoribus, qui ex nunc in antea fuerint, canonice tamen intrantibus privilegio & consvetudine imperialibus quoad preces ſive nominationes ad beneficia faciendas perpetuis futuris temporibus libere & plenarie uti

& gaudere poſſint decernitur. Inſertæ aliis Literis executorialibus.

Cod. Can. 52. f. 464.

1437.

Octobris 17. f.

Baſilienſis ſynodi literæ ad Albertum Romanorum Ungariæ & Boemiæ Regem. Conqueritur, oratores ſuos ad Regem Chriſtianiſſimum & Ducem Borgundiæ miſſos, captos & ad caſtrum Tuctenſteyn Argentinenſis diæceſis ductos fuiſſe; rogatque ut ad Fridericum Ducem Auſtriæ Epiſcopum Argentoratenſem &c. ſcribat & iubeat eos liberos dimitti.

Init. Scribimus tuæ ſerenitati.

Cod. Can. 68. f. 350.

1438.

Martii 1.

Eugenii Papæ literæ ad Wilhelmum Marchionem de Hohberg. Laudat ejus in ſe & apoſtolicam ſedem ſtudium ab ejus Legato Petro Rouer in decretis Licentiato decla-

declaratum, ac petit ut ſalvum conductum, ſi quem forſan hactenus dedit Baſilienſibus niſi intra præſtitutam diem reſipuerint, revocet.

Init. Summe placet nobis dilecte fili.

Cod. Can. 68. f. 324. p. 2. ibid.

1438.

Commentarii litis de Præpoſitura Cathedralis eccleſiæ Vratislavienſis, quam Eugenius Papa contulerat Nicolao Goltberg Canonico Eccleſiæ Vratislavienſis A. 1438. Conradus vero Epiſcopus Vratislavienſis Nicolao Gramus.

Cod. Th. 205. f. 251.

1438.

Synodi Baſilienſis literæ ad Guilielmum Marchionem de Hochberg Gratias agit de promiſſa itinerum ſecuritate & conductu eorum, qui ad ſynodum veniunt petens ut Dionyſium de Sabernays & Stephanum Ploverii ſynodi oratores, qui in caſtro Landeck capti detinentur educi curet.

Init. Gratiſſima nobis eſt liberalis oblatio.
Cod. Can. 69. f. 434.

1438.
Maij 29.

Chirographum in quo Joannes Præpoſitus Bardevicenſis Jacobus Freyeshamer Canonicus Ratisbonenſis &c. receptores & theſaurarii provinciarum inclytæ nationis Germanicæ fatentur, ſe accepiſſe a Joanne Odſern curato Eccleſiæ Egmondenſis Traiectenſis Diæces. XX florenos Rhenenſes ob commutationem voti peregrinationis ad S. Jacobum quo quidem erat adſtrictus.
Cod. Can. 69. f. 435.

1438.
Septembr. 11.

Jodoci de Heilpruna Licentiati Viennenſis epiſtola Domino Joanni Bachenſteyn Locumtenenti Auditoris Cameræ ſacri Concilii Baſilienſ.

Init.

Init. Magiſter quidam honorabilis.

Cod. Can. 68. f. 191. p. 2.

Deſcribit impreſſionem a Turcis in Tranſilvania factam ejusque depopulationem.

1438.

Octobr. 6.

Anonymi Epiſtola ſcripta ad Archiep. Trevirenſem ex populari ſermone in Latinum verſa, in qua narrat geſta Romanorum Regis & Catholicorum adverſus Huſitas in Boemia.

Init. Notifico vobis quod Romanorum rex divertit.

Cod. Can. 68. f. 191. p. 2. ibid.

1438.

Cedula oblata Legatis Concilii a Diæta Nurenberg: ſuper mutatione concilii ipſius in alium locum.

Init. Primo per ſacrum concilium.

Cod. Can. 68. f. 426.

Deliberatio Legatorum ad ſuperiorem Cedulam.

Init.

Init. Videtur Dominis deputatis.
ibid. f. 426. p. 2.

1438.
Decembr. 5.

Rationes quibus deputati ſacri Concilii prædicti moti ſunt ut cedulam ſuam ita prout jacet aviſarent.

Init. Veneris quinti Decembris.
Cod. Can. 68. f. 427.

Articuli a deputatis pro pace cum concilio & Papa ſancienda propoſiti.

Init. Videtur Dominis deputatis.
Cod. Can. 68. f. 441.

1438.

Proteſtatio Nationis Germanicæ facta in concilio Conſtantienſi contra Cardinales ut non accelerent electionem Papæ antequam facta eſſet reformatio capitis & curiæ papalis cui neceſſario electio futura inniti habeat.

Init. Multotiens & iteratis vicibus.
Cod. Can. 68. f. 332.

1438.

1438. f.

Univerſitatis Vindobonenſis reſponſum pro Concilio Baſilienſi adverſus neutralitatem alia manu ſcriptam.

Cod. Can. 67. f. 60. (302.)

1439.

Febr. 18.

Concilii Baſilienſis Litteræ ad Epiſcopum Wormatienſem. Petit, ut in eos, qui Ludovicum de Roma ex legatione ad Concilium redeuntem ex itinere retraxerunt & in cuſtodiam tradiderunt animadvertat, & Georgium quidem de lapide Canonicum Wormatienſem pro qualitate culpæ ſalutari correctione percellat &c.

Init. Dudum conſiderantes, quod aliquos noxiæ voluntatis.

Cod. Can. 68. f. 334.

1439. f.

Oratio unius ex Legatis Concilii Baſilienſis ad Albertum Romanorum Regem nuper deſignatum, qua Patribus Legationem renuntiat.

Init.

Init. Niſi explorata mihi eximia veſtra atque,

Cod. Can. 68. f. 335.

1439.

Martij 26.

Modus & exceptiones memoratæ acceptationi a Legatis Regiis & Principibus adjectus.

Init. Nos Oratores Rom. Regis, Principes Electores.

Cod. Can. 62. f. 163. p. 2.

1439. f.

XLI Concluſiones cum probationibus adverſus Eugenium Papam poſitæ a Deputatione fidei Concilii Baſilienſis.

Init. Veritas de poteſtate concilii.

Cod. Can. 68. f. 450. p. 2.

1439.

Junij 29.

Nationis Germanicæ Literæ ad Albertum Rom. Regem ſignificant Eugenio Pontificatum abrogatum fuiſſe, quemadmodum ex relatione Joanis Epiſcopi Lubicenſis,

cenſis, ſui in Concilio legati, plenius intelliget.

Init. Pridem ſacrum Baſilienſe Concilium ut videat.

Cod. Can. 69. f. 441. ibid.

1439.

Julij 30.

Literæ in quibus Fridericus Cilicæ comes Joannem Karschaw Licentiatum in decretis, familiarem, domeſticum, continuum commenſalem procuratorem & conſiliarium ſuum creat.

Cod. Theol. 205. f. 261. p. 2.

1439. f.

Eugenii Papæ Litteræ ad Fridericum Ciliæ Comitem, in quibus collaudato ejus erga ſe et apoſtolicam ſedem ſtudio ad conſtantiam hortatur, &, ut Albertum Rom. Regem in eandem ſententiam inducat, petit.

Init. Magna dudum nos afficit animi.

Cod. Theol. 205. f. 263. p. 2.

1439.

1439.
Aug. 6.

Mandatum Generale ad lites, ſingulatim ad litem quam de decimis in Tſchankenthurn colligi conſuevit Friderico comiti Ciliæ movet Præpoſitus & Capitulum Eccleſiæ Zagrabienſis, datum Joanni Karſchaw.

Init.

Cod. Theol. 205. f. 261. p. 2. ibid.

Formula examinis teſtium & alia ad litem de decimis modo memoratam pertinentia.

Ibid. f. 264.

1439.
Octobr. 27.

Joannis Joffridi de Luxovio decretorum doctoris Prioris de Arboſio Biſuntinæ Diœceſ. oratio in funere Alberti Regis Romanorum Florentiæ in concilio oecumenico habita A° 1439. die 7. Menſis Decembris.

Init. Egreſſus a filia Syon.

Cod. Th. 205. f. 48. p. 2. & Cod. Jur. Civ. 180. f. 261. p. 2.

1439.

1439.

Allocutio, vel Libellus Nomine Friderici Ciliæ Comitis Eugenio Papæ IV. oblatus in quo Baſilienſium adverſus ipſum molimina reprobat, ſeque in fide & obedientia erga eundem conſtantem fore pollicetur.

Init. Exiſtimat certe beatiſſime.

Cod. Theol. 205. f. 259.

1439.

Proteſtatio ſeu edictum neutralitatis a Theodorico Archiepiſcopo Colonienſi propoſitum.

Init. Gravi dudum inter ſacrum.

Cod. Can. 69. f. 133.

1440. ut videtur.

Narciſſi Hertz de Perching S. Th. Magiſtri in univerſitate Wiennenſi breve reſponſum pro Concilio Baſilienſi.

Init. Circa materiam unionis.

Cod. Can. 111. f. 109.

1440. ut videtur.

Reſponſum Doctorum Juris Canonici univerſitatis Wiennenſis pro concilio Baſilienſi.

Init. Diverſis in divina & humana lege.
Cod. Can. 111. f. 104.

1440.

Allocutio Italicæ nationis nomine ad Concilium Baſilienſe habita, in qua mirifice laudat Synodum ob abrogatum Eugenio IV. pontificatum & proteſtationem contrariam, quæ ejusdem nationis nomine interjecta fuerat, non agnoſcit.

Init. Gratia vobis & pax reverendiſſimi.
Cod. Can. 62. f. 101.

1440.

Propoſitio miſſa ad unum de Principibus Electoribus Imperij a Thoma de Lemugſtori Abbate in Scotia & Michaele Waldenwini Præpoſito Tricaſtrenenſi legum Doctore & ſacræ paginæ Baccalaureo Felicis V. & Baſilienſis ſynodi oratoribus.

Init.

Init. Cum adverſus Sanctam Synodum.
Cod. Can. 69. f. 265.

1440. Martij.

Wladislai Poloniæ Regio & Ungariæ deſignati literæ ad Eug. Papam IV. cui gratulatur de Græcorum Armenorumque reductione ad unionem & obſequium, ſeque poſt obitum Alberti Rom. & Ungariæ Regis, Regem Ungariæ factum ſignificat.
Init. Recenti adhuc tenemus memoria.
Cod. Theol. 205. f. 302. p. 2.

1440.

Wladislai ejusdem literæ encyclicæ ad Magiſtrum Pruſſiæ, Duces Sileſiæ aliosque Principes amicos ſuos ejusdem argumenti, id eſt de regia dignitate a proceribus Ungariæ ſibi delata.
Init. Quia pro mutua noſtre benevolentia.
Cod. Theol. 205. f. 303. p. 2.

1440.

Epiſtola cujusdam in Romana curia advocati ad Fridericum Rom. Regem cui operam

ſuam defert in rebus quæ emergere poſſent & in fidem ac clientelam ejus ſe tradit atque committit, addens ſe ad celebrandum Alberti deceſſoris ejus Nomen ſcripſiſſe librum in quo omnia quæ cum Græcis religioſiſſime geſta, tractata, disputata ac conventa, concluſa firmatave ſunt adſcripſit, nullo addito vel deminuto ex his, quæ a die prima qua advenerunt usque ad diem receſſus egerunt, eiumque Librum ſi illi gratum fore intellexerit, per fidum nuntium ſe miſſurum ſcribit.

Init. Cum regiæ dignitatis dudum.

Cod. Theol. 205. f. 308. p. 2.

1440.

Maij 17.

Nationis Germanicæ Literæ ad Felicem V. hortantur ut cito ad concilium veniat, & Rudolfo cauſarum Cameræ Concilii Baſilienſis ejusdem Nationis membro ad eum ablegato fidem faciat.

Init.

Init. Quanto devotionis deſiderio.
Cod. Can. 69. f. 442.

1440.

Forma viſa & concordata per deputatos ſuper proviſione Dni noſtri Papæ Felicis V. tradenda & exhibenda ſacris deputationibus.

Init. Apoſtolicæ dignitatis ſublimitatem.
Cod. Can. 68. f. 454. p. 2.

1440.

Oratio nomine Conradi de Windsberg Concilii Baſilienſis Protectoris nec non S. R. I. Camerarii hæreditarii ad Felicem V. nuper deſignatum habita, qua ei legatus & Pontificatum gratulatur & ut celeriter Baſileam ſe conferat hortatur.

Init. Optaſſem Beatiſſime Pater.
Cod. Can. 68. f. 336.

1440.
Aug. 16.

Decreta ſynodi Aſchaffenburgenſis de modo, quo Prælati Eccleſiarum populos ſibi

commiſſos regere debeant, donec ſtatutum fuerit cui parti ſit adhærendum Eugenio an Conc. Baſil. confer Patricium Cap. LXXIII.

Init. Placuit conventioni Aſchaffenburgenſi. Cod. Can. 68. f. 330. p. 2.

1440. f.

v. 1447.

Tres bullarum formulæ a Legatis Principum Electorum S. R. I. Baſilienſi ſynodo oblatæ quarum prima eſt Bulla certificationis concilii Baſilienſis de futuro Concilio convocando & ſe transferendo, quam Electores a dicto concilio petunt.

Init. Ad Laudem omnipotentis Dei.

Altera.

Bulla proviſionis ne fiat impoſitio quinti denarii & ne Dominus Felix Papa præſideat.

Init. Cum jam dudum hæc ſancta ſynodus.

Tertia.

Bulla proviſionis ſuper gravaminibus nationis Germanicæ.

Init.

Init. Eccleſiaſticæ ſolicitudinis ſtudio.
Cod. Can. 69. f. 14.

1441.

Aviſamenta in Conventu Moguntino Principibus propoſita pro pace Eccleſiæ quæ cautiones ſint adhibendæ declarabitur a natione Germanica cui parti ſit adhærendum.

Init. Milleſimo quadrugenteſſimo quadrageſimo primo Moguncia in materia.
Cod. Can. 69. f. 148.

1441.

Sermo factus in commemoratione depoſitionis quondam ſereniſſimi Principes Alberti Regis Rom. Florentiæ 1441.

Init. Non cogitabam apud me.
Cod. Theol. 205. f. 59. & 305.

1442.

Reſponſum facultatis Theologicæ Studii Wiennenſis pro Concilio Baſilienſ.

Init. In primis dicimus quod.
Cod. Can. 111. f. 88.

1442.

Archiep. Trevirenſis ad Frid. Imp. literæ commendatitiæ mercatoris de quo in ſuperioribus literis.

Cod. Can. 62. f. 194.

A. Mercatoris modo memorati Epiſtola in qua opem Archiep. Trevi. implorat.

Ibid. f. 194.

1442.

Julij 4.

Friderici Rom. Regis Literæ ad Franciſcum Foscari Ducem Venetiarum commendatitiæ mercatoris de quo ſupra, ut reparationem damni conſequatur.

Init. Sua nobis nuper A. olim mercator.

Cod. Can. 62. f. 193. p. 2. ibid.

1442. f.

A. Mercatoris Trevirenſis Diæceſ. querelæ ad Venetos delatæ de damno, quod paſſus fuerat ſubmerſa culpa nautarum, nave vino malvatico aliisque mercibus onerata.

Cod. Can. 62. f. 193. p. 2.

1443.

1443.

Aviſamentum regum pro via pacis & unionis Eccleſiæ media in ſacro Baſil. Concilio deducenda.

Init. In primis congrue rebus agendis.

Cod. Can. 69. f. 103. p. 2.

1444. Aug. ult.

Casparis Slickii Epiſtola ad Antiſtitem quemdam varii argumenti.

Init. Scribit mihi crebro R. R. V.

Cod. Can. 69. f. 110. p. 2.

1445.

Casparis Slickii Epiſtola, cujus mentio ſuperius facta.

Init. Ex litera, quam majeſtas Regia.

Cod. Can. 69. f. 112. p. 2.

1445.

Maij 6.

Vicentii Guesnenſis Archiep. & Primatis literæ ad Thomam de Strzumpo mittit ei Exemplum literarum Slickii Cancellarii Friderici Rom. Regis ad magnum Magi-

h 5 ſtrum

ſtrum Pruſſiæ, quibus eum invitat ad conventum ſub feſtum S. Viti in opido prope Francof. celebrandum.

Init. Noverit F. V. quod die heſterna.

Cod. Can. 69. f. 112.

1447.

Septemb. 25.

Felicis V. literæ ad Cardinales Baſileæ exiſtentes certiores eos facit declaratæ a ſe voluntatis Papatui ſe abdicandi monetque ut de translatione mutatione loci, aut diſſolutione Concilii ſe inſcio nihil decernant.

Init. Ultra literas provocationis & alias oblationis.

Cod. Can. 69. f. 22.

1448. f.

Caroli VII. Galliæ Regis Epiſtola ad Joannem Cardinalem S. Angeli in Germaniam Legatum. Hortatur eum ut mandatam ſibi a Nicolao V. cum Principibus Germaniæ tractationem de Generali Concilio

con-

convocando eo-usque differat quo ad parata jam & proxima Eccleſiæ pax ſarciatur.

Init. Magno ſemper optamus deſiderio.

Cod. Can. 69. f. 25. p. 2. ibid.

1448. f.

Anonymi ad anonymum Epiſtola bene longa Vindobona ſcripta in qua eum de geſtis Legati Pontificis Nicolai V. de tractatione cum Ungaris de legatis Baſilienſium ad Fridericum miſſis excuſationem afferentibus cur regiis mandatis de tollendo & aufferendo ſalvo conductu iis, qui adhuc Baſileæ Concilii cauſa commorantur parere non poſſint, & de nonnullis ejus temporis eventis.

Init. Memor. pauperis diſcipuli Socratis.

Cod. Can. 69. f. 26.

1448.

April. 8.

Friderici Imp. diploma nobilitationis Henrici Hartkeſen de Montenaken artium & Medicinæ Doctoris & S. Theologiæ Baccalau-

calaurei formati, nec non ejus nepotis Henrici Ferch.

Init. Sceptrigera Romanæ Regiæ.

Cod. Can. 62. f. 196. p. 2.

Ejusdem literæ commeatus ejdem Henrico Hartkeſe traditæ eodem loco & anno d. 7. Menſis Aprilis f. 197.

Recognitio ſuperioris diplomatis.

Ibid. fol. 197.

Sufficiat interim ſequens

ELEN-

ELENCHVS CHARTARVM.

I.

Alberti II. Romanorum Regis Conſtitutio, de acceptatione Decretorum Concilii Baſilienſis cum certis modificationibus. pag. 1

II.

Reſponſum ab Univerſitatis Erfordenſis Theologiæ & Juris Divini ac humani Doctoribus datum Theodorico Archi Epiſcopo Moguntino ſuper quæſtionibus: An in Unione, proteſtationibus & appellationibus diutius ſit reſidendum; ſi non, ſed alteri parti ſit adhærendum, cui earum poſſit & debeat adhæreri? 5

III.

Capitula intelligentiæ Oratorum Regis Romanorum & Principum Electorum in diſcordia ſacri Baſileenſis Concilii & Pape Eugenii. 28

IV.

Capitula intelligentiæ concordate inter Oratores Regum & Principum extracta e publico inſtrumento. 67

V.

V.

Proviſio circa ſolutionem Annatarum concepta in dieta Moguntina pro ſede Apoſtolica per Oratores Principum. 74

VI.

Nationis Germanicæ litteræ ad Albertum Rom. Regem, quod Eugenius IV. Pontificatu privatus ſit. 76

VII.

Eugenij IV. PP. litteræ ad Univerſitatem Erfordienſem, queis ei notam facit unionem Eccleſiæ Græcæ cum latina. 78

VIII.

Principum Electorum S. R. I. appellatio a Decretis inter ſynodum Baſileenſem & Eugenium IV. PP. latis ſeu ferendis &c. 81

IX.

Proteſtatio Principum Ell. de non adhærendo neque Pontifici neque Concilio durante diſſidio. 86

X.

Unioni Principum accedit Balduinus Archi Epiſcopus Bremenſis. 92

XI.

Nationis Germanicæ litteræ ad Felicem V. hortatoriæ, ut cito ad Concilium veniat &c. 95

XII.

XII.

Felix V. hortatur Univerſitatem Erfordienſem ad firmam Unitatem in cauſa Concilii Baſileenſis. 96

XIII.

Concilii Baſileenſis adhortatoriæ ad univerſitatem Erfordienſem. 98

XIV.

Felicis V. litteræ e Concilio Baſileenſi ad Univerſitatem Erfordienſem, ut in Conventibus per Germaniam celebrandis cauſam Eccleſiæ cum Baſileenſibus viriliter ſuſtineant. 100

XV.

Bulla Certificationis Concilii Baſilienſis de futuro Concilio convocando & transferendo quo Electores a dicto Concilio petent. 102

XVI.

Baſileenſis Concilii litteræ ad Univerſitatem Erfordenſem, ut Oratores ad Conventum Francofordienſem ableget. 104

XVII.

Bulla Proviſionis, ne fiat impoſitio quinti denarii &c. & ne Dominus Felix Papa preſideat. 107

XVIII.

XVIII.

Concilii Baſileenſis litteræ ad univerſitatis Erfordenſis Oratores apud Francfordiam conventuros. 118

XIX.

Oratio Cardinalis Panormitani habita in Conventu Francofordienſi. 120

Tu, interim, Lector amice! laboribus hiſce noſtris pro bono Eccleſiæ & Imperii ſuſceptis fruere & vale. Dabam Moguntiæ e Muſæo tertio Kalendas Septembris MDCCLXXV.

I. AL-

I.

ALBERTI II. ROM. REGIS CONSTITVTIO DE ACCEPTATIONE DECRETORVM CONCILII BASILIENSIS CVM CERTIS MODIFICATIONIBVS. *)

Albertus D. G. Romanorum Rex &c. ſemper Auguſtus &c. univerſis preſentes litteras inſpecturis ſalutem &c. Inſcrutabilis Divine altitudinis providencia per quam Reges regnant & legum conditores juſta decernunt, poteſtatem regiam ad hoc inter cetera ordinavit in terris, ut Eccleſiam ſanctam Chriſti ſponſam ejusque precioſo ſanguine fundatam ipſiusque miniſtros fideliter protegat & defendat, nec non ſanctorum Patrum decreta pro inſtruendis reformandisque eorum moribus ſalubriter edita ſinceriter exequi illibateque obſervari faciat, atque ideo ſingulariter ipſius Eccleſie Advocatus dici meretur. Cum itaque ſacroſancta Univerſalis ſynodus Baſileenſis in Spiritu S. legitime congregata univerſalem eccleſiam repreſentans

*) Vid. Tom. VII. Subſidior. Diplom. nro. XLII.

Digitized by Google

animadvertens in Eccleſia Dei difformitates nonnullas paſſim indies excreſcere, moresque turpiſſimos eandem multipliciter inficere, cunctis palam curavit ingerere monita ſalutis ac contra hujusmodi, quantum cum Deo potuit, efficaciter providere, maxime cum inter alia precipua ob hoc extitit convocata, certa decreta certasque ordinationes ſtatuta ſolempnia fecit & condidit, que per ſuos oratores & Nuncios Nobis & noſtri Regni Romani Electoribus Principibus ac proceribus preſentari fecit & exhiberi, Nosque ac ipſos cum plurima devocione & inſtancia exhortando, requirendo & obſecrando, quatenus hujusmodi decreta ſtatuta & ordinationes ob cauſas premiſſas facta & condita recipere ac ea per nationem Germanicam obſervari facere dignaremur. Nos autem viam tuciorem & Deo graciorem eligere volentes habita deſuper Noſtri magni conſilij deliberacione Archi Epiſcopos & proceres noſtros Romani Imperij Electores aliosque Epiſcopos & Prelatos nec non divini & humani juris Magiſtros & Doctores in civitate Moguntina convocavimus, ibique recenſitis & ad memoriam reductis origine naſcentis Eccleſie ac religionis Chriſtiane, devocione ſacrorumque canonum & decretorum ſaluberrima edicione tam ſuper felicis regimine ſtatus Eccleſiaſtici, quam ſuper eleccionibus modisque ipſius miniſtros aſſumendi, eorumque ac ceterorum ſalutari direccione, qui quamdiu obſervati fuerant, Eccleſia Dei profectus honoris & honeſtatis felici ubertate produxit, diſcipline eccleſiaſtice vigor perſtitit ac religio,

ligio, pietas & caritas effloruerunt, anime hominum in pace pacis auctorem excoluerunt. ſed proch dolor, dampnate ambicionis improbitas & deteſtande cupiditatis inſtabilitas humanitatis jura violans ipſa ſalutifera ſanctorum & antiquorum Patrum decreta paulatim cepit deſerere etiam & contempnere, pedetemptimque in vicia ruere. Subſecute ſunt exinde morum corrupciones atque difformitates ſtatus Eccleſiaſtici, dehoneſtaciones ac uſurpaciones graviſſime & preſertim per dignitatum aliorumque beneficiorum, reſervacionum graciarum expectanciarum innumeras multiplicaciones aliaque graviſſima & inportabilia onera, quibus Eccleſie noſtre deciſiones & preſertim Germanice nationis graviter afflicte, oppreſſe & fere ad exinanitionem redacte conſpiciuntur. Que omnia & ſingula alia quam plurima & ex premiſſis colligibilia incommoda divine credenda ſunt diſplicere voluntati, quin ymo in grave noſtri regni & Nationis Germanice verſantur prejudicium & gravamen, unde amplius absque Dei offenſa etiam conſcientijs ſtimulantibus diſſimulari non poſſunt, quare prefata decreta ſacre Baſileenſis ſynodi ſuper predictorum correccione & reformacione proviſionem congruam afferencia aliqua ſimpliciter prout jacent, alia vero cum certis modificationibus & formis, non quidem quod heſitamus de poteſtate ipſius ſacri Concilij condentis, ſed quatenus commoditatibus temporibusque & moribus prefate nationis Germanice convenire videntur, prout inferius annotatur illico & indilate cum omni reve-

 rencia

rencia & devocione recipimus & acceptamus. quorum Decretorum tenor ſequitur: — (vide Nrum XLII. qui hic inſertus legitur.) Nos igitur *Albertus* Romanorum Rex & ſemper Auguſtus una cum Venerabilibus Archi Epiſcopis aliisque illuſtribus Principibus S. R. I. Electoribus nec non alijs Archi Epiſcopis & Prelatis noſtre Germanice Nationis, ne hujusmodi ſaluberrima decreta tanquam neglecta & ſpreta habeantur, quemadmodum ſecundum ea que memoravimus retro haberi viſa ſunt in Dei offenſam, animarum periculum ac univerſalis ecclesie & ſtatus eccleſiaſtici vituperium nec non enervacionem penitus eorundem, ſacroſanctam Generalem ſynodum Baſileenſem in Spiritu S. legitime congregatam univerſalem Eccleſiam repreſentantem tam humiliter quam devote rogamus & hortamur, quatenus ipſa hec decreta, quemadmodum ſupra deſcriptum eſt, in quibusdam ſuis articulis declarata & modificata ſeu limitata, prout noſtre Germanice Nationi ſunt proficua, nec non diioceſanis locorum cum eorum ſubditis in gradibus predictis contrahere volentibus ſeu qui ignorantes hujusmodi gradus jam contraxerunt, diſpenſandum & a predicta excommunicatione abſolvendum, facultatem concedere ſtatuta & abuſus hujusmodi tollere novaque rationabilia ſtatuere, aliaque certa premiſſa neceſſaria, ut prefertur, diſponere & ordinare ac alias caritative deſuper providere, eaque ſic ordinata & declarata in Germanica Natione perpetuis futuris temporibus efficaciter exequi & inviolabiliter dignetur facere obſervari,

ſervari, non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis privilegijs indultis exempcionibus & quibusvis alijs auctoritate Apoſtolica vel alterius cujuſcunque ſeu alias motu proprio ſub quacunque verborum forma vel expreſſione conceſſis ceterisque contrarijs quibuſcunque, decernendo nichilominus irritum & inane, ſi ſecus ſuper premiſſis etiam per Romanum Pontificem ſcienter vel ignoranter contigerit attemptari, cum penis & clauſulis opportunis ac cum invocatione, ſi opus fuerit, auxilij brachij ſecularis &c. *)

*) Licet conſtitutioni huic neque dies neque Annus reperiatur additus, aſſeverare tamen poſſumus, quod edita ſit eodem, quo decreta Baſileenſia Moguntiæ acceptata fuere anno, nempe MCCCCXXX.X. quo obijt *Albertus II.* Rex Romanorum & quidem ante vigeſimam Octobris ſeptimam.

II.

RESPONSVM UNIVERSITATIS ERFORDIENSIS.

In nomine Spiritus ſancti Paracliti Amen. Reverendiſſimo in Chriſto Patre & Domino Domino *Theoderico* Dei gratia ſancte Maguntine ſedis Archiepiſcopo ſacrique Romani Imperij per Germaniam Archi-Cancellario, nedum per organum Venerabilis Magiſtri *Henrici Loubing* Legum Doctoris & in Decretis Licentiati ſui Cancellarij, verum etiam per litteras ſuas de & in facto cujus-

 dam

dam unionis & quarundam proteſtationum appellationumque pro bono pacis & concordie inter ſacrum Baſilienſe Concilium & olim Dominum Eugenium Papam quartum per Reverendiſſimos Patres & Illuſtriſſimos Principes ſacri Romani Imperij Electores initarum, factarum & interpoſitarum Univerſitas ſtudij Erfordenſis conſulta & preſertim Doctores Theologie, divini juris & humani Collegium ſecundum conſultationis ordinem ad duo puncta ſue conſiderationis oculum convertit. Quorum primum eſt: *an in unione, proteſtationibus appellationibus jam dictis diutius ſit reſidendum.* ſecundum: *ſi non ſed alteri parti ſit adherendum, cui earum poſſit & debeat adhereri?* quibus diligenter diſcuſſis & perpenſis eſt tota dubietas diſſoluta.

Quantum *ad primum*, quia dicte conventiones in unum proteſtationes & appellationes non ab Eccleſie vel ſedis Apoſtolice ſuccubitu vel definitione ſed potius maxima perturbatione ſuam trahunt originem & occaſionem, igitur inprimis eſt advertendum, quod quamvis Eccleſia ſancta Catholica Chriſti ſoror & unica columba nunquam non eſſe nunquam errare, nunquam etiam hereticis novitatibus ſuccumbere poſſit ut pluribus in locis ſacrorum canonum authoritates atteſtantur, ipſam tamen varijs plerumque temptationum perturbationibus permittit omnipotens Deus impugnari, quatenus videlicet intelligat cum arguitur, vincat cum leditur, ſecura ſit cum ſuperata videatur & demum in ſublime velut arca Noe conſcendat, cum tribulationum inundationibus agitatur. Ad

cujus

cujus probationem licet innumeras hereſum & ſcismatum ſectas ac perſecutiones adducere poſſemus, omiſſis tamen illis pro introitu ad materiam preſentem ſufficit aliquas, que noſtris ſunt viſe temporibus eccleſie ſciſſuras & victorias recenſeri. Conſtat enim aliquamdiu preſentibus temporibus ſciſma quoddam Babylonico monſtro difformius tres partes in Eccleſia feciſſe tamque crudeliter eam perturbaſſe ut niſi ſynodus ſancta Conſtantienſis ipſam immediata a Chriſto ſuper omnes homines poteſtatem habere declaraſſet ac per hoc in ſublime levaſſet, ex humanarum perverſitatum inundationibus, viſa fuiſſet ejus auctoritas extincta. Notum eſt etiam poſt hoc Bohemorum hereticam pravitatem tantas adverſus eccleſiam perturbationum procellas erexiſſe, ut niſi ſacra ſynodus Baſilienſis ad ipſam extirpandam elevata fuiſſet, eadem ipſa peſtis heretica Bohemie regno minime contenta plures adhuc alias mundi partes infeciſſet. Viſum eſt ſubſequenter adverſus eccleſiam in dicta ſancta ſynodo Baſilienſi congregatam tot motus & gravamina perſecutionum & impedimentorum per ipſum tunc *Eugenium* Papam, qui primus conſilia ſacra venerari & ſtabilire debuerat, attemptatas eſſe & attemptata, factos & facta ut niſi poteſtate ſua devicta ejusdem ſancte ſynodi pretenſa diſſolutio per ipſum ſolemniter caſſata & irritata fuiſſet, intolerabiles in eccleſia confuſiones diſſenſiones & diviſiones eveniſſent. ſed quia cum in omnibus his adverſitatibus eccleſia poteſtatem auctoritatem atque triumphum obtinuerit, ad pacem quoque & refor-

reformationem aliquando pervenerit, poſtremo per iteratam dicte ſancte ſynodi pretenſam diſſolutionem & ad alium locum translationem ab ipſo tunc etiam *Eugenio* Papa qui ab omnibus novitatibus gravaminibus & prejudicijs ejus deſiſtere ſe pollicitus eſt, attemptatam & factam, tanta perturbationum tempeſtas in eccleſia ſurrexit, ut non ſolum inde reformatio defectuum & pacis tranquillitas ſit impedita, verum etiam ipſius eccleſie poteſtas & auctoritas tam in corpore quam in capite diviſa videatur & ex toto deſolata, venit inde periculoſiſſima Chriſtianorum partialitas & differentia, manarunt a partibus hinc inde contraria in ſe invicem & in alios edicta & cetera ſine numero mala ſunt inde ſecuta. Quorum occaſione ſicut in hujus exordio tactum eſt, nunc ultimo Reverendiſſimi Patres & Illuſtriſſimi Principes Electores quandam unionem proteſtationes & appellationes, quibus ſtantibus neutrius predictarum partium mandata recipiuntur, inierunt & fecerunt. De quibus quidem unione, proteſtationibus & appellationibus ſi bone ſint vel predictis malis continuande & per conſequens ſi manere vel ceſſare poſſint & debeant ad preſens eſt videre. Conſiderandum eſt igitur, quod licet in harum unionis proteſtationum & appellationum factis diligenti conſiderationis intuitu penſatis, finale quidem intentum ſit ſumme bonum, medium tamen ad hoc inventum cujuſcunque gratia ſalva, videtur inconveniens & minus idoneum; eſt enim finale quo Illuſtriſſimi Principes volunt ob cujus & intentio-

nem

nem permaxime commendandi ſunt pax & concordia que quia univerſum Corpus Chriſti miſticum regit, ſtabilit & coadunat, igitur omnem ſenſum & omne bonum in rebus agendis exſuperat hujus procurationem ad debita ſuorum officiorum & Principatuum dicti Domini Principes ſpectare cognoſcentes cum ſic eccleſiam in pace tuendam a Chriſto ſuſceperint ut ſecundum ſacros Canones ſi pax ſolvitur, ille rationem ab eis exacturus ſit, qui eorum poteſtati ſuam eccleſiam commiſit vigilanter & virtuoſiſſime fidos ſuos & indefeſſos labores ad dictum finem ſanctiſſimum multis vicibus impenderunt, quibus cum nil proficere ſe conſpexiſſent ad ultimum fortaſſis per ſiniſtram vel inſufficientem informationem aliud medium predicti finis adeptionem minime conveniens & idoneum dictum videlicet in unum conſenſum qui non verius quam neutralitas appellari poteſt, acceptarunt; Cujus quidem inconvenientia multipliciter poteſt apparere primo quia ad majorem diſcordiam vel diviſionem quam concordiam & unionem tendit & per conſequens fini predicto plus adverſum quam proficuum exiſtit. primo namque cum ad unionem duarum Eccleſie partium hoc medium neutralitatis acceptum ſit periculoſiori ſciſſura totam eccleſiam in tres partes dividere videtur, tum quia prius exiſtentibus ſolum duabus partibus extremis ſacro conſilio videlicet & olim Papa *Eugenio*, nunc ſuper has eſt media ſcilicet Natio neutra Germanica que tanto cum dictis extremis in numeris poſſit, quanto non per participationem ſive per abnega-

tionem utriusque exiſtit; tum etiam quia dum ſciſma in univerſali eccleſia ne dividatur in duas partes vitari putetur in proprijs Germanie terris & Eccleſijs & ſingulis quidem particularibus collegijs in tres partes diviſa reperitur ut patet ex dictis & ſcriptis. Quibus quidam anno *Felicis* primo quidam anno *Eugenio* nono, quidam ſede vacante dicunt, ſcribunt & facta ſua conſignant. Et quilibet ex illa neutralitate poſtpoſita recta ratione & regula juſtitie ſequitur Zelum ſine ſcientia & diſcretione, qui ſecundum beatum *Bernhardum* hominem precipitat. Item cum dictum medium pro concordia Germanice nationis in ſe ſacrique Concilij Baſilienſis & ſecundum eos ſummi Pontificis inter ſe ſuſceptum ſit, ad diviſionem ejusdem nationis ab eccleſia Dei capite & corpore devenit, que diviſio eſt huic nationi multo plus mala, quam dicta duplex unio ſit bona, cum nichil ſalutis ei per ſuam vel aliorum unionem conferatur, ſi per ipſam ab hoc extra quod ſalus non eſt, dividatur. Quod autem ad diviſionem hanc periculoſam ſit deventum, oſtenditur, nam cum ſtante neutralitate dicti Domini principes ſynodum Baſilienſem ſacrum Concilium & olim *Eugenium* Papam ſanctiſſimum fateantur & appellent, cumque ſicut ſacrum Concilium repreſentat Catholicam eccleſiam, ut eſt in Concilio Conſtantienſi diffinitum, ſic Papa caput eccleſie repreſentat & ſedem Apoſtolicam, quid aliud eſt neutrius illorum edicta recipere ab utriusque mandatis appellare, quam eccleſie Dei & Apoſtolice ſedi non obedire & ex conſequenti

per

per dictam diviſionem ab utrisque ſeparari, niſi forte alterius & majoris autoritatis putaretur ecclesia quam Concilium ipſam repreſentans & ſedes Apoſtolica quam ſummus Pontifex eam repreſentans, ſed hoc non eſſe Felicis recordationis *Martinus* Papa quintus declarat, qui in quibusdam ſuis litteris Apoſtolicis ſententias quasdam ſacri Concilij Conſtantienſis interſerens ſic inquit: quecunque igitur proxime de auctoritate Eccleſie dicta ſunt, trahi ad Concilium generale quod illam repreſentat neceſſe eſt, alioquin non recta eſſet repreſentatio ſi eadem in repreſentante & in repreſentato auctoritas non eſſet, unde ſi in propoſito alterius & majoris auctoritatis eſſet repreſentatum quam repreſentans, quilibet rebellis contra quem Concilium aut Papa procedent, cauſam & occaſionem tam a Concilio quam a Papa recedendi & ab eorum mandatis ad Eccleſiam & ſedem Apoſtolicam appellandi reperiret. quod maximarum rebellionum & diſcordiarum eſſe fomentum nulli dubium eſſe poteſt. Preterea quanquam duobus vel pluribus de Papatu contendentibus licitum ſit & juſtum obedientiam eis ſubtrahi & denegari, donec in futuro Concilio cui jus competat, videatur, ut ex decreto: *Frequens:* ſacri Conſtantienſis Concilij ſuper proviſione ſciſmatis edito collegi poteſt, Papa tamen & Concilio diſcordantibus in his maxime que pertinent ad fidem & morum reformationem, nullatenus hoc fieri licet. Cujus eſt ratio diverſitatis, quod de Papatu contendentes partes ſunt diſparatæ ſuperiorem judicem habentes videlicet eccle-

eccleſiam, que de eorum jure poterit diffinire. Concilium autem & Papa ſunt partes ordinate communem judicem ſuperiorem non habentes, imo altera illarum partium ſuper alteram habet auctoritatem & jurisdictionem ut in ſecundo Principali clarius apparebit. Igitur non neutri ſed alteri earum neceſſario eſt obediendum. preterea voluntas cui ſoli neutram eſſe convenit, ut manifeſtum eſt Philoſophis & Theologis, duplicem poteſt habere neutralitatem, primam ex ſua perfectione videlicet cum clare ſibi preſentato objecto tam velle quam nolle ſuſpendit propter experiri ſuam libertatem in volendo & nolendo; hanc neutralitatem & ſi Reverendiſſimi Patres & Principes Electores circa proceſſus ſacri Concilij Baſilienſis & olim *Eugenij* Pape cum primum occurrerent, habuerint, ipſam tamen continuare per moram non potuerunt, cum alias iſtius neutralitatis ſpecie mutata radix ipſius eſſet error rationis in objectum preſentando vel malitia voluntatis in actum quem merito ſuſpendere non deberet, ſuſpendendo. Aliam neutralitatem voluntas poteſt habere ex ſui imperfectione ut cum ex imperfecto diſcurſu rationis objecto ſibi imperfecte preſentato tam volitionem quam nolitionem ſuſpendit propter perplexitatem in eligendo, que quidem perplexitas triplex eſt ſecundum Doctores, una conſiſtit in ſcripturis ſacris exponendis & tollitur per cauſarum dicendi in diverſis locis ſcripture conſiderationem, quia intelligentia dictorum ex cauſis eſt aſſumenda dicendi ſecundum beatum *Hilarium.* Alia conſiſtit

in

in agibilium & factibilium rectitudinibus cognoſcendis & tollitur per ſancti Spiritus unctionem que omnia agenda noſcere facit 1. Johannis 2°. Tertia conſiſtit in conſcientijs erroneis exercendis & tollitur per conſcientie erronee depoſitionem, omne enim quod fit contra conſcientiam peccatum eſt, ſecundum gloſſ. ad Rom. XIIII°. hanc perplexitatem & per conſequens neutralitatem in preſenti contrarietate quam ſi dixerint Concilij & Pape quamvis memorati Domini Principes habere dicantur, vere tamen ipſam non habent, nec habere poſſunt, ex quo cui dictarum partium ſacrorum canonum ſcripture poſteriores priores declarantes deferant, ad deponendum perplexitatem primam & cui earum probabiles boni ſpecies conveniant ad deponendum ſecundam, ac etiamſi conſcientiam erroneam habeant, eam deponere debeant contra perplexitatem tertiam ignorare non preſumatur, imo veriſimiliter ſciant & ſcire teneantur, ut ex articulo ſequenti latius apparebit, igitur nullo modo conveniens erit in iſta neutralitate vel unione, quomodocumque nominetur, diutius reſidere, ſed alteri partium neceſſe eſt obedire, & tantum de puncto primo.

Quantum *ad ſecundum:* cui parti poſſit & debeat adhereri & obediri, hoc nulli dubium exiſtit, quando ſuperiori & inferiori contraria precipientibus, preceptis ſuperioris ſit potius parendum quam inferioris, cum totum poſſe precipiendi ſumat inferior a ſuperiore & per conſequens contra

manda-

mandatum ſuperioris precipere de jure non poſſit; nunc autem Concilium quodcunque generale de cujus ſubſiſtentia non dubitatur, reſpectu ſummi Pontificis habet ſuperioritatem & majoritatem ut infra patebit, ideo ſi probari poſſit indubitata ſacri Concilij Baſilienſis firmitas & ſubſiſtentia clare concludetur, quod ipſi & nulli ſibi adverſanti facienda ſit obedientia; ſubſiſtentia autem indubitata hujus ſacri Concilij a tempore ſue inchoationis usque huc faciliter poteſt oſtendi, nam quod a tempore ſue inchoationis usque ad iteratam ipſius diſſolutionem ſeu translationem pretenſam in *Ferrariam* anno Domini MCCCCXXXVII. de menſe Octobris per tunc Eugenium ſummum Pontificem attemptatam & factam & etiam poſtea incluſive usque ad dietam per ſepe dictos Dominos Principes Electores ex poſt Anno Domini MCCCCXXXIX. de menſe Martij Maguntie celebratam ipſius firmitas & ſubſiſtentia nullum dubium habuerit, ſic probatur: nam omnibus conſiderate volentibus eſt notum, quod non ſolum auctoritate Duorum Pontificum Romanorum, primo videlicet Domini *Martini*, ſecundo tunc Domini *Eugenij*, verum etiam ſancte matris Eccleſie in ſacro Conſtantienſi Concilio congregate Concilium hoc Baſilienſe eſt inchoatum atque ſtabilitum. Conſtat etiam quod ex poſt longo tempore non obſtante pretenſa diſſolutione, quam pro tunc Eugenius Papa contra decreta Concilij Conſtantienſis attemptavit atque fecit ipſum in civitatem Bononienſem commutando, rite fuit continuatum, unde & ipſam diſſolutionem

preten-

pretenſam ſolemniter & publice de Concilio & aſſenſu ſex Cardinalium tunc ſecum exiſtentium irritam & inanem declaravit, ipſumque Concilium a tempore ſue inchoationis legitime continuatum fuiſſe proſecutionemque ſemper habuiſſe & habere debere perinde ac ſi nulla diſſolutio facta fuiſſet decernens ei pure & ſimpliciter cum omni devotione adheſit promittens, quod deinceps a novitatibus, gravaminibusque ſeu prejudicijs eidem vel ſuppoſitis ejus inferendis realiter & cum effectu deſiſtere vellet; hoc inquam, tempore Dicti Domini Principes nihil heſitantes obedientiam ſuam atque juramenta per ſe vel ſuos oratores ſeu legitimos procuratores ipſi ſacro Concilio preſtiterunt prout & nos per noſtros Doctores nomine noſtre Univerſitatis incorporatos preſtitimus, de quibus neſcimus, qualiter & quomodo, ſi, quod Deus avertat, a Concilio receſſerint, excuſentur. Ex poſt etiam in Dieta Maguntinenſi prefata jam dicta pretenſa diſſolutione facta ſacri Concilij decreta certo modo acceptanter, nihil de poteſtate ipſius heſitaverunt ut in litteris ſuper acceptatione eorundem confectis plenius continetur in hec verba: Quare prefata decreta ſacri Baſilienſis Concilij ſuper predictorum correctione & reformatione proviſionem congruam afferentia aliqua ſimpliciter prout jacent, alia vero cum certis modificationibus & formis, non quidem quod heſitemus de poteſtate ſacri Concilij condentis, ſed quatenus commoditatibus temporibus & moribus prefate nationis Germanice convenire videntur, prout inferius annotatur,

tatur, illico & indilate cum omni reverentia & devotione recepimus & acceptavimus. ex quibus concluditur quod usque tunc auctoritatem ipſius ſacri Concilij Baſilienſis in dubium vertere non potuerint. Quod etiam poſt iſtam dietam & diſſolutionem usque hodie de firmitate & ſubſiſtentia ſacri Concilij Baſilienſis nullus rate conſiderare volens potuerit habere dubitationem ſic oſtenditur; quia aut hec diſſolutio ſeu ad *Ferrariam* translatio facta eſt & creditur a ſolo pro tunc Eugenio Papa contra Concilij conſenſum aut non, ſi ſic iterum de ſubſiſtentia & firmitate Concilij non poteſt dubitari, cum illa diſſolutio non teneat Decreto *frequens* ſacri Concilij Conſtantienſis dicente, quod Concilium in illo loco celebrari debeat, quem ſummus Pontifex per menſem ante finem cujuslibet Concilij approbante & conſentiente Concilio nominaverit vel in ejus defectum ipſum Concilium deputare & aſſignare teneatur; ſi igitur Concilium in ſuam diſſolutionem non conſenſit, ſequitur quod adhuc in *Baſilea* permanens & firmum ſit. ſi autem hec diſſolutio ſeu translatio non a ſolo pro tunc Eugenio Papa contra Concilij conſenſum ſed cum aliquarum Concilij partium conſenſu facta eſt, aut ergo conſenſerunt ad hoc cujuslibet deputationis due partes & ſubſequenter totius congregationis Generalis due partes votis ſingulorum ſcrutatis aut non poteſt dici quod ſic, cum hoc in litteris tunc *Eugenij* Pape ſuper diſſolutione predicta confectis minime reperiatur ſuper que tamen totaliter ipſa diſſolutio ſi valeret, fundaretur; etiamſi ſic

nullus

nullus in dubium vertere poſſet Concilium eſſe diſſolutum & translatum ſecundum formam in Decreto ſeſſionis undecime traditam & per conſequens male ſubtraheretur vel ſuſpenderetur obedientia *Eugenio*, qui ut ſic eſſet Papa. ſi vero non conſenſerunt in iſtam diſſolutionum & generalis congregationis partes ſed pauciores, iterum iſta diſſolutio non tenet, imo nulla eſt, ut patet ex decreto jam dicte undecime ſeſſionis ſic dicente: ſtatuitque hec ſancta ſynodus ex certis & rationabilibus cauſis ut preſens Baſilienſe Concilium per neminem etiamſi papalis fuerit dignitatis diſſolvi aut de loco ad locum mutari poſſit, niſi de expreſſo conſenſu duarum partium cujuslibet deputationis votis ſingulorum ſcrutatis ſubſequentique approbatione duarum partium congregationis generalis ſimiliter ſcrutatis votis, ac demum in ſeſſione publica facta declaratione, quod quidem decretum cum omnibus alijs in imitatione prime diſſolutionis pro tunc *Eugenius* Papa ſacrum Concilium Baſilienſe a tempore ſue inchoationis legitime continuatum fuiſſe & eſſe proſecutionemque ſemper habuiſſe, continuari ac proſecutionem habere debere ad hereſum extirpationem, populi Chriſtiani pacem ac generalem reformationem eccleſie in capite & membris & pertinentia ad ea perinde ac ſi nulla diſſolutio facta fuiſſet declarans pure & ſimpliciter acceptavit. ſequitur ergo quod adhuc Concilium firmum ſubſiſtat, nec valet dici quod & ſi non per conſenſum plurium partium ſit diſſolutum, quod tamen per conſenſum ſanioris partis diſſolu-

tum eſt, ipſum ſtare non poteſt; nam ſi hoc ſufficeret, cum inde per maximas diſſenſiones & contentiones oriri poſſe non dubitaretur, niſi quod partes eſſent ſaniores foret diffinitum, tum hic ad ſuperiorem judicem recurſus haberi non poſſit, ſacrum Conſtantienſe Concilium in decreto ſuper cavendis ſcismatibus edito hoc indubie caviſſet, ſed quia non cavit, igitur decreto undecime ſeſſionis ſacri Concilij Baſilienſis ſtandum eſt, quod ad diſſolutionem & translationem Concilij pluralitatem partium ſecundum dictam formam requiri dicit, etiam cum alias regulariter pro pluralitate preſumatur, multo fortius in Congregatione Concilij generalis in Spiritu ſancto collecti, ubi acceptio perſonarum minime locum habere videtur, ſequitur ergo ut, preſens quod Baſilienſe Concilium adhuc ſtet, indubitatum. ſi autem dictum fuerit, dubium eſſe an per plurium aut pauciorum partium conſenſum Baſilienſe Concilium ſit diſſolutum & translatum, iſtud dubium quod eſt de facto, cujus informationem quilibet ex authenticis notariorum vota conſcribentium inſtrumentis dubitans faciliter habere poteſt, igitur illud neminem excuſabit de ignorantia firmitatis ſacri Baſilienſis Concilij, imo ſi fama diſſolutionem Concilij predicaret, adhuc in iſto dubio magis pro Concilio preſumendum eſſet quod in dubio pro ſententia judicis preſumendum eſt. Concilium autem in hoc & quocunque alio caſu pro judice habetur; etiam cum ipſum Concilium eo invito non poſſet a Papa diſſolvi juxta prius allegata, multo minus propter

famam

famam diſſolutionis ipſo conſtanter contradicente & ſe continuante, poteſt a quocunque ſaltem recte volente judicare credi diſſolutum eſſe. Firmitate igitur & ſubſiſtentia hujus ſacri Concilij Baſilienſis ſic oſtenſa ut finaliter videatur cui ſit obediendum, juxta illud quod in principio hujus articuli promiſſum eſt, ſuperioritas & majoritas ſacri Concilij reſpectu ſummi Pontificis ſic probatur. Quamvis enim Papa vel ſummus Pontifex ſit adeo principalis Eccleſie vel in eccleſia pars, quod nullum Eccleſie membrum aut particulare Concilium ſit eo principalius & majus aut eque principale & magnum cum eo, prout hoc omnes ſanctorum auctoritates de poteſtate Pape loquentes intendunt, totam tamen eccleſiam aut generale Concilium ſubſiſtens & firmum majus & ſuperius eſſe Papa in ijs que pertinent ad fidem, ſciſmatum extirpationem & generalem morum reformationem, nullus Catholicus intelligere volens poteſt dubitare, hoc enim Eccleſie univerſalis auctoritas in ſacro Conſtantienſi Concilio declaravit & ſacra Senenſis & Baſilienſis ſynodus innovavit in hec verba: quod ipſa ſynodus in Spiritu Sancto legitime congregata generale Concilium faciens & eccleſiam militantem repreſentans poteſtatem immediate a Chriſto habet, cui quilibet cujuſcunque ſtatus aut dignitatis etiamſi papalis exiſtat, obedire tenetur in ijs que pertinent ad fidem & extirpationem ſciſmatis & ad generalem reformationem Eccleſie Dei in capite & in membris. Item declarat quod quicunque cujuſcunque ſtatus vel dignitatis etiamſi papalis exi-

ſtat, qui mandatis, ſtatutis ſeu ordinationibus aut preceptis hujus ſacre ſynodi & cujuſcunque alterius Concilij generalis legitime congregati ſuper premiſſis ſeu ad ea pertinentibus factis vel faciendis obedire contumaciter contempſerit niſi reſipuerit, condigne penitentie ſubjiciatur & debite puniatur, etiam ad alia juris ſubſidia ſi opus fuerit recurrendo, Que quidem univerſalis Eccleſie declaratio quamvis ſola ſufficeret ad probandum ſummam in terris ſacrorum Conciliorum auctoritatem, pro majori tamen iſtius confirmatione, quod dictum eſt etiam reſiduum eccleſie corpus non computato, Papa ſi contrarius eſſet hanc auctoritatem habere, poteſt adduci ratio experientia & auctoritas. Ratio primo dictat hoc, nam cum Papa poſſit errare, reſiduum corpus Eccleſie ſynodaliter congregatum errare non poteſt in ijs, quæ fidei ſunt & morum & in pertinentibus ad ea, cum in talibus a Spiritu Sancto regatur ut colligitur Actuum XV°, ubi dixit Concilium Apoſtolorum: viſum eſt Spiritui Sancto & nobis, unde & Chriſtus eccleſiam, quam ſuo pretioſo ſanguine fundavit, tanta gratia dotare dignatus eſt, ut non poſſe errare, quod ſoli Dei proprium eſt natura, competat & eccleſie privilegio, Experientia demonſtrat hoc idem, ſepius enim compertum eſt Papam erraſſe, reſiduo eccleſie corpore recte ſentiente, Papa vero recte ſentiente reſiduum totum corpus erraſſe nunquam eſt compertum qua propter & corpus eccleſie nonnunquam caput ſuum Papam correxit, depoſuit, condemnavit, nunquam vero

Papa

Papa reſiduum Corpus correxit & condemnavit; Auctoritas ſancta confirmat hoc idem, nam Chriſtus cum dixit: ſi peccaverit in te frater tuus dic Eccleſie, quem ſi non audierit, ſit tibi ethnicus & publicanus, nomine fratris ſi peccaverit, omnes homines comprehendit, quia cum tunc *Petro* loqueretur, etiam Papam incluſit, quem & incluſum eſſe *Paulus* oſtendit, qui *Cephe* cum reprehenſibilis eſſet coram omnibus in faciem reſiſtebat, unde & Eccleſie univerſalis auctoritas in Conſtantienſi Concilio declaravit, quod peccata ſummorum Pontificum circa fidem, ſciſma vel mores dici poſſunt eccleſie, cujus preceptis & ordinationibus obedire ſi contempſerit condigne penitentie ſubiciatur ad alia juris ſubſidia recurrendo, preterea quamvis Chriſtus uni dixerit homini quodcunque ligaveris ſuper terram erit ligatum & in coelis & quodcunque ſolveris ſuper terram erit ſolutum & in celis, ut ſecundum Doctores ſanctos unitatem eccleſie deſignaret, in his tamen verbis eccleſia ligandi & ſolvendi poteſtatem a Chriſto ſuſcepit; imo immediate ut ſancta ſynodus Conſtantienſis declaravit, uti ſupra; nam *Petrus* quando claves in verbis iſtis accepit eccleſiam ſanctam ſignificavit ut inquit Beatus *Auguſtinus* ſuper Johannem. ad idem preter has ſacre ſcripture auctoritates teſtimonia ſanctorum Patrum & Doctorum poſſunt adduci. Beatus enim *Celeſtinus* Papa in epiſtola ad ſynodum Epheſinam dicit, eam reverentiam exhibendam eſſe Concilio, que ſanctorum Apoſtolorum Collegio debetur & non immerito nam & Epiſcopi qui

hodie in Concilijs conveniunt, Apoſtolorum vices in eccleſia tenent, prout ad hoc *Urbanus* Papa in quodam Canone Beatum *Auguſtinum* allegat ſic dicentem: pro patribus tuis nati ſunt tibi filij, Patres noſtri ſunt Apoſtoli, pro Apoſtolis nati ſunt filij, conſtituti ſunt Epiſcopi; hodie enim Epiſcopi qui ſunt per totum mundum inde nati ſunt, ipſa eccleſia patres illos appellat, ipſa illos genuit & ipſa illos conſtituit in ſedibus Patrum, non te ergo putes deſertam quia non vides *Paulum*, non vides *Petrum*, quia non vides illos per quos nata es, de prole tua crevit tibi paternitas, pro patribus tuis nati ſunt tibi filij & conſtituit eos pro patribus ſuis Principes ſuper omnem terram, & ſicut Epiſcopi locum tenent Apoſtolorum, ſic alij presbyteri locum tenent ſeptuaginta duorum diſcipulorum ut inquit *Anacletus* Papa in quodam canone. Quia ergo tanta eſt Conciliorum auctoritas, *Celeſtinus*, qui ſummus Pontifex fuit, fidem ſuam ad ſacrum Concilium tanquam ad conſpectum Dei in epiſtola, ubi ſupra, ſe perferre fatetur dicens: Credo beatam ſanctæ Trinitatis Deitatem huic ſacro intereſſe Concilio & ita tanquam in conſpectum Dei in medio veſtri fidem meam protuli. Beatus etiam *Auguſtinus* contra epiſtolam Fundamenti Conciliorum auctoritatem comparat imo preferre videtur Evangeliorum auctoritati dicens, ſe Evangelio non credere niſi auctoritas eccleſie ipſum commoveret: Beatus *Hieronymus* in diſputatione contra Luciferianum auctoritatem Conciliorum ſoli comparat, quo diſputationum omnium & argu-

menta-

mentationum contrariarum rivuli ſiccantur. Beatus *Gregorius* Conciliorum auctoritatem ita ſuſcipit & veneratur ut cunctas perſonas quas veneranda Concilia reſpuunt ipſe reſpuere & cunctas quas venerantur ipſe ſimiliter ſe amplecti fateatur. Et licet hoc de quatuor Eccleſie Concilijs dicatur, eadem tamen auctoritas, poteſtas & ratio in omnibus fundatis Concilijs exiſtit dicente *Gelaſio* Papa: ſed & ſi qua ſunt Concilia a ſanctis Patribus hactenus inſtituta poſt illorum quatuor auctoritatem etiam cuſtodienda & recipienda decernimus cum iſtis ſanctorum Patrum auctoritatibus ſtant bene Canones ſonantes Papam omnes judicare & a nullo judicari, nullus enim particularis homo eſt ordinarius judex Pape judicio coactivo & compulſorio, ſacrum autem Concilium cum repreſentativum ſit totius corporis eccleſie, cujus papa eſt pars etſi caput, tamen minor pars corpore; omne enim totum eſt majus ſua parte ut communis eſt animi conceptio. Cum igitur omnia generalia fundata Concilia tante ſint auctoritatis ut ipſis pro fide & pro generali reformatione & pertinentibus ad ea congregatis, quilibet homo a minimo usque ad maximum teneatur obedire ac etiam ipſa non poſſunt errare & ſacrum Baſilienſe Concilium usque hodie fundatum & indubitatum exiſtat, ut ſupra probatum eſt, tria luce clarius inferuntur: Primum quod generali Concilio & Papa etiam exiſtente Papa diſcordantibus ſeu contraria precipientibus, Illuſtriſſimi Principes Electores & cuncti Chriſtiani relicto Papa Concilio teneantur & debeant

 obedire.

obedire. Secundum quod ſacro Baſilienſi Concilio & olim *Eugenio* contraria precipientibus iterum ipſi ſacro Concilio & non ipſi Eugenio teneantur obedire, quin imo ipſum privatum Papatu ſentire poteſt, nam cum ſacro Concilio generali reformationi eccleſie in eo pro tunc capite & in membris inſiſtenti ſe oppoſuerit & poſtea cum ſepe monitus & requiſitus eſſet, ut deſiſteret, non deſtitit, imo contumax factus continue magis & magis ipſi Concilio obedire contempſerit, potuit Concilium contra ipſum ad hoc juris remedium, quod eſt depoſitio, procedere, videlicet ex decretis ſacri Conſtantienſis Concilij ſuperius allegatis. Tertium quod ſequitur eſt, quod etiam ſanctiſſimo Domino *Felici* in Papam auctoritate Concilij electo ſepefati illuſtriſſimi Principes & ceteri teneantur & debeant obedire. nec aliquis putet quod dicti Domini Principes ſcito & credito quod ſacrum Concilium Baſilienſe ſit firmum & fundatum, animos ſuos ab ipſius obedientia ſuſpendere poſſint, quemadmodum quidam intentionem Principum exponentes dicunt eos non neutralitatem ſed unionem quandam tenere intendiſſe, per quam nec Concilio nec Pape inobedientes eſſe volunt, ſcilicet ſolum animos ſuos ab eorum obedientia ad tempus ſuſpendere, nam cum ſacrum Baſilienſe Concilium ſit firmum tunc ex Decretis Concilij Conſtantienſis ad actum externum tenentur, qui eſt obedire Concilio, nam ſic in Decreto Conſtantienſi dictum eſt, quod ipſi ſacro Concilio quilibet cujuſcunque ſtatus & dignitatis etiamſi papalis exiſtat, tenetur obedire,

obedire, ergo dicti Domini Principes ad actum medium tranſeundo ſine peccato ſuos animos ſuſpendere non potuerunt aut poterunt in futurum quantumcunque etiam finis boni intuitu, quia in hoc caſu non obedire eſt mortaliter malum, igitur pro nullo fine quantumcunque bono eſt eligendum, nec movere debet aliquem quod quidam objiciunt, quod multi potiores receſſerunt & pauci remanſerunt, nam receſſus illorum nomine & non re potiorum habuit cauſas cauteriatas, quia enim de non epiſcopo factus eſt epiſcopus, de non cardinali Cardinalis, de Cardinali diacono Cardinalis presbyter & ſic de alijs corruptionibus, ideo receſſerunt, remanſerunt tamen & remanent hodie in eodem plures quam in Concilio Apoſtolorum fuerunt, Eccleſia enim que non poteſt errare, non requirit totam multitudinem, nam *Cyprianus* in quodam Canone dicit, quod Chriſtus dicens ubicunque fuerint duo vel tres collecti in nomine meo, ego cum eis ſum, oſtendit non multitudini ſed unanimitati plurimum tribui, nec refert ibidem exiſtentes eſſe magnos vel parvos, cum Deus aliquando revelet ea parvulis que abſcondit ab hujus ſeculi ſapientibus & prudentibus; item non attendatur quod quibusdam forte motivum contra Concilium videtur, dicentibus ipſum intromittere ſe non potuiſſe vel debuiſſe de Officijs Romane Curie, quorum Ordinatio & diſpoſitio ad ſolum Papam videtur pertinere, de quibus tamen Concilium ſe intromittit cauſas advocando & judices in ſingulis cauſis conſtituendo, nam quod hoc

 facere

facere poſſit ſacrum Concilium Baſilienſe, maxime cum Papa viſus ſit ipſum contra ſuum conſenſum & voluntatem diſſolvere ex his que legitime facta ſunt in ſacro Conſtantienſi Concilio probatur, in tertia enim ipſius ſeſſione etiam ante proceſſum contra Johannem XXIII. factum, diffinitum fuit & ſtatutum, quod Dominus *Johannes viceſimus tertius* curiam Romanam & officia publica illius ſeu illorum Officiarios de civitate Conſtantienſi ad alium locum non mutaret aut transferret ſeu perſonas dictorum officiatorum ad ſequendum eum Directe vel indirecte non cogeret ſine licentia & conſenſu ipſius ſancte ſynodi & ſi Concilium feciſſet ſeu faceret in futurum aut aliquos proceſſus ſeu mandata contradictos aut alios quoscunque ſacro Concilio adherentes fulminaſſet ſeu fulminaret, eſſet totum irritum & inane. quia igitur iſtis & alijs conſimilibus, que contra Concilium ab affectionatis ad alteram partem minime tamen contra firmitatem & auctoritatem Concilij facientibus allegantur, non attentis ipſi ſacro Concilio pure & ſimpliciter eſt adherendum, ideo modus & via, ſciſmata in Eccleſia Dei tollendi & cavendi eſt reſtaurare Baſilienſe Concilium Regum & Principum utriusque ſtatus Oratoribus Prelatis & Doctoribus ac alijs viris bonis & Deum timentibus quorum Concilijs & auxilijs Spiritu Sancto dirigente cauſe pie propter quas Concilium eſt congregatum ad ſalutarem effectum deducantur & fidei Chriſti navicula precipitio & ludibrio non exponatur. non obſtantibus adverſitatum perturbationibus quibus-

cunque;

cunque; quod autem hoc fieri poſſit & omnino ſperandum ſit inter Orientales iſte Magnus *Origenes* ſuper hoc verbo Evangelij: Tunc ſurgens Jeſus imperavit ventis & mari & facta eſt tranquillitas magna, conſolatur ad propoſitum noſtrum ſic inquiens: ideo certe facta eſt tranquillitas magna, ut in unum conturbati Apoſtoli magnifice exhilarati letarentur; dedit enim per hec omnia nobis figuram & doctrine imaginem ut & nos in omni perturbatione & contumelia patientiam teneamus, ſtabiles ſimus, fidem non deſeramus, & ſi omnis iſte mundus tanquam mare ebulliat, omnes venti & vertigines demonum undique ſeviant, omnes poteſtates maris & principatus mundi concitentur & furiant ſuper ſanctos, nolite timere, nolite conturbari, nolite tremiſcere, nolite deficere, omnes enim qui in fidei & eccleſie navicula cum Domino navigatis per hunc nimirum undoſum mundum ſupernatatis, . & ſi ipſe Dominus pio ſompno dormiat veſtram patientiam & tolerantiam exſpectans vel impiorum penitentiam & converſionem ſuſtinens alacriter accedite ad eum orationibus inſtantes atque cum Propheta dicentes: Exurge quare obdormis Domine, exurge ne repellas in finem & ipſe ſurgens imperat ventis his aeris aerijs demonum ſpiritibus, omnia mitigat, facitque tranquillitatem magnam, pacem ſcilicet Eccleſie & ſecuritatem mundo. Quomodo enim ſepius Concilia impiorum commota ſunt adverſus veram & firmam Eccleſiam, aliquoties paganorum, aliquoties hereticorum, ſed ſurgens Dominus imperavit de-

monum

monum ventis & omnes evaneſcere fecit audaces adverſarios fidei, magnamque pacem & tranquillitatem eccleſie ſue dedit. hec ille. Igitur ut concludamus, ſine dubio ſi Reverendiſſimi Patres & Illuſtriſſimi Principes Electores huic firmo & ſacro Baſilienſi Concilio fidei & Eccleſie naviculam repreſentanti pure & ſimpliciter in Dei timore & amore adheſerint, poſt preſentium tribulationum vertigines & ventos tranquillitatem & pacem magnam in Eccleſia Dei videbunt, ad magnificam in hac vita jocunditatem & perpetuam in vita futura felicitatem, quam ipſis, nobis & omni populo Chriſtiano Chriſtus ipſe pacis auctor concedat, qui cum Patre & Spiritu Sancto perpetue vivit & regnat. Amen.

III.

CAPITVLA INTELLIGENTIE ORATORVM REGIS ROMANORVM ET PRINCIPVM ELECTORVM &c. IN DISCORDIA SACRI BASILIENSIS CONCILII ET PAPE EVGENII ANNO DOMINI MCCCCXXXIX.

Anno Domini M°CCCC°XXXIX° convenerunt in *Maguncia* de menſe Martij &c. pro ſedandis diſcordijs inter ſacrum Baſilienſe Concilium & Papam exortis Oratores Regis Romanorum & Electorum Imperij ac aliorum Regum de quibus infra clarius patet, quod in Capitula infra ſcripta convenerant, tenore quorum ſacro Concilio Baſilienſi

ſilienſi de menſe Maij proponebatur requirendo Concilium ut infra ſcripta Capitula adimpleret. Et hanc litteram ſive conventionem infra ſcriptam vocant ipſi Oratores mutuam Intelligentiam.

Dei gratia nos *Leonardus Pattavienſis*, *Johannes* Lubicenſis Eccleſiarum Epiſcopi, *Johannes* Abbas Scothorum in *Wienna* ordinis ſancti *Benedicti*, nec non *Theodoricus* Ebbrach Proto notarius ſereniſſimi Principis Domini *Alberti* Romanorum Regis ſemper Auguſti nec non Ungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie &c. Regis, Ducis Auſtrie, Stirie, Carinthie ac Marchionis Moravie &c. nec non *Philippus* Archiepiſcopus Turonenſis, *Johannes* Trecenſis *Swilbermus* Verdonenſis Epiſcopi, *Johannes* de monte morino Prepoſitus Lugdunenſis, *Martinus Bernerij* Decanus Turonenſis Chriſtianiſſimi Regis Francie, *Alvarus* Conchenſis Eccleſie Epiſcopus ſereniſſimorum Caſtelle & Leonis & per adherentiam Portugallie Regum, *Henricus* Liemburge Legum Doctor Licentiatus in Decretis & Prepoſitus Hilgenſtadenſis, *Johannes Witte* in Decretis Licentiatus, *Hermannus Stummel* & *Hermannus Roſenbergh* Decretorum Doctores Reverendiſſimi in Chriſto Patris & Domini Domini *Theodorici* Archi Epiſcopi Maguntinenſis per Germaniam, *Tirimannus Delius* Decretorum ſancti *Florini* in Confluentia, *Hinricus Herpel* Legum ſancti *Severini* in *Colonia* Prepoſiti & Doctores, *Burckardus* de *Kayda* ſacre Theologie & *Johannes* de *Lins* utriusque juris Doctores Reverendiſſimi in Chriſto Patris

tris

tris Domini *Theodorici* Archi Epiſcopi Colonienſis Weſtvalie & Angarie Ducis per ytaliam Archi-Cancellarij, *Johannes Cinchin* utriusque juris Doctor Illuſtris Principis Domini *Ottonis* Comitis Palatini Reni Tutoris Illuſtriſſimi Principis Domini *Ludovici* Comitis Palatini Reni & Archidapiferi, *Albertus Schele* dictus de *Limburg* Decretorum Doctor, Illuſtriſſimi Principis Domini *Frederici* Ducis Saxonie & Archimareſcalli, Nosque prefati Reverendiſſimi Patris Domini Archipreſulis Maguntinenſis nomine Illuſtriſſimi Principis Domini *Frederici* Marchionis Brandenburgenſis Archi-Camerarij & de ipſius mandato præfato Domino Archi Epiſcopo Maguntino deſuper facto ſacri Romani Imperij Principum Electorum *Johannes Saxe* ſacre Theologie Profeſſor Reverendiſſimi in Chriſto Patris Domini *Johannis* Archi Epiſcopi Saltzeburgenſis, nec non Nos *Johannes* Epiſcopus Lubicenſis præfatis nominibus Reverendiſſimorum Patrum Dominorum *Solterij* Magdeburgenſis & *Baldewini* Bremenſis Eccleſiarum Archi Epiſcoporum, *Matheus* Albinganenſis Eccleſie Epiſcopus & *Franciſcus* de *Barbarijs* Illuſtriſſimi & Magnifici Principis Domini *Philippi Marie Anglij* Ducis Mediolani &c. Oratores & Ambaſiatores prefatorum omnium & ſingulorum Regum & Principum ſacri Romani Imperij Electorum aliorumque Metropolitanorum atque Principum Eccleſiaſticorum & ſecularium nominibus preſentium tenore recognoſcimus & fatemur: Quod licet ad tollendum ſubortum diſſidium inter ſanctiſſimum Dominum noſtrum

Papam

Papam *Eugenium* & Patres ſacri Baſilienſis Concilij prefati Reges atque Principes ſuos jam dudum impenderint fidos labores, necdum ea advenerit, quam ſemper deſideravere optata concordia, tamen animis ſuis conſtituerunt ab incepto opere minime deſiſtere, ſed ea ſummo ſtudio proſequi, que & pacis & Eccleſiaſtice unionis convenientia media fore cognouerunt, ut ſic Deo Altiſſimo, cui fidele Arbitrium & obſequium ſuffragante Eccleſiam ſuam ſanctam Pacis dulcedine quandoque reflorere videant. In hac itaque civitate Maguntina ob eam rem convenientes prefatorum Regum & Principum nominibus matura deliberatione non nulla preſentibus annotavimus Capitula que tam apud prefatum ſacrum Baſilienſe Concilium, quam apud ipſum Dominum noſtrum Papam ſummopere offerenda nominibus quibus ſupra pro bono pacis & concordie cenſuimus, quorum tenor ſequitur & eſt talis, videlicet:

In primis quod ſacrum Baſilienſe Concilium tria loca in Germania videlicet *Argentinam*, *Ratiſponam*, *Maguncіam* infra quindecim dies continuos a die requiſitionis per oratores ſupradictorum Dominorum nominet & eligat pro ſui translatione vel oecumenici Concilij celebratione in aliquo eorundem locorum & rebus inibi tractandis, proſequendis & terminandis, Quibus nominatione & electione in generali congregatione factis Invictiſſimus Romanorum & Chriſtianiſſimus Reges Francorum cum Regibus & Principibus qui ad hoc

con-

convenerunt, curabunt eandem infra XL dies continuo a die nominationis præfate intimare Domino noſtro Pape nec non Imperatori & Patriarche Conſtantinopolitano ipſisque græcis ita videlicet quod in quemcunque locorum predictorum dominus noſter Papa ſimul & Greci aut Greci tantum conſenſerint, & ad quem ipſi Greci perſonaliter pervenerint cauſa tractande unionis, quod ipſum ſacrum Concilium Baſilienſe ſe illic transferet pro oecumenici Concilij celebratione Grecis autem in nullum predictorum trium locorum conſentientibus ut prefertur, tunc nichilominus ſanctiſſimus Dominus noſter Papa ad aliquem eorundem locorum conſenſit perſonaliter venire, quod ſacrum Baſilienſe Concilium illic omnino ſe transferet, Idem ſi nec Greci nec Papa in aliquem locorum prefatorum trium perſonaliter venire conſenſerint, ſe transferet libere ad aliquem predictorum locorum in quem voluerit infra tempus inferius declaratum adjecto etiam quod ex tunc poterit ipſum ſacrum Baſilienſe Concilium quandocunque ſe transferre ad quemcunque voluerit locorum prefatorum, ſalvo tamen quod acceſſurum ſit ad locum ad quem greci ſeu Papa ibi perſonaliter infra tempus quod ſequitur, advenerint. Qui quidem ſcilicet Papa, Imperator & Patriarcha infra unum menſem a die ſibi facte intimationis habeant ſimul vel diviſim in aliquem locorum prenominatorum per Bullas & litteras ydoneas expreſſe conſentire ceſſantibus prorſus congregationibus florentinis &

alia

alia quacunque ſub nomine Generalis Concilij vel oecumenici ſecuta forſan aut in antea ab inde ſecutura, quem quidem conſenſum infra quadraginta quinque dies continuos poſt menſem hujusmodi habeant ipſi oratores præfatorum Regum & Principum ſacro Concilio intimare, & quandocunque infra quatuor menſes & quindecim dies a die nominationis & Electionis prediſtorum locorum conſenſus hujusmodi ſacro Concilio fuerit intimatus, mox ſacrum Concilium ipſum locum in quem Papa & Greci conſenſerunt, habeant infra quindecim dies continuos a die intimati conſenſus hujusmodi ſolemniter decretare, & idem fiat ſi ſolus Papa vel ſoli Greci in aliquem prediſtorum locorum infra terminum prediſtum venire conſenſerint & conſenſus hujusmodi ſacro Concilio Baſilienſi fuerit intimatus.

Ceterum ſi aliquis locorum prediſtorum propter peſtem aut famem foret incommodus pro premiſſis alter locorum nominatorum vicinorum ſuccedat, quibus vero locis ex cauſis premiſſis ut prefertur incommodatis locum habeat proviſio Conſtancienſis Concilij quæ ſuper hoc in ſimili caſu emanavit ita nempe ut ſi publica fama contraveniente dicatur aliquis locorum prediſtorum ante hujusmodi Concilij inchoationem factus incommodus ſacrum Concilium Baſilienſe hoc infra menſem habeat diffinire & ſi diſtulerit in termino prefato diffinire locum, ipſum ſacrum Concilium Baſilien-

 ſe

ſe ad hunc locum tamquam commodum ſe transferre habeant, ut prefertur, ſi vero poſt inchoationem incommodetur locus hujusmodi ipſum tunc inchoatum ibi Concilium ſibi providebit; ad quem quidem locum Papa per ſe vel ſuum legatum vel legatos & etiam ipſi Greci infra tres menſes a die conſenſus per eos vel eorum alterum prefati ut premittitur & ſacrum Baſilienſe Concilium infra duos menſes a die hujusmodi conſenſus Pape vel Grecorum ſe conferre habeant ita ut inmediate poſt lapſum duorum menſium a die intimationis Pape vel Grecorum hujusmodi ſacro Baſilienſi Concilio facte in hujusmodi loco omnino oecumenicum Concilium Patrum propter preſentiam Grecorum vel Generale ipſis abſentibus vel ab inde recedentibus cenſeatur & exiſtat ſtabile atque firmum & præter ſui conſenſum non ſolubile verum tamen ad actus Conciliares neutro caſu inibi procedatur niſi predictis duobus menſibus & inſuper quindecim diebus totaliter elapſis.

Tertio prout ex predictis ſatis colligitur ſi nec Domino noſtro Papa nec Grecis ut prefertur in aliquem predictorum locorum conſentientibus vel alias infra quatuor menſes & quindecim dies a die nominationis & electionis ut predictum eſt, non fuit conſenſus eorum ipſi Concilio intimatus, nihilominus ſacrum Baſilienſe Concilium aliquem predictorum locorum habeat decretare ſicque infra alios duos menſes eo transferre, itaque omnino

poſt

poſt lapſum ſex menſium & quindecim dierum a die nominationis & electionis locorum predictorum ſaltem Generale Concilium in aliquo eorundem celebretur. Verum tamen ad actus Conciliares non procedatur niſi dictis ſex menſibus & quindecim diebus & inſuper quindecim alijs diebus totaliter elapſis.

Convenimus preterea nominibus quibus ſupra, quod de quacunque queſtione juris vel facti jam exorta inter ipſum ſacrum Baſilienſe Concilium & Dominum Noſtrum Papam *Eugenium* aut forte in antea oritura poterit ipſum ibi Concilium ſive Generale ſive oecumenicum exiſtat, ſi pax interim & concordia inter eos ſecuta non fuerit, absque ullo cujuſcunque impedimento aut importuna deinceps interceſſione libere cognoſcere & eam ſynodaliter Terminare ſeu diffinire, daturi operam apud Reges & Principes antedictos, Quod quidquid ut prefertur determinatum diffinitum & ordinatum fuerit in ipſo ibi Concilio oecumenico vel Generali a prefatis Regibus & Principibus acceptabitur & inviolabiliter obſervabitur, quodque id ipſum in regnis & dominijs eorundem illibate cuſtodiatur. Ut autem optatus conſequatur finis ejusque diſſidij differentia Deo favente auferatur unanimi conſenſu ad ea proſequenda nos omnes & ſinguli Oratores & Ambaſiatores Regum & Principum predictorum concorditer convenimus nominibus quibus ſupra, Quod quia valde indecens & rationi con-

C 2 tra-

trarium fore exiſtimamus, ſi ſtantibus tam fidis laboribus atque tractatibus & pacis proſecutione vel ab ipſis contendentibus aut altero eorundem in ſui invicem aut alterius eorum prejudicium inſuper & in hujusmodi laborum ſuorum obſtaculum & impedimentum quicquam pacis hujusmodi turbatum attemptaretur aliquidque fieret, quo univerſalis Eccleſie tranquillitas longius differri poſſet, dicimus & proteſtamur quibus ſupra nominibus, ſi quod abſit Dominus noſter ſummus Pontifex aut ipſum ſacrum Concilium infra tempus ſaltem ſeptem menſium predictorum proceſſus, penas, ſententias, cenſuras & quascunque alias ordinationes ſive diſpoſitiones, ex quibus Eccleſie pax & unitas in toto vel in parte veriſimiliter quacunque hujus diſſidij occaſione directe vel indirecte turbari aut quomodolibet impediri poſſet contra ſe invicem, incorporatosve aut eis adherentes reſpective ſeu alios quoslibet hujusmodi diſſidiorum occaſione fulminaverit, protulerit, decreverit aut quidquam innovaverit quod illi vel ille in Regnis & Dominijs predictorum Dominorum noſtrorum non ſuſcipientur nec aliquatenus acceptabuntur, & donec poſt tranſactum tempus antedictum quid in his omnibus ſit tenendum, fuerit per ipſum ibi Concilium declaratum diffinitum ſeu ordinatum daturi operam ut hujusmodi diffinitioni declarationi & ordinationi omnino ſtetur & acquieſcatur.

Inſu-

Inſuper ut hujusmodi tractatibus pacis quietius atque liberius vacare & intendere poſſimus & ne majora ſcandala atque pericula ex diverſitate atque adverſitate quorumcunque proceſſuum ſeu Cenſurarum in Regnis Provincijs Dioceſibus & Dominijs prefatorum Dominorum Regum & Principum vel alicujus eorundem ſuſcitari valeant, dicimus & proteſtamur nominibus quibus ſupra, proceſſus, cenſuras, ſententias, edicta, mandata contrariorum effectuum hinc inde vel contra eosdem aut ſubditos ſuos quoquo modo fulminandos fulminandas & fulminanda, neque acceptabunt aut illis aliquatenus aſſentietur dando operam quod præfati Domini noſtri in premiſſis animos ſuos omnino in ſuſpenſo teneant usque ad ſepedicti oecumenici vel Generalis Concilij diſcuſſionem ita tamen quod Decretis ſacri Concilij Baſilienſis per prefatos Dominos noſtros aut eorundem Dominorum noſtrorum nominibus pridem acceptatis ſeu acceptandis aut proceſſibus eorundem occaſione emanatis aut emanandis aliquatenus non derogetur. Preterea ut dictum oecumenicum aut Generale Concilium auxiliante Deo laudabilem & proſperum habere poſſit ſucceſſum pariter & effectum & ne poſſit propter perſonarum defectum occaſione aliqua impediri, curabimus quod prefati Reges & Principes operam dent cum effectu, quod ex omnibus regnis, provincijs & Dominijs hujusmodi Regum et Principum omniumque eisdem adherentium venient ad ipſum & ut mittentur Prelati & alij litterati ceterique devoti ac religioſi Viri & gene-

generaliter omnes & ſinguli, qui ad generalia Concilia de jure vel conſuetudine vocari conſueverunt rebus inibi tractandis conſulturi & ne paſſim aut indiſtincte omnes in eodem Concilio recipiantur, ſed illi duntaxat, qui habiles ſunt, ſcientia, moribus & etate nec etiam circa modum procedendi in eodem Concilio in ſuo ibi exordio aliqua diſſurgat difficultas ſive inter Patres Congregationis diverſitas Grecis abſentibus quoad actus Conciliares in procedendo illi ſervantur modi & ordinationes qui in preſenti Baſilienſi Concilio ſtatuti ordinati & rationabiliter obſervati ſunt quousque tunc ipſum Concilium congregatum illos procedendi modos per alias Canonicas ordinationes mutaverit, ipſis autem Grecis, ut ſecuri ſperamus, advenientibus omnino ſuper hujusmodi procedendi modis locum habeat proviſio que in Decreto compactatorum cum eisdem continetur.

Ceterum operam dabimus quod pecunie Indulgentiarum per regna provincias & Dominia prefatorum Dominorum noſtrorum congregate in eum uſum convertantur ad quem collecte ſunt. Curabimus inſuper quod pro ſecuritate perſonarum ad dictum Concilium venire valentium Invictiſſimus Romanorum Rex predictus in univerſo Imperio Regnis atque Dominijs ſuis liberum & ſecurum tranſitum tam in accedendo quam ibi ſtando & abinde recedendo concedat ipſi prememorato Domino noſtro ſummo Pontifici Reverendiſſimis Sancte Romane Eccleſie Cardinalibus, Patriarchis Primatibus Archiepiſcopis & Epiſcopis nec non

non reliquis univerſis & ſingulis cujuscunque dignitatis aut ſtatus vel gradus exiſtat, Prelatis Doctoribus & alijs tam Eccleſiaſticis quam ſecularibus perſonis; Quodque non permittat alicui violentiam inferri ſive in corpore ſive in rebus ſed quod liceat unicuique libere ſecundum Deum & rectam conſcientiam rebus intendere Conciliaribus & quod det ſalvum conductum in forma pleniori ſub majori Majeſtatis ſue ſigillo ſimilem illi quem Dive memorie Imperator Sigismundus Dominus & Pater ſuus preſenti Baſilienſi Concilio conceſſerat, quodque inibi ſuo loco. fidelem protectorem conſtituat qui ſuper premiſſis & alijs Concilio neceſſarijs plenarie provideat & debitam faciet executionem in omnibus & ſingulis quorumlibet premiſſorum, curaturi etiam quod talis proviſio fiat per prefatos alios Reges & Principes per Regna, provincias & Dominia ſalvis ſemper ſecuritatibus & ſalvis ductibus premiſſis.

Poſtremo vero & omnis neceſſarie proviſionis cautela habeatur contra actus. nos prefati oratores & Ambaſiatores Regum & Principum omnium & ſingulorum premiſſorum & nominibus eorundem ſi contingat quod Deus avertat neque ſanctiſſimum Dominum noſtrum Papam ſive Patres preſentis Concilij Baſilienſis aut utrosque ſuperius in notatis aviſamentis requiſitionibus tam juſtis & rationabilibus aſſentire omittantque in omnem eventum ad aliquem trium locorum pro celebrando oecumenico vel Generali Concilio condeſcendere, ne

Sancta Mater Eccleſia Dei & tantis turbationibus & imminenti ſcismati expoſita derelinquatur, Domini noſtri Reges & Principes prefati operam dabunt cum effectu quod illi predictorum diſſidentium aut e converſo illis qui ulteriori diſſidio preſtiterit aut preſtiterint occaſionem adherere interim different & nihilominus quod prefatus invictiſſimus Romanorum Rex pro ſe & omnibus ſibi ſubjectis atque adherentibus cum auxilio omnipotentis Dei & ſub fiducia pleniſſime aſſiſtere omnium aliorum Regum & Principum prefatorum & Eccleſiarum Regnorum & Principatuum ſuorum in tam extrema Eccleſie neceſſitate poteſtate & officio advocationis Eccleſie Dei quibus fungitur prout ſecundum Deum & ſanctorum Patrum decreta expedire videbitur pleniſſime nitetur, ut omni modo pacem & unitatem in Eccleſia Dei procurare & conſervare valeat Reges & Principes ſupra dicti. Proteſtamur & dicimus etiam quibus ſupra omnium & ſingulorum Dominorum noſtrorum nominibus quod per hec capitula in que nos Oratores & Ambaſiatores prefati convenimus & deliberate concordavimus ut prefertur pro ſubmouenda hujusmodi tam periculoſa differentia inter ſanctiſſimum Dominum noſtrum *Eugenium* & ipſum ſacrum Baſilienſe Concilium non intendimus ſedis Apoſtolice aut univerſalium ſynodorum auctoritatibus, honoribus ſeu reverentijs in aliquo derogare ſeu aliquod jus de novo Dominis noſtris acquirere talia nunc aut deinceps vel prout licuerit faciendi ſeu promovendi ſed duntaxat ad hoc indicendi Domi-

nos

nos noſtros ſpiritu pietatis ad Eccleſiam Dei quam proh dolor vident ante oculos jam ſcismati expoſitam ut ipſum jam imminens ſcisma tollatur de medio & alteri auctore Domino valeat obviari arbitrantes in tam extrema Catholice Eccleſie & totius Chriſtiane rei publice neceſſitate ad quecunque remedia opportuna, per que poſſit integritas & unitas Eccleſie conſervari per prefatos Reges atque Principes fore poſſe & debere eſſe merito recurrendum. Super quibus etiam omnibus & ſingulis vos Notarios publicos hic preſentes & aſtantes requirimus ut ſuper premiſſis Inſtrumentum aut inſtrumenta publicum ſeu publica tot quot fuerint neceſſaria conficiatis in fidem & robur omnium & ſingulorum premiſſorum.

Leonardus Epiſcopus Patavienſis approbo.

Joannes Epiſcopus Lubicenſis ad idem.

Philippus Archiepiſcopus Turonenſis ad idem nomine Ambaſiate totius. placet ut ſupra.

Alvarus Epiſcopus Conchenſis.

Henricus de Herpel ad idem.

Albertus Scheulr de Limburg ad idem.

Copia reſervationis facte per oratorem jll. Domini Ducis Mediolanenſis ſuper concluſis:

In omnibus & ſingulis bonis animis liberum atque integrum preſtamus aſſenſum habentes omnia perfecta gratiſſima in verbis tamen absque ullo cujuſcunque impedimento & importuna deinceps alicujus interceſſione nec non & acceptatione diffinitorum & non acceptandorum hujusmodi que ſunt;

contrariorum effectuum & differenda adheſione de quibus ſuperius agitur Domino noſtro Duci reſervamus arbitrium, ut ſibi videbitur faciendi, conſulturi tamen eum ſuper iſtis ſi mandabitur etiam infra terminum & etiam intentionem ſuam poſtea relaturi &c.

In hujusmodi effectum Oratores ſupradicti fecerunt requiſitionem congregationi Generali quibus ex poſt reſponſum eſt ut ſequitur.

Sequuntur Reſponſiones ſacri Concilij Baſilienſis ſuper premiſſis Capitulis in *Maguncia* conceptis eo quidem Concilio per ea requiſito: *)

Rem graviſſimam, quam ab hac ſancta ſynodo queritis Venerabiles & circumſpecti Oratores attentis conſiderantes animis Deum noſtrum qui ſua potenti dextera eccleſiam plantavit in terris, ſupplices oravimus & oramus ut ea nobis loqui & reſpondere donet, que ſint ad ſue Majeſtatis honorem & ſalutem omnium credentium, Qui Apoſtolis ſuis & diſcipplis ut in tempore neceſſitatis loquendi fiduciam haberent, dixit: Dabitur enim vobis in illa hora, quid loquamini. Mutationem hujus ſacri Concilij in locum alterum ſuperiori tempore per vos expetitam iterum poſtulatis, ſpem quoque pacis ex ea re concipere videmini, quam profecto pacem ſi per hoc medium poſſemus adipiſci, jam dudum ipſam mutationem avidis animis queſiviſſemus, quod ſummo deſiderio cupimus cum beatis pacificis filiationem Dei promerentibus operari ad pacem non quidem illam pacem appellantes,

quod

*) Extant quidem apud Harduinum Tomo VIII. Concil. ſed ob antecedentem Oratorum propoſitionem & ſubſequentem proteſtationem has ipſas Concilij reſponſiones hic addere placuit.

quod Conciliorum auctoritate contempta quiſpiam ſummus Pontifex poſſet de tota eccleſia & de animabus Chriſti ſanguine redemptis agere quicquid ſibi libitum foret, abjectaque ſalutifera informatione, ſpretis ſacris Canonibus & decretis vitia & abuſus peſtiferi pacifice regnare permitterentur, aut quod omnibus gravius eſt, fide leſa ut volucrata, quisquis fidem impugnans pacifice opprimeret Eccleſiam & illi tacere cogerentur qui fidem ipſam ſuſtinerent, non quidem hoc eſſet pacem agere ſed turbationem graviſſimam, non hoc eſſet mederi langworibus preſentibus Eccleſie ſed eam in miſerabile diſcrimen abducere, quod quidem non eſſe intentionis veſtre credimus ſed Zelus domus Dei cogit nos in extremis Eccleſie periculis non tacere veritatem ne tandem dicere oporteat in Dei judicio: Ve michi quia tacui. Sciunt Diſcretiones veſtre vitam Eccleſie in fide & probis moribus precipue conſiſtere quibus capiti ſuo & fonti vite Chriſto conjungitur ac cum eo pacem habet caritatem & gaudium que ſunt fructus Spiritus ut vos ipſi ex Apoſtolo allegaſtis, Quam veram pacem querunt beati Pacifici qui recipiunt adoptionem filiorum Dei, hec eſt etiam pax Chriſti de qua ipſe ait: pacem meam do vobis, pacem reliquo vobis, non quam mundus dat ego do vobis; Cum autem his noviſſimis temporibus deformitates ſciſmata & errores plus ſolito cepiſſent inſurgere congregata in Spiritu ſancto ſacra Conſtantienſis ſynodus nobis fidem explicant de poteſtate immediata data ab ipſo fidei auctore Chriſto Concilijs generalibus ex preſentantibus Catholicam militantem Eccleſiam quibus & ſummus Pontifex & quilibet alius obedire tenetur ut Chriſtiani intelligerent, quod ipſis erroribus, ſciſmatibus & deformitatibus obviare oporteret per Conciliorum Generalium auctoritatem, ſic Chriſtus ipſe Deus noſter ordinavit, ut ſit frequens Generalium Concilio-

ciliorum celebratio, quæ precipua agri Dominici cultura eſt, vepres ac tribulos predictorum malorum evellat, prout in eadem Conſtancienſi ſynodo declaratum extitit & pax optima cum ſanctitate & juſtitia omnibus diebus vigeat in terris; unde vero languores, unde morbi, unde turbationes Eccleſie jam nunc potiſſime invaleſcant, non ex eo quod obedientia quam Chriſtus ipſe imperavit, quam Eccleſia declaravit, quam fides edocet, non data eſt Concilio Generali, quod dolentes referimus, a Domino Eugenio Papa moderno, imo graviſſime contempta & duriſſime verbis factis & ſcriptis usque in hodiernum diem impugnata ſit? ex magna parte in alia reſponſione noſtra ſynodali preterito menſe februarij ad veſtras pares petitiones ſuper mutatione hujus ſacri Concilij porrectas explicavimus. Inde diviſiones & ſciſmata in Eccleſijs particularibus, Inde Principum & Prelatorum & etiam populorum per orbem diſperſorum graviſſima perturbatio, nam quemadmodum ſepe audiſtis primitus hoc ſacrum Concilium congregatum auctoritate duorum precedentium Conciliorum & duorum ſummorum Pontificum pro extirpatione hæreſum & reformatione Eccleſie in Capite & in membris, quod ab exordio attemptavit Dominus *Eugenius* licet nulliter & de facto diſſolvere ſine ipſius Concilij conſenſu, deinceps cum plurima decreta ſalubriter edita fuiſſent pro reformatione Eccleſie in capite & in membris & per plures legationes, per plures Oratores admonitus eſſet ut animum ſuum ad eorum obſervationem redderet benigne inclinatum, ita proh dolor ea parvi pendit, ita contempſit, ut quaſi in nullo debitam reverentiam ipſi Concilio exhibere comparatus ſit, ex quo graviſſimo contemptu non parva ſuſpicio adverſus eum exorta eſt, quod declaratione Catholice fidei facta in Concilio Conſtancienſi

non

non recte ſentiret quodque non crederet ſe teneri obedire Concilio prout ipſa fidei veritas aſſerit, Quid amplius, cum ſuper hoc gravi contemptu citaretur, mentem ſuam quamvis adverſus propoſitam veritatem declaravit diſſolvendo auctoritative hoc ſacrum Concilium de facto ſine conſenſu ipſius, caſu quo virtute Decreti citatorij procederetur aut fieret aliqua novitas, quæ ipſum aut quo aliquem ſuorum Oratorum preſidentium, qui in Concilio fuerant, prohibendo etiam auctoritative ne in eo caſu factum Bohemorum, quod actu tractabat hec ſancta ſynodus, ultra trigiata dies ageretur ubi jam non ſolum obedientiam denegavit ſed ſe judicem ſuper Concilium conſtituit non ei obediens ſed imperans in his, in quibus eundem teneri obedire Concilio ex Chriſti ordinatione aſſerit ipſa traditio fidei, ſi vero jam hoc ſacrum Concilium diſſolvatur, quod fidem Eccleſie defendit, dimittaturque illi ſupra Eccleſiam pro libito voluntatis imperare, qui tanto tempore tam graviter ipſam factis operibus & verbis impugnat, imo auctoritate & poteſtate conatur opprimere, nunquid ipſius Eccleſie imminet deſolatio, nunquid timendum eſt vel potius preſumendum quod Concilio diſſoluto volet ſingulos per orbem diſperſos cogere ut idem ſentiant quod ipſe, nunquid ſi absque debita correctione ſic dimittatur, cunctis ſive Eccleſiaſticis ſive ſecularibus ſive Prelatis ſive Principibus aut alijs quibuscunque imminebit perſecutio qui fidem in ſacro Concilio Conſtancienſi explicatam voluerint profiteri, quid vero de illis faciet qui decreta ſynodalia ſervare volent, cum jam in preſentia videamus adhuc ſedente Concilio, quod tales in particularibus Eccleſijs faciet tractari, an vero hæc erit appellanda pax & tranquillitas Eccleſie Vos preclari Oratores pro Deo conſiderate. Quot erunt deinceps, qui pro concilio-

rum

rum auctoritate, pro Declarationibus per Eccleſiam factis in explicatione fidei tractabunt, ſi eas deprimi & hoc Concilium in earum defenſione viderint de facto ſuccumbere, Quis hereticus non audencius, que cum amariſſimo gemitu dicimus, cornua eriget adverſus ſponſam Chriſti ſi ipſa Concilia Generalia quibus ſupremum judicium in materijs fidei datum eſt, viderit conculcari? ſed quis o preclari Oratores jam in alio Concilio, quod futurum dicitis, id reſiſtendum ſummo Pontifici pro defenſione recte fidei veniet, dum ipſe Pontifex hoc ſacrum Concilium de facto ſupreſſiſſe & in nihilum redegiſſe conſpiceretur, quale preterea exemplum relinquetur ſummis Pontificibus ſi perperam agere volent ſcifmata faciendo, Concilium Generale impugnando & diſſolvendo ut quoties de ipſorum correctione in fide aut moribus agetur, perturbent, ſcindant & dividant Concilium atque in aliud Concilium devenire poſtulent & ſi in illo non fiet, quod voluerint, iterum aliud querant, ſicque fieret transmigratio de Concilio in Concilium & judicia univerſalis Eccleſie ſic ſemper in incerto vagabuntur dum preſens Pontifex poſtquam decretis, preceptis & ordinationibus ſynodalibus tanta obduratione obſiſtit, poſtquam ipſum bis auctoritative ſine ejus conſenſu diſſolvere attemptavit & ſciſſuram gravem jam in Eccleſiam perpetravit, tandem nulla ſuſcepta pena nulla penitus emendatione facta obtineret ut Concilium mutari cogeretur imo veriſimiliter in totum diſpergeretur per hanc viam mutationum & dilationum quas offerri conſpicimus perſeverante ipſo moderno Pontifice in aſſidua ejusdem Concilij & totiens declarate veritatis impugnatione, hoc equidem non eſſet ſciſmati obviare ſed ſciſmata fovere & nutrire, dum Pontifici volenti ſciſma facere, ut formidare videmur, ſi concilium ad ejus

corre-

correctionem procederet, talis favor probaretur, et ejus contemplatione ipſum Concilium tali modo mutaretur, unde poſteris ad ſcismata facienda major pararetur audacia & Conciliorum enervaretur auctoritas per quorum ſupremum judicium in terris ſcismata extirpari convenit, imo ſecundum hoc qui eccleſiam lacerare & ſcindere vellet, ipſa ſibi tota opprimenda relinqueretur & ne partem gregis ad ſe traheret totus in manibus ſuis dimitteretur, unde forſan volendo auferre ab eis fidem quam in Catholica Eccleſia: de auctoritate Conciliorum didicerunt & contempnendo ſacras leges pro ſalute omnium editas ipſe omnes in dampnationem ducere moliretur. non hic agitur preclari Oratores, de tali ſcismate in quo due perſone de Papatu contendentes & in dubium vertitur cui earum jus competat ubi uterque contendentium in judicium Concilij Generalis venire habet ſententiam auditurus, ſed agitur de Pontifice qui ſe voluntarie a Concilio volente ipſum corrigere ſeparavit, quod reputabat, legitimum univerſalis Eccleſie Concilium & Eccleſie pacem turbavit, ſcisma fecit, ſcandala ſuscitavit diſſolvendo Concilium auctoritative ut premiſſum eſt caſu quo procedetur contra ipſum aut aliquem oratorum ſuorum preſidentium ad altare contra altare erexit ut ſic correctionem judicis effugeret. Quomodo autem res illa locum ſibi vendicare poterit ſua enervatione auctoritatis Conciliorum, ut poſt predicta oporteat Pontificem manere in poſſeſſione diſſolvendi taliter Concilium & quia ſancta ſynodus officium judicis egit pro executione juſtitie ſibi divinitus commiſſe cogatur loco judicij cedere ſuaque judicia differre & deferere ac per talem modum mutari ut ſibi prefigantur loca, tempora modi procedendi & alia quæ nunc requiruntur a vobis, quaſi non ſit libertas in Concilio ad faciendum quod pro republica expedientius

tius judicabitur ſub directione Spiritus ſancti de cujus auxilio confidendum eſt quod ſive oporteat concilium manere in hoc loco ſive mutari ſive conveniat procedere ſicut quicquam aliud agere & de modo forma & de tempore omnia peragendi ſuggeret ipſi Concilio, quid pro ſalute univerſalis Ecclefie fuerit neceſſarium. Sed dicitis quod Concilium in alio loco preter ſui conſenſum indiſſolubile permaneat , verum ſi Papæ hoc privilegium habeant diſſolvendi Concilium ſine ejus conſenſu , quomodo volunt illud ab eo tollere, ſi autem non habeant & in hoc notorie erravit , quomodo id fieri queritur per quod in hac errandi poſſeſſione permaneat & de mutatione Concilij tali modo per Dominum Eugenium factam poſſeſſio habeatur que trahatur ad conſequentiam & ſi in talia conſentiret hæc ſancta ſynodus , jam auctoritate Eccleſie fieri poſſe videtur , quod nullatenus queri aut effici debet. Dicitis preterea ipſum Concilium mutari hinc in alterum trium locorum in quem Papa aut Greci conſenſerint , & eſto quod nec ipſe nec illi conſentiant , nihilominus mutetur, in primo caſu non eſt nobis facile exiſtimare attentis preteritis operibus, quod Papa in illum locum veniat perſonaliter in quo ſe ſperet correctionem accepturum, in ſecundo caſu , ſi greci adveniant & fiat novum Concilium ex latinis & Grecis, dantur inducie correctioni & emendationi Domini Eugenij donec per ipſos Grecos fuerit judicatus , imo ſecundum hoc agitur ut Greci ipſi de actibus ſynodalibus hujus ſacri Concilij Catholicam Eccleſiam repreſentantis & de operibus Pape judicare habeant , poſt quam Papa ipſe corrigatur, Quodque omnes queſtiones juris & facti agitate in Concilio erga Dominum Eugenium, quarum etiam alique jus divinum & fidem concernunt haberent in judicium ipſorum Grecorum devenire relicto hujus ſancte ſynodi Catholico

tholico judicio & quod ea que per Eccleſiam in concernentibus fidem & determinata ſunt in dubium revocentur quaſi notaretur, ipſam Eccleſiam *) in his que ſunt fidei errare potuiſſe, diciturque quod idem Dominus *Eugenius* Legatos ſuos mittat quod jurisdictionis eſt, ac ſi ipſe ab adminiſtratione principali non eſſet ſuſpenſus, cum tamen ipſam ſuſpenſionem ex cauſis tam neceſſarijs & urgentiſſimis, quas in alia reſponſione ſynodali expoſuimus conſtat eſſe factam, in tertio caſu, ſi hoc ſacrum Concilium mutetur quod fundatum eſt auctoritate duorum precedentium Conciliorum & duorum ſummorum Pontificum, cui vere omnes majores Prelati, Eccleſie Cardinales, Archiepiſcopi, Epiſcopi, omnesque Reges orbis Catholici incorporati ſunt, eſto quod neque Papa neque Greci conſentiant, id ſequetur quod ubi Concilium exiſtens in hoc loco fortiter impugnat Dominus Eugenius, ipſum translatum in alium locum ſine ejus conſenſu fortius impugnare poſſe videatur & habere majores colores impugnandi interimque ſeptem menſium vel eo circa dilationem obtineat, quibus vel pro ejus correctione agatur quibus nullatenus fidei & ſaluti Eccleſie provideatur ſed potius ſuppoſita hujus Concilij per attediationem vel alia incommoda diſpergantur & tandem nulli vel pauciſſimi ad illum alium locum accedendi habeant voluntatem, dum viderint hujus ſacri Baſilienſis Concilij tam miſerabilem exitum, quod tantis laboribus congregatum, tot annis adverſus impugnationes Domini Eugenij conſervatum fuit; Quid autem ad hoc reſpondere poſſumus Venerabiles Oratores niſi amariſſimos edere gemitus ſuper flebili ruina Eccleſie ſi res ita procedatur, & plorare die ac nocte ſuper illa Conciliorum Generalium auctoritate tam diu per nos defenſata quam in interitum perduci conſpicimus niſi Deus miſericor-

*) Harduin. ipſa Eccleſia.

ricorditer provideat, de qua auctoritate parum prodeſt verbo dicere quod conſervari habeat ſi tale factum agatur, unde ipſa miſerabiliter proſtituatur. Quis vero dabit Capitibus noſtris fontes lacrymarum ut in meroribus & doloribus digne lugeamus leſionem fidei contemptum ſynodorum & ſacrorum Canonum quibus conculcatis omnia ſcelera, omnia vitia, omnia abuſuum & deformitatum incrementa liberius regnabunt, pariter quoque amare flebunt diebus futuris principes & nationes orbis, dum quispiam Romanus Pontifex eos injuſte opprimere volet, nam fruſtra deinceps ad Concilia generalia recurretur, quorum ſic erit proſcripta auctoritas, ſi enim Concilium Generale aliquid vellet de ipſo Romano Pontifice judicare, illud diſſolvet & transferet aliudque Concilium fieri queret ubi poſſet ſuum libitum conſequi ſicque nulla ſtabilitas nulla firmitas in judicijs ipſorum Conciliorum haberi poterit, Invaleſcet preterea ille perniciosiſſimus error in populo Dei ut unus homo ad ſummum Pontificem aſſumptus poſſit de tota Eccleſia ac Chriſtianitate agere ad ſue libitum voluntatis ſic quod per Generale Concilium univerſalis Eccleſie non valeat corrigi aut reformari, ſed & videmus quod non ſolum ſtatum Eccleſiaſticum & ſalutem animarum ex ea re detrimenta pati, imo omnem ſtatum, omnem Politiam, omne regimen in ſpiritualibus & temporalibus perturbari, nam ecce poſtquam Generale Concilium Eccleſiam Catholicam repreſentans inmediate habens poteſtatem a Chriſto cui ſummus Pontifex & quilibet alius obedire tenetur in his que pertinent ad fidem, extirpationem ſcismatis & reformationem Eccleſie in capite & in membris, cepit ſuum exercere judicium in Dominum Eugenium pro correctione ipſius & contumaciter obedire contempſit, jam via introducitur ut qui Concilio in his tenentur obedire,

re, non ipſum Concilium reputent ut judicem ſed ut partem cum Domino *Eugenio* contendentem & voluit ipſum judicem directe vel indirecte artare vel compellere loca & tempora eidem preſigendo ut ſua judicia neqnaquam proferat imo ad inſtantiam ejus qui reus eſt judicium ſuum mutare cogatur, quod ſi hoc fit de ſummo Pontifice poteſtatem habente immediate a Chriſto nunquid ex hoc datur exemplum ſubditis quorumcunque judicantium ut ipſos judices temporales & ſpirituales per mutuas intelligentias compellant ut illi a judicando deſiſtant, ſicque peribit juſtitia in terris & eveniet quod ait glorioſus *Hieronymus*: dum uni parcunt univerſe Eccleſie moliuntur in interitum, Quæ eſt inquit iſta miſericordia, uni parcere & univerſos indiſtincte abducere, cumque pax ut ait beatus *Auguſtinus* ſit tranquillitas ordinis, jam rupto ordine judiciorum omnis pax & hominum ad Deum & hominum inter ſe turbabitur, dum via conveniens ad pacem non queritur, dum juſtitia abjicitur & veritas proſternitur quas cum pace ipſa doctrina divina nobis oſtendit oportere copulari, ait enim ſcriptura que mentiri non poteſt: miſericordia & veritas obviaverunt ſibi, juſtitia & pax oſculate ſunt & Dominus per Prophetam inquit: Pacem & veritatem diligite. Rex quoque Ezechias dicebat: ſint pax & veritas in diebus meis, quid igitur potius in tanta rerum difficultate agendum eſt huic ſancte ſynodo, an quod recedat & omnia mala ſupradicta permittat prevalere aut quod ex officio ſibi commiſſo a Chriſto ſub confidentia divini auxilij per defenſionem veritatis & exercitium juſtitie in repellendis tantis malis decretum ſuum agere curet coram Deo & hominibus adimplens id quod per ſapientem dictum eſt: certa pro juſtitia uſque ad mortem. Clariſſime videre poteſtis Venerabiles Oratores quod Eccleſiam matrem omnium Chriſtianorum in

 hac

hac tanta deſolatione deſerere non poſſimus ſed nobis & toti populo Chriſtiano graviſſima imminet damnatio ſi ſaluti ipſius eccleſie & vite ſue que ex fide eſt providere negligamus, exſpectavimus jam pluribus annis, ſi prefatus Dominus Eugenius viam veritatis cognoſceret & contemplationem Chriſtianorum Principum, dilationes plurimas beniniſſime obſervavit hec ſancta ſynodus Ambaſiatoresque ſuos ad diverſas regiones transmiſit veritatem & juſtitiam hujus ſacri Concilij & neceſſitatem urgentiſſimam providendi publice ſaluti eccleſie apperientes, ad duas quoque conventiones in *Nurenberga* ſucceſſive habitas profecti ſunt & noviſſime in civitate *Maguntina* non defuerunt ſufficienti poteſtate ſuffulti, ubi oratores ſummi Pontificis per triginta dies exſpectati nullatenus comparere voluerunt verſus proceſſum oratorum hujus ſancte ſynodi qui cum bona licentia oratorum Principum ibidem exiſtentium per plures antea dies abceſſerunt, in omnibus autem his nunquam ex parte ſummi Pontificis aliquid emendationis vel correctionis oblatum audivimus ut per hoc paci eccleſie conſuleretur, quam ita turbavit, & ne quod abſit totum corpus invaderet morbus, ſi languor non eſſet curatus in capite atque etiam ut divina majeſtas per ipſum graviſſime offenſa placari poſſet imo duntaxat ſemper petita eſt hujus Concilij mutatio & talis mutatio, que ipſum Concilium reformationem Eccleſie querens enerva. t, & Dominum *Eugenium* duriſſime reſiſtentem in ſua contumacia roboraret; neque audivimus quod vos aut alij Oratores Principum in his rebus a Papa impetraveritis ut contemplationi Eccleſie & populi Chriſtiani quidquam emendationis aut meliorationis efficiat, jam vero juſtiſſimam hujus ſacri Concilij perſecutionem totus orbis conſpicere potuit nec non patientiam & manſuetudinem noſtram atque longiſſimam exſpe-

ſpecta-

ctationem in hoc loco in quo non nos mundana ſolatia aut terrena affectio detinent, imo relictis ipſis regionibus domibus & beneficijs in quibus quieſcere poteramus varias hic perſecutiones injurias dampna & opprobria paſſi ſumus & aſſidue patimur libenter omnia ſufferentes pro votiva conſecutione reformationis Eccleſie Dei pro qua jam tribus Generalibus Concilijs diuturno tempore laboratum eſt & pro defenſione fidei orthodoxe quam in oculis noſtris videmus multipliciter impugnari & in tantum prefatis Catholicis Principibus exſpectando queſivimus complacere ut poſt victualium penuriam & alias clades quas pertulimus etiam graviora pericula immineant atque per varia rerum diſcrimina hujus Concilij diſperſio & poſt tot annorum ſuſceptos labores extrema Eccleſie deſolatio in foribus eſſe videatur ſi non celeriter occurratur, unde jam apertiſſime perſpicere poſſunt Principes Chriſtiani nos maxima neceſſitate compulſos ut ſecluſa ampliori dilatione pro honore Dei creatoris Cunctorum, Regis Regum, Domini Dominantium & pro ſalvatione animarum omnium ſaluti ipſius Eccleſie providere curemus & ne in tanta rerum neceſſitate de gravi negligentia coram Omnipotentis Dei judicio arguamur omnem noſtram fiduciam projicientes in ſalvatorem noſtrum Jeſum in cujus nomine congregati ſumus favente ipſius gratia ita agere intendimus ut coram omnibus Principibus & populis clariſſima juſtitia & veritas hujus ſancte ſynodi reluceat cum quibus veniant intra eccleſiam miſericordia & pax & ſic gratiſſimo copulantur oſculo, nec quidquam aliud petimus a Domino ut in his turbationibus rerum det nobis id agere quod beneplacitum fuerit ſue divine majeſtati & ſperamus per miſericordiam ejus omnes Chriſtianos in via veritatis & perſecutione publice ſalutis unitatem & pacem bonam com-

complecti quod & nos maxime deſideramus ac laboribus cunctis proſequi volumus ut omnes unanimiter in amore fraternitatis Deo ſerviant & ſint unum in veritate nec aliquem de veritate hujus ſancte ſynodi informatum credimus velle tandem huic favere errori ut unus mortalis homo qui ordinatus eſt ut ſit fidelis miniſter in Domo Dei poſſit ut premiſſum eſt de tota eccleſia agere ad libitum ſue voluntatis & neque generalia Concilia repreſentantia Eccleſiam univerſalem neque Canones ſynodales neque poſtremo ipſas declarationes fidei per Eccleſiam Catholicam factas attendens poſſit totum gregem dominicum tanto pretio redemptum in precipitium damnationis ducere, nec uni perſone mortali quis in tantum humano favore affectus putari debet ut propter illius temporale deſiderium, quod ſicut verbum pertranſiet, velit univerſam Eccleſiam deſtrui neque formidari nimium oportet, ſi juſtum Eccleſie judicium in correptionem Domini Eugenij proferetur in ſuccurrendo neceſſitati totius Eccleſie & ipſe quod abſit rebellando in adverſum vellet ſcisma facere alios attrahendo ut ſe ab eccleſie unitate ſeparent, Etiam quod Principes Catholici aut nobiles Prelati Eccleſie vellent ſuo facere ſcismati preſertim in leſionem fidei catholice & Auctoritatis Eccleſie; nunquid notorium eſt, quanti Principes Orbis tam per ſe quam per ſuos Concilio Conſtantienſis interfuerint, ubi explicata fuit declaratio fidei de auctoritate Generalium Conciliorum ſupra Papam & quemlibet alterum in omnibus obſervata nemine reclamante, nemine reprobante, ſed & ubi Dominus Eugenius jam bina vice voluit ſua auctoritate hoc Baſilienſe Concilium ſine ejus conſenſu diſſolvere, ſcitis quomodo Principes orbis fere omnes aut primo aut ſecundo diſſolutionis tempore ſuos oratores in hoc ſacro Concilio tenuerunt firmiter credentes Papam

non

non poſſe diſſolvere ipſum ſacrum Concilium quod pro extirpatione hereſum & reformatione Eccleſie in capite & in membris legitime congregatum erat ſine conſenſu ejus, cum ipſe Concilio non haberet in his imperare ſed tenetur obedire; Quid de Prelatis Eccleſie dicimus, nunquid in ſacro Conſtantienſi Concilio Cardinales Archiepiſcopi Epiſcopi & ceteri de omni regione fuerunt? nec illi defuit felicis Recordationis Papa Martinus qui etiam circa ipſius Concilij finem per patentes litteras eodem approbante Concilio mandavit univerſis Archi Epiſcopis, Epiſcopis, Inquiſitoribus ut ſingulos hereſi Wicleſſiſtarum ſuſpectos diligenter interrogarent utrum crederent, quod illud quod ſacrum Concilium Conſtantienſe Univerſalem Eccleſiam repreſentans approbavit & approbat in favorem fidei & ſalutem animarum quod hoc ab univerſis Chriſti fidelibus eſſet approbandum & tenendum, cum non ignoraret Papa ipſe *Martinus* declarationem de auctoritate Conciliorum data immediate a Chriſto per ipſum Concilium factam fuiſſe, qui etiam in eisdem litteris poſuit quod error eſt dicere non eſſe de neceſſitate ſalutis credere Romanam Eccleſiam ſupremam inter Eccleſias, ſi per Romanam Eccleſiam intelligatur Univerſalis Eccleſia aut Concilium Generale aut etiam pro tanto negaret primatum ſummi Pontificis reſpectu Eccleſiarum particularium, In hoc preterea Baſilienſi Concilio tempore attemptate prime diſſolutionis fuerunt ſeptem de Preſtantioribus ſacroſancte Romane Eccleſie Cardinalibus videlicet *Julianus tit. ſancti Angeli* ſedis Apoſtolice legatus. *A.* Bononienſis vulgariter dictus *Placentinus* Cardinales Epiſcopi, *Johannes ſancti Laurentij in Lucina* dictus Rothomagienſis, *Johannes* ſancti *Petri ad Vincula* aut ſancti *Euſtachij* & *Dominicus ſancte Maria in violata* dictus *Firmianus* etiam Cardi-

nales doctrinam ipſam Catholicam & Apoſtolicam de auctoritate Conciliorum in Conſtantio declaratam virtuoſe defendentes atque oſſendentes propterea jam non potuiſſe neque in futuris poſſe fieri diſſolutionem hujus Concilij ſine ipſius conſenſu plurimaque ſolempnia ſuper hoc decreta cum ceteris patribus condiderunt & toti mundo publicaverunt, Qui de hac re in reſponſione quadam ſynodali cum toto Concilio magna auctoritate Oratoribus Domini Eugenij diſſolutionem ipſam manutenere volentis reſponderunt: maluimus mori quam tanto errori per ignominiam cedere, hic articulus de quo diſceptatus fidem concernit, qui ſine interitu ſalutis negligi non poteſt, ſi Dominus Eugenius Eccleſiam audire non vult, oportebit eum tandem haberi ſicut Ethnicum & Publicanum hæc ſunt verba Concilij in quo tunc illi preſentes affuerunt; audiſtis & vos ſepius quomodo alij plures Cardinales ſe ſubſcripſerunt dum Dominus Eugenius ad mandatum Concilij illam pretenſam diſſolutionem irritam & mancam declaravit & eo non obſtante dixit Concilium legitime fuiſſe continuatum, ſed nunquid preterea omnes viderunt quod multi Prelati Doctores divini & humani juris ac ceteri Eccleſiaſtici viri ex diverſis nationibus regnis & provincijs ſucceſſive tam tempore prime diſſolutionis quam ſecunde in hac ſancta ſynodo comparuerunt dum ipſe Dominus *Eugenius* eam diſſolutam reputabat; credentes hoc factum ejusdem Domini Eugenij adverſus ipſius Concilij auctoritatem nullatenus potuiſſe prevalere, quomodo igitur putandum eſt vel ſuſpicandum ut catholicus orbis fidem quam accepit vellet propter quamcunque perſonam deſerere aut cuiquam perſone in adverſum repugnanti & ſcisma facere volenti favorem preſtare & quod ab hoc ſacro Concilio quod fidem illorum Prelatorum fidem Principum atque omnium natio-

nationum orbis defendit, ſe ſeparet ut illi adhereant qui ipſam impugnare vellet, credendum eſt quidem potius quod omnes provideri volent ne in futurum quisquam Pontificum poſſit rebellando Concilijs Generalibus immediate a Chriſto ſuper eos poteſtatem habentibus ſcisma facere & pro ſua voluntate & libidine dominandi univerſum orbem hoc modo conturbare intelligentque tandem unanimiter illum pro Pontifice haberi non debere quem Concilium Univerſalis Eccleſie pro non Pontifice habendum judicavit ut ſic non neceſſe ſit jam deinceps Princeps orbis hoc modo cum varijs Legationibus & magnis expenſis in eadem re vexari ſimulque pax in Eccleſia vigere poſſit & auctoritas Conciliorum illibata ſervari, que, ut ait, Beatus Auguſtinus in ipſa Eccleſia ſaluberrima eſt nam univerſos Chriſtianos ad ipſum ſentire & ſapere ſi una fides & pax vera conſervanda eſt, quod ipſi ſummi Pontifices per Concilium Generale Catholicam Eccleſiam repreſentans corrigi poſſunt, ſicut veritas catholica diffinivit quodque Eccleſia Dei in Spiritu ſancto congregata non habet exiſtimari ſicut una profana communitas cui Papa ipſe velut Princeps ſecularis dominetur; ſic itaque cum Dei gratia per conſtantem fidei noſtre confeſſionem & ipſius approbationem in opere pax optima & ſalutaris gubernatio Eccleſie reflorebit in terris; ſummi Pontifices cognoſcentes ſe poſſe corrigi ut prefertur per Concilium univerſale Eccleſie curabunt vigilantius ſalutem gregis Dominici querere & in miniſterio ſibi credito opera Chriſto placentia agere ipſamque ſedem apoſtolicam ſalutari gubernatione & decore virtutum reflorere facient in oculis omnium populorum atque omnium bonorum ubertate abundare ſicut prius ſolebat cum bono & ſalutari regimine gubernare, cujus quidem ſedis auctoritatem &

D 5 hono-

honorem hec ſancta ſynodus ſemper conſervare curabit ipſam, dignis honoribus per debitum ſanctitatis cultum magis intendit ampliare & exaltare in futurum, Brevior quoque erit deinceps Conciliorum Generalium duratio dum illis debita preſtabitur obedientia temporibus ſtatutis omnes diligenter confluent expedituri celerius que pro ſalute chriſtiane religionis agenda videbuntur, Concilia provincialia & ſynodalia frequentabuntur, Canones pacifice obſervabuntur, ſic erit pax & tranquillitas Eccleſiarum, ſanctitas morum, utilitas regnorum & provinciarum & ſic efficaciter deſiderium Principum veſtrorum complebitur preclari Oratores, qui pacem & ſalutem Eccleſie deſiderant, per ea vero que in Maguntia concepiſtis licet bona intentione vos hoc feciſſe ſperandum ſit, non aſſequentur Principes ipſi bonum illum vere pacis quod optant ut ex ſuperioribus ſatis liquere poteſt. Nos autem favente Domino per modum ſalutarem & rectum ordinem a Chriſto datum pacem ipſam proſequemur & quantum ſine offenſa Dei poterimus, curabimus ſemper religioſiſſimis veſtris Principibus complacere, qui etiam ut credendum eſt per omnia divine ordinationi obſequi volent, neque aliud agetur, niſi quod cum Deo poterunt, quod juri divino conſonum erit & cum fideliter credat quod de jure divino tenetur obedire Concilio in ijs in quibus habet poteſtatem immediate a Chriſto, non ſubtrahet ab eodem Concilio debitum obedientie ſue propter exercitium juſtitie. Dum autem ipſi unaniniter in obedientia qua ſancte ſynodo & ipſi Chriſto qui ei poteſtatem dedit tenentur, perſeveraverint amplectendo concorditer juſtitiam & veritatem ipſi animas ſuas ſalvabunt, ipſi auctoritatem conciliorum ſibi & toti orbi neceſſariam ſervabunt illibatam, ſalutem & pacem bonam in Chriſtiana religione vigere facient,

cient, ſi autem obedientiam debitam ſubtraherent Concilio per aliquam neutralitatem aut alias quovis modo plura mala contingent in adverſum. Que vos preclari Oratores ipſis orthodoxis Principibus diligenter & fideliter remonſtrare habetis, quantum vos diligitis eorum ſalutem & totius Eccleſie & non dubitare cum erunt debite informati debitum ſuum erga Deum & Eccleſiam ſemper facientes & intellectis rationibus & motivis hujus ſancte ſynodi, Devotiones eorum apertiſſime conſpicient intentionem ipſius dirigi ſicut beatis pacificis convenit ad querendas vias vere pacis tranquillitatis & ſalutis Eccleſie ac totius orbis nunc & in futurum. Quod autem ad factum Grecorum attinet, ſcitis quanto deſiderio unionem eorum ſemper optaverimus & optemus, quantosque labores & ſumptus in eius rei proſecutione impenderimus & qualia nobis impedimenta objecta ſunt, dudum quoque loca convenientia videlicet Baſileam Avinionem & Sabaudiam pro ipſa tractanda unione nominavimus & adhuc ut omnes conſpiciant noſtram perſeverantem intentionem ac hujus unionis proſecutionem, ſi Imperator Romanorum & Patriarcha Conſtantinopolitanus qui pro tempore fuerint & ceteri Eccleſiam orientalem repreſentantes ceſſante omni dolo & fraude in aliquem locum ſecurum, quem hec ſancta ſynodus eliget, advenire voluerint, hec ſancta ſynodus illum eligere & ipſum ſe transferre non recuſabit, talemque locum eliget, poſtquam intentionem Grecorum ipſorum bene cognoverit, de quo ipſi veſtri Principes & totus orbis merito debebunt contentari. Interim vero curabit eadem ſancta ſynodus querere diligenter quod Eccleſie Dei proſit & ita res ipſius noſtre Eccleſie Catholice diſponere, ut ſalutifera gubernatione regatur, per quam propitietur Deus populo ſuo & placata ira ejus quam peccata regnantia concitarunt,

runt, unionem ipſorum Grecorum & bonam pacem omnium Chriſtianorum reflorere in terris ad laudem & gloriam Spiritus paracliti, qui eſt Deus benedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

additur apud Harduin.

Datum Baſileæ in congregatione noſtra Generali Idibus Junij, anno a Nativitate Domini Milleſimo Quadringenteſimo trigeſimo nono.

Sequitur Proteſtatio Oratorum ut ſupra contra hujusmodi Reſponſionem Concilij.

Reverendiſſimi Patres audivimus ſcripturam in precedenti congregatione lectam, que reſponſionem ſacri Concilij continet ad ea que per nos ac nonnullos alios oratores, qui tunc ad hoc erant ex parte Invictiſſimi Romanorum Chriſtianiſſimique Francorum ac ſereniſſimorum Caſtelle & Aragonum Regum nec non Principum Electorum ſacri Romani Imperij & Ducis Mediolani Illuſtriſſimorum propoſita ſupplicata & requiſita pridie fuerant & quanta elegantia ſermonis quantoque pondere ſententiarum dictata extiterit tenor eorum, demonſtrat; fuiſſet tamen gratiſſimum nobis ut concluſio conformior precibus noſtris imo prefatorum Dominorum Regum & Principum adjecta fuiſſet quatenus optata pax citius & veriſimilius ſperaretur; ſed cum hoc non ſit niſi ut Deo omnipotenti, ad cujus obſequium omnis anima tenetur & ad quem omnis caro redit, ac Eccleſie ſue Regibusque & Principibus noſtris rationem ut tenemur reddamus, aliqua, cum ea qua decet, reverentia ſubmittemus, ac cum omnia que in eadem

ſcrip-

ſcriptura copioſe continentur, ad longum repetere nec neceſſarium aut expediens ad rem de qua agitur judicamus, cum non ingeniorum oſtentationi ſed ad pacem procurandum laborandum eſt, breviſſima quedam ſummatim tangemus, & reſponſio hæc in quantum perpendere potuimus in quinque principaliter videtur ſe reſolvere. Quorum primum eſt expreſſio doloris quem hec ſacra ſynodus ex tribulationibus Eccleſie ſentit. ſecundum applicatio harum tribulationum ad Sanctiſſimum Patrem Dominum Eugenium Papam modernum. tertium: Deductio aliquorum inconvenientium que ex conceſſione ſi qua fieret eorum que per prefatos oratores & nos ſupplicata ſunt, ſecutura fore timentur. Quartum ipſa reſponſionis verba. Quintum: objectio quedam de interim res Eccleſie diſponendo. Quoad primum vel aliud dicendum putamus, vel quod indubio credimus hanc ſacram ſynodum magnum dolorem ſentire de tribulationibus & angoribus Eccleſie nam ſi unus quisque fidelis dolere debet, acrius tamen & intenſius hanc ſacram ſynodum dolere credendum eſt quia dolendi cauſam majorem quam aliquis privatus habet, cum ad Eccleſiam tanquam ad matrem omnium fidelium quecunque jactura Chriſtiane reipublice peculiariter quodam modo redundare videtur, ſed & illud dolorem hunc merito adaugere debet, quod licet alijs temporibus gravia ſepe pericula & grandes languores eccleſie Dei advenerunt, hodiernis tamen diebus in majoribus conſtituta eſt, quam a magnis retro ſeculis for-

forſitan fuit ut illi qui de planctu eccleſie multa ſcripſerunt, ſi tempora noſtra vidiſſent, majora profecto volumina conſcripſiſſent, cum nedum jam diſſenſiones private non ſolum publice, non denique ſimplicia ſcismata ſed ipſe hereſes & in fide errores pullulare, ſi per Divinam miſericordiam non ſuccurritur, timeatur; Dolent autem prefati Reges & Principes & dolore cordis intrinſecus tacti labores quos oculi veſtri cernunt pro medela adhibenda cum inexpreſſibili cura interponunt & interponere in futurum Deo dirigente intendunt & quod merorem etiam excitare & lacrimas cordis viſceralius haurire debet, illud, niſi fallimur, eſt, ſi remedia his languoribus forte poſſemus imponere vel ſaltem vias ad imponenda aperire aut apertas amplecti, tamen hec facere ea attentione, qua res peteret, non curamus illa que pericula tollere & cum conſenſu omnium conficere poſſemus per vias dubias & periculis plenas velociore greſſu quam expediret ad finem conducere exiſtimantes. Doleat ergo ſacra ſynodus & devotos gemitus in altum emittat & nos omnes particulariter doleamus ab alto auxilium preſtolantes, nec taceant pupille oculorum noſtrorum, doloremque cordis operibus demonſtremus nedum vias ſed etiam ſemitas, per quas pax eccleſiaſtica honeſte obtineri & his languoribus medela adhiberi unanimiter valeat, procurantes ne videntes corruenteſque in ipſa pericula irruamus. De ſecundo Cum Domini Reges & Principes Mediatores ſe ad tranquillitatem & pacem exhibuerunt nobis, qui eorum vices hic ad pre-

preſens gerimus, nec incuſare nec excuſare Dominum noſtrum Papam congruit, ſed hoc unum dicemus, quod ſi aliquid tam in capite quam in membris reformandum exiſtit, precibus noſtris acceptatis multo firmius ac ſolidius fieri poterit ac factum unanimius acceptari cum ad locum illum ut petitur hoc Concilio translato quicquam decretum juſſumve extiterit per univerſas chriſtianas regiones absque omni reluctancia recipietur. Circa tertium vero etſi multa dici poſſent quia locuples ad loquendum materia eſt, ne tamen notiſſima & frequentiſſima dicta repetendo audientes tedio afficiamus, id ſolum exprimere in mentem venit, nullum inconveniens nullumque prius periculum aut diſcrimen ex ſupplicatione & requiſitione Regum & Principum ſequi poſſe veriſimiliter quinimo honeſtam pacem & tranquillitatem omnes namque ferme rationes in ſcriptura prefata contente per acceptationem precum noſtrarum non mediocriter militant que ad earum non admiſſionem induci videntur, quid enim aliud prefati Domini Reges & Principes querunt niſi ut univerſalis eccleſie honor ſacrorum & Conciliorum auctoritas inviolabiliter obſervetur, niſi enim hujus ſacri Concilij aliorumque Conciliorum, que in futurum celebrari continget, auctoritatem honoremque ex intimis cordis zelarent non utique tot labores & expenſas ad hec conſervanda expoſuiſſent, ſed alios modos, aliasve vias tenuiſſent longe ab iſtis diſtantes prout Dominationes veſtre ut conjectamur conſiderant, ſed ut auctoritas conciliorum ſedisque Apoſtolice

reve-

reverentia, que nunc pro dolor periclitatur, in tuto collocatæ quieſcat & futuris temporibus aliquam heſitationem non recipiant hec que diximus, ſupplicare decreverunt, etenim longe ſalubrius tranquilliusque iſta fierent, ſi animi conſenſu hoc ſacrum Concilium ut ſupplicatur, procedet, quam ſi contra mentem tot & tantorum Regum & principum talia aget que per majorem forte vel magnam partem militantis eccleſie non recipiantur, nec expedit in hoc ſermonem extendere quia ſapientibus loquitur illud autem timendum procul dubio non eſt, ne alij hoc exemplo ducti alijs ſupplicationibus hanc ſacram ſynodum inquietent; Cum arbitrandum ſit nullum modeſtie ſue adeo oblitum ut tot & tanntis Regibus & Principibus in unum collectis ſe adequare velit; Quis enim eſt qui dicat Regibus Romanorum Francorum Caſtelle & Arragonum ac Principibus Electorum & Duci Mediolanenſi ſimile conceſſum ergo & mihi hoc concedite, profecto qui hoc diceret, preſumptionis imo aperte temeritatis vir indicari valeret cum hos principes majorem partem Chriſtianitatis quin imo totam ſecuturam fore veriſimillimum ſit, nam attentis regionibus que illis ſubſunt & firmitate, amicitia, confederatione adherentiaque aliorum regum & principum qui ad preſens ſpecifice non nominantur nihil pene manet quod contra horum ſanctam atque conformem intentionem eccleſiaſticam pacem turbare valeret. Ad quartum autem quid aliud dicere poſſimus niſi quod per hujus reſponſionis tenorem preces ſupplicationes & exhortationes

tationes noſtre imo ſupra ſcriptorum Dominorum Regum & Principum ex toto refutari videntur, cum per reductionem Grecorum generaliſſima quedam dicantur, que quam difficilis practice ſint unusquisque faciliter advertet pro ſcismate vero inter latinos imo inter Catholicos impediendo nihil omnino conceditur, at licet reductio Grecorum optabilis ſit, optabilius tamen eſt, ne Eccleſia Catholica ſcisma tam contrarium patiatur, cum id lucri captandi iſtud dampni vitandi rationem habere videtur, non autem eſt par ratio, lucrum non capere dampna ſentire. Ad quintum vero quod ſub paucis & pregnantibus verbis magnam rerum agendarum quandam prognoſticationem innuere videtur & quid in utero geſtiat, aviſamenta in deputationibus data quodammodo parturire ceperunt, illud utique ſupplicando, orando & humiliter requirendo dicimus, ut ea que ſuperioribus temporibus per nos ſeu aliquos noſtrum devote ſupplicata fuerunt, ad memoriam ſemper R. V. P. adducant, ut ſciſſure jam pro dolor exorte remedium adhibeatur, antequam ad ſcisma formatum perveniat ſupplicamus eisdem V. R. P. iteratis precibus & exhortamur, ac cum omni devotione & humilitate ac humili & devota inſtantia requirimus, Quatenus eccleſiaſtice paci & tranquillitati populi Chriſtiani conſuleretur, que per nos nomine Dominorum Regum & Principum prefatorum ſupplicata ſunt exaudire & operi demandare velint & in proceſſibus qui contra prefatum Dominum Papam inchoati ſunt omnibusque alijs,

 eos

eos quomodolibet concernentibus ſuperſedere dignentur & contra eum aliqualiter nec directe nec indirecte procedatur. Cum ex hujusmodi proceſſibus vel propter eos ſcisma in limine cuilibet intuenti notorie paratum eſſe videatur, quod ſi fecerint gratiſſimum Deo obſequium prebebunt ſeque pacis & ſalutis Eccleſie amatores fore monſtrabunt; alioquin ſi aliter, quod non arbitramur, agendum decreverint, omnia per nos in alijs congregationibus & deputationibus tam verbo quam ſcriptis circa hanc rem dicta prout unusquisque noſtrum edixit, ſimili modo pro repetitis habentes preſentium ſerie proteſtamur. & ſi quid contra eundem Dominum noſtrum Papam innovatum fuerit absque conſenſu & contra conſenſum & voluntatem Dominorum Regum & Principum noſtrorum & noſtrum ſuo nomine innovabitur; Ideo ſi quid ſcandali diſſenſionis aut ſcismatis ex illo vel propter illud exortum extiterit Dominis Regibus & Principibus noſtris a vobis imputandum non erit, exorantes ſemper altiſſimum cujus miſericordia menſuram non habet, quatenus pax ejus que exſuperat omnem ſenſum, cuſtodiat corda veſtra & intelligentias veſtras & ſic dirigat ſacrum cetum veſtrum ut ex eo non diſſenſionum initia ſed pacis exempla per univerſum prodeant orbem. Amen.

IV.

IV.

SEQVVNTVR CAPITVLA INTELLIGENCIE CONCORDATE INTER ORATORES REGVM ET PRINCIPVM EXTRACTA A PVBLICO INSTRVMENTO.

Convenimus preterea nominibus, quibus ſupra, quod de quacunque queſtione juris vel facti exorta inter ipſum Baſilienſe Concilium & dominum noſtrum papam *Eugenium* aut forte in antea oritura poterit ipſum ibi Concilium ſive generale ſive yeomenicum exiſtat, ſi pax interim & concordia inter eos ſecuta non fuerit, absque ullo quocunque impedimento, aut oportuna deinceps interceſſione libere cognoſcere & eam ſynodaliter terminare ſeu diffinire, daturi operam apud Reges & principes ante dictos, quod quid quid, ut prefertur, determinatum, diffinitum & ordinatum fuerit, in ipſo ibi Concilio ycumenico ſive generali a prefatis Regibus & principibus acceptabitur, & inviolabiliter obſervabitur, quodque id ipſum in Regnis & dominijs eorundem illibate cuſtodietur. Ut autem optatus conſequatur finis, omnisque diſſidij doctrina Deo favente auferatur, unanimi conſenſu ad ea proſequenda nos omnes & ſinguli oratores & ambaſſiatores Regum & Principum predictorum concorditer convenimus nominibus quibus ſupra, quodque valde indecens racionique contrarium exiſtimamus, quod ſiſtantibus tam fidis laboribus atque tractatibus & pacis proſecucione ab ipſis contendentibus, aut altero

eorum in ſui invicem aut alterius eorum prejudicium, inſuper & hujusmodi laborum ſuorum obſtaculum aut impedimentum, quid quid pacis hujusmodi turbativum acceptaretur, aliquidque fieret, quo univerſalis ecclefie tranquillitas longius differi poſſet; Dicimus & proteſtamur quibus ſupra nominibus, ſi, quod abſit, dominus noſter ſummus pontifex, aut ipſum ſacrum concilium infra tempus ſaltem ſeptem menſium predictorum proceſſus, penas, ſententias, & cenſuras, aut quaſcumque alias ordinaciones, ſive diſpoſitiones, ex quibus ecclefie pax & unitas in toto vel in parte, veriſimiliter quacunque hujus diſſidij occaſione directe vel indirecte turbari aut quomodolibet impediri poſſent, contra ſe inuicem incorporatosve aut eis adherentes reſpectiue ſeu alios quoslibet occaſione hujusmodi diſſidiarum fulminauerit, protulerit, decreuerit, aut quidquam innovaverit, quod illi aut ille in regnis aut dominijs predictorum dominorum noſtrorum nec ſuſcipient, aut aliquatenus acceptabunt, ex hoc donec poſt tranſactum tempus ante dictum, quod in omnibus ſic tenendum fuerit, per ipſum ibi concilium declaratum, diffinitum ſeu ordinatum fuerit daturi operam, ut hujusmodi diffinicioni omnino ſtetur & acquieſcatur. Inſuper ut hujusmodi tractatibus pacis quiecius atque liberius vacare & intendere poſſimus, & ne majora ſcandala atque pericula ex diverſitate vel adverſitate quorumcunque proceſſuum ſeu cenſurarum in Regnis, provincijs dioceſibus & dominijs prefatorum dominorum Regum, prin-

principium vel alicujus eorumdem ſuſcitari valeant, dicimus & proteſtamur nominibus quibus ſupra, quod Proceſſus, edicta, mandata cenſuras ſeu ſentencias contrariorum effectuum hinc eciam contra eosdem aut ſubditos quoquomodo fulminandos ſeu fulminanda neque acceptabunt, aut illis aliquatenus aſſentietur, dando operam, quod prefati domini noſtri in premiſſis animos ſuos omnino in ſuſpenſo teneant usque ad ſepe dicti ycumenici aut generalis Concilij diſcuſſionem. Ita tamen quod decretis ſacri concilij Baſilienſis per prefatos dominos noſtros aut eorumdem Dominorum noſtrorum nominibus pridem acceptatis, ſeu acceptandis a proceſſibus eorumdem occaſione emanatis aut emanandis nullatenus derogetur. Preterea ut dictum ycumenicum vel generale Concilium auxiliante Deo laudabilem & proſperum habere poſſit ſucceſſum pariter & effectum, & ne poſſit propter perſonarum defectum occaſione aliqua impediri; curabimus, quod prefati Reges & principes operam dent cum effectu, quod ex omnibus Regnis, provincijs & dominijs hujusmodi Regum & principum, omniumque eisdem adherencium veniant ad ipſum, aut mittentur prelati & alij literati, ceterique devoti, ac Religioſi viri, & generaliter omnes & ſinguli, qui ad generalia Concilia de jure & conſuetudine vocari conſueverunt rebus inibi tractandis conſulturi. Et ne paſſim & indiſtincte omnes in eodem Concilio recipiantur, ſed illi duntaxat, qui habiles ſunt ſciencia, moribus & etate; ne eciam circa modum procedendi in eodem Concilio, in ſui ibi

 exor-

exordio aliqua inſurgat difficultas, ſive inter patres congregatos diverſitas Grecis advenientibus, quo ad actus conciliares, in procedendo illi ſerventur modi & ordinaciones, que in preſenti Baſilienſi Concilio ſtatuti, ordinati & racionabiliter obſervati ſunt, quousque ipſum tunc congregatum Concilium illos procedendi modos per alias canonicas ordinaciones mutaverit. Ipſis autem Grecis ſicut ſperamus advenientibus omnino ſuper hujusmodi procedendi modis locum habeat proviſio, que in decreto compactatorum cum eisdem continetur. Ceterum operam dabimus, ut pecunie indulgenciarum per Regna provincias & dominia prefatorum dominorum noſtrorum congregate in eum commutentur uſum, ad quem collecte ſunt. Curabimus inſuper, quod pro ſecuritate perſonarum ad dictum Concilium accedere volencium invictiſſimus Romanorum Rex predictus cum univerſis Imperio & Regnis atque dominijs ſuis liberum & ſecurum tranſitum tam in accedendo, quam ibi ſtando, & ab inde recedendo concedat, ipſi primo domino noſtro ſummo pontifici, Reverendiſſimis ſancte eccleſie Romane Cardinalibus, patriarchis, primatibus Archiepiſcopis & epiſcopis nec non reliquis univerſis & ſingulis cujuscunque dignitatis, ſtatus, & gradus exiſtant, prelatis, doctoribus & alijs tam Eccleſiaſticis quam ſecularibus perſonis, quodque non permittat alicui violenciam inferri, ſive in corpore ſive in rebus, ſed quod liceat unicuique libere ſecundum Deum & rectam conſcienciam rebus intendere conciliaribus;

Et

Et quod det ſalvum conductum in forma pleniori ſub majori majeſtatis ſue ſigillo, ſimilem illi, quem dive memorie Imperator *Sigismundus* dominus & pater ſuus preſenti Baſilienſi Concilio conceſſerat, quodque inibi loco ſui fidelem protectorem conſtituat, qui ſuper premiſſi & alijs concilio neceſſarijs plenarie provideat, & debitam faciat execucionem in omnibus & ſingulis quorumlibet premiſſorum, curatori eciam, quod talis proviſio fiat per prefatos alios Reges & principes per Regna, provincias, dominiaque ſua pro ſecuritatibus & ſalvis conductibus premiſſis. Poſtremo vero ut omnis neceſſarie proviſionis cautela habeatur, convenimus nos prefati oratores & ambaſſiatores Regum & principum omnium & ſingulorum premiſſorum & nominibus eorumdem, ſi contingat, quod Deus avertat, neque ſanctiſſimum dominum noſtrum papam, ſive partes preſentis Baſilienſis Concilij aut utroque ſuperius notatis aviſamentis, requiſitionibusque tam juſtis & racionabilibus aſſentire, omittantque in omnem eventum ad aliquem trium locorum pro celebrando ycomenico ſive Generali Concilio condeſcendere, ne ſancta mater eccleſia Dei in tantis turbacionibus & imminenti ſcismati expoſita derelinquatur, domini noſtri Reges & principes prefati operam dabunt cum effectu, quod illi predictorum diſſidencium aut econtra illi, qui ulteriori diſſidio preſtiterint aut prebuerint occaſionem adherere interim different & nichilominus quod prefatus invictiſſimus Romanorum Rex pro ſe & omnibus ſuis ſubditis atque adherentibus cum

auxilio omnipotentis Dei, & ſub fiducia pleniſſime aſſiſtencie omnium aliorum Regum & principum prefatorum & eccleſiarum, Regnorum & principatuum ſuorum in tam extrema eccleſie neceſſitate poteſtate & officio advocacionis eccleſie Dei quibus fungitur ſecundum Deum & ſanctorum patrum decreta expedire videbitur, pleniſſime utetur & omnimode pacem & unitatem in eccleſia Dei procurare & conſeruare valeant Reges & principes ſupradicti. Proteſtamur & dicimus eciam quibus ſupra omnium & ſingulorum noſtrorum nominibus, quod per hec Capitula, in quibus nos ambaſiatores & oratores prefati convenimus, & deliberate concordavimus, ut preſertur, pro ſubmovenda hujusmodi tam periculoſa differencia inter ſanctiſſimum dominum noſtrum *Eugenium* papam & ipſum ſacrum Concilium Baſilienſe non intendimus ſedis apoſtolice aut univerſalium ſynodorum auctoritatibus, honoribus, ſeu reverencijs in aliquo derogare, ſeu aliquod jus de novo dominis noſtris acquirere, & alia nunc aut deinceps, niſi prout licuerit faciendi ſeu promovendi, ſed duntaxat ad hoc inducit ipſos Dominos noſtros ſpiritus pietatis ad eccleſiam Dei, quam prochdolor vident ante oculos jam ſciſmati expoſitam, ut ipſum jam imminens ſciſma tollatur de medio & aliter auctore domino valeat obviari, arbitrantes in tam extrema catholice eccleſie & tocius Chriſtiane Rei-publice neceſſitate ad quecunque remedia oportuna, per que poſſit integritas & unitas conſervari per prefatos Reges atque principes fore

poſſe

poſſe & debere, eſſe merito occurendum. Super quibus eciam omnibus & ſingulis vos notarios publicos hic preſentes & aſtantes requirimus, ut ſuper premiſſis, nobis inſtrumentum, ſeu inſtrumenta, publicum, ſeu publica, tot, quot fuerint neceſſaria in fidem & robur omnium & ſingulorum premiſſorum. Acta fuerunt hec *Maguncie* in monaſterio ordinis beate *Marie de monte Carmeli* in majori eſtuario ejuſdem ſub Anno, indictione, die menſe, hora & pontificatu, quibus ſupra, prefato inclitiſſimo & excellentiſſimo principe & domino, domino *Alberto* Romanorum &c. feliciter regnante; preſentibus ibidem venerabilibus & honorabilibus viris dominis *Petro Barchij* Archidiacano *de Regina* Conchenſis dioceſis, Fratre *Wilhelmo* abbate monaſterij *ſancti Lupi* Trecenſis ordinis *ſancti Auguſtini* & *Progencio* de *Floreſta* canonico eccleſie collegiate *Ambaſie* Turonenſis dioceſis teſtibus ad premiſſa vocatis ſpecialiter & rogatis.

Poſtquam predicti Regij oratores veniſſent *Baſileam* cum predicta mutua intelligencia & inſtitiſſent vehementer apud ſacrum Concilium pro execucione ejus, & poſtquam eciam ſuperueniſſent oratores principum electorum id idem volentes, tandem ſacrum concilium poſt multa dedit eis ſynodalem ſuum reſponſum, & incipit: Rem graviſſimam, quam ab hac ſynodo queritis venerabiles ac circumſpecti oratores, attentis conſiderantes animis Deum noſtrum, qui ſua &c.

V.

PPOVISIO CONCEPTA IN PRÆDICTA DIETA MAGVNTINA PRO SEDE APOSTOLICA PER ORATORES PRINCIPVM ELECTORVM.

Et quia ſacrum Concilium in fine decreti de electionibus intendebat providere domino pape & ecclesie Romane Cardinalibus ante, quam diſſolvatur, Id circo nobis deſuper multa tractantibus & diverſa media excogitantibus, preſertim ut etiam inferioribus ordinarijs noſtre Germanice nacionis per hujusmodi decreta gravatis ſeu leſis proportionabiliter provideatur, in hoc finaliter reſedimus, quod de cetero permodum gratuite ſubvencionis & non alias ſine prejudicio tamen libertatum Eccleſiarum Germanice Nationis & duntaxat ad tempus futuri Concilij ſecundum formam ſupradicti Decreti *Frequens* celebrandi, ſingule eccleſie, metropolitane, cathedrales & abbatie, monaſteriorum Exemptorum quartam partem antique taxe ab olim Camere apoſtolice ſolvi ſolite tempore vacationis infra annum a die pacifice ſeſſionis adepte, prout inferius vacacio exprimitur, ſolvere teneantur colligenda expendenda per collectorem in partibus ut infra ſequitur deputandum. Sed alie dignitates, quecunque eciam Abbaciales in conventualibus ſeu majores in Cathedralibus poſt pontificales aut principales in collegiatis eccleſijs, nec non officia & beneficia eccleſiaſtica quecunque, quorum fructus quatuor marcas

cas argenti non excedunt ſimiliter tempore vacacionum eorundem, dum tamen hujusmodi vacacio aliter quam per ſimplicem reſignacionem aut ex cauſa permutacionis fiat, & dummodo eodem anno vacacionis non ſolverit decimam partem omnium fructuum ſecundum communem eſtimacionem eorundem realiter in ſingulis dioceſibus taxandam ac juxta conſuetudinem cujuslibet civitatis in talibus & conſimilibus ſervatam convocandi in partibus deputandum vel deputandos cotidianis diſtribucionibus exceptis infra annum, prout in ſuperiori caſu dicitur ſolvere teneatur collectori vel collectoribus per dioceſanum loci capitulum catholice eccleſie ac clerum civitatis, qui eciam ſingulis annis ejsdem de Collectis legalem computum & racionem reddere teneatur. Horum autem collectorum medietas per prefatum ſingulis annis Camere apoſtolice pro ſuſtentacione Romani pontificis, dominorum Cardinalium aliorumque officialium curie Romane legatis exſolvatur. De vero medietate eorundem in illis dioceſibus, ubi Metropolitanus vel dioceſanus loci, aut inferiores, ordinarij puta presbiteri, archidiaconi, aut alij prelati per prefatum decretum fuerint gravati ſive leſi proporcionaliter ſecundum ratam gravaminis per eundem collectorem eis provideatur. Et ſi quid ſupererit, hoc fideliter per ipſum collectorem reſervetur pro communibus illius dioceſani cleri & ſtatus eccleſiaſtici negocijs ac publicis utilitatibus exponendis. Et idem fiat de tota medietate in illis dioceſibus ubi

hujus-

hujusmodi leſionem vel gravamen fieri non contingat.

VI.

NATIONIS GERMANICÆ LITTERÆ AD ALBERTVM ROM. REGEM QVOD EVGENIVS IV. PONTIFICATV PRIVATVS SIT.

Illuſtriſſimo & glorioſiſſimo principi domino domino *Alberto* Romanorum ſemper Auguſto, ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie &c. Regi Marchioni Moravie, Duci Auſtrie, &c. domino noſtro metuendiſſimo.

Illuſtriſſime & omnium glorioſiſſime princeps, domine metuendiſſime oracionibus devotis & obſequijs cunctis veſtre Regie Majeſtati ſemper preoblatis. Pridem ſacrum concilium Baſilienſe ut videret Eccleſiam varijs agitari perverſorum conatibus, & dies inanes deduci absque ulla ſpe, quod *Gabriel* olim *Eugenius IIII.* nuncupatus, quamquam ſufficienter requiſitus & expectatus, Eccleſiam ipſam recognoſcere deberet, & vellet, tandem proceſſum jam diu veraciter & juridice contra eum intentatum & habitum coram ſe recenſeri fecit, & examinari, quo liquide examinato & relato cum criminibus notorijs multiplicibus contra eum deductis, repertis, & teſtimonij omni excepcione majoris depoſicione comprobatis ipſum

ipſum *Gabrielem* juſto Dei & univerſalis Eccleſie per ipſam repreſentato judicio papatu privavit, & ab illo ejecit, prout Reverendus Pater dominus Epiſcopus Lubecenſis veſtre Majeſtatis in hac Sancta Synodo Ambaſiator de hijs omnibus, ac veritate ac juſtitia ipſius Sancte Synodi plenius informatus eandem Majeſtatem reddet clariorem. Et quoniam concipimus, veſtre majeſtati, que pre ceteris Regibus Chriſtiane Monarchie principatum tenet, ſumopere intereſſe, ut eccleſie Chriſti provideri debeat de tali preſule utili, & idoneo, per cujus digna opera veſtris junctis viribus Eccleſia & Imperium ſimul proſperari & exaltari debeant ad Dei Laudem & gloriam. Unde ipſi Epiſcopo oratori & Ambaſſiatori veſtre Regie celſitudinis hec & alia aviſanda plenius & exprimenda oraculo vocis commiſimus, cui in hijs referendis veſtra dignetur & velit celſitudo queſumus hac vice ut nobis ipſis adhibere credencie plenam fidem. Qui ad quevis Eccleſie & Imperio ac veſtre celſitudini pro futura nos, ſicut debemus & tenemur, offerrimus integerrime diſpoſitos exorantes altiſſimum, ut veſtram dignetur celſitudinem preſervare diucius ad exaltacionem Eccleſie & Imperij preoptatum. Ex *Baſilea* ipſa die Beatorum *Petri* & *Pauli* Apoſtolorum Anno a Nativitate domini M°CCCC°XXXIX°.

N. Volrat.

E. veſtre Regie Majeſtatis humiles oratores preſidens prelati, doctores & alioquin Inclita nacio Germanica in Sacro Baſilienſi Concilio facientes & repreſentantes.

XVII.

VII.

EVGENII IV. PP. LITTERÆ AD VNIVERSITATEM ERFORDIENSEM, QVEIS EI NOTAM FACIT VNIONEM ECCLESIÆ GRÆCÆ CVM LATINA.

E*ugenius* Epiſcopus ſervus ſervorum Dei Dilectis filijs Cancellario & univerſitati ſtudij Erfordenſis ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Gloria in altiſſimis Deo & in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Iuvat Dilecti filij in voçem exultationes erumpere & geſtiente animo cum Angelis miſcere letitiam, quandoquidem ineffabile gaudium, quod erit omni Chriſtiano populo nuntiamus; Tanto quippe mens noſtra divine conſolationis rore perfunditur, ita exhilaratur cor noſtrum, ut quod ſentimus explicare nequaquam valeamus, ſolumque in gratiarum actione & voce laudis requiescat affectus noſter. Ecce enim quod ardentiſſimo ſtudio & indefeſſa pietate olim & longe antequam ad Pontificatus apicem aſſumeremur, optavimus, occidentalis & orientalis Eccleſie diuturnum pernicioſumque diſſidium poſt quadringentos quinquaginta annos divina tandem miſeratione ſublatum eſt. Qua in re licet omnem pro viribus adhiberemus diligentiam, quantum ille donare dignatus eſt, totum tamen illius bonitati adſcribimus, ſine cujus ope totum eſt inane quod geritur; Namque ab ipſis noſtri Apoſtolatus initijs omni ſtudio elaboravimus ut utriusque Eccleſie unio feliciſſima ſequeretur & poſt multas hinc inde

de miſſas legationes advenerunt ad nos anno preterito adducti & hactenus ſuſtentati ſumptibus noſtris Cariſſimus in Chriſto filius noſter Joannes *Paleologus* Romanorum Imperator Illuſtris & bone memorie Venerabilis frater noſter *Joſeph* Patriarcha Conſtantinopolitanus & Locatenentes Alexandrini Anthiocenſes & Jeroſolymitani Patriarcharum Legatique Trapezuntij Imperatores Hiberorum Ruthenorum & Valachorum cum Metropolitis & Clericis ac nobilibus plurimis & multitudine copioſa. Avidi quippe hujus ſanctiſſime unionis laboribus plurimis mariſque periculis ſe ſe exponere nequaquam cunctati ſunt ſacro oecumenico concilio quod inter Italiam & ubi nos commode intereſſe poſſemus, fieri magna cum inſtantia poſtularunt adeſſe cupientes, advenerant autem ad diſputandum parati ſine contentionis vel vitio aut pertinacie ſtudio. Nos itaque Divini humanique juris profeſſores omni ex parte congregare curavimus, qui cupientibus veritatem aperirent Deoque largiente poſtquam eis tam ex ſcripturis divinis quam ex ſanctis Patribus latinis pariter & Grecis veritas per omnia eſt patefacta libentiſſime conſenſerunt veritati, ſpiritumque ſanctum ex Patre ſimul & filio procedere profeſſi ſunt, ſummamque Romane Eccleſie & ſancte ſedis Apoſtolice auctoritatem, quam improbe nimium quidam opprimere nituntur, grate recognoverunt atque in reliquis conſenſerunt prout ex Decreto inde confecto quod his incluſum mittimus veſtra Devotio apertius diſcet. Audemus ſane in Domino gloriari

riari atque confidentiſſime dicere id etate noſtra peractum eſſe, quo nihil majus nihilque dignius ab ipſo Apoſtolice predicationis tempore Catholica vidit Eccleſia, neque vero hic ſit finis divinorum mirabilium ſed divine miſerationis latior campus aperietur, ut ſol ille juſtitie, qui jam in oriente ortus eſt ad ipſas quoque infidelium tenebras ſue lucis radios effundat, fiatque ſalus hominis usque ad extremum terre, omnes uno ore & uno Spiritu glorificent Deum & Patrem Domini noſtri Jeſu Chriſti. Expectantur ecce indies cum noſtris nuncijs ad id miſſis & jam fere pre foribus adeſſe nunciantur Armenij Gens magna & celebris, parati jam ſe per omnia Romane Eccleſie & ſedi Apoſtolice ſubdere ejusque mandatis & doctrinis incunctanter obedire. Multo itaque dilecti filij, cum in re jam tam multa in ſpe etiam plurima teneamus, omnipotenti Deo hoſtiam obtulimus jubilationis & laudis, vobisque ita inſinuanda putavimus ut noſtrorum in Domino gaudiorum participes facti divine pietati nobis cum gratias referatis, hortamurque ut chriſtiane devotionis affectu per veſtram civitatem Letanias ac proceſſiones orationesque publicas fieri ſuadeatis partim referendo gratias pro acceptis a Deo muneribus, partim orando: complere dignetur omnipotens opus ſuum & barbaras nationes in ſua feritate gloriantes ſub ſacratiſſime Chriſtiane fidei jugum mittere. & quoniam ſpes a Deo leta ſeſe undique aperit, pio movemus affectu ut ad eripiendos ab infidelibus,

a

a quibus indigniſſime opprimuntur illi, preſertim Chriſtianos, nobiſcum pro viribus veſtris animum intendatis jam enim Deo inſpirante, terreſtresque copias proximo vere parare intendimus ſperantes, quod qui cepit in nobis opus bonum ipſe perficiet ac per hujusmodi ſtudia noſtra a jugo miſerabilis ſervitutis Catholicum Gregem propitius ac benignius eripiet, confidimus autem negotium facillime feliciſſimeque ſucceſſurum per Chriſtianorum Prelatorum Principum & aliorum fidelium opem atque operam. Accingimini itaque dilecti filij ardentique animo concurrite ad hec ſtudia pietatis ex quibus in hoc ſeculo gloriam conſequimini & in futuro cum pijs fidelibusque, qui ab initio placuerunt Deo, conſcribi merebimini. Nos enim omnes per alias noſtras litteras & nuntios requiremus. Datum *Florentie* Anno Incarnationis Dominice M°CCC°XXXIX°. Non. Julij Pontificatus noſtri anno

VIII.

PRINCIPVM ELECTORVM S. R. I. APPELLATIO A DECRETIS INTER SYNODVM BASILEENSEM ET EVGENIVM IV. PP. LATIS, SEV FERENDIS &c.

Nos &c. Sacri Romani Imperij principes Electores coram venerabilibus viris notarijs & teſtibus hic preſentibus proponimus & dicimus, quod

 licet

licet fidos noſtros & indefeſſos labores impendimus graviſſimis expenſis, ut Catholici principes ſolicita convencione ſedula oratorum miſſione, ut deteſtabile inter ſanctiſſimum dominum & ſacrum Baſilienſe concilium ceſſaret diſſidium, reformarentur difformia, fieret pax in populo Catholico, in omni honore & reverencia eccleſie ſtatus refloreret; hactenus tamen, quod dolenter referimus, tam gratum nil aut acceptum partibus hinc inde noſtre ſollicitudines offerre potuerunt, per quod ad pacem nonnunquam digeſta oblata media condeſcenderunt, ſed noſtris, Regum & principum ſecluſis precibus, pendentibus laboribus, & expreſſis proteſtacionibus, que veluti ſciſmatis fomenta extinguere queſivimus, in execrabilem & duriorem ſe diviſionem precipitarunt. Sanctiſſimum Dominum noſtrum, dominum *Eugenium* papam IIII quadam ſua ſentencia patres ſacri Baſilienſis Concilij, ut aſſerunt & palam predicant, ab omni pontificali & papali adminiſtracione deponentes, privaverunt; ſicque omnes ſe dicti patres papali adminiſtracione inmiſcentes ea agunt, & nituntur expedire, que dictus dominus *Eugenius* papa & alij Romani pontifices facere conſueverunt. Dicto nichilominus ſanctiſſimo domino noſtro ſe opponentes, & in contrarium omnia ſua, ut ante auctoritate utente id evenit, ut contrarijs tam in hujusmodi diſſidij & diviſionis materia, quam etiam in alijs caſibus dietim proceſſibus, ſentencijs, mandatis & edictis nos & noſtri moleſtemur & cottidie requiramur; que etſi hactenus ſpe future pa-

cis,

cis, licet maximo incommodo & in grave Eccleſiaſtici ſtatus periculum pacienter ſuſcipimus; conſpicimus tamen, non ſolum ad pacem non conſentire quinymo hujusmodi diviſionem multipliciter confovere. Nos itaque attendentes, dum in radice, clare palam contraria predicatur auctoritas, contradicit, quidquid tandem ejusdem auctoritatis pretextu quomodolibet editur, decernitur ſive mandatur, & uni obedire ſtudemus, in aliud veremur incidere, ſicque timorate undique fluctuant conſciencie, neſciunt in quam partem declinare. Succedunt dietim irreparabilia ſcandala, vertitur in vulgi diſceptacione ſuperioris auctoritas, a ſummo usque ad yma ſinguli fidelium conventus, prochdolor, ut videmus hoc ſcismate ob ſingulares affectiones graviter maculantur res hec tenebroſa aqua in nubibus aeris ingeniorum noſtrorum vires excedit, & absque periculo non valemus apud nos ipſos rem cum literatiſſimis tam difficilimam determinare. Quibus attentis hac hactenus confidencia ducti, probabili noſtra penſata dubitacione ſperamus neutri nos parcium hac diverſitate minime diffinita aut determinata in alio Concilio, ut cum alijs Regibus & principibus ſepe expectavimus, requiſiviſſet. Sed hijs non obſtantibus nunc per legatos, nunc per oratores, nunc vero per bullarum affixionem pretendunt hinc inde nos requirere, ut in tam arduiſſima re, que de auctoritate eccleſie, fideique Catholicæ fundamentis multipliciter variat, partem ſtatim aſſumamus, uni obedientes reliquum repellendo, quemadmodum

dum in dictis aſſeritur contineri Bullis, literis & proceſſibus, quas hic repetimus, & pro expreſſis haberi volumus, quantum pro nobis faciunt & non aliter, ſeu alio modo, de quo expreſſe proteſtamur, plenius continetur. Ex illis igitur cauſis & alijs ſuo loco & tempore deducendis proponendis & allegandis, de quo ſollempniter proteſtamur, ab omnibus & ſingulis mandatis, proceſſibus ſentencijs ſive edictis occaſione preſentis diſſidij directe vel indirecte quomodolibet fulminatis ſeu fulminandis requiſicionibus jam factis aut in futurum faciendis, pro nobis, noſtris & cujuslibet noſtrum ſubditis, adherentibus & adherere volentibus ad ſacroſanctum Baſilienſe futurum ſinodale vel ycumenicum Concilium ſanctiſſimum Dominum noſtrum Eugenium papam IIII ſanctam ſedem apoſtolicam alium, vel alios, ad quem vel ad quos, de jure fuerit appellandum omnibus melioribus modis, via, cauſa & formis, quibus hoc efficacius fieri poteſt & debet, tam conjunctim, quam diviſim provocamus & appellamus, ſubmittentes nichilominus nos & omnia bona noſtra ac adherencium & adherere volencium prefatorum ſacri Concilij, ſanctiſſimi domini noſtri domini *Eugenij* ſancte ſedis apoſtolice ſeu alterius ad quem appellandum fuerit protectioni & defenſioni; cum peticione inſtanter, inſtancius & inſtantiſſime, a vobis apoſtolos ſeu literas dimiſſoriales nobis tradi & aſſignari, proteſtantes, quod per nos non ſtat, quominus eas recipiamus, ſi quis ſit, qui nobis eas dare vellet, tradere & aſſignare. cum proteſtacione

ſtacione de inſinuando proſequendo hujusmodi appellationem ſuis loco & tempore oportunam. Super quibus a vobis dominis notariis publicis petimus inſtrumentum confici, ſeu inſtrumenta, unum, vel plura, tot, quot fuerint neceſſaria & oportuna; cum alijs proteſtacionibus & clauſulis apponi ſolitis, neceſſarijs & conſuetis, ſalvo jure addendi, mutandi, minuendi alias prout fuit & eſt moris & ſtili. Exhibita eſt preſens cedula nobis notariis infra ſcriptis per Reverendos patres dominos *Theodricum* Archiepiſcopum Maguntinum ac *Jacobum* electum & confirmatum Treverenſem pro ſe & nominibus proprijs nec non prefatum dominum *T.* archiepiſcopum illuſtris principis *Friderici* Marchionis Brandenburgenſis Reverendum patrem *Fridericum* Epiſcopum Wormacienſem Illuſtris principis domini *Ludovici* Comitis Palatini Reni, ac Venerabilem dominum *Henricum de Erpet* Reverendiſſimi Patris domini *Theodorici* Colonienſis Archiepiſcopi principum Electorum oratores & ambaſſiatores.

Die Jouis XIII Auguſti hora veſperorum vel quaſi in ſtuba capitulari Eccleſie Maguntinenſis preſente domino *Joanne* abbate ſancti *Mathie* extra murum Treverenſem & *Philippo de Sirck* Decano eccleſie Treverenſis, anno Domini &c. XXXIX°.

Henricus Doliator
Notarius.

IX.

PROTESTACIO PRINCIPVM ELL. DE NON ADHAERENDO NEQVE PONTIFICI NEQVE CONCILIO DVRANTE DISSIDIO.

Prima pars proteſtacionis.

Nos &c. Attendentes & ſi ſacrorum generalium Conciliorum, ſedisque apoſtolice honor & auctoritas ut principibus catholicis Sancte Matris eccleſie filijs in cunctis agendis noſtris ſemper inſideat animus, totum in hoc jactamus cogitatum, ut inter fluctuantes monitorialium Sentencias, quas prochdolor preſens ad nos eccleſie ſcisma cottidie defert contra eas ſic recti tramitis incedamus protecti clipeo ſic ſedem honoremus apoſtolicam, ut Sacrorum Conciliorum non ledatur auctoritas, & ſacras ſic generales colamus ſynodos, ut Apoſtolica ſedes, quam inter cunctos primam credimus non juris ſui preeminencia deprimatur. Sed quod dolenter referimus, adeo Sacrum Baſilienſe Concilium & Sanctiſſimus Dominus noſter ſe mutuo inter ſe invicem contrarijs proceſſibus inſeuiunt, mandata atque decreta tam diverſa conficiunt, ut non ſolum quid ea in re verius, juſtius, ſanctiusque tenendum ſit, nos ipſi probabiliter ignoremus. Quinymmo Confuſio ſtatus multiplicatur, eccleſie ſuccreſcunt ſcandala, fidelium hominum perplexantur animi, dietim graviter ſerpit diviſio, ut niſi celeri aliquo occurratur antidoto, dato libello repu-

repudij eccleſie unitas tam in ſuperioribus poteſtatibus, quam ſingulis fidelium conventibus extra mundi terminos exulabit. Sacrum namque Concilium non ſolum ſanctiſſimo Domino noſtro *Eugenio* Pape nullam papalis dignitatis adminiſtrationem attribuit, quinymmo privatum predicat & ut privatum & depoſitum reputari, ſibique non obediendum cunctis principibus & fidelibus Chriſtianis palam maximarum penarum formidine conatur precipere: Vice verſa ſanctiſſimus Dominus noſter nullam Baſilienſi generali Concilio auctoritatem deferre, quinymmo conciliabolum, & ad alia pretendit loca, translatum inhibens nichilominus penis non mediocribus, ne quisquam cujuscunque ſtatus &c. concilium audeat Baſilee profiteri, prout in bullis, literis & proceſſibus parcium, quos, quantum pro nobis faciunt, hic repetimus, & pro expreſſis habere volumus, plenius continetur. Euenit prochdolor, ut quidquid altera parcium ſua eciam auctoritate agitat, alteram non ſolum hereticum dicit & ſcismaticum, quinymmo in maximam fidei Catholice utriusque auctoritatis leſionem, ſcandalum & confuſionem tocius orbis palam & publice promulgare non veretur. Nos itaque ut catholici principes & fideles ſancte matris eccleſie & ſedis Apoſtolice devoti filii hujus noſtre matris condolentes anguſtijs fidos noſtros, indefeſſos, multiplices nunc ſoli, nunc aliorum Regum & principum aſſiſtencia precibus & proteſtacionibus hactenus labores impendimus, quantumque abſque gravi perplexitate animorum potui-

 mus

mus ſpe future pacis neutri parcium quicquam obediencie impendere diſtulimus, quod dum tandem, ut deſideravimus, minime fuiſſe conſpicimus, & quod tanta ſinceritate extinguere conati ſumus ex utriusque partis adherencia, amplius, quod dolenter referimus, conſpicimus dilatari. Animadvertenter conſideravimus, quodcunque in antea ſacri Baſilienſis Concilij mandatum obediendo recipimus contra ſanctiſſimum dominum Noſtrum *Eugenium* nos poteſtatem erigimus, illi contradicimus, ſueque reſiſtimus auctoritati. Et ſi quo ſanctitatis ſue precepto paremus, ſacrum nos Baſilienſe Concilium fautores ſciſmatis & heretice pravitatis reputabit. Hec noſtrorum diverſitas vires excedit ingeniorum, hic os in celum tollere veremur, has duas eccleſie preeminencias noſtre volentes inniti prudencie, nequaquam poſſumus, volumus, ſeu intendimus, tam tenebroſam in nubibus aeris queſtionem quomodolibet diffinire; in tanta profecto contrarietate proceſſuum predictorum, mandatorum, requiſicionum merito perplexi veluti inter retia provoluti piſces, latera undique pertimeſcentes neſcimus, in quam partem declinare. Timoratis undique querentes gravatis conſulere conſciencijs, ne, dum unum amplectimur, in alterius laqueum graviter incidamus, confuſioni tociusque fidei catholice & eccleſiaſtici ſtatus & innumerabilibus in populo ſcandalis que ex utriusque partium propter adheſionem premiſſorum provenire cottidie cernimus & que dietim prochdolor, niſi occurratur, graviora expectare-

mus;

mus; poſſibilibus nobis remedijs occurrere cupientes ſacri Conſtancienſis Concilij attenta conſtitucione ſuper proviſione ſcismatis edita; que incipit: *Frequens* &c. certis inter nos aliosque Reges & principes intelligencijs confiſi ſupradictis cauſis aliisque ſuis loco & tempore clarius explicandis, alias per nos factas proteſtaciones innovantes in hijs ſcriptis convenimus, dicimus & proteſtamur.

Secunda pars proteſtacionis.

Quod in antea nullum edictum, ſentenciam, proceſſum, ſeu alias mandatum quodcunque parcium contra, aut in ſe invicem alios quoscunque ſeu quecunque, cujuscunque ſtatum dignitatem, beneficium, officium, bona, res, Jus, vel actionem judicium ſeu gravamen quomodolibet directe vel indirecte reſpiciens, cujuscunque dignitatis condicionis & ſtatus, eciamſi papalis fuerit, occaſione præſentis diffidij fulminatis, ſi qui fierent, aut fulminarentur in futurum ſive contra decreta alias per nos acceptata, ſive alias quecunque, ſive quascunque contrariorum effectuum in terris & dominijs nobis & dicionibus noſtris ſubjectis, ne quaquam recipiemus publicari, ſeu affigi permittemus. Quinymmo impetrantes, promoventes eciamſi motu proprio concedentur, recipientes utentes, publicantes ſeu affigentes, in judicio quomodolibet dantes vel allegantes, eo ipſo ex omnibus dominijs & terris nobis ſubjectis cenſeantur relegati & bona eorum ipſorum confiscata, ultra hoc ſi extranei fuerint penis condignis arbitrio ordinariorum moderando arcius puniendi.

Tercia pars proteſtacionis.

Verum cum non ſolum ex ſupradictis mandatis proceſſibus, ſentencijs ſive edictis, quinymmo eciam ex ſingularibus alijs conceſſionibus ſentencijs proceſſibus ſive mandatis qualiacunque ſint aut quibuscunque nominibus cenſeantur, ſic ut premiſſimus in fonte & origine contrarietas, aut perplexitas generetur. Quinymmo experientia nos diuturna edocuit ſtatum non ſolum univerſalis, ſed & aliarum acclesiarum confundere graviter, ſcandala irreparabilia generari, & partes hinc inde contendentes per multorum aſſiſtenciam multipliciter in ſuis extremitatibus confoveri. Edicimusque ſimiliter in antea nullius partis proceſſus, mandata, ſentencias decreta, vel que per ſe aut alios ſua auctoritate in quibuscunque cauſis vel negocijs eciam pendentibus poſt tempus hujusmodi contingeret fieri in terris & dominijs noſtris, nullatenus recipiemus. Quinymmo publicantes affigentes ſeu alio quovismodo utentes, penas ſupradictas eo ipſo incurrat, primarie literas, & alia omnia in foro conſciencie ſuo cuique judicio relinquentes. Nolumus tamen per premiſſa ea, que pro utraque parte prius rite facta, data aut conceſſa fuerint in aliquo ledere, ſed illa in omni ſuo robore cum effectu durare & firmiter obſervare. Et ſic noſtra tam ſpiritualia, quam ſecularia ordinabimus conſiſtoria, ut unicuique petenti, quomodolibet ceſſante impedimento juſticia miniſtretur.

Con-

Concluſio proteſtacionis.

Ut autem pia & ſincera omni menti clareat intencio, nec quisquam nos ut acephalos videre, aut ſine ſuperiori auctoritate ſtare velle ſiniſtre forſan ſuſpicetur; dicimus, & expreſſe proteſtamur, quod per dictas convenciones ordinaciones ſeu ad invicem conſenſus non intendimus, neque volumus ab obediencia ſacri Concilij aut ſancte ſedis apoſtolice quomodolibet recedere; ſed in tantis contrarietatibus, anguſtijs, ſcandalis & perplexitatibus, ut ad pacem unionem deveniatur cicius, animos noſtros ſuſpenſos tenere; donec per aliud ſacrum Generale aut ycumenicum Concilium, aut alias de Concilio literatorum & doctorum noſtrorum, ſacrique Romani Imperij optimatum, quid agendum, cui pocius obediendum ſit, concluſum fuerit ſeu determinatum, ad quod efficiendum labores noſtros, quantum injunctis nobis incumbit officijs, ſolum Dei, ſancte matris eccleſie & ſedis apoſtolice reſpectu Deo nobis auxiliante, operam dabimus, laboresque noſtros fides & ſollicitos impendimus. Actum de menſe Novembris in *Franckofordia.* Anno Domini MCCCCXXXIX.

X.

MEINES HERRN VON BREMEN BRIEF ALS VON DES CONCILIVMS WEGEN.

Wir *Baldewin* von Gots Genaden Ertzbiſchoff der heil. Kirchen zu *Bremen* bekennen und thun khund offenbare mit dieſem Brief, als der allerdurchleuchtigſt fürſt und herr unſer genädigſter lieber herr *Albrecht* ſeeliger romiſcher Koning zu allen Zeiten merer des Reichs und zu Hungern zu Beheimen &c. Konig Herzog zu Oſtereich und Margraf zu Merhenn von ſolicher ſchweren zwitracht wegen die ſich dann layder gemacht hat, und endſtanden iſt zwiſchen unſerem heiligen Vatter dem pabſt *Eugenium* und dem heil. Concilium zu Baſel vorgeſetz und ob yzunt uf einen Tag zu Franckfurt gehalten uf allerheiligen Tage allernechſt vorgangen ſich mit dem Erwurdigſten und hochgebornen allen und yglichen des heiligen Romiſchen reichs Churfurſten und andern fürſten geiſtlichen und weltlichen einig zu ſeyn zu bleiben und einmütigelichen fried und gnad zu machen in der heiligen Kirchen verſtrickt und verbunden haben, in form und maas als ir Bundnuſſ brief ausweiſend die hernach volget und beſchrieben ſteet. Von Gots genaden wir &c. alle des vorgenanten reichs Churfürſten bekennen und thun khund offentlich mit dieſem Brief für unſer Stifft Erben und nachkommen. als wir vorzeiten von ſolicher zweitracht wegen die zwiſchen unſerem heiligen Vatter den pabſt *Eugenium* und den heili-

heiligen Concilium zu Baſel uferſtanden iſt, uns freundlichen zuſammen verbunden haben bey einander zu bleiben. Wie ſolich eynung dabey wir auch genzlich bleiben ſollen und wollen innheltet, haben wir gemerckt und zu herzen genomen das ſoliche zweitracht ſeither deſſen dieſer eingeriſſen iſt und furter einbrechen mag, daraus ein groſer unrat der heil. Kirchen dem heiligen Chriſten glauben und dem heiligen reich uferſteen wie die vorgenante heilige Kirch nicht ſchire in friede geſetz wurde, darum wollen wir nach Innhalt ſolicher Eynung darzu noch getrewlichen rathen helffen und arbaiden das in der heiligen Kirche fried gemacht werde; und uns wie es ſich furter mit ſolicher Sciſma das dann yzunt vor augen iſt, machen wurde, das Got wende. Es wäre zwiſchen einem pabſt und einem Concilium zweyer Pabſten oder zweyer Concilien oder wie ſich das ſonſt machen würde von Jemand nit ſchaiden oder ſchaiden laſſen ohne alle geverde. Und wann gerede mancherley Gebott proceſſus und Brief von beyder partheyen usgehen und verkhundiget werden mögen, haben wir in einer anderen uns eynung proteſtation und Appellation geordnet und geſatz wie es damit gehalten und bey ſolcher pene die da eingeſchrieben ſteet von niemands uberfahren werden ſolle, wir getrauen auch das alle andere fürſten geiſtlich und weltlich ſich von uns in ſolich obgeſchriebenen Gotlich und redlich eynung ſchaiden ſollen noch wollen. die wir auch alle gern in dieſer uns eynung in obgeſchriebener maſs nen-

nen

nen wollen, alle vorgeſchriebene ſtuck punckt und artickel proteſtation und appellation geordnet ſtete veſt und unveruckt ane alle argeliſt und geverde gehalten zu werden, han wir alle und ygelich beſonder einander mit handgebanden trewen gelobt und geloben das auch gegenwarteglichen in Crafft dies Briefs. Und des zu urkhund haben wir unſer Inngeſiegel an dieſen Brief mit rechter wiſſenſchafft laſen hencken, der geben iſt zu franckfurdt an Sanct Martinstag des heiligen Biſchoffs anno Dni M. CCCC XXXIX.

Das wir Baldewin Ertzbiſchoff der heiligen Kirchen zu Bremen vorgenandt zu den erbnemenden unſern Herrn den Churfurſten und anderen unſern Herrn und guten freunden und in ſoliche eynung getreten und inngegangen ſein, ſollen und wollen auch die in allen iren ſtucken ſynen Innhaltungen und Schrifften genzlichen und trewlichen halten und volfuhren uns von ine nicht ſchaiden laſſen in den ſachen um keinerley ſach willen, ane arg und ane alle gevehrde. Das reden und loben wir auch bey unſern furſtlichen Trewen gegenwertig in Crafft dies Briefs und des zu urkhund haben wir unſer Inngeſiegel gehenckt an dieſen Brief. Geben zu Luneburgk nach Chriſti gepurt vierzehenhundert darnach in dem Neun und dreiſſigſten Jare des vierten Tags in Decembri dem Monat alſo genant.

XI.

NATIONIS GERMANICÆ LITTERÆ AD FELICEM V. HORTATORIÆ VT CITO AD CONCILIVM VENIAT &c.

Sanctiſſimo ac beatiſſimo in Chriſto patri & domino, domino FELICI quinto divina providencia in ſummum pontificem electo.

Sanctiſſime ac beatiſſime pater poſt devota pedum oſcula beatorum. Quanto devocionis deſiderio eſtimet peculiaris illa veſtre ſanctitatis filia, Germanica nacio ipſiusque ſuppoſita illam in ſacro Baſilienſi Concilio facientia ſuper ejusdem ſanctitatis adventu celeri, longe ad enarrandum non ſufficerent epiſtole, ut tamen pro modulo illud ipſum atque bona ex adventu veſtre ſanctitatis, adverſaque ex mora nimia, haud dubie, uti formidamus, profutura, eadem veſtra ſanctitas cognoſceret. Honorabili Magiſtro *Rudolpho* cauſarum camere ſacri Concilij Baſilienſis auditori, noſtreque nacionis membro injunximus eandem veſtram ſanctitatem de hijs reddere cerciorem, cum & ipſe de hijs plurimum informatus ex diverſis exiſtat, ipſamque quo devocius poterit exhortari, quatenus quantocius greſſus ſuos ad ipſum ſacrum Concilium eandemque filiam ejus nacionem dirigere velit. Cui in referendis hujusmodi credencie plenam fidem adhibere, nobiscum in ſingulis precipere dignetur eadem ſanctitas veſtra, quam altiſſimus feliciter & votive pro felici Regimine ec-

cleſie

cleſie ſue ſancte per tempora longiora conſervet; Datum *Baſilee* die XVII. Menſis Maij anno &c. XL°. noſtre nacionis ſub ſigillo.

Veſtre Sanctitatis ac Beat. devotiſſimi preſidens, ceterique prelati ac ſuppoſita nacionis Germanice in Sacro Concilio Baſilienſi.

XII.

FELIX PP. LITTERIS HORTATVR VNIVERSITATEM ERFORDIENSEM AD FIRMAM VNITATEM IN CAVSA CONCILII BASILIENSIS.

F*elix* Epiſcopus ſervus ſervorum Dei Dilectis filijs Rectori & Vniverſitati ſtudij Erfordenſis ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem. Satis per alias litteras ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumptione & acceptatione, quam ex urgentiſſimis cauſis fecimus, vobis ſcripſiſſe meminimus, nunc autem fervorem noſtrum dietim in commune bonum magis augeri intelligimus, quodque ad aures noſtras deductum eſt, Vniverſitatem veſtram magno ſtudio Vniverſalis Eccleſie & Generalium Conciliorum auctoritatem prout merito debet predicare & defendere, dignum eſſe cenſemus ut omnia que pro fidei exaltatione & ſtatu Eccleſie facimus, veſtris Devotionibus communicemus ac de unitate veſtra

veſtra informati ſanctam matrem Eccleſiam prout facitis in hoc tribulationis ſue tempore adjuvare & defendere pro veſtris viribus perſeveretis. Etenim dilecti filij poſtquam, ſicut vobis preſcripſimus, electioni de nobis facte preſtitimus conſenſum, nulla noſtre auctoritati major ſolicitudo inſedit, quam ut ſanctam Generalem ſynodum Baſilienſem perſonaliter accederemus, una cum Venerabilibus fratribus & dilectis filijs in ea congregatis commune bonum & pacem populi Chriſtiani pro noſtris viribus promoturi, eoque deſiderio ducti recedentes ex ſabaudia & honorati undique in via prout Chriſti Vicarium decebat, die XXIIII. junij non ſine magna letitia & exultatione omnium Civitatem hanc Baſilienſem intravimus, exinde autem volentes prout juſtum erat vocationis noſtre debitum adimplere die XXIIII. julij Conſecrationis & Coronationis noſtre inſignia ſuſcepimus, ad quam ſolemnitatem ſicut audiviſſe vos credimus ultra Prelatos qui in ipſa ſynodo erant plures Principes & Domini tam Eccleſiaſtici quam ſeculares ac principum prelatorum & Comitatum Oratores confluxerunt volentes ut grati Eccleſie filij illum in perſona noſtra, cujus vices gerimus, honorare, fueruntque cuncte ſolemnitates ad decus & honorem Eccleſie ſicuti Domino placuit cum magna pace & tranquillitate peracte, que omnia vobis qui bonum & felicem ſtatum Eccleſie deſideratis ad conſolationem veſtram libenter enarramus, exhortantes Devotiones veſtras & in Domino veluti dilectos filios commoventes ut pſeudo-prophetas,

qui ab hoſtibus Eccleſie miſſi Chriſtianam religionem intuentes, obfuſcare veritatem diverſis coloribus nituntur contempnere & confutare non deſiſtatis, ſcientes quia ſi, ut in veſtra preſtanti unitate confidimus lumen ſcientie & doctrine veſtre in fidei Catholice & auctoritatis Eccleſie defenſione accenderitis, a vobis gratiam & benevolentiam & ab ipſo Deo qui nullum irremuneratum preterit bonum condigna premia reportabitis. Preterea quoniam Venerabili fratri *Stephano* Epiſcopo Maſſilienſi & dilectis filijs *Marco Boniffilij* in Theologia & *decamslao* Prepoſito Tridentino in artibus Magiſtris non ſolum veſtris ſed etiam ſacri Baſilienſis Concilij oratoribus, quos ad Poloniam deſtinamus, nonnulla ſtatum Univerſalis Eccleſie Apoſtolice ſedis & noſtrum concernentia vobis in tranſitu referenda commiſimus devotiones veſtras facimus exhortatas ut eis aut duobus ipſorum in dicendis noſtro nomine plenam credentie fidem adhibeatis. Datum *Baſilee* XI. Kal. Octobris. Anno a Nativitate Domini M°CCCC XL. Pontificatus noſtri Anno primo.

XIII.

CONCILII BASILIENSIS ADHORTATORIA AD UNIVERSITATEM ERFORDENSEM.

Sacroſancta Generalis ſynodus Baſilienſis in Spiritu ſancto legitime congregata Univerſalem Eccle-

Eccleſiam repreſentans, Dilectis Eccleſie filijs Rectori & Univerſitati ſtudij Erfordenſis ſalutem & omnipotentis Dei benedictionem. Laborantes aſſidue pro communi bono totius populi Chriſtiani libenter quidem audivimus viros bonos & ſcientia preditos arma & ſcutum pro defenſione fidei aſſumere, inter quos & vos eſſe dietim magis cognoſcimus, qui ut filij Eccleſie grati matrem veſtram honorantes juſtitiam noſtram & unitatem qua innitimur adverſus quoslibet detractores tam ſcriptis quam verbis acerrime defenditis opponentes vos murum pro domo Iſrael ſtantes in prelio cum neceſſitas poſcit. Rem itaque ut reipublice Chriſtiane utilem & Deo gratam ſic veſtra univerſitate & viris dictis, quales vos eſtis, digniſſimam facitis; Quare hortamur vos ut in hoc potiſſimum tempore quando leo rugiens circuit, querens quem devoret, in ſancto propoſito veſtro perſeveretis, Eccleſiamque matrem veſtram pro viribus juvantes tam in congregationibus que modo in Germania fiunt vel faciende ſunt, quam alibi, ubicunque poteſtis, veſtris imo verius Catholice fidei emulis qui ſpretis ipſis promiſſionibus & juramentis tanquam perditionis & iniquitatis alumni proferre in matrem ſuam blaſphemias non verentur, viriliter & fortiter reſiſtatis habentes ſpem firmam in Chriſto, qui ſponſam ſuam immaculatam cum qua promiſit ſe futurum usque ad conſummationem ſeculi, abſque auxilio non relinquet, quia licet non ceſſet impugnari Eccleſia & inſidias pati licet eam iniquitates temptationum & hereticorum procelle repercutiant,

 funda-

fundamentum tamen quod ſuper petram eſt, non quaſſabitur. Eſtote igitur alacres in hoc ſpirituali certamine conſtantibusque & magnis animis temptationibus preſentis temporis ac aſtutijs ſathane reſiſtite, ut cum auxilio veſtre doctrine auctoritas ecclesie defendi & pax pulcherrima reſtaurari valeat in populo Chriſtiano, vobisque tandem glorioſi certaminis ab eo cujus res agitur premia impendantur felicitatis eterne. Nosque nihilominus in omnibus que pro veſtra univerſitate cum Deo poterimus favorabiles exhibebimus. Datum *Baſilee* VIII. Kal. Decembris Anno a Nativitate Domini M°CCCC°XL°.

XIV.

FELIX PP. AD UNIVERSITATEM ERFORDENSEM E CONCILIO BASILEENSI.

Felix Epiſcopus ſervus ſervorum Dei Dilectis filijs Rectori & Univerſitati ſtudij Erfordenſis ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Bonum certamen certare dietim vos viros probos & ſcientia preditos non ſine conſolatione & animi alacritate audimus, namque in hoc ſpirituali bello in quo noſtri & Eccleſie emuli contra fidem & veritatem inſurgunt plurimum conſolamur Univerſitates ſtudiorum Generalium in quibus lumen ſcientie & cognitio veritatis exiſtit, noſtras partes tueri & id quod nos dicimus dicere. Scimus enim filij nobis dile-

dileƈtiſſimi & in Chriſto plurimum amandi, quot & quanta pro defendenda juſtitia & veritate quibus hec ſanƈta ſynodus Baſilienſis innititur tam ſcriptis quam verbis continuo afficitis, Laudamusque reƈtam intentionem & ſanƈtum propoſitum veſtrum. quia tamen nunc precipue tempus eſt in bello ſtandi nuncque omnibus viribus adverſus inimicos fidei eſt utendum, quando varie praƈtice ad opprimendam veritatem tenentur & quando plus ſolito inimicus humani generis hoſtis ſtruit inſidias, nos attente hortamur & admonemus in Domino ut in conventionibus que per Germaniam fiunt ſeu ſunt faciende, nuncij veſtri non deſint qui veſtro nomine pro veritate ſuſcipiant Clypeum ſed in illis & alibi ubicunque poteſtis, lumen ſcientie veſtre in defenſione Eccleſie oſtendatis, ut cum auxilio veſtre doƈtrine auƈtoritas Eccleſie ſervetur illeſa & ſanƈta illa opera pro quibus hec ſanƈta ſynodus extitit congregata jam tandem feliciter perfici poſſint, nosque ulterius veſtris dileƈtionibus ad omnia que cum Deo pro veſtra univerſitate poſſumus cum ſincera dileƈtione offerimus. Datum *Baſilee* VII. Kal. Decembris Anno a Nativitate Domini M°CCCC°XL. Pontificatus noſtri anno primo.

XV.

BVLLA CERTIFICACIONIS CONCILII BASILIENSIS DE FVTVRO CONCILIO CONVOCANDO ET TRANSFERENDO QVO ELECTORES A DICTO CONCILIO PETENT.

Sacro ſancta Generalis ſynodus Baſilienſis in Spiritu ſancto legitime congregata univerſalem eccleſiam repreſentans ad futuram rei memoriam &c. ad laudem omnipotentis Dei pacem & exaltacionem eccleſie ac tranquillitatem populi Chriſtiani prompto corde & efficaci deſiderio intendentes, ea libenter ordinamus & querimus, per que hujusmodi pax & exaltacio tranquillitatis merito valeant promoveri. Cum itaque cariſſimus eccleſie filius *Fridericus* Romanorum Rex Illuſtris, nec non venerabiles fratres & dilecti eccleſie filij nobiles viri ſacri Imperij Romani principes electores per multa retro acta tempora labores indefeſſos & operas ſollicitas impenderint, quibus pax & tranquillitas in eccleſia Dei floreſceret & ſacrorum Generalium conciliorum illibata luceret auctoritas,, nec illa videretur apcior, & toti populo Chriſtiano via gracior, quam ut ad aliud Generale concilium deveniatur, In quo cauſa ſcismatis, omniumque aliarum differenciarum & diſcordiarum, que in Eccleſia Dei exorte ſunt, quantum fieri poteſt, examinentur, & expediantur, & quoniam, ſicut nuper accepimus, Rex Romanorum & Principes electores ſupradicti per ſe vel oratores ſuos ſolempnes

in

in opido *Frankfordenſi* Maguntinenſis Diæceſis in Kalendas Septembris proxime venturi, aut ſaltim ipſi principes electores vel eorum oratores & nuncij ſolempnes habebunt convenire ſuper ydoneitate loci pro hujusmodi concilio celebrando tractaturi, nos itaque tam pium & eccleſie Dei neceſſarium opus pro toto poſſe promovere volentes, de prefatorum Regis & Electorum circa eccleſiam dei zelo & devocione, ac ipſorum circa premiſſa prudencia & circumſpectione plene confiſi, ſperantes, quod in talem locum vota ſua dirigant, qui rebus gerendis accomodus ac zelatoribus tranquillitatis eccleſie Dei gratus ſit futurus, Et nunc pollicemur & bona fide promittimus, nos generale concilium indicturos, nosque ſeu hanc Baſilienſem ſynodum translaturos in locum, quem prefatus ſereniſſimus Romanorum Rex, & predicti principes Electores aut ipſius Regis & Electorum oratores & nuncij, aut ſaltem ipſi principes Electores ſeu eorum oratores & nuncij in convencione ſua in dicto Opido *Frankfordenſi* circa menſem Septembris proxime venturum duxerint deputandum, Iniciandum eciam in diem, quem ſimiliter duxerint nominandum & deinde celebrandum & continuandum, ac Inſuper, quod dicta nominacione & deputacione facta locum ipſum deputatum in diem ſeu tempus nominatum ſolempniter decretabimus, nosque ſeu dictam factam ſynodum in locum hujusmodi in diem ſeu tempus decretatum transferemus, in quo cauſa ſcismatis in Eccleſia Dei prochdolor exorti plene terminetur & expediatur, ac de cete-

ris eccleſiæ Dei neceſſitatibus provideatur, prout ipſum Concilio viſum fuerit expedire. Mandamus propterea venerabilibus fratribus patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis & dilectis Eccleſie filijs, Abbatibus & ceteris prelatis in virtute preſtiti juramenti & ſancte obediencie, quatenus perſonaliter cariſſimos in Chriſto filios Reges & nobiles Viros Principes duces & Marchiones & alios, qui Generalibus concilijs intereſſe debent, vel qui prodeſſe poſſunt, quoquomodo per viscera caritatis domini noſtri Jeſu Chriſti invitantes & exhortantes, quatenus pro pace eccleſie & omnium Chriſtianorum, eciam ſi perſonaliter poſſint alioquin per ſolempnes oratores, congruo tempore dicto Concilio debeant intereſſe, ut ſic congregata fidelium multitudine copioſa incumbencia negocia auctore domino ſalubriter ordinentur & feliciter expediantur. Datum.

XVI.

BASILIENSIS CONCILII LITTERAE AD UNIVERSITATEM ERFORDENSEM, VT ORATORES AD CONVENTVM FRANCOFORDIENSEM ABLEGET.

Sacroſancta Generalis ſynodus Baſilienſis in Spiritu ſancto legitime congregata univerſalem Eccleſiam repreſentans dilectis Eccleſie filijs Rectori Doctoribus & Magiſtris *univerſitatis ſtudij Erfordenſis* ſalutem & omnipotentis Dei benedictionem.

nem. Filialem devotionem & magnos caritatis effectus, quos ad ſanctam Deí Eccleſiam & auctoritatem ſacrorum Conciliorum Generalium gerunt animi noſtri, jam cognoverunt plurime regionis orbis ad quas non ſolum fama veſtre ſapientie ſed tractatus per nos editi pervenerunt preclare diſſerentes de ipſa Conciliorum auctoritate & veritate ac juſtitia quam habet ſancta ſynodus, proſequitur pariter cum ſanctiſſimo Domino *Felice* Papa V. per eandem ſynodum ad ſummum Apoſtolatum aſſumpto gratias quas altiſſimo debet agere univerſa Chriſti Eccleſia, dum perſecutionibus irruentibus ac fluminibus mundanarum adverſitatum inundantibus ut Domum Dei concutiant vel evertant, inſurgunt ex adverſo in defenſionem & ſuſtentationem ejus probi zelatores veritatis & ſtudioſi veſtre ſapientie opponentes ſe murum pro Domo feliciter & dum varijs artibus ac ſeductionibus animas fere innumeras decipi & illaqueari conſpiciunt, effundant talenta ſcientiarum ſibi creditarum a Domino ut multas earum lucrifacere poſſint & de tenebris peccatorum atque errorum in lucem educere veritatis & ſalutis. Sic veſtra inſignis univerſitas videns languores & eccleſie ac religionis Chriſtiane, dum non ſolum ad abjectionem & contemptum reformationis jam multis queſite laboribus ſed etiam ad enervationem & conculcationem auctoritatis omnium Conciliorum Generalium tendebatur, tanto malo virtuoſe obſiſtere voluit informans quantum in ſe fuit, omnem conſcientiam hominum, quid pro ſalute animarum ſuarum agere qualem-

cumque viam in hoc turbulento tempore tenere deberent; aperte enim conſpexerunt prudentie Veſtre quantis practicis multimòde perſecutiones adverſus hanc ſanctam ſynodum procurate ſint, dum prefatam Conciliorum auctoritatem defenderet, reformationem proſequeretur, ſatisque intelligunt, quam modica de Concilijs Generalibus deinceps mentiò haberetur, ſi in tantis certaminibus hec eadem ſancta ſynodus ſuccumberet proſcinderet urque veritas tam longo tempore defenſata, ſed confidimus in Domino quod Eccleſiam ſuam non conculcari permittet, Veſtraſque Devotiones exhortamur ut in eo fideliſſimo labore quem pro ipſa Dei Eccleſia & animarum ſalute ad Dei gloriam inchoarunt conſtantibus animis perſeverent, nec ceſſent in auribus principum & aliorum maritare doctrinam veritatis & nunc ſingulariter huic ſancto & neceſſario operi efficacius intendere velint dum magna conventio Prelatorum Principum & aliorum inſignium virorum apud *Francfordiam* Maguntine Diecesis proximo feſto beati Martini teneri diſponitur ad quam Kariſſimus Eccleſie filius *Fredericus* Rex Romanorum perſonaliter venire intendit, oportunum enim tempus advenisse videtur quo Doctores Divini & humani juris non ponant lucernam ſcientie ſue ſub modio ſed ſuper candelabrum ut luceat omnibus qui ſunt in domo Domini; gravemque reatum incurrerent ſi in tanta neceſſitate obmutescerent, & de manibus eorum requireret Deus ſanguinem pereuntium animarum. Exurgant igitur Devotiones veſtre in adjutorium

torium ſancte Ecclesie Dei & cum Conventio in eadem Diecesi futura ſit, in qua veſtra reſidet Univerſitas, Veſtros Oratores illic mittere diligenter, qui univerſam concionem clariſſimis illuſtrent doctrinis atque in unanimem amplexum vie veritatis & rectitudinis inducant, ut ſic veſtra ope ex illa Diecesi qua vos poſuit Deus ad edificationem & inſtructionem hominum prodeat in univerſum orbem lux ſplendida veritatis ſalutis & pacis vosque erudiendo plurimos ad juſtitiam fulgere mereamini in perpetuas eternitates concedente altiſſimo, qui veſtrum celebrem cetum in cunctis feliciter dirigere & conſervare dignetur. Datum *Baſilee* Idus Septembris Anno a Nativitate Domini M°CCCC°XLI.

XVII.

BVLLA PROVISIONIS, NE FIAT IMPOSICIO QVINTI DENARII &c. ET NE DOMINVS FELIX PAPA PRESIDEAT.

Sacroſancta &c. Ad futuram Rei memoriam. Cum jam dudum hec ſancta ſynodus pro nonnullis ſancte univerſalis eccleſie & ſanctiſſimi in Chriſto Patris domini *Felicis* &c. negocijs generalem quandam fecerit impoſicionem de beneficijs eccleſiaſticis certo modo exigendam & perſolvendum, prout in ipſo impoſicionis decreto plenius continetur, nos attendentes, hujusmodi impoſicionem Germanice nacioni juxta qualitatem & condicionem

cionem eccleſiarum & beneficiorum ſub ipſa conſiſtencium admodum fore oneroſam quamlibet impoſicionem quinti denarij, ſeptimi vel decimi aut alterius cujuscumque taxe qualitatis vel condicionis qualitercumque factam, quo ad ipſam Nacionem Germanicam preſencium tenore tollimus, caſſamus, revocamus & annullamus, perinde, ac ſi nullatenus promulgata eſſent. Ac inſuper eidem Nacioni, quod nullam impoſicionem in ea faciemus, ſeu fieri permittemus, auctoritate univerſalis eccleſie promittimus ac eciam pollicemur, quinymmo ſi qua impoſicio per quemcumque quavis auctoritate in dicta Nacione facta foret, ſeu impoſterum fieret, preter Romani Regis & ſacri Romani Imperij principum Electorum oratorum ſuorum ſeu majoris partis ex eis expreſſum conſenſum, illam, quoad prædictam nacionem Germanicam irritam decernimus & inanem, nulliusque roboris vel momenti & pro non facta penitus haberi. In ſuper quoniam hec ſancta ſynodus cum dicta nacione de futuro Generali concilio celebrando concordavit, In quo cauſa ſcismatis in eccleſia Dei prochdolor exorti, precipue tractetur & expediatur, ut igitur omnia & ſingula ſine ſuſpicione procedant, promittit hec ſancta ſynodus ſe curaturam, quatenus quam cito dictus Romanorum Rex ſeu principes Electores pro hoc ſacro Concilio ſe declaraverint, ſanctiſſimus in Chriſto pater dominus *Felix* papa quintus in illo non preſideat, neque eciam in futuro Concilio, quinymmo concilium ipſum in omnibus procedat, quemadmodum ante

ante electionem prefati ſanctiſſimi domini pape Felicis proceſſit, donec in ipſo futuro ſic translato Concilio de ſuper fuerit declaratum. Datum.

Bulla proviſionis ſuper gravaminibus Nacionis Germanice &c.

Sacro ſancta &c. Ad perpetuam rei memoriam, eccleſiaſtice ſollicitudinis ſtudio jugitur invigilare convenit, ut pro locorum perſonarum & temporum condicione & qualitate ſacra moderentur inſtituta, quatenus eorum obſervancia facilior reddatur & obſervantibus cedant in profectum, ſane dudum hec ſancta ſynodus reformacionem eccleſie ſollicite intendens, quam plurimas conſtituciones & decreta promulgavit, que juxta qualitatem & condicionem Germanice Nacionis moderacione indigere noſcuntur, & a bone memorie *Alberti* Romanorum Rege ſacrique Romani Imperij principibus Electoribus, ceterisque principibus, prelatis & proceribus in ſolempni congregacione de ſuper celebrata in modum, qui ſequitur, ſunt moderata & ſumma cum devocione recepta,„ In primis ſiquidem Decretum XII. ſeſſionis, quod incipit: ſicut in conſtruenda domo precipua eſt architectoris cura &c. taliter moderavit, ut in electionibus pontificum & abbatum per omnia obſervetur, inferiorum autem prelatorum Electiones vel poſtulationes, eciamſi confeſſio & eukariſtie percepcio fuerit omiſſa, propter hoc tamen non vicientur, hoc eciam adjecto, quod electionum confirmacio vel infirmacio per inmediatum ſuperiorem

riorem ad quem jus confirmandi ſpectat, qui ſi absque racionabili cauſa confirmare diſtulerit, ſuperior gradatim adeatur, omni vero caſu, quo pontificis vel abbatis promocio, qui tamen ſedi Apoſtolice non ſit immediate ſubjectus per Romanum Pontificem facienda fuerit, ex tunc ipſe promotus ad ſuum immediatum ſuperiorem remittatur conſecrandus vel benedicendus, niſi forſan in Romana curia preſencialiter conſtituatur quo caſu poſt conſecracionem vel benedictionem nihilominus ad ſuum immediatum ſuperiorem remittatur debitum juramentum preſtiturus. Item decretum vigeſime prime ſeſſionis de annatarum ſublacione acceptarunt ſub hac proteſtacione, quod ſiquid in recepcione perſonarum ad beneficia de ſtatuto vel conſuetudine dari conſuevit, pro fabrica, ornamentis, vel alio cultu, ſeu profectu eccleſiæ ut licite exigi & recipi poſſit, dum tamen in uſum eccleſie ſeu cultus divini, non autem ad privatarum perſonarum commoditatem conferatur.

Item decretum XXIIIe. ſeſſionis de ſublatione reſervacionum, quod incipit: Et quia acceptaverunt multiplices, hoc adiecto; quod Romanus Pontifex hujusmodi beneficia in dicto decreto ſibi reſervata conferre habeat infra unius menſis ſpacium a noticia vacacionis inmediate computandum, ſic quod proviſi proviſionem ſuam infra quatuor menſes a Die proviſionis ſibi facte computandos habeant ordinarijs inſinuare ſub pena amiſſionis juris ſui alioquin ordinarij de beneficijs hujusmodi libere diſponant.

Item

Item decretum XXXI. ſeſſionis de collacione beneficiorum, quod incipit: placuit divine pietati &c. cum alijs decretis ejusdem ſeſſionis circa qualificacionem & ordinem promovendorum loquentibus acceptarunt, ita cum quod per hoc ordinarijs non tollatur tempus a Lateranenſi Concilio indultum quando tempus hujusmodi adeo libere cedat ordinarijs quod infra id tempus nec prevencio locum habent„ Inſuper quod in gracijs expectativis, quas adhuc juxta ipſius decreti formam Romanus Pontifex facere habeat, origenarius alienigene preferatur. Verum quia in multis eccleſiis dicte nacionis ſtatutum invenitur vel extat conſuetudo, quod inibi duntaxat illuſtres, aut alias certo geniture modo qualificate perſone recipiuntur, noluerunt per acceptacionem dictorum decretorum illi conſuetudini vel ſtatuto quoquomodo præjudicari, niſi in quantum inter perſonas premiſſo modo geniture qualificatas perſone graduate & juxta formam ipſius decreti qualificate reperiantur, inter quas decretum ipſum in eccleſijs hujusmodi tantummodo ſervetur, attendens igitur hec ſancta ſynodus adjectiones & modificationes hujusmodi, pro condicione & qualitate Nacionis Germanice nec non eccleſiarum & perſonarum ejusdem ipſi nacioni plurimum expedire, & pro conſervatione, manutencione & defenſione eccleſiarum & beneficiorum ejus & divini cultus augmento precipue congruere & convenire, ipſa decreta ſic, ut prefertur, modificata, ac modificationes ipſas, ſic, ut prefertur, factas preſentibus approbando au-

ctori-

ctoritate univerſalis eccleſie confirmat, & preſentis ſanctionis patrocinio corroborat, decernens irritum & inane, ſiquid in contrarium a quopiam, quavis, eciam Apoſtolica auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attemptari,, Preterea quia dicta nacio, quo ad ſuſpenſionem & depoſicionem *Gabrielis* quondam *Eugenij* quarti hujus ſynodi auctoritate facta eſt, rurſum ipſius quondam *Eugenij* diſſolucionem ſeu translacionem contra hanc ſanctam ſynodum attemptatum ſe quadam neutralitate & animorum ſuſpenſione continuit, donec ſe recolligere & unanimi conſenſu in dicte ſancte ſynodi obediencia, honore & reverencia paribus greſſibus incedere poſſet. Qua proteſtacione & animorum ſuſpenſione durante plures electiones & proviſiones facte, plurima beneficia auctoritate ordinaria collata, ſentencie interlocutorie & diffinitive prolate, pluraque alia geſta ſunt, ſuper quibus ad nos recurri non potuit. Ipſa proteſtatione & animorum ſuſpenſione obſtante; Ne igitur adherentes & confidentes hujusmodi proteſtationi ſub alis ſacri Romani Imperij & aliorum eccleſiaſticorum & ſecularium prelatorum & principum decipiantur, omnes hujusmodi electiones, collaciones proviſiones & diſpenſaciones & quibuscunque dignitatibus & beneficijs, eciamſi pontificales, vel abbaciales fuerint, nec non proceſſus, ſententias aliaque acta judicialia auctoritate ordinaria factas vel facta rata habentes ea omnia auctoritate univerſalis eccleſie ex certa ſciencia confirmamus, ac ſi preſentibus de verbo ad verbum forent

expreſſa,

expreſſa, ac eciam, ut nullus ſuper hujusmodi dignitatibus ſeu beneficijs proceſſibus, ſentencijs ſive actis &c. ſi in ſacro Concilio vel extra illud deſuper lis penderet indeciſa cujus ſtatum haberemus pro expreſſo aut alterius in illis ſeu contra illa jus queſitum foret per hujusmodi alios in eis ſeu ad ea vel contra ea quomodolibet jus habentes ſeu habere pretendentes ex nunc in antea in dicta ſynodo vel extra eam Apoſtolica vel alia quavis auctoritate impeti poſſit vel quomodolibet impediri, quibus eciam aliis ſuper hujusmodi dignitatibus & beneficijs, ac etiam his, ſuper quibus proceſſus ſentencie & acta ſupra dicta emanarunt, ac jure ſi quod eis in contrarium quomodolibet competere poſſet, nec non lite & cauſa hujusmodi ex certa ſcientia perpetuum ſilencium imponimus,, ipſorumque poſſeſſorum titulos, ſive juris ſint, ſive facti, confirmamus & approbamus, ipſisque poſſeſſoribus ſeu detentoribus, in quantum opus eſt, de illis de novo providemus, hijs duntaxat litibus exceptis, que coram ordinarijs judicibus, apud quos juxta formam dicte proteſtacionis & animorum ſuſpenſionis licuit litigare, pendent indeciſe, quas coram illis proſequi, & conſequenter juxta preſentis ſanctionis formam liceat debito fine terminare. Idem per omnia obſervare volumus circa poſſeſſiones quarumcumque eccleſiarum Metropolitanarum, Cathedralium, Abbacialium, nec non quarumlibet dignitatum, perſonatuum, beneficiorum, vel officiorum quorumcumque; Eciamſi in Cathedralibus majores poſt pontificales aut in col-

legiatis principales fuerint, qui Poſſeſſiones hujusmodi dignitatum & Beneficiorum plenarias vel majoris partis, dicte ſancte ſynodi vel etiam ipſius *Gabrielis* quondam *Eugenij* auctoritate durante proteſtacione & animorum ſuſpenſione predicta aſſecuti detinent, ut in ſuis poſſeſſionibus pacifice remaneant, nec umquam impeti vel moleſtari poſſint quacumque occaſione vel cauſa ſuperius expreſſata. Nos enim quibuslibet adverſarijs perpetuum ſilencium imponentes ipſis poſſeſſoribus titulos poſſeſſionum hujusmodi ſive juris ſint, ſive facti confirmamus & approbamus, ac ipſis de novo providemus „ Demptis illis, qui occaſione privacionis propter adheſionem nobis aut ipſi *Gabrieli* quondam *Eugenio* factam Beneficia detinent, in quibus locum habeant proviſio & diſpoſicio ſuper his, que contra proteſtacionem factam forent promulgata „ Et inſuper omnia & ſingula, que dicta proteſtacione & animorum ſuſpenſione durante in præjudicium, gravamen ſive leſionem jurisdictionis, juris, vel poſſeſſionis Metropolium, dioceſium, principatuum, dominiorum terrarum Regis & Electorum predictorum, nec non prelatorum, collegiorum, perſonarum, ſeu rerum quarumcumque contra foedus unionis vel proteſtacionis ipſius vergencia per nos ſeu noſtra, vel alia qualibet auctoritate conceſſa vel impoſterum quomodolibet concedenda, aut in judicio vel extra judicialiter quomodolibet obtenta vel obtinenda Eccleſiaſticas inſuper cenſuras, alias mulctas & penas, nec non irregularitatis cujuscumque maculas

las a jure vel ab homine propter premiſſa quomodolibet promulgatas ſeu inflictas, promulgandas vel infligendas preſencium tenore nunc tollimus, caſſamus, irritamus, ſeu annullamus & abolemus, nulliusque volumus eſſe roboris vel momenti & pro infectis penitus haberi. Quinymo quoslibet irregulares & inhabiles hujusmodi rehabilitamus reſtituimus & in priſtinum ſtatum reponimus. Et nichilominus illi vel illis, qui ex hujusmodi impetratis, conceſſis vel obtentis, impetrandis, concedendis vel obtinendis, quomodolibet niterentur, eciamſi ipſis aut cuivis eorum jus ex illis queſitum foret de univerſalis eccleſie poteſtatis plenitudine ex certa ſciencia perpetuum ſilencium imponimus per preſentes, Diſpenſaciones vero quascumque eciam in caſibus ſedi Apoſtolice reſervatis nec non indulta forum anime reſpiciencia eciam ipſa proteſtacione durante a nobis aut dicto *Gabriele* quondam *Eugenio* ſeu ejus aut alia quavis auctoritate impetrata vel conceſſa plenum robur firmitatis obtineant cum omnibus inde ſecutis a die date & conceſſionis ſue perinde ac ſi a nobis emanaſſent & conceſſa fuiſſent, de ſentencijs autem in ſacro Concilio vel in curia *Gabrielis* quondam *Eugenij* ſub titulo papatus ante ipſam proteſtacionem vel eciam hujusmodi proteſtatione & animorum ſuſpenſione durantibus in cauſis, in quibus uterque litigancium ex ordinario titulo nititur prelatis, que nondum ſunt execucioni demandate talem damus ordinem, quod ſine hujusmodi & quidquid adhuc unaqueque parcium velit producere, ſeu pro ſe alle-

gare coram ordinario judice habeat exhibere, qui ſummarie ſimpliciter & de plano ſola facti veritate inſpecta procedens negocium ipſum unica valeat ſententia terminare, a qua nec appellare liceat, vel reſtitucionem obtinere, ſeu quomodolibet provocare. Ut autem premiſſa eo firmius obſerventur, tenore preſencium pollicemur omnia & ſingula ſupradicta inviolabiliter obſervare, & contra ea, vel ipſorum aliquid in toto vel in parte nullo umquam tempore quidquam innovare decernentes ex nunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper ſuis a quoquam noſtra vel alia qualibet eciam apoſtolica authoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attemptari, Quinymo ſi adverſus premiſſa littere alique aut mandata ad cujuscumque inſtanciam vel eciam ſi motu proprio ſeu ex certa ſciencia eciam cum derogatorijs clauſulis ſub quacumque verborum forma a nobis ſeu noſtra auctoritate aut ab alio quovis emanaſſent, ſeu in futurum emanarent, tales ex nunc pro infectis haberi volumus, quodque Is contra quem emanaſſent aut conceſſe fuiſſent, illis minime obedire teneatur. Ceterum pro firmiori omninm premiſſorum ſubſiſtencia cariſſimo ecclefie filio *Friderico* Romanorum Regi illuſtri, nec non venerabilibus & dilectis ecclefie filijs nobilibus viris ſacri Romani Imperij principibus Electoribus, ceterisque quos adhoc duxerint aſſumendos ſuper premiſſorum obſervancia pragmaticam ſanctionem conficiendi, eamque penis & cenſuris, quas conuenire noverint, vallandi & corroborandi plenam & liberam auctoritatem univer-

ſalis

ſalis eccleſie tenore preſencium concedimus poteſtatem ac eciam facultatem. Univerſis inſuper archiepiſcopis ſub dicta nacione conſtitutis pro tempore exiſtentibus ſimili auctoritate committimus & mandamus, quatenus ſi umquam noſtra vel alia qualibet auctoritate per oblivionem fortaſſe vel inadvertenciam, lapſum vel importunitatem petencium aut alias qualitercumque aliquid in prejudicium vel leſionem ſtatui, concedi, ſeu qualitercumque fieri contingat dicti archiepiſcopi vel eorum alter per ſe vel alium ſeu alios id revocent, caſſent, irritent & annullent. Et ſi ad penarum vel cenſurarum fulminacionem procedi contingeret contra premiſſa, vel aliquid eorum, penas & cenſuras hujusmodi tollant & relaxent, & omnia in priſtinum ſtatum reducant, preſentemque noſtram ordinacionem, & quidquid in preſentibus noſtris litteris continetur, conſervent, manuteneant, atque defendant. Contradictores per Cenſuram eccleſiaſticam appellacione poſtpoſita compeſcendo, invocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Datum &c.

XVIII.

CONCILII BASILEENSIS LITTERAE AD UNIVERSITATEM ERFORDENSEM ORATORES APVD FRANCFORDIAM CONVENTVROS.

Sacroſancta Generalis ſynodus Baſilienſis in Spiritu ſancto legitime congregata univerſalem Eccleſiam repreſentans Dilectis Eccleſie filijs Oratoribus ſtudij Erfordenſis apud *Francfordiam* conventuris ſalutem & omnipotentis Dei benedictionem. Etſi omnes Eccleſie filios in hoc neceſſitatis tempore Matrem ſuam adjuvare opus ſit, ne diutius ſua conculcetur auctoritas, nec veritas & juſtitia corruant, ſingulariter tamen litteratos & doctos viros, qui veritatem ipſam lucidius intuentur ad id conari equum eſt, ac ceteros erudire ut unanimiter publicam ſalutem proſequantur ad honorem Dei & ſalutem animarum & licet hoſtis humani generis diverſas temptationes excitaverit, ut ea que in ſacris ſynodis Conſtantienſi & hac Baſilienſi pro reformatione Eccleſie in Capite & in membris ac Conciliorum auctoritate & Catholica fide elaborata ſunt, in nihilum redigerentur, ſperamus tamen favente gratia Dei & adjuvantibus veſtris exhortationibus ac ſalutaribus doctrinis clariſſimum Eccleſie filium Regem Romanorum Illuſtrem cum Prelatis Eccleſiarum & Principibus, Oratoribusque Univerſitatum ac alijs ſecum pariter affuturis talia Eccleſie Dei impenſurum auxilia ut merito ipſa Eccleſia conſolationem & ejus ſerenitas

nitas Regia laudes immortales conſequantur, ſic itaque luceat jam lux veſtra coram hominibus ut in veſtris fructuoſis operibus glorificent patrem veſtrum qui in celis eſt, & ad juſtitiam erudiendo pluſimos fulgere mereamini in perpetuas eternitates; quibus de rebus Devotiones veſtras plenius alloquentur Dilectiſſimi Eccleſie filij *Lodowicus* tit: *ſancte Cecilie* Arelatenſis, *Nicolaus* Baſilice *duodecim Apoſtolorum* Panormitan: vulgariter nuncupati & *Johannes* tit: *ſancti Calixti* ſancte Romane Eccleſie Cardinales Legati noſtri & univerſalis Eccleſie de Latere pariter cum Collegijs ipſorum quibus credere velint Devotiones veſtre ſignificantes beneplacita veſtra que pro viribus curabimus adimplere auxiliante ſpiritu paraclito qui eaſdem Devotiones veſtras feliciter conſervare dignetur. Datum *Baſilee* V. Non. Maji Anno a Nativitate Domini M°CCCC°XLII°.

XIX.

ORATIO CARDINALIS PANORMITANI HABITA IN CONVENTU FRANCOFORDIENSI. *a*).

Quoniam veritas verborum, lenocinio non indiget, ideo quanto *b*) verbis ſimplicioribus proponitur, tanto majori claritate relucet; Pedeſtri igitur ſtilo auctoritatem, veritatem & juſtitiam ſacri Baſilienſis Concilij preſertim & cujuslibet alterius ſinodi Univerſalis attingam, & quoniam ex facto jus oritur ut in *l. ſi ex plagis § ſi quis in clivo ff. ad le. aqtil. & in c. forus de V. S.* præmittam ante materie hujus diſcuſſionem preſentis peſtiferi & horrendi ſciſmatis facti accidentiam, que talis eſt: Sacrum Baſilienſe Concilium a prima ſui Origine quemadmodum patet per litteras *c*) felicis Recordationis *Martini* Pape *V.* inter

a) Extat hæc *Panormitani* oratio impreſſa in *Caroli ſeptimi* Francorum Regis Pragmatica ſanctione cum gloſſis D. *Coſmæ Guymier* Pariſini ſupremæ Galliarum Curiæ ſenatoris & Inquiſitionum Præſidis & Additionibus *Philippi Probi* Biturici &c. *Pariſiis* an. MDCLXVI. edita pag. 849. ſub titulo: Tractatus Elegantiſſimus Domini Nicolai de Tudeſchis, Siculi, Abbatis Bonacenſis, Archi Epiſcopi Panormitani, ſanctæque Romanæ Eccleſiæ Cardinalis pro Concilio Baſilienſi editus, in quo poteſtas conciliorum ac Papæ argutiſſime ampliſſimeque pertractatur.

b) in impreſſo omiſſum eſt: *verbis.*

c) poſt verbum *litteras:* Secretarij Reverendiſſim Martini Pape quinti.

ter *d*) principales cauſas ſtatutum *e*) fuit pro reductione Orientalis Eccleſie & quorumlibet aberrantium populorum ac etiam *f*) pro reformatione Eccleſie Univerſalis in capite & in membris, que quidem reformatio fieri debuerat in Concilio *g*) magno Conſtantienſi, ſed ob multa *h*) occurrentia dilata fuit ad primum tunc futurum Concilium, ſed pro dolor in Concilio Senenſi *i*) quod fuit tunc primum poſt illud Conſtantienſe *k*) factionibus quorundam *l*) eluſa extitit & *m*) Dei judicio huic ſacro Baſilienſi Concilio preſervata. Hanc eandem Concilij Baſilienſis inſtitutionem olim *Eugenius IIII^tus* noviſſime depoſitus per litteras ſuas patentes poſt mortem ſeu obitum dicti Pape *Martini* confirmavit; Ita quod ex conditione ſue Inſtitutionis ac etiam multiplici conſenſu ipſius *Eugenij* ſacro Baſilienſi Concilio imminebat onus intendendi ſingulariter ad unionem *n*) & reductionem Grecorum, quanquam hoc ipſum dicendum ſit ex *o*) natura & conditione *p*) univerſalis Concilij, nam Concilia *q*)

H 5 prin-

d) in impreſſo: *alias principales.*
e) loco ſtatutum: inſtitutum.
f) *etiam* omiſſum in impr.
g) *magno* omiſſum.
h) in impr. *multa tunc.*
i) omiſſ. quod fuit.
k) *factione* in impreſſ.
l) eliſa in impreſſ.
m) de judicio.
n) omiſſ. & *reductionem.*
o) ex *cura* & conditione.
p) additur: cujuslibet univerſalis &c.
q) additur: univerſalia.

principaliter attendere debent circa extirpationem errorum ut fides unica & vera eluceat in toto grege Dominico & reformationem Eccleſie in capite & in membris ut *XV. diſt. in c. ſicut* & in alijs juribus inferius allegandis. Ad reductionem autem Grecorum operoſe invigilans prefata ſancta ſynodus Baſilienſis deſtinavit ſuos in Greciam Oratores ad inſtantiamque ſui venientibus ex Grecia ſolempnibus Ambaſiatoribus Imperatoris *r*) & Patriarche Grecorum de communi conſenſu ſacri Concilij & eorundem *ſ*) Grecorum prout continetur in XIX. ſeſſione ejusdem Concilij inter cetera fuit ordinatum: *Pro celebratione Concilij oecumenici t*) *ſive univerſalis tam latinorum quam Grecorum*, quod ipſa ſancta ſynodus Baſilienſis eligeret ſeu acceptaret unum de his locis, videlicet: *Calabriam*, *Anchonam* vel aliam terram maritimam *Bononiam* vel *Mediolanum* vel aliam civitatem in Italia; Extra Italiam *u*) vero *Budam* in Ungaria, *Wiennam* in Auſtria aut *Sabaudiam*; debebat tamen fieri diligentia apud dictos Imperatorem & Patriarcham ut ipſi conſentirent in Baſileam, *x*) que ipſi ſacro Concilio videbatur aptiſſima, ſed oratores ipſi Grecorum dicebant ſe non habere poteſtatem in Baſileam conſentiendi, contentabantur tamen quod fieret diligentia modo predicto & relinquebatur optio ipſis Imperatori & Patriarche Conſtantinopolitanis

r) in impreſſ. *Imperatorum.*
ſ) eorundem *Oratorum.*
t) oecumenici *ſcilicet* univerſalis.
u) *extra italiam* omiſſ.
x) in Baſilea.

litanis de his autem locis, ille, quem ſancta ſynodus elegiſſet, debebat intimari Grecis per Oratores Concilij *y*) qui juxta *z*) pactata conducturi eos erant ad ultimum portum in terra latina, que intimatio debebat eis fieri *a*) in Conſtantinopolitana civitate tam de portu ad quem ultimo applicari debebant, quam de loco uno de prenominatis in quo eſſe debebat *b*) univerſalis ſynodus. Preterea juxta compactata *c*) debebat *d*) Baſilienſe Concilium ſtare in Baſilea firmiter nec debebat diſſolvi, legitimo impedimento ceſſante, quo interveniente, quod Deus avertat, pro continuatione ſui juxta diſpoſitionem capituli *frequens* in Concilio Conſtantienſi editi ad aliam civitatem ſi transferret *e*) & in caſu quo Imperator Greoorum non contentaretur de civitate Baſilienſi, tunc infra menſem poſtquam prefatus Dominus Imperator applicuiſſet *f*) ad dictum portum ultimum ſacrum Concilium debeat ſe *g*) transferre ad unum de predictis locis nominatis per ipſum ſacrum Concilium ut ſupra

y) omiſſ. *qui.*
z) loco: pactata, compactamenta.
a) in impreſſ. quæ intimatio debebat eis fieri poſt applicationem Græcorum in dictum portum, in terra Latina & Conſtantia Civitate, tam de portu &c.
b) in impreſſ. *dicta* univerſalis &c.
c) compactamenta.
d) debebat ſacrum Concilium.
e) transferat.
f) omiſit *ad* dictum portum.
g) *tunc* transferre.

pra dictum eſt, *h*) eligendum, ut hec & alia plenius continentur in decreto in dicta XIX. ſeſſione edito. Decretum vero ipſum ſuper hujusmodi concordatis & compactatis intimatum fuit ipſi quondam *Eugenio i*) per *Stephanum Phiriton* tunc ſacri Concilij Oratorem, ut ipſe quondam *Eugenius* ſuum conſenſum ipſi decreto aut compactatis accomodaret. Ipſe autem per litteras ſuas narratis multis, tandem expreſſe reſpondit, quod ſua parum intererat, qua via *k*) aut quomodo finis dicte unionis ſequeretur, unde pure & libere ad illam rem prout per ſacrum Concilium concordatum extitit, preſtitit aſſenſum, & hanc ſuam voluntatem denuo tandem recenſuit; *l*) & ex tunc ſancta ſynodus effectualiter exequendo que primo fuerant concordata tres ſuos oratores in Greciam deſtinavit cum decem millibus Ducatorum, ſicut primo conventum cum ipſis fuerat, expenſas *m*) futuras pro congregatione Patriarche *n*) aliorumque ex Grecia prelatorum in prefata civitate Conſtantinopolitana, ut abinde in Galeis *o*) aſcendentes, quas mittere debebat ſacrum Concilium *p*) ut venturi eſſent ad locum

h) in impr. *eligendi*.

i) in impreſſ. omiſſa ſunt verba: per Stephanum Phiriton tunc ſacri Concilij Oratorem.

k) in impr. omiſſ. *qua via*.

l) recenſuit poſt ſuorum Oratorum ex Græcia adventum.

m) expenſis futuros pro &c.

n) in impr. *Patriarcharum*.

o) in Galeras aſcendentes.

p) omiſſa particula *ut*.

locum pro oecumenico *q*) Concilio per ſynodum Baſilienſem eligendum, habita demum notitia ratificationis facte in Conſtantinopoli de omnibus per Concilium cum ſuis Oratoribus concordatis, intellectoque per ſuas litteras deſiderio Imperatoris Grecorum exhortantis ut eligeretur locus mari propinquus, continuans executionem operis inchoati convenit ſancta ſynodus cum nobili viro *Nicodo de Montone* pro XXX. millibus & VIII. C. Ducatis, ut duas *r*) ſubtiles cum CCC baliſtarijs & alias duas Galeas Groſſas ad conducendum ipſos Grecos, *s*) cui Capitaneo magna cum ſolempnitate in Generali Congregatione ſancta ſynodus Baſilienſis de menſe Novembris Anno MCCCCXXXVI tradidit vexillum cum armis Eccleſie & baculum Capitaneatus, tunc preſidente ipſi *t*) Concilio Baſilienſi Domino *Juliano* de Ceſarinis ſancte Romane Eccleſie tit. *ſancte Sabine* tunc presbytero Cardinali ſancti *Angeli* vulgariter nuncupato, & *u*) cum prius per dies multos in Generali congregatione audite forent relationes de idoneitatibus locorum ad que *x*) ſancta ſynodus miſerat Oratores ſuos ut tractarent cum ipſis de mutuando ipſi Concilio

q) omiſſ. *Concilio.*

r) in impr. duas *Galeas* ſubtiles &c.

s) in impreſſ. additur: ipſos Græcos pararet per aſſignatumque tempus res ſuſtentare haberet, cui &c.

t) ipſi *ſacro.*

u) & primo cum per dies.

x) ad *quem* in impr.

cilio LXX *y*) millia Ducatorum & de alijs neceſſarijs pro celebratione oecumenici Concilij, materia ipſa de electione loci matura cum deliberatione examinata in ſacris deputationibus, licet non absque magnis difficultatibus, quemadmodum in rebus arduis contingere ſolet, ſcrutatis ſigillatim in deputationibus & in Generali congregatione votis patrum quorum numerus CCCLVII fuit, repertum exſtitit, *z*) quod non ſolum due partes illorum, quemadmodum concordatum fuerat in Decreto XI ſeſſionis, ſed etiam plures numero direxerant vota ſua, Concilium oecumenicum celebrari debere Baſilee, ſi placeret Grecis aut Avinioni, & ſi ibi celebrari non poſſit, quod celebraretur in Sabaudia que expreſſe a Grecis inter alia loca fuerat nominata, ut ſupra relatum eſt; hanc electionem de unanimi conſenſu totius Concilij ejus Oratores *Dionyſius de Sabratore* & *Henricus de Dyeſt* Doctores in Theologia notificaverunt ipſi quondam Eugenio, exhortantes ut eam gratam acceptamque habere dignaretur, ſpecialiter commemorando, *a*) quomodo ipſemet nominaverat *b*) prius civitatem Avinionenſem, tanquam aptam & convenientem pro loco univerſalis Concilij, *c*) ſupplicaveruntque eidem, quatenus vellet concurrere adjuvando in executionem *d*) prout jam ipſi Concilio

y) in impreſſ. XX millia.
z) exiſtit.
a) commemorando, *quoniam*.
b) per prius civitatem.
c) duplicaverunt eidem.
d) in executione.

cilio per ſuas litteras multiplicatas ſcripſerat ſe factūrum & dignaretur perſonaliter ad locum oecumenici Concilij venire concurrereque in executione indulgentiarum & impoſitione Decime ſuper Clerum, que jam fuerant ordinata per Concilium ad ſupportanda onera expenſarum, Quodque dignaretur vocare Prelatos & Doctores conventuros ad ipſum *e*) locum in acceſſu Grecorum, *f*) Item quod daret litteras ſalvi Conductus ad tranſitum Grecorum per terras Eccleſie quemadmodum conceſſerant in forma ab eis per Concilium requiſita Imperator, omnesque Reges, Principes & communitates a quibus petitum *g*) erat. Nullam *h*) ipſarum petitionum Dictus olim *Eugenius* concedere voluit, ſed dixit ſe reſpondere velle per *Johannem* tunc Archiepiſcopum Tarentinum ejus oratorem ad Concilium venturum. Interim *k*) vero per Abbatem *Bonevallis* & *Raymundum Talonis* Oratores Concilij habentes ab ipſo Concilio ſuper his plenam facultatem, concordatum eſt cum Civibus Avinionenſibus, qui jam tradiderant ſex millia Ducatorum Capitaneo Galearum, quod priusquam exburſarent reſiduam *l*) pecunie ſummam videlicet usque ad LXX millia Ducatorum, Concilium ſolem-

e) ad dictum locum.

f) omiſſa ſunt verba: Item quod daret litteras ſalvi conductus ad tranſitum.

g) petitus erat.

h) Bullam ipſarum petitionum dictus olim Eugenius concedere noluit.

k) Item vero.

l) reſiduum pecuniæ.

ſolemniter decretaret *m*) ſcilicet in ſeſſione publica ut moris eſt, dictam electionem factam de *Baſilea*, *Avinione* & *Sabaudia* pro oecumenico Concilio, concederetque eis facultatem nominandi rectores *n*) emolumentorum *o*) ex conceſſione indulgentiarum & impoſitione Decime, que emolumenta ex tunc hypothecarunt eisdem Avinionenſibus usque ad plenariam ſatisfactionem ſumme per eos mutuande. Cum autem hec in pace agerentur per ſanctam ſynodum, ſupervenit Joannes Diſſipati Orator Imperatoris Grecorum in Principio menſis Februarij Anni MCCCCXXXVII. oſtenſaque littera credentiali papyrea dixit vigore credentie ad IIII ſe miſſum fuiſſe: ad narrandum primo bonam diſpoſitionem Grecorum, quod parati eſſent adimplere omnia concordata cum ipſis. Item ad ſollicitandum Concilium, quod ſimiliter facere haberet. Item *p*) ad aviſandum quod eligeretur locus oportunus. Item poſtremo ad videndum de facto Galearum & Baliſtariorum, quod talia eſſent, ſicut ad eam rem conveniebat. Reſponſio *q*) fuit facta eidem a Preſidente Concilij de diligentia per ipſum ſacrum Concilium in ipſa re facta, quomodo jam conduxerat *r*) Capitaneum Galearum & elegerat *Baſileam Avinionem & Sabaudiam* modo predicto.

poſt

m) decretaretur.

n) receptores.

o) emolumentorum proventurorum.

p) Item ad inſtandum quod eligeretur locus optimus.

q) Reſponſio autem data fuit eidem a dicto Præſidente.

r) conduxerant.

poſt quam reſponſionem idem Joannes circa electionem loci multa oppoſuit allegando Grecos non venturos per mare Siculum propter indiſpoſitionem Prelatorum venturorum, quorum nonnulli erant vetuſtate confecti, cujus tamen contrarium fuit relatum poſtea ſacro Concilio; nam cum Greci audiviſſent Galeas parari in *janua s*) & *Piſis*, fecerunt magnum gaudium in *Conſtantinopoli*, & he Galee tranſiture erant neceſſario per mare Siculum ſi Conſtantinopolim *t*) irent ſecure. Allegabat poſtea *u*) idem *Johannes* Orator, quod *Sabaudia* non erat locus in Decreto comprehenſus, *x*) quem nunquam intellexerint ipſi Greci niſi de illis terris Ducis Sabaudie que in Italia erant; que quidem allegatio manifeſte falſa fuerat, cum Concordata cum eis aperte dicerent, extra Italiam vero *Budam* in Ungaria, *Wiennam* in Auſtria aut *Sabaudiam* & ſic apertiſſime *y*) verba ſonant de Sabaudia extra Italiam. Allegavit rurſus idem *Johannes* Orator quod Papa debebat perſonaliter intereſſe in loco oecumenici Concilij & tamen in Decreto primo cum Grecis concordato *z*) continebatur, quod Papa deberet intereſſe per ſe *a*) aut ſuos Oratores, ſic igitur multis viſum eſt tunc manifeſte in verbis

s) in janua & in ipſis.
t) Conſtantinopolim erant ituræ.
u) allegavit præterea idem.
x) comprehenſus, quoniam nunquam intellexerunt.
y) aptiſſime verba ſonabant.
z) concorditer.
a) per ſe vel per ſuos.

bis ſuis dictum Oratorem occaſionem querere aut alias ſubornatum fuiſſe talia dicere, ut Greci haberent ſeu ſumerent *b*) occaſionem pro cauſa recedendi a compactatis, cum manifeſte contra ipſa compactata loqueretur, *c*) unde tum propter predicta quia loquebatur expreſſe contra compactata, tum quia non oſtendebat ad hoc aliquam *d*) auctoritatem, niſi ſimplicem litteram credentialem, Concilium eidem non acquievit, licet circa hec proteſtationes aliquas faceret ſcriptis & verbo, imo die XV. Februarij in qua fecit *e*) magis aggravatam proteſtationem non grece ſed mere latine compoſitam, Dictus Dominus *Julianus* Preſidens tunc Concilij non obſtante dicta proteſtatione ipſius Oratoris pretenſi Grecorum *f*) juxta deliberata per ſacrum Concilium, recepit juramentum ab ipſis oratoribus Concilij, qui ituri erant *Avinionem* recepturi ab inde ſummam pecuniarum pro conductione Grecorum, cumque in ſacro Concilio agitaretur *g*) tunc illa materia: Utrum deberent primo decretare ea que loco cautionis de mutuo LXX millia Ducatorum petebant *h*) Avinionenſes, ut ſupra dictum fuit, aut quod primo deberent tradere

b) fundent occaſionem.

c) loqueretur, tamen.

d) facultatem.

e) fecit magnam proteſtationem non Græco ſed latino more compoſitam.

f) deliberatione per ſacrum Concilium facta.

g) agitaretur quæ materia primo deberet decretari, an ea quæ &c.

h) petebat ab Avenionenſ.

dere illa LXX millia Ducatorum & poſtea fieret *i*) ſeſſio pro decretatione ſuarum petitionum & in hoc *k*) videntur vota patrum. Attamen ut diſcordia omnis ſopiretur XXIII. die menſis februarij in Generali Congregatione per ſacrum Concilium concluſa eſt cedula tenoris preſentis — Pro felici expeditione Dominorum Ambaſiatorum in Greciam iturorum viſa ſunt Dominis deputatis *l*) infra ſcripta: primo quod Domini Ambaſiatores hujus ſacri Concilij in Greciam ituri recedant de Baſilea adverſus *Avinionem* citius *m*) quo fieri poteſt, nulla decretatione de preſenti exſpectata ſed deferant ſecum Bullam in qua ſacrum Concilium polliceatur in hunc modum, videlicet in quantum Domini Avinionenſes aut alter ipſorum locorum pro *Baſilea Avinione* vel *Sabaudia* infra *n*) XXX dierum ſpatium a die exitus *o*) computandorum Capitaneo Galearum ſatisfecerint, *p*) de eo quidem a ſacro Concilio debet habere videlicet XXX millia & octingentos florenos de camera & reſiduum pecuniarum usque ad ſummam LXX millium florenorum de camera realiter tradiderint in numerata pecunia mutui nomine juxta concordata Ambaſiatoribus predictis, ex tunc certificato de his per

 litte-

i) fieret ceſſio.
k) varia videntur vota &c.
l) deputatis in materia Græcorum infra ſcripta.
m) citius quam fieri poſſit.
n) hinc ad triginta.
o) exitus dictorum Dominorum Ambaſiatorum de Baſilea computandorum.
p) ſatisfaceret, de eo quod a ſacro &c.

litteras Ambaſiatorum eorundem ſacro concilio & per litteras Capitanei vel ejus procuratoris legitimi, ipſum Concilium infra octo dies a die receptionis q) litterarum immediate ſequentes, r) ſolemni ſeſſione decretabit infra ſcripta. primo decretabit concluſionem de locis futuri oecumenici Concilij videlicet *Baſilea Avinione* & *Sabaudia* factam in ſuis terminis prout jacet. ſecundo decretabit Decimam jam in predicta materia Grecorum in Generali Congregatione concluſam. tertio decretabit, qualiter dicti Domini Ambaſiatores in Greciam ituri habeant ac eis & eorum majori parti data ſit plena facultas & poteſtas eligendi & nominandi juxta decretum in dicta materia Grecorum factum, portum latinum dictis locis electis aptiorem & propinquiorem ad quem Domini Greci s) debent ultimo applicare; preter hec ſuper cautione per Dominos Abbatem *Bonevallis* & *Raymundum Talonis* dictis Dominis Avinionenſibus nomine Concilij oblata & circa illam dabit dictum ſacrum Concilium litteras oportunas. Porro dicti Domini Ambaſiatores noſtri & Avinionenſes teneantur t) infra XII dies poſt lapſum XXX dierum immediate ſequentes certificare legitime dictum ſacrum Concilium de dicta numeratione & ſatisfactione, alioquin eo tunc ipſum ſacrum Concilium poſſit & teneatur ad electionem alterius loci pro oecumenico Concilio

cele-

q) receptionis hujusmodi.
r) ſequenti, ſolemni ceſſione.
s) Græci dicunt velle applicare.
t) tenentur.

celebrando procedere & ſibi & univerſali Eccleſie aliunde providere. Inſuper dicti Domini Ambaſiatores ſacri Concilij & Capitaneus per ſe vel per procuratorem *u*) idoneum debeant promittere conjunctim vel diviſim nomine ipſius ſacri concilij Dominis Avinionenſibus quod caſu quo Greci, quod abſit, nollent recedere *x*) de terris ſuis juxta decreta & decretanda de locis & portu, ex tunc dicti Ambaſiatores & Capitaneus reſtituent dictis Dominis Avinionenſibus XV millia pro expenſis & X millia pro cuſtodia Civitatis Conſtantinopolitane ac VI. millia pro duabus Groſſis Galleijs Grecorum deputatis & omnem aliam pecuniam reſtantem, quam *y*) receperint & etiam ſi ſacrum Concilium transferret *z*) eo caſu omnem actionem & omnem obligationem, quas habuit *a*) contra dictum Dominum Capitaneum & ipſius heredes & fidejuſſores *b*) in dictos Dominos Avinionenſes pro predictis. Poſtremo quod de omnibus predictis & alijs circa rem *c*) omnimodam conceſſis & concedendis quibuscunque fieri debeant ſub bulla ſacri Concilij littere oportune; hujus autem cedule concluſioni facte per ſacrum Concilium oppoſuerunt ſe duo ipſius olim *Eugenij* Legati Joannes Tit.

u) procuratorem prædictum debent.
x) cum terris ſuis.
y) repererint.
z) transfert.
a) habet.
b) omiſſa verba: in dictos Dominos Avenionenſes.
c) accomodatis.

ſancti Petri ad vincula & *Julianus* tunc preſidens Concilij ſancte Romane Eccleſie presbyteri Cardinales, qui illo die non interfuerunt & ſi ipſi per promotores ſacri Concilij fuerunt requiſiti ut intereſſent congregationi, ſed excuſaverunt ſe mittentes cedulam in qua dicebant ſe non poſſe predicte cedule aviſate per deputatos conſentire, in quantum tangebat electionem *Avinionis*, qui tamen duo jam frequenter conſenſerant dicte electioni *Baſilee*, *Avinionis* & Sabaudie tam in miſſione dictorum Oratorum *d*) Concilij ad ipſum tunc *e*) *Eugenium* quam aliorum ad cives Avinionenſes etiam in conceſſione facultatis ut eisdem civibus obligaretur *f*) ſacrum Concilium. Item in deputatione Oratorum *g*) Concilij ad Greciam, alijsque multis ad hanc electionem ſpectantibus, recedentibus denique verſus *Avinionem* Lubicenſi, Vicenſi, Parmenſi & Lauſanenſi Epiſcopis, qui fuerunt unanimi conſenſu omnium Patrum *h*) Concilij nominati pro oratoribus Concilij ad conducendum Grecos, cum Patres ſacri Concilij crederent rem agere *i*) ipſam bona fide nec impedimenta ab eo *k*) habere, qui principaliter adjuvamen procurare tenentur,

d) in miſſione Oratoris.
e) loco tunc: *olim:*
f) obligarent ſuum Concilium.
g) oratoris.
h) omnium præſentis Concilij.
i) agi.
k) ab eo qui principaliter adjuvare tenebatur, præſtari, ſic res &c.

nentur, ſic res practicata fuit, quod durante hoc termino XXX dierum venerunt in *Avinionem* Archiepiſcopus Cretenſis & *Jacobus de Raconeto* Oratores olim dicti Eugenij, qui ejus ex parte iteratis vicibus Reverendiſſimo Domino *Petro* Epiſcopo Albanenſi Cardinali *de Fuſco* inibi Apoſtolico Legato nec non dictis civibus expreſſe & ſub gravibus penis penitus prohibuerunt, ne predictas pecunias Concilio expedirent; *l*) contigit *m*) propterea tempore quo applicuerunt ad Avinionem dicti Oratores Concilij, quod Principales gubernatores ipſius Civitatis erant abſentes in curia Regis Francie tunc exiſtentes, & licet ipſa & multa alia intercesſerint impedimenta, ne cives ipſi infra XXX dies predictis ſatisfacere poſſent, nihilominus contentaverunt Capitaneum de XXX millibus & octingentis florenis, de reſidua ſumma cautos & ſecuros fecerunt Oratores Concilij petieruntque pro cautione & obligatione dicte ſumme prout poſtularunt a dictis oratoribus Abbate *Bonevallis & Raymundo Talonis* decretum Concilij de electione predictorum trium locorum pro oecumenico Concilio & de impoſitione decime & nominatione portus ad quem Greci debebant ultimo applicare, hec ut premittitur acta fuere in *Avinione*. *Baſilee* vero ubi ſtatera & pondus rerum agendarum pendebat non minori conatu ex parte dicti olim Eugenij practicabatur, ne ut incepta erat, & ipſe pluries conſenſerat expreſſe, fieret per Concilium proſecutio

I 4 unio-

l) expediret.
m) contingit.

unionis Grecorum; nam *n*) circa finem dicti termini Archi Epiſcopus olim Tarentinus adijt ſacrum Concilium ex parte ipſius *Eugenij* qui ad ſupra dictas petitiones porrectas eidem reſpondit, quod non intendebat procurare *o*) favorem ad executionem indulgentiarum ac impoſitionem Decime, ac requirere Prelatos aut Univerſitates ſtudiorum ut venirent *p*) aut ſuos mitterent ad locum oecumenici Concilij. Item nec volebat concedere ſalvum Conductum ſed requirebat, quod primo per Concilium eligeretur locus accomodus *q*) ipſi quondam *Eugenio* in Italia ut tunc ſuper petitis ab eo per Oratores Concilij provideri poſſet. poſt datam hujusmodi reſponſionem fuit in tertia die certitudo facta ſacro Concilio per litteras ſuorum Oratorum, qualiter Cives Avinionenſes ſatisfeciſſent Capitaneo de XXX millibus & octingentis Ducatis, quodque de reſidua ſumma cautos & ſecuros fecerant Oratores Concilij, *r*) habita iſta certificatione per Legatos Pape videlicet Reverendiſſimos Dominos Cardinales ſancti *Petri* & ſancte *Sabine s*) & dictum

n) non circa finem.
o) præſtare favorem.
p) venirent, ac ſuos.
q) aptus.
r) ſecuros facerent Concilij oratores, qui expreſſe atteſtabantur quod mora non erat imputanda dictis civibus Avenionis, quia exactiſſimam fecerant diligentiam & requirebant quod ſacrum Concilium adimpleret ea, quæ per ipſos fuerant concordata cum dictis civibus. habita iſta &c.
s) Sabinæ ac per olim Tarentini interjecta &c.

dictum *Johannem* olim Archiepiſcopum Tarentinum injecta fuit dubitatio an cives ſatisfeciſſent prædicte concluſioni Concilii, nihil aliud obycientes niſi quod non haberetur expreſſum teſtimonium de exburſatione totius ſumme LXX millia ducatorum, reſponſo autem quod *t*) conſtaret de contentatione facta Capitaneo Gallearum de XXX millibus & octingentis ducatis atque de reſidua ſumma usque LXX millia ducatorum cautos & ſecuros fecerant *u*) Oratores Concilij, eo res devenit ut diſcuteretur: *x*) utrum conveniret procedere ad Electionem alterius Loci aut facere decretationem poſtulatam per Avinionenſes ſuper electione jam facta, remiſſa eſt materia hæc per deputationes ad deputatos in materia Græcorum, cumque pro majori parte deliberarent non ad aliam electionem procedere debere ſed jam factam decretari, non exſpectata deputatorum concluſione legati Pape tunc eodem die in tribus deputationibus, ubi ſedere conſueverunt, porrexerunt cedulas continentes vota eorum de electione loci fienda pro oecomenico Concilio *Florentiæ* aut *y*) *Lugduni* vel alterius in decreto comprehenſi. Item & in quarta deputatione porrecta cedula ſimiliter fuit in his etiam cedulis illa clauſula expreſſa fuit quod concilium deberet ſtare firme Baſilee usque ad *z*) ad-

 ventum

t) quo conſtaret.
u) facerent.
x) ut diſceptaretur.
y) aut Utini.
z) eventum Græcorum.

ventum Græcorum, quantumcunque autem prius ſecrete & publice egerint dicti legati, attrahere autem non potuerunt multitudinem patrum, ſed eorum votis adhæſerunt pauci, de qualibet deputatione in quibus ipſi erant præſidentes, aſſentiente in contrarium reliqua multitudine Patrum juxta Aviſamentum *a*) Dominorum duodecim ut non fieret loci nova Electio, ſed decretaretur: jam factam, prout continebatur in cedula unde in deputatione *b*) Patrum in qua nullus erat legatorum, unus duntaxat fuit videlicet *Simon c*) de *Valle* qui erat Venetus iſte ſolus formam illius concluſionis partialis legatorum tunc Pape porrexit in medio deputationis ſolusque dixit ſe ſuper ea deliberare & concludere & tamen in eadem deputatione erant actu *d*) conſedentes plusquam LXXX patres, iſta ergo veritas eſt quod cum in ſacro Concilio ſtatim poſt ſui initium ordinata fuerint quatuor loca ad deliberandum, quæ communi nomine appellantur pro fide pro reformatione pro pace & pro communibus deputationibus & juxta conſuetudinem & Concilii Ordinationem, non alias quam a majori parte Patrum in deputationibus omnibus & in generali Congregatione concluſiones ſynodales fieri conſueverunt, & ultra hoc ut habetur in *e*) XI ſeſſione, ſtatutum fuerat quod ſacrum Baſilienſe Conci-

a) juxta adviſamentum de duodecim.

b) deputatione pacis.

c) Simon deballe.

d) conſentientes.

e) omiſſ. *XI*.

Concilium per Neminem etiamſi papali foret dignitate diſſolvi aut de loco ad locum mutari poſſet, niſi de expreſſo conſenſu duarum partium cujuslibet deputationis votis ſingulorum ſcrutatis ſubſequentique approbatione duarum partium congregationis generalis ſimiliter ſcrutatis votis; pro dicta tamen partiali concluſione legatorum *f)* in nulla prædictarum quatuor deputationum convenit major pars patrum nec ſcrutata fuerunt vota in generali congregatione, ſperabatur enim, quod nec quarta pars nec ſecunda pars patrum Concilii adherebat eorum partiali concluſioni. his diebus multe practice fuerunt tente & oblate cedule pro concordandis differentijs inter multitudinem Patrum ex una parte & dictos Legatos, qui tamen in hec tendebant communiter, ut Concilium in Italia celebraretur, ſed intellecto, quod agebatur quemadmodum poſtea demonſtravit eventus, ad reprobandum & condempnandum veritates declaratas in Conſtantienſi Concilio de Auctoritate generalium Conciliorum. Item quod res non erat integra, nam Cives Avinionenſes contentaverunt Capitaneum de XXX millibus Ducatorum, omnia quæ erant in puncto expeditionis, difficillimum quam plurimum fuiſſet, omnia de novo inchoare; Deliberaverunt Patres qui faciebant duas partes & eo amplius perſiſtere in prima electione jam facta, eo preſertim attento, quod Avenionenſes fecerant ſecuros & cautos oratores Concilij ſuper reſidua ſumma pecuniarum usque ad ſummam LXX millium

f) legatis.

lium Ducatorum, & Capitaneus Galearum multas impenſas fecerat, que omnes fuiſſent perdite. Cum autem dicti Legati ſuam partialem concluſionem vellent decretare, Concilium ſemper eis reſtitit nec permiſit eos celebrare Miſſam ad ſeſſionem faciendam, ſed Deputatus per ſacrum Concilium miſſam celebravit, qua facta tenta fuit ſeſſio Generalis in qua decretum ſacri Concilij lectum fuit in Ambone Eccleſie in quo ſemper fuit conſuetum legi decreta ſacri Concilij, ſed predicti legati cum quibusdam paucis ſibi faventibus procurarunt quod quidam Epiſcopus in loco inferiori ubi nunquam legi conſuevit forma alicujus ſinodalis decreti, feſtine ac perturbate legit illam g) partialem concluſionem nomine ſacri Concilij editam, ſed tantus erat contra ſuam lectionem Patrum ſtrepitus, quod verba ejus nullatenus percipiebantur & prius finivit iſte Epiſcopus decretum illud paucorum, quam h) finiviſſet Epiſcopus in Ambone Decretum ſacri Concilij, & eo decreto ſacri Concilij lecto Patres, ut moris eſt, *Te deum Laudamus*, decantarunt, id autem ſignificatur ſecure i) cunctis ſcire volentibus hujus rei veritatem, quod prefata Patrum multitudo Concilij non erat ſolum conſtituta ex k) inferioribus, ſed comprehendebat majorem partem prælatorum, majoremque partem Doctorum juris Divini & humani, majorem partem eorum qui

g) omiſſ. *partialem.*

h) quam fuiſſet in ambone ſacri Concilij decretum.

i) *ſecure* omiſſ.

k) ex inferioribus.

qui erant in Eccleſiaſticis dignitatibus conſtituti, majoremque partem Ambaſiatorum Regum & Principum pro tunc in Concilio exiſtentium & qui tunc interfuit teſtimonium perhibet veritati. Facta hujusmodi ſeſſione quoniam Decreto ſinodali *l*) apponenda erat Bulla ſacri Concilij, interceſſit alia non minor diſceptatio inter multitudinem Patrum & Legatos tunc Pape cum *m*) paucis ſibi faventibus; Capſe namque in qua bulla Concilij cuſtodiebatur, erant quatuor claves & tenebantur per quatuor ex ſuppoſitis *n*) ſacri Concilij, qui juxta morem obſervatum eliguntur ſingulis menſibus ex quatuor deputationibus, *o*) licet autem tenentes pro tunc dictos claves aſſenſiſſent bullari predicta Decreta ſacri Concilij tamen quia dicta capſa erat in manibus ſeu poteſtate præſidentis Concilij prefati Cardinalis *ſancti Angeli*, ipſe reſiſtebat ne bullarentur niſi cum eis ſimul bullaretur eorum pretenſum Decretum, unde diebus illis propter hanc contentionem non bullabantur *p*) alique littere ſacri Concilij nec communes nec particulares; poſt magnas tamen *q*) agitationes nemine reclamante ſed expreſſe conſentientibus predictis tribus legatis omnibusque alijs, paucis faventibus ſibi, ſacrum Concilium in ſua generali Congregatione per Orga-

l) decretis ſinodalibus.

m) non paucis ſibi &c.

n) ex ſapientibus.

o) ex quatuor *nationibus*.

p) bullantur.

q) tandem.

Organum dicti Juliani preſidentis commiſit Reverendiſſimis Patribus Cardinali ſancti *Petri ad vincula*, qui tunc primus Legatorum erat Pape *Alfonſo* Burgenſi Epiſcopo Regis Caſtelle Oratori & etiam r) *Nicolao* tunc duntaxat Archi Epiſcopo s) & ſereniſſimi Domini Regis Aragonum Oratori plenam poteſtatem ſuper bullatione & deſtinatione litterarum de quibus disceptabatur in Concilio. forma cedule illius commiſſionis talis erat, videlicet: Eligantur per ſacras deputationes Dominus Cardinalis ſancti *Petri* Dominus Panormitanus Dominus Epiſcopus Burgenſis quibus detur poteſtas plena ſuper bullatione litterarum de quibus agitur & earum deſtinatione, ita quod per hoc quod ipſi facient nullum prejudicium generetur alicui & per hoc ſit pax & tranquillitas inter patres de Concilio, t) ceſſentque omnes agitationes & moleſtationes & cum bona pace procedatur ad alia negotia in hoc ſacro Concilio tractanda & iſta ultima clauſula ſit firma, quod non poteſt mutari ſive violari & quod duret eorum poteſtas per totam diem craſtinam que erit XV dies Maji. hec ſunt verba formalia illius cedule que fuit per omnia approbata per ſacrum Concilium u) & commiſſio fuit nobis facta

r) mihi Nicolao.

s) *Panormitanenſi* in impreſſ.

t) pertractanda, ceſſentque omnes agitationes & moleſtationes & cum bona pace procedatur ad alia negotia in hoc ſacro Concilio tractanda, & iſta ultima &c. *hæc omiſſa ſunt in impreſſo. &c.*

u) & ita non miſſio nobis fuit facta, ut ſupra præmiſſum eſt.

facta ut ſupra dictum eſt. Demum ipſi Commiſſarij juxta poteſtatem ſibi traditam bullaverunt x) cum vera bulla plumbea ſacri Concilij predicta ſinodalia decreta de Electione *Baſilee Avinionis & Sabaudie*, Impoſitioneque Decime ac facultate conceſſa per Concilium dictis IIII^or^ Oratoribus nominandi y) portum dictis tribus locis propinquiorem & aptiorem. Item litteras Concilij miſſivas ad Dominum *de* z) *Fuſco*, Cives Avinionenſes & Oratores Concilij qui a) erant ibi, Item litteras miſſivas ad Imperatorem Græcorum & Patriarcham b) jeroſolymitanum & cum iſtas litteras ſinodales feciſſent bullari expreſſe dicti commiſſarij recuſarunt bullare dictam partialem Concluſionem ſive illud pretenſum decretum paucorum, licet de hoc fuiſſent c) requiſiti, prout ipſimet fuerunt confeſſi publice in generali Congregatione, & qui interfuit teſtimonium perhibet veritati. Denique tres prefati commiſſarij mandantes executioni ſecundam partem commiſſionis eisdem facte cum d) *Rudolpho de Rüdisheim* Auditore camere & *Gwillermo* Archidiacono Metenſi ſub nomine Concilij miſerunt predicta ſinodalia decreta & literas prefatas ad Civitatem Avinionenſem dantes ipſis Oratoribus inſtructio-

x) bullaverunt.
y) nominandum.
z) de Fuxo civem avenionenſem.
a) inerant.
b) Patriarcham conſtantinopolitanum.
c) plurimum requiſiti.
d) cum Radulpho Rudelhemi.

ſtructiones ut e) pro parte ſacri Concilij exponerent Civibus Avinionenſibus quomodo poſt multas & varias agitationes ſacrum Concilium deliberaverat eis deſtinare bullas per eos poſtulatas & quod receptis abinde pecunijs per dictos quatnor Epiſcopos Oratores Concilij inſtare deberent quod ſtatim aſcenderent Galeas cum predicto Capitaneo ad conducendum Grecos juxta alias deliberata per ſacrum Concilium; hec quidem bullatio ſinodalium decretorum & eorum ad cives Avinionenſes deſtinatio, cum fuerit nota toti Concilio predictisque duobus legatis & eis faventibus eorum aliquis nunquam ſe oppoſuit f) & nimirum, nam fuerat per Concilium unanimi conſenſu predictis tribus data poteſtas quod per id quod predicti tres commiſſarij agerent, eſſet pax & tranquillitas inter patres de Concilio, ceſſarentque omnes agitationes & moleſtationes ut latius patuit ex tenore cedule. poſt hoc autem cum tres predicti commiſſarij & tenentes claves dicte capſe nomine Concilij nunquam conſenſerint ut bullaretur decretum dictum paucorum, poſt factam dictam bullationem ſinodalium decretorum ad XV. dies patribus Concilij g) eſtimantibus juxta ſinodalem concluſionem eſſe jam pacem & tranquillitatem agentibus *Bartholomeo de Battoferris* h) ſecretario & quondam alio de familiaribus dicti Domini Juliani preſidentis media nocte evulſis

e) ut patres ſacri Concilij exponerent &c.

f) oppoſuit & contradixit.

g) exiſtentibus juxta.

h) de bertiferris.

ſis ſeris dicte Capſe in qua bulla Concilij cuſtodiebatur, bullate ab ipſis fecerunt plures littere continentes predictam pernitioſam concluſionem paucorum que erat ſcripta tanquam eſſet decretum ſimpliciter ſacri Concilij, ſimiliter & nonnulle miſſive ad Imperatorem Grecorum & Patriarcham Conſtantinopolitanum, & quia nihil ita opertum eſt, quod aliquando non reveletur, falſa hec bullatio & furtiva pervenit ad notitiam Concilij infra quatuor dies, ſtatimque die ſequenti captata unanimi deliberatione in omnibus quatuor deputationibus *i*) concilium nemine reclamante commiſit XII ex preſtantioribus *k*) patribus omnimodam poteſtatem inquirendi procedendi & puniendi omnes qui commiſerant hoc crimen falſi & contra quoscunque turbatores Concilij. Item quod haberent plenam poteſtatem ordinandi & ſcribendi ad quoscunque Principes tam Eccleſiaſticos quam ſeculares in pertinentibus ad executionem dictorum locorum electorum per ſacrum Concilium ac etiam prohibendi *l*) inhibendi & puniendi quoscunque turbatores; hec omnia concluſit in dicta Generali Congregatione Dominus *Julianus* tunc preſidens & ipſe *Johannes* olim Archi Epiſcopus *m*) Tarentinus expreſſe tunc conſenſit in judices ſinodales, qui facta inquiſitione cum inveniſſent eum culpabilem,

i) deputatis.
k) præſtantibus.
l) prohibendum inhibendum & puniendum.
m) *Archiepiſcopus Tarentinus* . miſſ.

bilem, arreſtaverunt eum in domo propria, ipſe autem timens futurum judicium, tanquam ſibi conſcius, aſſociatus ab armigeris tempore quo Patres erant in *n*) generali congregatione receſſit, violando arreſtum, de ipſa civitate *Baſilee*. hec & alia multa que tractabantur occulte, in communem notitiam adducta fuere ex tenore quarundam litterarum, quas dictus Tarentinus ſcribebat in Bononiam & cognita ejus *o*) tyrannide & aliorum pravitate que per maxime tendebat ad extinctionem Concilij Baſilienſis, magna pars illorum qui adheſerunt opinionibus ipſorum Legatorum, relicta illa *p*) concluſione partiali ſeu *q*) paucorum fuerunt pro executione ſinodalium decretorum. Demum cum ipſe tunc *Eugenius* dictam partialem concluſionem ſuorum Legatorum confirmaſſet, *r*) ut dicebatur in ſuo conſiſtorio tento *Bononie*, parabantur jam Galee per Florentinos quaſi in dicto loco, quem primo approbaverant, celebrandum eſſet oecumenicum Concilium, declinans ſponte a dicta partiali concluſione, contra Galeas ſacri Concilij fecit parare alias Galeas in *Venetijs* mittens in eis Oratores ſuos ad conducendum Grecos, qui prevenientes oratores ſacri Concilij multa ſuggeſſerunt Grecis, ne venirent ad locum per Concilium nominatum & ſpecialiter dicebant quod ſacrum

n) in venerabili.
o) ipſius Tarentini & &c.
p) alia concluſione.
q) ſeu decreto paucorum.
r) confirmaſſet. omiſſ.

crum Concilium non habebat unde faceret expenſas & ideo remiſerant negotium ad ipſum quondam *Eugenium* & multa alia in deteſtationem patrum Concilij *s*) & eorum favorem. Demum Galee ſacri Concilij ad ipſam Civitatem Conſtantinopolitanam applicarunt, feceruntque omnem diligentiam ſibi poſſibilem, ut juxta Concordata vellent ipſi Greci venire in Galeis Concilij oſtendentes eis per bullas aureas ipſius Imperatoris Grecorum, de conventione per ſuos Oratores primo facta in Concilio *t*) & poſtmodum de ratificatione facta per ipſum, ſimiliter & litteras originales ſalvi Conductus Imperatoris *u*) Romanorum & Regum ac Principum per quorum dominia *x*) tranſituri erant, ex quo videre poterant manifeſte quod verum non erat id quod *y*) Oratores Dicti olim *Eugenij* eis ſuggeſſerant, videlicet quod Concilium non valens proſequi compactata *z*) remiſerat olim *Eugenio* onus de conducendo eos; nam *a*) etſi littere bullate *b*) preſentabantur nomine ſacri Concilij que erant furtive bullate, ut ſupra dictum eſt,

 obtu-

s) omiſſ. & eorum favorem. Demum Galee ſacri Concilij ad ipſam civitatem &c.
t) per Concilium.
u) Imperatorum Romanorum, Franciæ & Arragonum aliorumque Principum & Comitatuum.
x) ditiones.
y) omiſſ. Oratores dicti olim Eugenij eis ſuggeſſerant, videlicet quod Concilium &c.
z) compactum.
a) ut litteræ.
b) bullatæ quæ.

obtuleruntque Oratores ſacri Concilij dicto Imperatori & Grecis ſe paratos implere omnia concordata per ſacrum Concilium & ipſos; Ipſe autem Imperator Grecorum *c*) jam primo perſuaſus & inductus per adverſariam partem reſpondit Oratoribus ipſius Concilij, quod quia non veniſſent in tempore debito non intendebat venire cum illis Galeis ſacri Concilij nec aliam expreſſerat *d*) cauſam, cum autem per prius deveniſſet in notitiam ſacri Concilij prefatum tunc *Eugenium* parari facere in *Venetijs* Galeas contra Galeas ſancte ſynodi aperte *e*) cognoſcens jam ſcisma notorie introduci ab eo in Eccleſia Dei, per erectionem alterius congregationis ſub nomine generalis Concilij durante ſacro Baſilienſi Concilio, volens huic futuro malo obviare ac etiam ſubvenire languoribus Eccleſie cum dictus quondam Eugenius fuiſſet longe per prius denuntiatus in ipſo *f*) ſacro Concilio, quod decreta ſaluberrima *g*) edita per ipſum ſacrum Concilium minime recipiebat, quin imo eis non obſtantibus utebatur ſuis pretenſis reſervationibus non admittendo Electiones, Annatas *h*) exigendo & ſimoniam notorie committendo, Prelatos invitos transferendo contra decreta ſacri Concilij Conſtantienſis & multa alia de quibus in ipſo citato- rio

c) Græcorum in primo.
d) expreſſerunt.
e) apte.
f) ipſi ſacro &c.
g) ſalubria.
h) erigendo.

rio *i*) edito contra eundem quondam *Eugenium k*) continetur committendo, ex quibus notorie ſcandalizabat Eccleſiam ut ſerioſius in dicto citatorio continetur, compulſa fuit dicta ſancta ſynodus recepta prius ad cautelam informatione ſuper notoria fama notorietatis illorum criminum citare dictum quondam *Eugenium*, ut infra LX dies per ſe vel per alium coram ſancta ſynodo compareret, allegaturus que vellet pro ſui excuſatione & defenſione, requiſivit etiam Cardinales ut venirent ad providendum ſaluti Eccleſie, ſimiliter notificando hanc quam ille introducebat diviſionem in Eccleſiam Dei univerſis Principibus & populis chriſtianis. Ipſe vero quondam Eugenius reddens ſe *l*) magis incorrigibilem & difficilem pro ea obedientia quam debebat ipſi ſacro Concilio preſtare, *m*) fecit rebellionem, nam per XII dies ante terminum eidem aſſignatum publicavit quandam bullam ſue ſecunde pretenſe translationis ſeu diſſolutionis quam volebat habere effectum in duobus caſibus, primo in quantum ſacrum Concilium contra eum aut aliquem Cardinalium ſeu ſuorum preſidentium vigore dicte *n*) citationis vel alias quomodocunque procederet, *o*) mandans in illum eventum ſub graviſſimis penis ne *Baſilee* fierent

 amplius

i) omiſſ. *edito.*

k) omiſſ. Continetur.

l) ſe quotidie incorrigibilem.

m) rebellionem intulit.

n) omiſſ. citationis.

o) procedere.

amplius actus Conciliares niſi per XXX dies tractando cum Oratoribus Regni Bohemie qui erant preſentes. Secundus caſus diſſolutionis ſeu translationis erat in adventum *p*) Grecorum & ſic tempore medio Concilium debebat ſtare *q*) in *Baſilea*; deſtinavitque immediate bullas per univerſum convocationis *r*) ad ſuum pretenſum Concilium quod *Ferrarie* ſe velle celebrare dicebat, quibus intellectis omnes fere qui fuerant cum legatis pro *s*) ſua partiali concluſione receſſerunt *t*) ab ipſorum favore, nam videbant oculariter quod ipſe quondam Eugenius in primo caſu diſſolutionis nihil curabat de illo pretenſo *u*) decreto paucorum cum inniteretur *x*) ſuæ translationi quam dicebat feciſſe de plenitudine poteſtatis & ſatis atque ſatis in dictis litteris diſſolutionis ſeu translationis aperte *y*) videbatur denegare preeminentiam Concilij generalis ſupra Romanum Pontificem, poſt predictam pretenſam conditionalem diſſolutionem ſeu translationem ſacrum Concilium in ſeſſione XXIX monuit dictum olim *Eugenium* ut revocaret dictam translationem & erectionem pretenſam in *Ferraria*, intimando eidem expreſſe quod de auctoritate Eccleſie

p) adventu.
q) firmiter Baſileæ.
r) convocatorias *in impreſſ.*
s) cum ſua.
t) ob ipſorum favorem.
u) pretenſo omiſſ.
x) inniteretur diſſolutioni ſeu translationi ſuæ.
y) apte.

ſie male ſentire videbatur, oſtendendoque z) per approbata ab eo decreta & declarationem a) fidei nullo modo id potuiſſe b) facere, decrevitque contra eum penas jam ſtatutas in XV c) ſeſſione quod niſi illam pretenſam translationem revocaret infra quatuor menſes d) eo ipſo eſſet ſuſpenſus ab omni adminiſtratione Papatus & ſi poſt illos IIII[or] menſes animo indurato per alios duos menſes in ſuſpenſione illa permaneret, quod ſacrum Concilium procederet contra eum usque ad privationem Papatus incluſive prout iſta latius continentur in illo decreto XI. ſeſſionis, quod fuit ſolempniter editum ante ſui adheſionem, quod ipſe in ſui adheſione ſatis aperte e) approbaverat. Ipſe autem quondam *Eugenius* oſtendens in dies ſe magis rebellem f) appropinquante termino dicte revocationis ſibi g) mandante videlicet XXX die Decembris declaravit purificatas fuiſſe conditiones ſub quibus dixerat ſe ex plenitudine poteſtatis transtuliſſe ſacrum Baſilienſe Concilium in *Ferrariam*, referens quod fuerat accuſata ejus contumacia ac quod fuiſſet monitus quod revocaret dictam ſuam

 trans-

z) ei quod approbata &c.
a) declarationes.
b) potuiſſent.
c) in XI.
d) omiſſ. eo ipſo eſſet ſuſpenſus ab omni adminiſtratione Papatus.
e) apte.
f) rebellare.
g) ſibi mandare declaravit. omiſſ. *videlicet XXX die Decembris.*

tranſlationem, quam ob rem declaravit Concilium ad *Ferrariam* fuiſſe *b*) recte tranſlatum ſuamque inibi congregationem inchoari debere octava die Januarij Anno Domini MCCCCXXXVIII. & ſtatim decima die Januarij *i*) per illos quos miſit tenta fuit de facto *Ferrarie* prima *k*) ſeſſio declarando legitimam fuiſſe predictam *l*) pretenſam tranſlationem, non obſtantibus quibuscunque decretis Baſilienſis Concilij etiam in *c. ſicut unica VIII. ſeſſionis* quod expreſſe materiam fidei concernit, illud enim decretum declarat, quod ſicut unica duntaxat Eccleſia eſt, ita non poteſt eſſe niſi unicum Concilium generale eandem repreſentans, ideoque durante Baſilienſi Concilio quecumque alia congregatio fieret ſub nomine cujuslibet generalis Concilij illa dicenda foret conventiculum ſcismaticorum, ſed predicti ſui Ferrarie congregati declaraverunt de facto dictum olim *Eugenium* non includi ſub iſto ac alijs quibuscunque decretis ac etiam non teneri *m*) ad decretum XIX ſeſſionis, quod erat factum de conſenſu Grecorum per eosdem ratificatum, quod tamen ſapiebat expreſſe inter partes *n*) contradictionem, quem etiam ipſemet quondam Eugenius approbaverat, ut ſupra dictum fuit. Multa aliaque dixerunt decretare tendentia in prejudi-

b) fuiſſe & eſſe tranſlatum.
i) omiſſ. Januarij.
k) prætenſa ſeſſio.
l) omiſſ. prætenſam.
m) ſub iſto aut alijs.
n) partes contractum.

judicium auctoritatis Eccleſie & Catholice fidei. Uno autem die ante factam dictam pretenſam ſeſſionem in conventiculo Ferrarienſi receſſit de loco ſacri Baſilienſis Concilij Dominus Julianus tunc preſidens, qui usque ad illum diem continuavit ſuam preſidentiam in ſacro Baſilienſi Concilio, non obſtante translatione facta ſeu pretenſa per dictum quondam *Eugenium* ex plenitudine poteſtatis ut aſſerebat, & cum ipſo Domino *Juliano* preter ſuos familiares IIIIor duntaxat ſuppoſita Concilij nec ex practicis primo habitis plures ſecum trahere potuit, nec facile reperire poterit, quod etiam poſt adventum Grecorum unquam aliquis Prelatus vel Doctor aut in Dignitate conſtitutus de *Baſilea* o) ivit *Ferrariam* pro celebrando ibidem oecumenico Concilio, quin imo omnes fere Oratores Regum & Principum qui erant per prius in ſacro Concilio Baſilienſi ibidem remanſerunt illa pretenſa translatione ad *Ferrariam* non obſtante; & quod fortius eſt, Rex Franciæ expreſſe prohibuit ſub magnis penis ne aliquis de ſua jurisdictione *Ferrariam* proficiſceretur pro oecumenico Concilio celebrando, recognoſcendo ſacrum Concilium Baſilienſe; transacto p) vero termino dictorum quatuor menſium a tempore dicte pretenſe translationis ſancta ſinodus Baſilienſis declaravit in ſua XXXI ſeſſione dictum olim *Eugenium* legitime fore ſuſpenſum ab omni adminiſtratione Papatus, in qua ſeſſione fuerant

K 5 publi-

o) omiſſ. ivit.

p) tranſacto uno termino.

publicata illa duo magna decreta. De Cauſis ſcilicet in partibus terminandis & de Collationibus beneficiorum faciendis *q*) per ſuos Ordinarios; que decreta licet edita poſt dictam pretenſam translationem ſolemniter acceptata fuerunt in Germania & Francia ac per Regem Arragonum & alios quam plurimos Principes. Et poſt *r*) hanc ſuſpenſionem ad quindecim dies videlicet VIII. die Februarij *s*) primo applicuerunt ad portum Venetorum Imperator & Patriarcha Conſtantinopolitanus & qui cum ipſis ex Grecia venerunt, oportuitque inibi tractare cum eis de eorum conſenſu ad dictum locum Ferrarie pro celebrando oecomenico Concilio, ſi quidem mutatio loci *Florentie*, de qua dictum erat per ſuos Legatos in *t*) ſupra memorata partiali concluſione *u*) ſimiliter & indictio *Ferrarie x*) facta erat per dictum olim *Eugenium* absque notitia & expreſſo conſenſu dictorum Grecorum, die XV. menſis Februarij predictus olim *Eugenius* perſonaliter tenuit *Ferrarie* ſecundam ſeſſionem pretenſam dixitque inibi ſe confirmare acta per ſuos in prima ſeſſione declarando & decernendo de facto graviſſimas penas contra exiſtentes in ſacro Baſilienſi Concilio, precipiendoque Magiſtro Civium & conſulibus Baſilienſibus ut a ſe expellerent omnes & quos-

q) ſed per ſuos &c.
r) & per hanc.
s) primum terminum.
t) ut ſupra.
u) concluſione finaliter.
x) Ferrariæ omiſſ.

quoſcunque y) cauſa Concilij ibi exiſtentes. Item intimando nobilibus z) & communitatibus per Germaniam conſtitutis, quod portantes victualia ad *Baſileam* poſſent a quibuscunque Chriſti fidelibus impune ſpoliari; ſed plures reſponderunt nuntijs hujusmodi notificantibus a) ſe velle imitari veſtigia Patrum ſuorum qui non ſpoliaverunt tranſeuntes, ſed faciebant juſtitiam contra eos qui in ſuis territorijs alios ſpoliabant; ſcripſitque tunc olim Eugenius litteras ad Principes Germanie ut revocarent ſalvos conductus ſi quos conceſſerant Concilio Baſilienſi, perſequerenturque Patres tanquam hoſtes fidei Chriſtiane, ſed plures ex illis non aſſentientes tante iniquitati etiam de novo conceſſerunt ſuos ſalvos conductus ſacro Baſilienſi Concilio. De menſe autem Martij predicti Anni dicti Imperator Grecorum & Patriarcha Conſtantinopolitanus alijque Greci ingreſſi ſunt *Ferrariam* & nona die Aprilis tribus quaſi jam menſibus a ſuſpenſione illius a Papatu tenta eſt ibi tertia pretenſa ſeſſio declarando de facto quod etiam ex conſenſu Grecorum *Ferrarie* eſſet locus ad celebrandum oecumenicum Concilium, quod poſtea ut dicebat, transtulit in *Florentiam;* ſacrum autem Concilium b) utens manſuetudine ſolita c) ac humanitate licet predi-

y) cauſa. omiſſ.

z) omiſſ. & communitatibus per germaniam conſtitutis, quod &c.

a) notificando.

b) Baſileenſe.

c) ac humanitate. omiſſ.

prediĉtis conſideratis tam nequiter perpetratis contra Patres ſacri Concilij de jure potuiſſet manus imponere ad fortia & ipſum quondam *Eugenium* illico a Papatu dejicere cum decretum XI. ſeſſionis clariſſime diĉtaret, quod ſuſtinens ſuſpenſionem per duos menſes poſſet a Papatu dejici, attamen proceſſum inchoatum cum magna modeſtia continuavit, ſervando terminos qui etiam de neceſſitate ſervandi non erant, ac plurimos teſtes recipiendo ſuper contentis in *d)* citatorio qui etiam de neceſſitate recipiendi non erant, cum plurima notoria *e)* degenerarent *f)* contra diĉtum olim *Eugenium*, quorum quodlibet ad depoſitionem ſatis erat g) attamen illam depoſitionem diſtulit per XXV *h)* menſes a tempore diĉti monitorij ſive citatorij, exſpeĉtato ſemper ſi diĉtus olim *Eugenius* vellet ad cor redire & Eccleſiam Dei & ejus auĉtoritatem recognoſcere ſed cum nullo modo proficeret cum magis in dies ejus rebellio contra ſacrum Concilium cresceret non valens amplius ſuſtinere ſine maxima confuſione Eccleſie univerſalis & auĉtoritatis ejusdem ac ſine periculo multorum malorum que facillime erant futura, *i)* diĉtum quondam *Eugenium* in Papatu ſuſtinendo ad ſententiam juſte depoſitionis proceſſit juxta formam contentam in

decreto

d) in monitorio.
e) notorie.
f) & apparerent.
g) aptum & ſufficiens, attamen &c.
h) Viginti tres.
i) contra.

decreto XXXIII. ſeſſionis k) & ſic eſt finis narrationis facti ſub compendio.

Etſi plurima dubia ex ſupra narratis elici poſſent, attamen quia omnia ad tria ſunt reducibilia, omnipotentis Dei poſtulato ſuffragio in trifariam dicendi formam l) perſtringam.

Primo: an fuerit & hodie ſit in civitate Baſilienſi Concilium Generale Eccleſiam univerſalem legitime repreſentans?

Secundo: an ipſi Concilio Generali eo poſito affuerit facultas & poteſtas legitima prefatum quondam Eugenium ſuſpendendi & deponendi?

Tertio: poteſtate predicta preſuppoſita: an legitimas habuerit cauſas ipſum deponendi & per conſequens, alium in ſede Apoſtolica ſurrogandi?

Circa *primum*: an ſcilicet fuerit & hodie ſit Concilium Generale in Baſilea? nemo profecto mentis compos Concilium ibidem legitime fuiſſe congregatum negare audebit, cum duorum Conciliorum Generalium Conſtantienſis & Senenſis & duorum tunc ſucceſſive ſummorum Pontificum *Martini* ſcilicet & quondam *Eugenij* auctoritate fuerit legitime inſtitutum; Illis autem hanc poteſtatem competijſſe negat nemo & quoad ſummos Pontifices, quod poſſunt indubie Generale Concilium congregare, eſt *tex. XV. di. m) per totum & c. dudum.*

k) omiſſ. & ſic eſt finis narrationis facti ſub compendio. —

l) proloquendo.

m) XVII per totum.

dum. III. q. VI. Quoad *n*) Concilium Conſtantienſe & etiam Senenſe poteſt allegari quod habetur *Act. VI. c.* nam dicitur ibidem quod XII. Apoſtoli convocantes multitudinem diſcipulorum, dixerunt non eſt bonum nos derelinquere verbum Dei & miniſtrare menſis, conſiderate ergo ex vobis ſeptem viros boni teſtimonij, plenos Spiritu ſancto, quos conſtituemus ſuper hoc opus; ſtatim ſubditur, *o*) quod impoſuerunt eis manus & fuit illud ſecundum Concilium Apoſtolorum. ex quibus verbis clare infertur, quod convocare Patres ad Concilium eſt commune *Petro p*) & alijs Apoſtolis ut patet in illo verbo: Convocantes multitudinem &c. fortius ergo totum Concilium ſimul congregatum poteſt diſponere de electione & convocatione alterius Concilij, que omnia *q*) faciunt ad manutenendum & defendendum decretum *frequens* in Concilio Conſtantienſi editum ſuper Concilijs Generalibus certis temporibus eligendis ut ibidem continetur. Quod autem ſit & vigeat in *Baſilea* Eccleſia *r*) in preſentiarum, negant adverſarij Eccleſie & ipſius ſacri Concilij fundantes ſe ſuper quodam parvo decreto imo pravo aliquorum pauciſſimorum, qui tunc

n) quod Concilium.

o) ſubditur: ibique &c.

p) & omnibus Apoſtolicis. *ibidem omiſſa ſunt:* ut patet in illo verbo: convocantes multitudinem &c. fortius ergo totum Concilium ſimul congregatum poteſt diſponere de &c.

q) omnia fuerunt.

r) loco Eccleſia — *Concilium.*

tunc in Concilio exiſtebant. Secundo ſuper quadam pretenſa diſſolutione ſeu translatione facta per ipſum quondam *Eugenium* poſt proceſſum contra eum per ſacrum Concilium Baſilienſe inchoatum, de quibus ſcilicet parvo decreto ſeu diſſolutione pretenſa ſatis ample ſupra in ejus narratione dictum eſt. Quod autem illo non obſtante Concilium adhuc vigeat ibidem in preſentiarum probabo per unicam regulam generalem & XVI. rationes, Reſpondeboque ad XIII. motiva adverſariorum, addamque aliud motivum per me intellectum reſponſionem ad illud ſubjiciendo, regula autem contra illud parvum decretum a pauciſſimis editum eſt talis:

In ſpectantibus ad Univerſitatem quamcunque ſive ſit Concilij Generalis ſive provincialis ſive inferioris Eccleſiaſtice ſive mundane prevalet ſemper & ſuum effectum conſequi debet, quod a majori & ſaniori parte ſit factum, factum autem a minori parte nullius reputatur efficacie, quin imo, quod fit a majori & ſaniori, jus fingit *s*) eſſe factum a tota Univerſitate. de Concilio Generali probatur *LXV. t) di. c.* 1. & idem de provinciali & facit *tex. cum glo. in c. non poteſt. de re jud.* de Inferioribus univerſitatibus multa ſunt jura ut in *c.* 1. *de his que fiunt a ma. parte Cap.* & in *C. fin. s. t. & de elec. c. Eccleſia. in ff. ad municipalem l. quod major. & in l. aliud* §. refertur *ff. de reg. juris* ubi dicitur: quod ad omnes refertur quod a majori

parte

s) fingitur.
t) LXX.

parte ſit. ad idem *l. nominationum C. de Decur. l. X.* & *notatur per Bart. in l. nulli* & *in l. plane. ff. quod cujusque.* & *in l. omnes populi. ff. de juſt.* & *jure* & in hac lege in ſua ſolempni repetitione poſuit ſingulare dictum ad propoſitum noſtrum, dicens: quod etiamſi fieret per univerſitatem ſtatutum contra legem, valet nihilominus quod fit a majori parte & in hoc dampna in *l. conſuetudinis C. quæ ſit long. conſue.* qui tenuit, quod ubi ſtatutum ſit preter legem tunc ſufficit conſenſus majoris partis, quo caſu loqui intelligebat jura Generalia ſuperius allegata. at ubi ſtatutum fieret contra legem tunc oportet ſecundum eum, quod nullus de Univerſitate diſſentiat, movetur in hoc ultimo per *tex. in authent. de defenſ. civitatis in §. fin.* ibi nullo reluctante &c. quod tamen non placuit *Bar. in d. l. omnes vero.* per jura preallegata que generaliter & indiſtincte loquuntur & ad *tex. in auth. de defen. civit.* reſpondit, quod poſuit caſum ſpecialem, aliud non allegando, ſed ego pro ſua opinione ſcilicet *Bar.* allego *tex. apertum in c.* 1. *de his que fiunt a maj. par. cap.* in ultimo reſponſo, ubi probatur valere ſtatutum conditum a majori parte contra conſuetudinem juratam ex quo utilitas Eccleſie exigit ut conſuetudo mutetur, quia ut ibi dicit tex: non juramenta ſed potius perjuria ſunt dicenda, que contra Eccleſiaſticam utilitatem & ſanctorum Patrum veniunt inſtituta; quin imo amplius ibi ſingulariter probatur ſecundum communem Doctorum opinionem ſeu intellectum, quod non valet ſcilicet conſuetudo Capituli etiam jurata diſpo-

diſponens quod in agendis omnes de Capitulo debeant concordare & quod aliter non valeant geſta; nam talis conſuetudo eſt contra utilitatem Eccleſiarum propter facilitatem hominum ad diſſentiendum *VIII. q. 1. nec novum & in c. ſi forte LXIII. di.* quod idem *in l. item ſi unicus §. principaliter ff. de arbit. facit l. quia poterat ff. ad Trebell. & cap. quia diverſitatem de conceſſ. præbend. ſepe enim Eccleſie utilitas* impediretur, ſi diſpoſitum a majori parte ſuum non conſequeretur effectum; ex quo etiam infertur, quod in univerſitatibus Eccleſiaſticis inferioribus non valet ſtatutum nec conſuetudo ut due partes ad minus debeant concordare ſed prevalere debet ſemper a majori parte diſpoſitum neceſſitate vel utilitate Eccleſie ſuadente ut probari videtur in dicto *c. 1.* & facit ad hoc per locum a ſpeciali *c. licet in ſi. de elec. & c. ſi cui. eod. tit. l. VI.* & quod paucorum contradictio non habeat impedimentum, preſtare etiam in Concilijs Generalibus vel Provincialibus eſt tex. in prealleg. *c. ſane LXX. di. & tex. juncta gloſſ. in dict. c. non poteſt & re judi. & illud c. ſane* eſt tex. Concilij Niceni, ex quo infertur, quod ſupra dixi, quod etiam in Concilijs Generalibus valet per majorem partem contradictione minoris partis non obſtante, quia ut dixi tota Eccleſia videtur facere quod major pars facit ut eſt tex. *in c. Apoſtolica LVI. di. & tex. cum gloſſ. in c. cum inter. de elect.* & facit optime quod in ſimili habetur per *Ariſt. u) in Politicis c. VIII.* videlicet, quod regimen civitatis conſiſtit

u) tertio Politicorum & octavo.

ſiſtit penes congregationem civium vel ipſius Congregationis partem valentiorem; ita conformiter dicendum in regimine orbis, ut penes congregationem hominum totius orbis vel ipſius partem valentiorem conſiſtit; & ita eſt dicendum in regimine univerſalis Eccleſie que repreſentatur per Concilium Generale ut ipſo Concilio legitime congregato conſiſtat regimen penes totam congregationem ſeu ipſius Concilij partem potiorem, ut in juribus preallegatis & facit tex. Domino ſancto. in *ſi. L. di.* Attenta ergo diſpoſitione regule juris indubie eſt dicendum: illud parvum decretum paucorum nullius fuiſſe roboris vel momenti preſertim cum aliud verum decretum fuerit editum non tantum a majori parte ſed etiam a duabus partibus & ultra totius ſacri Concilij, *x*) & ubi concurrunt due partes univerſitatis ibi preſumitur melior *y*) zelus adeo, quod infra *z*) duas partes non admittuntur exceptiones tendentes ad extenuationem votorum ratione Zeli meriti vel auctoritatis ut probatur in *c. ſi quando. de elec. l. VI. & fa. c. indempnitatibus ejusd. tit. li. VI.*

Adverſarij tamen Eccleſie volentes illius parvi decreti iniquitatem palleare dicunt illam minoris partis concluſionem ſive decretationem pretenſam ex IIII[or] Capitibus ſive Caſibus valuiſſe, in quorum quolibet dicunt diſpoſitionem minoris partis prevalere.

Primo:

x) Conſtantienſis.
y) melior pars.
z) contra duas.

Primo: ſi in minore parte numero ſint perſone excedentes aliam partem in merito & repreſentatione & per hoc ſolum allegant adverſarij in jure quod in ſimili dicit *Hoſtienſ. de Conceſſ. preben. in c. poſtulaſti*, quod Epiſcopus habens ſecum aliquos de capitulo etiam partem minorem quod prevalet judicium ipſius Epiſcopi & dicunt hoc idem tenere *Inno. & Jo. An. in c. un. ne. ſed. vac. li. VI.* quod ultimum eſt falſum, imo *Jo. An.* clare proſequendo illud dictum *hoſti in C. penult.* de *App. l. VI.* reprobat illud dictum efficaciſſimis rationibus concludens poſt multa quod Epiſcopus in *Cap. ut prelatus* non dicitur facere cum conſenſu capituli, niſi ſecum habeat majorem partem capituli, quia capitulum repreſentatur per majorem partem ut in dicta *l. aliud §. refertur.* & in alijs juribus ſuperius allegatis. quin imo refert ipſe *Jo. An.* Dominum *a*) *Paravallum*, qui diu rexit ſtudium Paduanum in jure Canonico diſputando tenuiſſe contra dictum *Hoſtienſem* & idem tenuit *Fr. de Senis* in Conſilijs ſuis, Conſilio primo & hoc idem contra *hoſti.* tenent omnes communiter Doctores moderniores in dicto *C. poſtulaſti.* unde mirandum de preſumptione adverſariorum qui non ſolum allegant falſum ſed etiam dictum communiter reprobatum nec videntur diſcurriſſe jura in quibus hec materia de qua agitur, ſpecialiter tractatur, potuiſſent enim diſcurrere per *nõ. in c. quia propter. de elect.* & plenius *in c. ij. ej. tit.* & ibi *gloſſ. & Doctores* ſpecialiter attingunt hunc articulum: an

L 2 aucto-

a) **Dominum Parismallum.**

auctoritas debeat numero preferri & gloſſa ibi tenuit: quodſi numerus in multum excedat, quod prefertur auctoritati & etiam merito conſiſtentibus in minori parte & hodie hoc eſt clare deciſum in dicto *cap. ſi quando de elec. li. VI.* iſtud autem deberet ſufficere ad caſum noſtrum, in quo ultra duas partes habuit decretum ſacri Concilij; ſed ut allegatio adverſariorum magis confundatur, dico, quod etiamſi non eſſet tantus exceſſus in numero, auctoritas & meritum minoris partis non preferuntur majoritati numeri, licet poſſet impedire diſpoſitionem majoris partis; quia licet fuerit opinio quorundam, quod pars ſanior reſpectu auctoritatis & meriti dicatur etiam major, ut ſentit gloſſa in dicto *c. Eccleſia. & Inno. in c. quia propter & c. ſcriptum eod. tit.* Attamen communis opinio Doctorum & maxime modernorum eſt in contraria opinione, ut *Pe. ab. Jo. An. Egi. boſti. An. de bu. Cardinalis de Sabarell:* & omnes ſcribentes. moventur, quia cum jura requirunt communiter duo copulative non ſufficit alterum, tota enim copulativa redditur falſa ex falſitate unius partis ut *nō in c. ij. & in c. inter ceteras de reſcript:* jura enim communiter dicunt quod ad validitatem geſtorum requiritur, quod conſentiat major pars & ſanior ut in dicto *c. 1. de his que ſi. a maj. parte. cap.* & in alijs juribus ſuperius allegatis *in principio regule* & per *Bar.* in *l. VIII. un. ff. de re judi.* non ſufficit ergo ſanior pars niſi etiam ſit major. Ideo concludit *Hoſti. in dicto Cap. Eccleſia.* quem ſequuntur ibi communiter Doctores: quodſi ex eodem ſcrutinio

fiant

fiant due electiones una a majori parte reſpectu numeri, alia a ſaniori parte, quod neutra electio confirmabitur. prima non, quia non a ſaniori parte licet a majori, ut probatur in dicto *Cap. Eccleſia ij.* nec ſecunda, quia non facta a majori, licet a ſaniori. ut *d. c. Eccleſia ij. & c. in Geneſi de elect.* & conſiderandum quod *Hoſti.* in materia noſtra aperte concludit contra allegationem adverſariorum; nam in Epiſcopo exiſtente in capitulo habuit *hoſti.* aliam conſiderationem & ſic iſte primus caſus per adverſarios allegatus in nullo eis opitulatur. imo communis Concluſio *Hoſti.* & aliorum eſt contra eos. nec per hoc volo fateri, quod apud illam minorem partem fuerit auctoritas major aut meritum, quia ſine comparatione & auctoritas & meritum & major ratio ſic diſponendi erat in multitudine *b)* Patrum. Adducunt preterea adverſarij ad juſtificationem caſus premiſſi aliquas auctoritates Biblie ut eſt illa: nunquid non ſum melior tibi quam *c)* decem filij & illa: melior eſt canis vivus leone mortuo & conſimiles, quia nihil faciunt ad materiam univerſitatis ſeu Concilij Generalis aliter non reſpondeo. Sed quatenus ſubjiciunt, quod cum judicio minoris partis conſenſit tota ſedes Apoſtolica repreſentata in preſidentibus quorum duo fuerunt Cardinales. Item tota natio Italica, *d)* natio Anglicana, Ambaſiatores Regum Arragonum & Portugallie & unus Ambaſiator Re-

L 3 gis

b) multitudine partium.

c) quam Chriſti filius.

d) tota natio hiſpanica & anglicana.

gis Francie Epiſcopus Dygnenſis. certe iſta nec ſtringunt, nec per omnia vera ſunt in ſe. & primo ad id quod dicitur de Preſidentibus tunc Pape. Reſpondetur, quodſi præſidentes Pape ſeu legati ſentiant unum non per hoc captivatur judicium majoris partis Concilij, Concilium enim non conſiſtit in Papa & in ſuis Preſidentibus, ſed repreſentatur in tota congregatione Patrum Ecclesie ſeu etiam majoris partis ut probatur in *cap. in nomine Domini XXIII. di.* & in *cap. bene quidem XCVI. di.* patet ex ethimologia vocabuli; nam Concilium idem eſt quod cetus ſeu congregatio ut dicit *Iſidorus in cap. Canones XV. di.* unde non poteſt dici factum ſinodale, niſi fiat a tota ſynodo vel ejus majori parte. nec ſufficit quod *e*) ipſe habeat ſecum minorem *f*) partem, quia ut ſupra dixi de Epiſcopo, licet ſit de Capitulo tanquam prelatus, non poteſt dici factum a Capitulo vel habitus conſenſus Capituli niſi concurrat cum eo judicium majoris partis ut habet communis Doctorum ſupra recitata; & de hoc dicam in tertio caſu, ubi articulus iſte melius cadit, & ad idem quod dicitur de tota natione Italica & tota natione Anglicana & de Ambaſiatoribus Principum &c. reſpondeo, quod caret veritate, quia multi nobiles *g*) Italici concurrerunt *h*) cum majori parte & ita de Ambaſiato-

e) quod Papa.

f) majorem partem.

g) notabiles Italici.

h) concurrunt.

ſiatoribus Regum & Principum & de natione *i*) Anglicana; nam Epiſcopus Cathamenſis & ego eramus de natione Italica & Ambaſiatores Regis Arragonum & *k*) tamen fuimus cum majori parte ex quo notorie patet falſa allegatio adverſariorum, & idem de multis alijs Italicis. ſed ſatis eſt per prędicta confundere illam allegationem tanquam falſam, & mirandum quod in tanta re non vereantur *l*) allegare notorie falſa.

Preterea videtur eis deficere jus, quia recurrunt ad mendicata ſuffragia, allegant enim *m*) nationes, cum in Concilio Baſilienſi nunquam fuit proceſſum per nationes ſed per *n*) deputatos in quibus ſunt diſtributi *o*) Patres & ſuppoſita cujuslibet nationis, nec natio habet aliquam vocem in Concilio Baſilienſi ſed ſecundum Ordinationes ſacri Concilij & conſuetudinem ibidem hactenus obſervatam prevalet ſemper quod ſit a tribus deputationibus ſine diſcretione & diſtinctione nationum. Item cum in illo parvo decreto *p*) vix concurrerent L. vel LX. vota, quomodo eſt veriſimile, quod habuerunt totam nationem italicam *q*) & Anglica-

i) de natione hiſpanica. omiſſ. nam Epiſcopus Cathamenſis & ego eramus de natione Italica & ambaſiatores &c.
k) & transfinium.
l) vereantur dicere.
m) enim nationes.
n) per deputationes.
o) diſtributi homines.
p) decreto ex adverſo prætenſo.
q) Italicam & hiſpanicam.

nam & tot ambaſiatores Regum & Principum, ut ſe jactant, imo ſi verum velint fateri, preter unum ex Ambaſiatoribus r) Portugallie nemo ex Oratoribus Principum receſſit ex Concilio propter illud parvum Decretum & primo poſt illud & adventum Grecorum fuerunt in ſacro Concilio Baſilienſi Ambaſiatores Imperatoris & Regis Francie, qui Rex ſub pena expreſſe prohibuit, quod nemo s) de ſuis iret ad *Ferrariam* occaſione Concilij oecumenici. Item Ambaſiatores omnes Regis Caſtelle t) & Regis Arragonum remanſerunt in Concilio Baſilienſi continuando illud, u) non obſtante illa pretenſa translatione & hoc in primo caſu in quo ſe inaniter jactant.

Secundus Caſus eſt ſecundum eos in quo minor pars prefertur majori, quando minor pars innititur veriori rationi & obmittendo aliquas allegationes Biblie, que ad propoſitum non faciunt, ut eſt illa, ne ſequaris turbam facientium malum. & illa: ſtultorum infinitus eſt numerus; que reſponſione digne non ſunt. ſubmitto alias allegationes eorum; nam inducunt illam auctoritatem Dominicam: ſi duo vel tres congregati fuerint in nomine meo, in medio eorum ego ſum. que tranſumptive habentur *XXIIII. q. 1. c. alienus*; non enim dixit Dominus ſi multi ſed ſi duo &c. adducunt etiam *nō per gloſſ. in c. ſane LXV. di. & in, c.* x) *Nicena XXXI. di.* quin

r) Regis Portugalliæ.
s) de ſuis *omiſſ.*
t) & regis Arragonum.
u) *non obſtante &c.* omiſſa ſunt usque *jactant.*
x) c. in cœna.

quin imo ſecundum eos dictum unius tantum prefertur ſententie Pape & Concilij, ſi iſte unicus innitatur auctoritati aut rationi evidentiori. *all. gloſſ. in c. placuit XXXVI. q. ij.* ubi dicunt probari, quod auctoritas beati *Jeronimi*, que innitebatur veteri teſtamento fuit prelata *y*) decreto duorum ſummorum Pontificum ſcilicet *Simachi* & *Gregorij* & duorum Conciliorum in propoſito autem noſtro dicunt hoc modo *z*) juſtificari decretum minoris partis prefate quia innitebatur veriori ratione & majori pietate quia major pars elegit loca ineligibilia pro Grecorum reductione ſcilicet *Baſileam* & *Avinionem* que non poterant eligi, quia Ambaſiatores Grecorum proteſtati fuerunt nunquam ſe venturos ad quemcunque illorum locorum, nec ad aliquem alium ubi Pape preſentia non eſſet & ſic crudele erat & expreſſe fidem catholicam ledere ac reductionem Grecorum abjicere, ideo concludunt conſtanter tenendum quod in minori parte Eccleſia repreſentabatur cum majori rationi & pietati *a*) innitebatur, adducunt *b*) & ſimilia que parum ſtringunt. nec videntur iſti diſcurriſſe per campum juris humani; nam obmiſſa materia juris vadunt per frondes & folia; ut enim predixi in precedenti caſu, etiamſi minor pars *c*) utatur veriori ratione, non tamen judicium & poteſtas to-

L 5 tius

y) prælata dicto.
z) juſtius fuiſſe.
a) fulciebatur.
b) addunt & ſimilia.
c) fulgeat veriori.

tius univerſitatis *d*) reſidet in minori parte, quia ut plene dixi in precedenti caſu, duo requiruntur, ut valeant geſta nomine univerſitatis, ut ſcilicet fiant a majori parte & ſaniori, *e*) unde licet minor ſit ſanior reſpectu verioris rationis, non tamen eſt major. nam poteſtas majoris partis nunquam devolvitur ad minorem, niſi in caſibus juris expreſſis ut eſt *Gloſſ. nõ.* quam ſequuntur omnes Doctores *in c. bone ij. de elect.* at *f*) iſte caſus devolutionis non eſt a jure expreſſus ergo &c. & per hoc reſpondetur ad *gloſſ. cap. ſane & c. Nicena.* ibi enim *g*) non dicitur quod minor pars preferatur intuitu verioris rationis ſed quod unus ſolus poteſt reſiſtere majori parti allegando rationem contra judicium majoris partis. unde non valebit, nec factum majoris partis quia ſine ratione, nec factum minoris partis, quia caret poteſtate univerſitatis, quia poteſtas univerſitatis conſiſtit in tota vel ejus majori parte ut dicta *lege quod major. ff. ad municip. & in l. nominationum C. de decur. li. X.* & videtur expreſſum *in C. eccleſia. gloſſ.* 1. *juncta c. eccleſia* non valuit electio minoris partis, licet fuerit major *h*) partium comparatione minoris & hoc

d) omiſſ. reſidet in minori parte quia ut plene dixi in præcedenti caſu, duo requiruntur, ut valeant geſta nomine univerſitatis, ut ſcilicet &c.

e) unde licet minor ſit ſanior reſpectu verioris rationis, non tamen eſt major.

f) ac.

g) ibi enim dicitur.

h) majorum partium.

hoc quia non dicitur facta a Collegio ex quo non concurrit major pars totius collegij. in *Cap. vero Eccleſia gloſſ. ij* non valuit electio facta a majori parte, quia illa major non fuit ſanior, & ideo neutra diſpoſitio tenet, ut etiam ſupra dixi poſt *Hoſti:* in precedenti caſu, multeque inconvenientie cottidie ſequerentur, ſi iſte ſecundus caſus eſſet ſimpliciter verus ut allegatur; nam unus ſolus Canonicus pretendens debitum Eccleſie vel aliam neceſſitatem vel utilitatem, poſſet invito toto capitulo vendere vel aliter obligare bona Eccleſie allegando quod tota poteſtas capituli reſidet in eo, quia *i)* utitur veriori ratione, cujus contrarium aperte probatur *k) ex q. ij.* hoc jus, *l)* ubi patet quod etiam *m)* ſuggerente neceſſitate Eccleſie non poſſunt bona diſtrahi, niſi conſentiat major pars ibidem deſervientium *n)* preterea contra hunc caſum facit *nō. dictum Inno. in c. eam te de reſcript.* ubi dicit: quod ſi Papa mandat capitulo aliquid juris, puta: ut recipiant aliquem in Canonicum, ſeu quod conferant uni beneficium, non *o)* poteſt minor pars ſecundum eum invita majori parte mandatum Apoſtolicum adimplere, quia mandatum eſt capitulo ut Capitulo & non ut ſingulis. ergo oportet, ut Capitulum faciat, quod repreſentatur in majori parte & tamen eſt verum dicere quod is qui vult man-

datum

i) quia nititur.
k) X, allegat, dict. l. ſi quis in princ. & l. q. ij.
l) hoc jus porrectum.
m) inſurgente.
n) clericorum.
o) omiſſ. poteſt.

datum Apoſtolicum adimplere nititur majori rationi; cum alij peccent non obediendo precepto Pape & tamen poteſtas Capituli non devolvitur ad minorem partem, quia non eſt iſte caſus in quo major pars privetur & devolutio fiat ad minorem partem. ad *gloſſ. c. placuit* de Auctoritate *Jeronimi*, XXXVI. q. ult. illa non facit ad propoſitum, nam primo loquitur, quando dictum alicujus ſancti vel alterius viri innititur auctoritati novi vel veteris Teſtamenti, tunc enim illud prefertur judicio ſummorum Pontificum, quia ſummi Pontifices non poſſunt aliquid edere contra auctoritatem novi vel veteris teſtamenti, imo potius tunc convincuntur *p*) potius errare quam legem condere ut dicit *tex. in c. ſunt quidam XXV. q. ij.* & quod allegant iſti de Concilijs, illa non fuerunt Concilia Generalia ſed provincialia, quia *q*) fuit Concilium Aquisgrani &c. ut patuit in dicto *c. placuit*; ſed ubi ceſſat auctoritas novi vel veteris teſtamenti, dictum etiam ſancti in diffinitionibus cauſarum non prefertur diſpoſitioni Pontificum ut eſt *tex. XX. di. c.* 1. ubi melius diſtinguitur iſta materia una cum gloſſ. quam in Allegatis per adverſarios. In Concilio *r*) autem modo nihil diſponebatur contra novum aut vetus teſtamentum, ſed agebatur duntaxat de electione novi loci pro oecomenico Concilio celebrando, cujus quidem electio ex *ſ*) compactatis

p) convincunt.

q) quia non fuit.

r) in caſu autem.

ſ) expactizans.

tis cum Grecis ſpectabat ad ſinodum Baſilienſem & ſic oportebat, quod in electione concurreret judicium ad minus majoris partis, alias non dicitur electio facta a Concilio, quod repreſentatur in majori parte; & dum dicitur quod loca electa per majorem partem erant ineligibilia & quod Greci proteſtati ſunt ſe non venturos ad aliquem illorum, reſpondetur dupliciter: primo quod falſum eſt, quod loca erant ineligibilia, quia nunquam fuit declaratum, *t*) quod *Avinio* non poſſet eligi. preterea & clarius adjectum fuit in diſpoſitione majoris partis, quod ſi Concilium non poſſet eſſe in *Avinione*, intelligetur electa eſſe *Sabaudia*, que in dubio poterat eligi, quia ipſimet Greci nominaverunt *Sabaudiam* inter alia loca tunc nominata. Licet Ambaſiator Grecorum poſtea dixerit quod intelligebat de *Sabaudia*, de terris Ducis Sabaudiæ que ſunt in Italia, cum tamen expreſſe *Sabaudia* fuerit nominata per Grecos inter loca exiſtentia extra Italiam, ut dictum fuit in caſus narratione; & per hoc Reſpondeo ad proteſtationem Ambaſiatoris Grecorum, primo, quod ille Ambaſiator non habuit poteſtatem hoc proteſtandi, ſolum enim habuit litteram credentionalem papiream; ſub credentia autem Generali non videntur mandata ea que contra prius ſunt concordata per ipſum Dominum.

t) omiſſ. declaratum quod avinio non poſſet eligi. preterea & clarius adjectum fuit in diſpoſitione majoris partis, quodſi Concilium non poſſet eſſe in Avinione, intelligetur electa eſſe Sabaudia, que in dubio poterat eligi, quia ipſimet &c.

minum. que *nō Bar. in l. lucius ff. de fidejuſſ.* Item proteſtatio illa nihil valebat quia erat contra concordatum cum Grecis ad que tenebantur vigore contractus. *Sabaudia* enim erat in locis per eos nominatis. Hinc eſt, quod ipſemet Imperator Grecorum poſtea in Conſtantinopoli reſpondit Oratoribus ſacri Concilij *u*) euntibus cum Galeis pro eorum conductione, quod non intendebant Greci venire, quia per Concilium non fuerunt omnia adimpleta tempore ſuo & idem reſpondit per litteras ſuas Conſtantinopoli ſcriptas ad ſacrum Concilium & ſic non allegabant defectum loci, proteſtatio ergo illa nulla & allegatio adverſariorum falſa, *x*) & hec eſt vera reſponſio. Poteſt ſecundo reſponderi etiam veraciter, quod preſuppoſito & non conceſſo, quod ſacrum Concilium nominaſſet loca ineligibilia & quod Greci non vellent ad illa venire, non tamen ex hoc ſequitur, quod minor pars habuerit auctoritatem totius Concilij eligendo alium locum, quia nullibi hoc eſt expreſſum. Nam ut ſupra dixi, ſi etiam minor pars vult exequi mandatum ſuperioris, non poteſt hoc facere invita majori parte, ſi mandatum eſt factum collegio ut collegio ut *nō Inno. in dicto c. eam te* & quanquam he ſolutiones veriſſime ſunt, non tamen per hoc fateor quod minor pars fuerit uſa in electione novi loci majori ratione, quoniam cum omnia fere eſſent parata per *Avinionem* & ſolum petebant pro eorum cautione decretationem illorum

u) Concilij exiſtentibus.

x) omiſſ. & hæc eſt vera reſponſio.

rum locorum & decime &c. ut in narratione caſus. longe ſanius erat decretare illa poſtulata, quam de novo tendere ad electionem alterius loci & exquirere mutuum LXX millium Ducatorum & alia de novo parare, que omnia fere parata erant, ut poſt illam decretationem experientia docuit; preſertim attento quod Avinionenſes prius exſolverant VI. millia Ducatorum & poſt adventum Oratorum ſacri Concilij Avinionenſes contentaverunt Capitaneum de XXX millibus & VIII$^{c.}$ ducatis & fecerunt oratores cautos de reſidua ſumma usque ad ſummam LXX millia ducatorum. ut narratum eſt in caſu. & hoc de ſecundo caſu.

Tertius caſus adverſariorum erat, ubi olim Papa acceptat & confirmat decretum partis Concilij licet minoris tanquam judex competens illius diſſenſionis & hunc caſum nituntur probare illa auctoritate *Deuterono: XVII.* que tranſumptive habetur in *c. per venerabilem. qui filij ſint legitimi.* ait enim Dominus, ſi videris in portis judicium variare inter cauſam & cauſam, ſanguinem & ſanguinem, vade ad locum, quem elegit Dominus ad ſacerdotes Levitici generis & ad judicem qui fuerit illo tempore, qui judicabunt tibi judicij veritatem & facias, quecunque tibi dixerint, qui autem ſuperbierit nolens obedire ſacerdotis imperio, morietur &c. *y*) ut plenius habetur in locis preallegatis. quaſi velint iſti innuere, quod data *z*) discordia in Concilio Generali debet recurri ad Papam

y) omiſſ. ut plenius habetur in locis præallegatis.
z) data licentia.

pam & ſtandum eſt judicio Pape tanquam ſupremo & ultimo, licet Papa concurrat cum minori parte; ad idem facit quod dictum fuit Moyſi, qui figuram in hoc tenuit ſummi Pontificis, ut inquit Beatus *Bernhardus* ad Eugenium. nam *Moyſi* dictum fuit, ut conſtitueret judices in populo & ſi quid majus *a*) ortum fuerit, deberent judices referre ad *Moyſen* & in hoc intrant adverſarij in materiam poteſtatis ſummi Pontificis adducentes aliquas generales auctoritates. Item adducunt practicam *b*) quorundam Conciliorum in quibus data diſſenſione inter Patres *c*) recurſum fuit ad ſummum Pontificem & ipſius judicium *d*) reſervatum. Ad primum reſpondetur, quod illa auctoritas *Deuter.* loquitur, cum difficultas oritur ex judicio minorum judicum, quia judices olim tenebantur in portis propter commoditatem commutativorum, *e*) unde data illa difficultate recurrendum erat ad ſuperiorem. Nos autem loquimur in his que explicantur per Concilium Generale univerſalem Eccleſiam repreſentans, ab illo enim tanquam a ſupremo & ultimo judicio non recurritur ad aliquem alium etiam Papam. patet ex auctoritate Dominica. Nam Chriſtus ipſum Petrum remiſit ad Eccleſiam & contempnentem Eccleſiam habendum cenſuit pro ethnico & publicano &c. non ergo voluit recurri

a) ſi quid mali.
b) practicum.
c) inter partes.
d) obſervatum.
e) comitativorum.

curri de judicio Eccleſie ad judicium Pape, alias non dixiſſet *Petro:* ſit tibi &c. ſed mandaſſet judicium Eccleſie prius diſcuti per *Petrum*, & ſi bene conſideretur illa auctoritas *Deuter*: declarata, prout tex. eam declarat in dicto *c. per venerabilem.* non excluditur ibi judicium Epiſcoporum, *f*) cum ibi dicitur, recurrendum ad ſacerdotes Levitici generis. & ſubjicitur: quod jndicabunt tibi judicij veritatem; ſequeris ergo eorum ſententiam &c. poſtea ſubjicitur de Papa, & ſic loquitur, quando judicium Pape concurrit cum judicio ſacerdotum. ſecus autem videtur ubi totum Concilium vel major pars que repreſentat totum eſt in contraria opinione. nam ſi Papa poſſet approbare indifferenter factum minoris partis *g*) corrueret tota auctoritas Conciliorum, quia raro aut nunquam contingit propter varia hominum judicia, quod in Concilio Generali non ſint aliqua vota diverſa, unde ſi Papa poſſet approbare judicium minoris partis, facillime tota Eccleſia poſſet periclitari. Ponamus Papam hereticum vel alias moribus indignum, quod eſſe poteſt ut *in c. ſi Papa XL. di.* poſſet iſte approbare judicium aliquorum de Concilio qui male ſentirent in fide vel nollent evitare reformationem Eccleſie ut diſſolute viverent; nam & in Concilio Niceno contra Arium *h*) congregato fuerunt XVII. Epiſcopi cum opinione Arij. Abſit enim quod

f) judicium ipſorum.

g) partis, concurreret.

h) contra Arrianum.

quod Papa forte hereticus ſicut ſepe omnino contingit, potuiſſet judicium minoris partis approbare & auctorizare. nam ut ſupra dixi: ſicut Epiſcopus *i*) exiſtens in Capitulo debet habere ſecum majorem partem Capituli ut illud dicatur factum ab eo & Capitulo, ita oportet quod Papa habeat majorem partem Concilij ut dicatur illud factum a Papa & Concilio, alias ut dixi, *k*) actum eſſet de auctoritate Conciliorum. Legimus inſuper quod in Concilijs Apoſtolorum Petrus *l*) arengabat ſive proponebat tanquam unus de Concilio & ſic votum exprimebat, & concluſio fiebat ſecundum judicium Concilij & non ſuum & reſponſio etiam fiebat nomine Concilij *Act. XV.* Dicerem tamen, quod vox Pape propter ejus dignitatem ſit majoris roboris quam vox cujuslibet alterius. ſicut Jo. An. dicit de voce Epiſcopi intereſſentis in Capitulo ut ipſe *nõt: in c. plt de app. l. VI.* & facit quod legitur & notatur per Canoniſtas in *c. dudum de Elec. & bar. in l. ſi* $\frac{vim}{uni}$ *ff. de re judi. unde glo:* in libro Decretorum ſepe numero aſſumpſerunt illam diſputationem: ſi ſententia Pape diſcrepat a ſententia totius Concilij, cui magis ſtandum eſt? & arguit, quandoque pro Papa, quandoque pro Concilio ut *nõ IIII. di. in iſtis & in C.* $\frac{noſtro}{nemo}$ *IX. q. III. & in c. legimus XCIII. di. & in c. quodcunque XXIIII. q.* 1. & pro auctoritate Concilij ſolet

i) ſicut Epiſcopo.

k) parum eſſet aut nihil de &c.

l) præponebatur & votum ſuum exprimebat tanquam.

let allegari dictum Jeronimi in dicto c. legimus, cum dixit, quod orbis eſt major urbe. i. auctoritas totius Eccleſie prevalet auctoritati Eccleſie Romane. & pro illa parte facit quod legitur & notatur in *c. Eccleſie* $\overset{19}{XCIX}$ *di. ubi glo. per illum tex. gregorij nō.* quod Eccleſia Romana non eſt univerſalis ſed de Univerſitate. i. includitur ſub univerſali Eccleſia, quia unica eſt Eccleſia univerſalis, & unitas diviſionem non patitur ut in *c. loquitur XXIIII. q.* 1. *per Ciprianum. ad idem c. ſcisma & c. didici & c. adnotavit ead. cauſa & q.* ſed hodie ceſſant diſputationes & gloſſe Magiſtrorum propter declarationem veritatis factam in illa magna ſinodo Conſtantienſi ubi fuit declaratum, quod in his que pertinent ad fidem & ad extirpationem hereſum & ſcismatis & ad reformationem Eccleſie in capite & in membris Concilium eſt ſupra Papam & ſic judicium Concilij tanquam judicium ſuperioris ſaltem in iſtis tribus & pertinentibus ad illa eſt preferendum judicio Pape; Concilium autem, ut dixi, repreſentatur in tota congregatione vel majori parte ipſius, ergo non poteſt Papa auctorizare judicium minoris partis, quia eſſet confundere auctoritatem Concilij que repreſentatur in majori parte. nam ut predixi, in fictione juris, omnis facere videtur, quod major pars facit ut *in l. aliud §. refertur ff. de re judi.* & de hac auctoritate eccleſie univerſalis & cujuslibet Concilij Generalis dicetur plenius in ſecundo dubio principali *m*) & per

 hec

m) omiſſ. & per hæc & ibi dicenda pretereo ea, que ſunt hic allegata per adverſarios de preeminentia

hec & ibi dicenda pretereo ea, que ſunt hic allegata per adverſarios de preeminentia Pape. Ad illud autem quod deducebatur de eo illud quod fuit dictum *Moyſi*, Reſpondeo, quod idem eſt dicendum hodie in Papa, quia majores cauſæ ſunt ad eum referende ut in *c. majores de baptis.* reſpectu inferioris non Concilij generalis, quia in Concilio generali poſſunt tractari cauſe quantumcunque difficiles ut dicam in ſecundo dubio. quin imo data difficultate cauſarum Papa ſolet congregare Concilia Generalia ut per ipſa Concilia difficultates ſapiantur. ut in *c. Anaſtaſius cum gloſſ. ſua XIX di. & in c. in nomine Domini XXIIJI. di. & in c. verum quidem XCVI. di. & in c. Adrianus & in c. in ſinodo LXIII. di.* cum multis ſimilibus. Ad id quod ultimo allegatur de practica quorundam Conciliorum Reſpondetur quod data diſſenſione inter Patres Concilij bene poſſunt ſi volunt ipſi Patres recurrere ad Papam, ſed non tenentur, preſertim ubi major pars vel due partes concordant; nam ibi Concilium ubi major pars. Item quia voce Dominica judicium Eccleſie eſt ultimum & ſupremum. non ergo oportet propter contradictionem aliquorum recurrere pretermiſſo judicio Eccleſie ad Papam, ſed veniens contra judícium majoris partis quod cenſetur totius Concilij habendus eſt tanquam Ethnicus & Publicanus. & hoc de tertio caſu.

Ad *quartum Caſum* per adverſarios inductum dicunt, quod etiam minor pars prevalet majori, quando

nentia Pape. ad illud autem quod deducebatur de eo, quod fuit &c.

quando totum concilium ſeu communitas in hoc convenit quod ipſa teneatur in certo caſu aliquid facere & tunc ſi major pars renuit *n*) pacta ſervare, poteſt minor pars illud adimplere, quantumcunque major pars contradicat maxime ſi periculum imminet toti communitati niſi impleatur, debet enim minor pars obviare periculo & dampnis & promiſſum per communitatem exſolvere ad ſupplendum negligentiam majoris partis, quia eo caſu jus univerſitatis eſt devolutum ad eos qui aliorum negligentiam ſupplent & ad hoc *alleg. tex. in l. ſicut in ſi. ff quod cujusque univerſi: nomine & nō. in c. ſi forte* $\frac{43}{LXIII}$ *di.* nam univerſitas poteſt in uno ſolo reſidere ut *nō in c. gratum de poſtul. Prel.* Iſtum caſum dicunt Adverſarij contigiſſe in Concilio Baſilienſi, quia totum Concilium tenebatur eligere locum quemcunque Grecorum gratum, majori ergo parte hoc negligente facere, licuit minori parti ſupplendo negligentiam majoris & ſolvere promiſſum factum per totum Concilium ſed profecto nec iſte caſus verus eſt in ſe & jura allegata per eos illud non probant, & primo contra hunc caſum allego *gloſſ. nō in c. cum omnes. de conſti.* que dicit, quod ſi aliqua ex neceſſitate ſunt *o*) expedienda per nniverſitatem, ut puta: alienationes & ſimilia, tunc habet locum illa regula, quod ſufficit major pars, ſed ceſſante neceſſitate requiritur conſenſus omnium illius glo. theoricam ſequuntur communiter ibi Doctores. & addunt duos

 alios

n) tenuit pactum ſervare.

o) explicandæ per.

alios caſus in quibus ſufficit diſpoſitio majoris partis, videlicet: ſi utilitas Eccleſie ſuggerit vel pietas, pro primo facit *tex. in c.* 1. *de his que ſi. a. ma. part. cap.* pro ſecundo facit *c. fin. eod. tit.* & ſic aperte ſentiunt gloſſ. & Doctores, diſcrepante eorum nemine quod ſive in agendis per univerſitatem immineat neceſſitas ſive utilitas ſive pietas requiritur ad minus major pars univerſitatis ad validitatem actus, cujus contrarium ſentiunt adverſarij ſine aliqua lege, nam *illa l. ſicut & c.* ſi forte & *gloſſ. in c. gratum* allegata per eos loquuntur, quando jus univerſitatis reſidet etiam in uno per mortem aliorum, vel quia forte alij negligunt venire ad univerſitatem que alias eſt legitime convocata, quia tunc faciunt ſe alienos. *juxta nō. in c. dilecti. de elec. & per Jo. An. in c. cauſis eȷ tit. & facit quod nō. Inno. in c.* 1. *de major. & obed.* ſed quod univerſitate congregata poſſet minor pars exſolvere ſeu adimplere contractum factum per univerſitatem invita majori parte, cum illud immineat collegio & non ſingulis, hoc non probant illa jura, nec alia, imo potius probant contrarium, quia jura communiter dicunt, quod in explicandis per univerſitatem requiritur ſaltem major pars etiam ſi utilitas vel neceſſitas eccleſie exigat ut probatur in *c.* 1. *de his que fiunt a ma. part. cap.* & clarius *X. q. ij. hoc jus.* ubi loquitur tex: de univerſitate obligata ex mutuo & tamen oportet quod concurrat judicium majoris partis ad exſolvendum debitum. Ad idem facit dictum *Inno. in preall. c. cum te. de reſcr.* ubi in precepto per ſuperiorem fa-

cto,

ĉto, quod non minus ligat, quam conventio facta per ipſam univerſitatem non valet minor pars illud implere, ſi mandatur electio vel aliquid aliud quod conſiſtat in jure, quia tunc videtur mandatum collegio ut collegio & pondero illam rationem *Inno.* nam ſi propter aliorum negligentiam totum jus collegij devolvitur ad minorem partem, non diceretur tunc minor pars facere ſed ipſum collegium & tamen negat Inno. hoc poſſe fieri per minorem partem. Item facit *quod nō. Bar. & gloſſ. in l. 1. ff. quod cujusque. & in l. IIII. §. condempnatum ff. de re judi.* ubi dicit: quodſi univerſitas aliqua eſt onerata debitis & non habet unde ſolvat, p) cogitur per ſuperiorem ſingulis imponere collectam, ut habeat, unde ſolvat. unde aperte ſentit, quod unus ſolus in defectum aliorum hoc facere non poſſit. preterea tenetur Concilium ex precepto divino ad reformationem Eccleſie, ergo unus ſolus alijs negligentibus poſſet ſtatuta ſuper reformatione edere, cujus contrarium innuit *c. ſane. LXV. di.* hec & multe alie abſurditates ſequerentur, ſi caſus preallegatus eſſet verus & facit illa ratio quam ſcilicet induxi, quod nunquam poteſtas majoris partis devolvitur ad minorem, niſi in caſibus ſpecialiter a jure expreſſis ut nō. gloſſ. & communiter Doctores approbant *in c. bone ij. de elec.* quia cum privatio poteſtatis ſit pena, nun-

 quam

p) omiſſ. cogitur per ſuperiorem ſingulis imponere collectam, ut habeat, unde ſolvat. unde aperte ſentit, quod unus ſolus in defectum aliorum hoc facere non poſſit &c.

quam habeat locum, niſi ſpecialiter exprimatur, que pene non excedunt caſum proprium. *de pe. di.* 1. *pene cum ſunt facit l. interpretatione ff de poen.* & ſi hec vera ſit ſolutio ad predicta, eſt tamen & alia *q*) non minus vera, negatur enim quod major pars Concilij fuerit in aliqua negligentia, nam elegerat *Baſileam Avinionem* & in defectum *Sabaudiam*, & *Sabaudia* erat de locis expreſſe nominatis & concordatis cum Grecis & ſic ſatisfaciebat major pars promiſſioni facte per Concilium, ſuper falſo ergo ſe fundant adverſarij, cum eorum allegatio non ſit vera, neque in jure neque in facto. & hoc de IIII. caſu. Audivi alios nonnullos adjicientes alium caſum ſpecialem diverſa tamen ratione, dicebant enim quod ubicunque univerſitas concorditer aliquid ſtatuiſſet, non poterat illud tolli per majorem partem ſed oportet quod omnes concurrant nemine diſcrepante. Allegant *auct. de defen. civi. in fi.* ibi nullo reluctante &c. Item quia omnis res per quaſcunque cauſas naſcitur, per eaſdem diſſolvitur ut *in R.* 1. *de R. J. & in C. nihil tam naturale ff. eod. tit.* quare dicebant quod cum totum Concilium conſenſiſſet in illam priorem cedulam, quod Avinionenſibus non realiter ſolventibus infra menſem Concilium poſſet & teneretur alium locum eligere, non poterat Concilium niſi omnes pariter concordarent, ab illa communi ordinatione diſcedere, ſed profecto motivum iſtud duplici ratione tollitur, primo, quia non eſt verum in facto; cum Cardinalis ſancti *Petri* & Dominus

q) eſt tamen alia minus vera.

minus *Julianus* Præſidens non conſenſerint in illam cedulam, ut ſupra dictum fuit in narratione caſus. ſecundo, hoc motivum deficit in jure, nam *authent. de defen. civi.* per iſtos allegata ponit caſum ſpecialem, nec loquitur in caſu noſtro ut notanter dicit, *Bart. in dict. l. omnes populi ff. de juſti. & jure.* nam ibi non dicitur quod omnes prius conſenſerint ſed loquitur cum civitas ultra biennium vult continuare defenſionem civitatis, tunc enim in odium continuationis exigitur, quod omnes de univerſitate conſentiant, nemine diſcrepante, unde *Cy. in dictam l. conſuetudinis C. que ſit lon. conſue.* dicebat, quod loquitur, quando ſtatutum ſit contra legem, quia lex prohibet aliquem defenſorem continuare ultra biennium, ſed ut predixi, ſive ſit ſtatutum contra legem, ſive preter legem, valet, ſi ſit a majori parte & in dicta auct. ponitur caſus ſpecialis, ut tollatur materia continuandi defenſorem ultra biennium & nō. *Bar. in dictam l. omnes populi.* & idem dicendum eſt ad alia jura, ſique ſunt que requirant conſenſum omnium, ut ponant caſus ſpeciales, nullibi enim generaliter cautum reperitur, ut cum omnes conſenſerint in aliquo actu debeant omnes pariter conſentire in faciendo contrarium, *r)* quomodo generaliter utriusque juris cenſura habet, ut factum a majori & ſaniori parte univerſitatis cenſeatur a tota univerſitate factum ut in dicta *l. aliud in §. refertur ff. de re judi.* & alijs juribus ſuperius allegatis, & quod hec regula debeat habere locum indifferen-

 ter

r) opin imo loco: q omodo.

ter etiamſi in diſpoſitione priori contraria omnes unaniiniter conſenſerint. allego primo *c.* 1. *de his quę fiunt a ma. p. cap.* in triplici loco, nam primo ibi dicitur, quod in cunctis Eccleſijs, quod pluribus & ſanioribus fratribus viſum fuerit, incunctanter debet obſervari, unde pondero illud verbum incunctanter. 1. ſine percunctatione, ſine diſtinctione, ergo non debet diſtingui, utrum prius omnes in contrarium conſenſerint vel non, eſſet enim violare illum textum, quia non ſolum generaliter loquitur, ſed etiam apponit illud verbum incunctanter, ſolum ergo debet inſpici an minor pars habeat juſtam cauſam contradicendi alijs, ut ibi dicitur *in ℣. quo circa* ſecundo hoc probat *tex. in c. quo circa*, ubi dicitur, quod niſi a paucioribus aliquid rationabile objectum fuerit *s*). & oſtenſum, appellatione remota, prevaleat ſemper & ſuum conſequatur effectum quod a majori & ſaniori parte Capituli fuerit conſtitutum. pondero enim illa verba: *prevaleat ſemper &c.* cum enim dicat ſemper, ridiculum eſt addere ad tex. niſi primo omnes in contrarium conſenſiſſent, ſciviſſet enim hoc dicere legislator, ſi voluiſſet, ut in ſimili dicitur in *c. ad audientiam de Deci. & not. Bart. in l.* 1. *ff. de teſt. ubi reprehendit gloſſ. qua ibi addebat ad tex.* & qui omnia dicit nihil excludit. *C. XIX. di. ſi Romanorum & in c. ſolite. de Ma. & Obed.* Tertio adhuc clarius probat ille idem tex. in eo quod ſubjicit hec verba: nec conſtitutionem noſtram impediat, ſi forte aliquis ad conſervandam Eccleſie

ſue

s) omiſſ. & oſtenſum.

ſue conſuetudinem ſe juramento dicat aſtrictum, non enim juramenta ſed potius perjuria ſunt cenſenda que contra *t*) utilitatem Eccleſiaſticam & ſanctorum Patrum veniunt inſtituta. Ecce ergo ibi caſus clariſſimus contra iſtorum aſſertionem, nam ibi canonici volebant diſponere contra antiquam conſuetudinem in quam non ſolum omnes & ſinguli conſenſerant, ſed etiam ad illius obſervantiam ſe juramento obligaverant & nihilominus ibi dicitur, quod in contraria diſpoſitione ſtandum eſt judicio majoris partis, ex quo hoc ſuggerat neceſſitas vel utilitas Eccleſie. Item ut dicit *Bar. in dictam l. omnes populi*; valet majoris partis judicium etiam contra legem que cum tanta maturitate & procerum conſenſu eſt condita *ut l. humanum & l. fi. C. de legibus.* multo fortius debebat valere in caſu noſtro in quo contraria diſpoſitio non erat fulcita lege nec firmata juramento & ſi diceremus contrarium, ſequeretur magna abſurditas; Cum enim experientia docente expediat quandoque mutare legem, *ut cap. non debet de conſangu. & affin.* periculoſum eſſet dicere, quod unius contradictio poſſet impedire mutationem legis, ex eo quia omnes unanimiter conſenſerant in illam legem.

Addo ad predictorum confirmationem hanc rationem. Idem debet operari fictio in caſu ficto, quod veritas in caſu vero ut *nõ. Bar. in l. ſi is qui pro emptore ff. de uſu.* & facit *c. litteras. de tempo. Ordi.* ſed utriusque juris cenſura declarat ſeu fingit factum a majori parte cenſendum, ac ſi eſſet

ab

t) contra auctoritatem.

ab omnibus factum ut in dicto *c. 1. & in dicta l. aliud. §. refertur.* ergo idem dicendum, cum major pars conſentit valet, ac ſi omnes pariter conſenſiſſent. nec obſtat, quod dicatur, quod in illa diſpoſitione contra cedulam non imminebat neceſſitas vel utilitas *u*) Eccleſie aut ſacri Concilij, quo caſu debet intercedere omnium conſenſus nec ſufficit judicium majoris partis, ut *nō. glo. & Inno. in dicto c. cum omnes* & ſupra etiam dixi. nam preſuppoſito, quod illa theorica eſſet vera quod *x*) in imminente neceſſitate, utilitate vel pietate requiritur conſenſus omnium de univerſitate, quam tamen theoricam in illa parte nonnulli improbant, cum jura indifferenter dicant, valere, quod facit major pars, dicendum tamen, quod in hoc facto de quo agitur magna imminebat neceſſitas & utilitas Eccleſie univerſalis, quia cum omnia parata forent ſtante nominatione *y*) *Avinionis & Sabaudie*, tam pecunie, quam galee & oratores ſacri Concilij tunc ad Greciam ituri erant ibidem parati & non habebant neceſſe niſi intrare Galeas, ingens & notorium erat dampnum & prejudicium Eccleſie, ſi de novo debuiſſet locus eligi & pecunia queri & omnia de novo parari. ad predicta etiam optime facit *c. fi. de his que fi. a ma. p. cap.* ubi valet diſpoſitio majoris partis etiam in his que competunt ſingulis Canonicis *z*) in re tamen Eccleſie, videlicet

ut

u) utilitas eccleſiæ aut ſacri Concilij.

x) non imminente.

y) nominatione Baſileæ Avinionis &c.

z) canonicis, jure tamen &c.

ut quilibet Canonicorum teneatur aliquid de redditibus ſuis ad fabricam Eccleſie conferre & tamen communi conſenſu fuerant per prius prebende ſingulariter ſingulis & ad eorum uſum diſtribute. fortius ergo debuit valere judicium majoris partis in caſu noſtro ubi non agebatur de jure ſingulis competenti, ſed de facto ipſius Eccleſie Univerſalis. ad idem facit *nō. per Doct. in c. cum dilecti. de elec.* ubi dicunt, quod licet omnes canonici communi conſenſu terminum prefixerunt ad electionem celebrandam, nihilominus poſſunt Canonici ſeu major pars Capituli expreſſe ſeu tacite illum terminum revocare alium terminum eligendo ſeu prefigendo, non obſtante minoris partis diſſenſu, nec *a*) ullum periculum imminebat hoc caſu minori parti Concilij, quia poteſtas eligendi alium locum non devoluebatur ad *b*) alium. Item quia electio fuit facta per Concilium juxta concordata cum Grecis & hoc quo ad motiva adverſariorum, quatenus volebant violare illam regulam communem, quod ſit a majori parte &c.

Sed allegare potuiſſent verba illius cedule, in qua dicebatur quod Avinionenſibus non realiter ſolventibus infra menſem Concilium poſſet & teneretur alium locum eligere. ponderandum eſt enim verbum: tenetur. quod importat neceſſitatem ut eſt *tex. in Cle. exivi. in* ℣. *Item ordo. de Verb. ſign.* & maxime hoc verum, quando verbum: tenetur, ſequitur verbum: *poſſet. ar. in c. abbate. de App.*

ſi

a) nec illud.
b) ad illum.

ſi ergo Concilium ex neceſſitate tenebatur alium locum eligere, non potuit perdurare in prima electione, ergo minor pars tanquam neceſſitata vigore cedule potuit & debuit eligere alium locum cum neceſſitas legi non ſubjiciatur. *in c. quanto. de Conſuet. l. 1. C. de oper. liber.* ſed his minime obſtantibus, contraria ſententia veriſſima & indubitata exiſtit pluribus urgentibus rationibus. & prima ratio ſit hec: Nemo poteſt ſibi legem imponere a qua ſibi reſilire non liceat, ex quo cum alio non contraxit, nec alter alteri ſe ipſum obligavit. *tex. eſt in l. ſi quis in principio. ff. de Legatis III.* ſive ſit univerſitas ſtatutum edendo ſive princeps legem condendo, ſive ſingularis perſona aliter disponendo. pro Univerſitate adduco *tex. valde. nō.* qui videtur queſtionem noſtram radicitus terminare, videlicet *c. in noſtram. de injur. & damp. dat.* ibi enim ſecundum intellectum Inno. quem ſequuntur communiter omnes Doctores, probatur, quod licet aliqua univerſitas per ſtatutum ſuum in favorem ſingulorum ſe obligat ad ea que naturaliter obligata non erat, poteſt nihilominus ſe per contrarium ſtatutum liberare & primum ſtatutum in totum vel in partem tollere; Cives enim illi *c)* Brixienſes gravia dampna paſſi fuerunt & graves expenſas fecerant ob diſcordiam, *d)* que tunc viguit inter milites & Burgenſes, ad quam ſedandam commune ſuum ſtatutum fecit ſe ad illa dampna & expenſas reſarcienda, ſed videns poſtea

c) Cives enim Baſileenſes.
d) ob diſcordiam communitatis.

ſtea magnum onus & grande prejudicium ex hoc communitati ipſi imminere, ſtatuit poſtea contrarium *e*) ut a communitate dampna ipſa peti non poſſent, & hujusmodi contrarium ſtatutum valuit ſecundum Innocentium, quia commune ipſum non erat naturaliter ad ipſa dampna reſarcienda obligatum, unde ſicut per ſtatutum potuit ſe ad illam obligationem inducere ita & per ſtatutum contrarium potuit illam obligationem ſolvere & tollere, quia omnis res per quaſcunque cauſas naſcitur, per easdem & diſſolvitur ut in *reg. 1. de reg. jur.* & lex civilis dicit, quod nihil tam naturale quam quod unumquodque ſolvatur eo vinculo, quo ligatum eſt. ut in *l. nihil tam naturale ff. de R. J.* & ſic ſingulariter probatur ibidem, quod licet primum ſtatutum tenderet in nonnullorum favorem de univerſitate, ex quo tamen cum illis non contraxit, nec proceſſit aliqua obligatio naturalis, potuit nihilominus univerſitas poſtmodum *f*) contrarium ſtatuere etiam ſine illorum conſenſu in quorum favorem prima diſpoſitio emanaverat, fortius ergo idem in caſu noſtro dicendum eſt, in quo nulla obligatio preceſſerat ad diſponendum contenta in illa cedula, nec ipſum Concilium illam edendo cum aliquo contraxit nec in favorem aliquorum fecit niſi ipſius duntaxat ſacri Concilij ut citius illa negotia expedirentur & preſuppoſito quod contemplatione quorundam de concilio hoc factum

e) omiſſ. ut a communitate damna ipſa peti non poſſent, & hujusmodi &c.

f) omiſſ. contrarium.

faſtum fuerit, qui ſe illi electioni opponebant, ut ab aliquibus aſſeritur, nihilominus idem eſt omnino dicendum, ex quo Concilium cum illis ſingulis non contraxit, ſed ſimpliciter ita per ſuam proviſionem diſpoſuit; quanquam enim ſingulares de Concilio inter ſe g) ſuper illius loci nominatione diſceptarent & pro bono concordie in illa cedula convenirent, nihil tamen cum ipſo ſacro Concilio per viam pacti aut conventionis ſeu obligationis actum eſt, ſed ipſum ſacrum Concilium ſua ſponte per ſe diſponens & cum nullo contrahens ita diſpoſuit, nam aliud univerſitas, aliud ſinguli de univerſitate. nam factum ſingulorum non attribuitur univerſitati, etiamſi omnes de univerſitate convenirent ſimul, ex quo non ſunt collegialiter more ſolito congregati nec collegialiter diſponunt ut *nō. per gloſſ. & Doct. in l. ſicut. ff. quodcunque.* & plenius per *Bar. in l. aut facta ff. de pe. & per Jo. An. in c. feliciter de pe. li. VI. facit lex. ſemper. ff. quod vi aut clam & c. liberti. XII. q. ij.* & quod plus eſt non putantur illi ſinguli pretendere in illo ſpeciale intereſſe, quia negotium erat univerſalis Eccleſie & hoc quoad univerſitatem, ut non poſſit ſibi legem per ſuum ſtatutum facere, a qua non licet reſilire.

g) omiſſ. hoc factum fuerit, qui ſe illi electioni opponebant, ut ab aliquibus aſſeritur, nihilominus idem eſt omnino dicendum, ex quo Concilium cum illis ſingulis non contraxit, ſed ſimpliciter ita per ſuam proviſionem diſpoſuit; quanquam enim ſingulares de Concilio inter ſe &c.

ſilire *b*) & propter dicta bene facit, quod *nõ. Cy. in l. cunctos populos C. de ſumm. Trin. & Bar. poſt, eum in l. omnes populi ff. de juſti. & jure* & latius per *Bal. in l. humanum C. de legibus*, ubi communiter Doctores: quod licet ſtatutum precedens det certam formam in agendis in futurum, nihilominus valet ſequens ſtatutum forma illa non ſervata ſi appareat de contraria mente ſtatuentium; Quin imo amplius dicit *Bal. in preallegata l. humanum*. quod aut diſpoſitio precedens habet verba derogatoria poteſtatis & non valet, quia cum poteſtas ſit juris puri, nemo poteſt a ſe illam abdicare, imo nec pena in contrarium ſtatuta valeret. *ar. in l. ſejus & Augerius ff. ſal. & fa. quod nõ. glo. in regula. acceſſorium de R. J. l. VI. & in l. pacta que contra C. de pactis.* quod eſt notandum. unde ſi etiam fuiſſet dictum in illa cedula expreſſe, quod Concilium non poſſet perſeverare in prima electione, adhuc potuiſſet contrarium facere ratione predicta, quia non habet Concilium a ſe poteſtatem abdicare ut in *l. legatus ff. de off. preſi. ad idem tex. in l. plt. ff. de arbi.* ubi dicitur, quod nemo poteſt ſibi imperare vel ſe prohibere; idem vero ſtatutum precedens eſt derogatorium forme vel voluntatis, ex quo apparet de contraria voluntate, & dicendum plenius ut *ibi nõ.*

Ad

b) plurimæ lineæ omiſſæ ſcilicet: a Verbis: *& propter dicta bene facit &c.* usque ad illa: *ad idem ut predixi &c.*

Ad idem, ut predixi, eſt videre in Principe, cujus vice fungitur ſacrum Concilium, probatur in *c. fi. juncta gloſſ. de reſcr. l. VI.* ubi etiam videtur caſus de hac queſtione, nam Papa ibi revocans Indulgentias ſuper fructibus in abſentia percipiendis conceſſas, ſubmiſit hec verba & earum conceſſionem noſtris volumus exulare temporibus & quod nobis licere non patimur, noſtris ſucceſſoribus judicamus. per que verba viſus eſt Papa velle a ſe omnem poteſtatem tales indulgentias concedendi abdicare & tamen gloſſa ibi querens: quid ſi verbis predictis non obſtantibus tales vel conſimiles indulgentias idemmet Papa vel ſucceſſor de novo concederet? reſpondit, talem conceſſionem valere; reddens pro ratione, quia non potuit ſibi legem imponere, a qua ſibi non liceret recedere. *prealleg. l. ſi quis & l. cum duobus in §. reſpondit ff. pro ſocio.* & quia primam conſtitutionem poteſt princeps tollere per ſecundam, licet de illa mentionem non faciat ut *in c. X. de conſtit. li. VI.* reſpectu autem ſucceſſoris allegat, quia non potuit ſuo ſucceſſori legem imponere, quia par in parem non habet imperium *in c. Innotuit de elect. & in l. ille a quo §. tempeſtivum ff. ad Trebel.* Idem ergo & fortius dicendum eſt in ſacro Concilio Generali totam eccleſiam repreſentante, cui omnis lex humana in fidei materia, *i*) extirpatione ſchiſmatis & morum reformatione & ad illa pertinentibus juſtiſſime eſt ſubjecta, ut plenius dicetur in ſecundo dubio, ut per illa generalia verba ex ſe ipſo prolata

i) materiæ.

lata in illa cedula non potuerit ſibi neceſſitatem & legem imponere a qua ſibi non liceret recedere, preſertim equitate ſuggerente, ſicut in caſu noſtro ſupervenit. nam ut dictum eſt, maxime in narratione caſus: Illi cives Avinionenſes ſolum pro eorum cautela petebant ut loca nominata & quedam alia parva decretarentur & exſolverant per prius VI millia Ducatorum & Capitaneum contentaverunt de XXX millibus & VIII[c] Ducatis & de reſidua pecunia fecerant cautos oratores Concilij in eventum illius decretationis. nonne iniquum fuiſſet pro tam levi dilatione ex juſta cauſa facta ad aliam procedere electionem, preſertim cum oratores ſacri Concilij eis prius ante confectionem illius cedule promiſiſſent pro eorum cautela, quod illa decretata poſtulata procederent. nam ut alibi dicit gloſſa juncto tex. iniquum eſt non rumpere regulam ubi equitas ſuggerit ut *in auct. ut matres debit. aut credi.* quin imo ſi bene conjecturetur intentio ſacri Concilij in confectione illius cedule, non fuit alia niſi ut liberaret ſe ab illa nominatione locorum caſu quo Avinionenſes irent per ſubterfugia in exburſatione pecuniarum, ſed allegantes juſtam cauſam non dicuntur ſubterfugere aut differre ut eſt *tex. juncta gloſſ. in c. quamvis. de elect. li. VI. ꝟo. diſtulit.* & hoc quoad *k)* Principem.

Idem ut predixi in privato dicendum eſt, ut non poſſit ſibi legem imponere a qua non liceat recedere & aliud penitus agere ut probatur in dicta *l. ſi quis, in principio ff. de leg. III.* ubi hec regula

N 2 clariſ-

k) quoad principium.

clariſſime per juris conſultum ponitur & eſt fundata ſuper ratione naturali, quia nihil tam naturale ut unum quodque ſolvatur eo vinculo, quo ligatum eſt, ut in *dicta l. nihil & in dicta l. omnis res &c. de R. J. ad idem tex. in l. ſi cum Connelio ff. de ſolu.* ubi patet, quod ſi tibi mandavi, vel tecum quod plus eſt, pactum feci, ut rem meam in certum eventum traderes Sempronio, poſſum, antequam tradas, penitere & mandare ut mihi & non illi tradas, quin imo nec tu debes illi tradere ſi ex aliquibus conjecturis potuiſti deprehendere voluntatem meam eſſe viſibiliter *l*) mutatam. & idem videtur etiam ſi cum priori voluntate concurrat juramentum ut *nō. ſentit. Inno. in c. dilecto. de preben.* ubi dicit, quod ſi quis juravit non vendere libros, ſeu alium contractum facere, ſi tamen poſtea contra juramentum contrahit, tenet contractus, licet ipſe ſit perjurus, quia non potuit etiam juramento ſe ipſum obligare, quo minus teneat actus in contrarium factus. idem dixit *Jo. An.* eadem ratione in *regula quod ſemel de R. J. li. VI.* in queſtione, in eo qui juravit non mutare teſtamentum a ſe conditum dicit enim, quod ſi mutaverit, tenet ſecundum teſtamentum, licet ipſe ſit perjurus, quin imo in hoc caſu amplius dixit *Bar. in l. ſtipulatio hoc modo concepta ff. de Ver. Ob.* & in *dicta l. ſi quis. in prin. ff. de Leg. III.* quod talis contraveniendo non eſt perjurus & nihilominus tenet ſecundum teſtamentum, quia ſecundum *Cyn.* tale juramentum fuit contra bonos

mores,

l) veroſimiliter.

mores, per quod voluit ſibi reſtringere *m*) validitatem ſupremi judicij & ſaltem idem quoad actus validitatem tenere videtur, *Gloſſ. in c. ultimo voluntas XIIII. q. II.* movetur illa Generali ratione, quia nemo poteſt ſibi legem imponere ut non liceat ſibi recedere a priori voluntate ut in dicta *l. ſi quis in pr.* & quia libertatem ſupremi judicij nemo poteſt ſibi conſtringere ut in *dicta l. cum duobus in §. idem reſpondit ff. pro ſocio.* & hec de prima ratione multifarie corroborata.

Secunda ratio contra dictum parvum decretum eſt, quia cum Concilium non potuit ſibi ipſi neceſſitatis legem imponere, ut ſupra in precedenti ratione plene ſatis probatum exſtitit, illud verbum: tenetur, in dicta cedula poſitum non debet importare neceſſitatem ſed honeſtatem. nam ubicunque verbum ex proprio ſignificato neceſſitativum apponitur in materia neceſſitatem non importante aut importare non valente, tunc verbum illud non neceſſitatem ſed honeſtatem importat. ad hoc *glo. nō. de Verbo: debet. in Cle. attendentes. de ſta. regu. & per Bar. in l. creditores C. de pig. & eſt tex. melior quam alibi in certa glo. ſi. in c. 1. de deſpon. impu. ubi tex. ultimum verbum: debet*, quod eſt neceſſitativum regulariter. ut nō. in juribus proxime allegatis, addit Verbum omnino, & nihilo minus, ſi importaret neceſſitatem, ſequeretur inconveniens ſeu abſurditas vel diſpoſitio contra legem; exponitur ibi illud verbum: *debet*, in debito honeſta-

 tis.

m) voluntatem & libertatem.

tis. ad idem *tex. juncta gloſſ. XI. q. III. in rogo*, ubi exponitur, rogo, id eſt precipio propter materiam ſubjectam que eſt neceſſitativa. ita e contra ad idem *tex. juncta gloſſ. in c. humanum genus 1. di.* ita punctualiter & fortius dicendum eſt in caſu noſtro, ſi volumus quod illud verbum, teneatur, aliquid operetur. importare enim non poteſt neceſſitatem rationibus in precedenti caſu conſcriptis. Item ſine veritatis prejudicio preſuppoſito quod importaret hoc caſu neceſſitatem, attamen non ſequitur, quod minor pars Concilij poſſit adimplere invita majori parte, quod toti Concilio incumbebat, quia ut ſupra dictum fuit, nunquam poteſtas majoris partis devolvitur ad minorem, niſi in caſibus in jure expreſſis. ut *nō. in dicto c. bone ij. de elec.*

Tertia ratio principalis eſt, quia illa cedula fuit contra omnem honeſtatem & libertatem ſacri Concilij extorta, quaſi ad importunitatem quorundam ſingularium, qui Avinionenſibus amplius non exſpectatis ad alterius loci nominationem procedere *n)* volebant, cum enim ſtatuta Concilij Spiritus ſancti inſtinctu agi preſumantur ut in *c. ſi ille. & c. ſi quis diaconus. Li di. & c. violatores XXV. q. III. fa. c. quo jure. VIII. di. & c. nemo XVI. q. III.* & ubi ſpiritus Dei, ibi debet eſſe ſumma libertas. ut *in c. due* ſunt inquit leges *XVIIII. q. ij.* quomodo potuit obligari Concilium preſertim in factis pertinentibus ad fidem, ut teneatur, quid certum in futurum facere, cum nulla lex humana legi ſpiritus prejudicare poteſt.

dicto

n) valebant.

dicto *c. due ſunt.* nam ſpiritus ubi vult & quando vult, ſpirat, & ei reſiſtere conſulte nemo poteſt. ſi enim non valet pactum, per quod tollitur libertas teſtandi ſeu ſupremi judicij, cum ſit contra bonos mores. dicta *l. ſtipulatio hoc modo concepta ff. de Verb. Ob.* & dicta *l. cum duobus §. idem reſpondit ff. pro. ſocio.* etiamſi juramento firmatum fuerit, ut ſupra dictum extitit. quanto fortius non debet valere, quod ſit contra libertatem Concilij imo Spiritus ſancti. ad hoc *tex. valde. nō. in dicto c. due ſunt.* ubi inter cetera ad propoſitum belliſſime dicitur, quod qui a lege privata ducitur, nulla ratione exigit ut a lege publica ducatur ſive conſtringatur, dignior eſt enim lex privata quam publica. Spiritus quidem Dei lex eſt & que ſpiritu Dei aguntur lege Dei ducuntur & ſubjicit ibi tex. hec verba, & quis eſt qui Spiritui ſancto poſſit digne reſiſtere, quisquis ergo hoc ſpiritu ducitur etiam Epiſcopo ſuo contradicente eat liber noſtra auctoritate. juſto enim lex non imponitur, ſed ubi ſpiritus Dei, ibi eſt libertas, & ſi ſpiritu Dei ducimini non eſtis ſub lege. *o*) hec ille tex. ſatis ac ſatis nō. dignus ad propoſitum, que omnino neceſſitatem illius cedule per adverſarios allegatam confundit. ad quod facit id quod de *Balaam* legitur *Num. XXIIII. & XVIII.* nam licet juſſu Regis & cum ſuo propoſito iret ad maledicendum populo Dei, non maledixit ſed potius benedixit; inquiens a Rege interrogatus, quare hoc feciſſet, quod non

 potuit

o) omiſſ. ab illis verbis: *hec ille tex.* usque: *ad quod facit &c.*

potuit aliud facere, quam quod tunc Dominus inſpiravit, ſubjiciens, quod ſi Rex daret domum etiam auro & argento plenam, non poſſem aliud facere quam quod Deus inſpirat & jubet. & facit quod habetur *ij. q. VII.* §. cum *Balaam.*

Quarta ratio, quia regulariter in obligatione ex partium conventione quis ad factum ipſum preciſe compelli non poteſt, ſed ſuccedit obligatio ad intereſſe. ſecundum *Opin. & nõ.* & legitur plene maxime per *Bar. in l. ſtipulationes non. ff. de Verb. Ob. & in l. ſi quis ab alio ff. de re judi.* cum ergo in caſu noſtro vigore illius cedule etiamſi Concilium cum aliquo contraxiſſet, non poterat preciſe compelli ipſum Concilium ad electionem alterius loci, quoniam ad obligationem facti ſuccedebat duntaxat obligatio ad intereſſe, ſi quod erat, ergo non poterat minor pars Concilij cauſari ad ſe eſſe devolutam poteſtatem eligendi ex majoris partis neglectu, cum Concilium ad hoc preciſe non tenetur & fortius hoc dicendum in caſu noſtro, in quo Concilium cum nemine contraxit, ſed per ſe ipſum illud ſtatuit & permaxime hoc dicendum in materia noſtra. indignum eſt enim dicere, quod Concilium Generale univerſalem Eccleſiam repreſentans preciſe cogi poſſit ad faciendum hoc vel illud, cum in ſuis ſtatutis ducatur ſpiritu Dei & que ſpiritu Dei aguntur, non ſunt ſub lege, ſpiritus enim Dei alligari non poteſt nec impediri, propoſitum divinitus inſpiratum. ut *c. licet de regu. dicto c. due ſunt XIX. q. ij.*

Quinta

Quinta ratio eſt, quia cum in illa cedula diceretur, quod lapſo illo termino unius menſis ad exburſandam pecuniam per Avinionenſes prefixo poſſit & teneretur Concilium alium locum eligere &c. debebat illud verificari in toto Concilio vel in duabus partibus in quibus univerſitatis virtus conſiſtit. *juxta nō. per Inno. in c. III. de no. op. nunt.* & per *Bar. in l. nulli & l. plane ff. quod cujusque.* cum enim illa verba continerent non quid facti ſed juris ſcilicet de alio loco per Concilium eligendo, non poterat unus vel duo ſeu plures minorem partem Concilij facientes majori parte contra dicente illud adimplere ut *nō.* ponitur *per Inno. in c. eam te de reſcrip.* ubi dicit, quodſi mandantur capitulo ea que ſunt juris puta ut aliquem eligat in Canonicum vel prebendam alicui conferat, non poteſt unus vel duo contradicente capitulo mandatum adimplere, *p)* quia videtur mandatum Capitulo ut Capitulo & non ut ſingulis, ſecus ſi mandantur Capitulo ea que ſunt facti, ut puta, ut aliquem proviſum per Papam admittant in Canonicum, vel aliquem in poſſeſſionem recipiant, tunc enim poſſet quilibet adimplere etiam contradicente Capitulo vel majori parti, quia videtur mandatum Capitulo ut ſingulis, & idem videtur ſentire ipſemet *Inno. in c. dilecto ij. de preben.* ita in propoſito noſtro punctualiter & fortius eſt dicendum, cum enim fuerit dictum quod Avinionenſibus in termino prefixo non ſatisfacientibus Concilium poſſet & tene-

N 5 retur

p) omiſſ. quia videtur mandatum capitulo ut capitulo &c.

retur alium locum eligere, reſervatio fuit facta concilio ut concilio, non ergo contradicente Concilio ſeu majori parte licuit minori parti alium locum eligere, cum Concilium per duas partes repreſentatum cenſuit perſiſtendum in priori electione ſupplendo omnem defectum &c. & de novo decretando ſolempniter illa loca prius nominata. nec obſtat, ſi dicatur, quod ex quo major pars eligere noluit juxta diſpoſitionem cedule licuit minori parti etiam uni de novo eligere quia ex neglectu majoris partis totum jus in hac parte devolvebatur ad minorem partem. Certe hec ratio nihil valet, quia ut ſupra dixi, non eſt iſte caſus in quo privatur major pars, cum non fiat devolutio niſi in caſibus in jure expreſſis. Item & fortius Concilium univerſale tanquem univerſalem Eccleſiam repreſentans & habens ſupremam poteſtatem non ſubjicitur alicui legi humane. ar. in l. princeps. ff. de legibus & preſertim ubi per legem humanam apponitur aliqua pena, cum Concilium non poſſit neque debeat verbis generalibus legis humani comprehendi. factum quod de Cardinalibus *nō. per Doct. in c. unico. de ſcisma. li. VI.* ubi dicunt Doctores, quod ſub verbis generalibus penam continentibus non comprehenduntur Cardinales, quia non eſt veriſimile quod Papa voluit Cardinales comprehendere qui ſunt pars ſui Corporis, niſi ſpecialiter hoc expreſſerit & fortius hoc dicendum eſt, quoad Concilium Generale, precipue cum in pertinentibus ad fidem & reformationem Eccleſie &c. Concilium ſit ſupra Papam; nullibi autem in jure divino

divino vel humano cautum expreſſe reperitur, quod Concilium aut major pars ipſum repreſentans privetur poteſtate diſponendi & quod poteſtas devolvatur ad alios vel minorem partem Concilij & preſertim hoc dicendum, quia facta Conciliaria ſpiritu Dei diriguntur, cum Deus ipſe dicatur in medio conſiſtere juxta illud Iſaie: exulta & lauda habitatio Syon, quia magnus in medio tui ſanctus Iſrael. & ubi eſt major pars, ibi preſumitur eſſe eccleſia. *LVI. di. Apoſtolica juncta gloſſ.* hinc eſt quod in Concilio Niceno in quo Arius fuit condempnatus de hereſi, licet cum eo ſenſerint *q*) XVII. epiſcopi in Concilio exiſtentes, attamen plurimorum ſententia ex Spiritu ſancto judicatus extitit. ad hoc *c. ſicut. XV. di.* & ipſemet Chriſtus Gubernator navis Eccleſie dixit: & ego vobiſcum ſum usque ad conſummationem ſeculi. & alibi dixit: Spiritus ſanctus docebit vos omnem veritatem. & ut ſepius dictum fuit, negatur majorem partem in aliquo fuiſſe neglectu, cum Avinionenſes habuerint juſtam cauſam petendi iſtam decretationem, precipue cum per Oratores Concilij illa eis fuiſſet permiſſa ante exburſationem pecunie pro eorum quadam cautione, ut dixi in narratione caſus.

Sexta ratio, quod alius locus per minorem partem eligi non poterat, eſt, quia cum illa loci electio ſacro Concilio competeret, non proprio jure ſed vi compactatorum cum Grecis illa facultas

q) VII.

tas locum unum de certis tunc nominatis eligendi, intelligi debuit de prima electione & non de ulteriori *Ar. in l. boves in* §. *hoc ſermone ff. de V. S.* & *in l. hec conditio ff. de condi* & *de verb. prob.* quod ſi aliquid relinquitur Titio ſi nuptias contraxerit, intelligitur de primis nuptijs. & optime *fa. quod notat Bar. in l.* 1. *ff. ad l. jul.* ſi alicui datur facultas libere eundi ad certum locum & redeundi, an intelligatur de primo acceſſu tantum, an quod poſſit ire & redire quandocunque voluerit, & determinat, quodſi indeterminate eſt facta conceſſio & ex alijs conjecturis non appareat de alia voluntate, intelligi debet de primo acceſſu. ad idem *fac. quod notat Jo. An. in c. pro illorum de preb.* & *in c. ſi cui. eo. tit. li. VI. de vi* & tempore durature illius, ponas talem in poſſeſſionem & defendas inductum ut exſpiret poteſtas, ſi miſſus in poſſeſſionem aliquamdiu poſſidet, licet poſtea turbetur. ad idem quod *le.* & *nō. in c. non poteſt. de preben. li. VI.* & *in l. eum qui calendis qui ff. de Verb. Obl.* & *quod nō. Bar. in l. abſenti ff. de dona.* & *c. ſi tibi abſenti. de preben. li. VI.* quod eſt notandum.

Septima ratio, quod ex quo ſacrum Concilium Baſilienſe elegit *Baſileam Avinionem* & *Sabaudiam*, cum conditione ſupra ſcripta pro futuro oecumenico Concilio & electio fuit iſti civitati nuntiata *r*) & per ipſam acceptata & ad exburſationem aliquarum pecuniarum per ipſam proceſſum, ac ad multa non ſine magno intereſſe ſe paraverit, non potuit ſaltem legitime Concilium Baſilienſe etiam to-

tam

r) nec per ipſam.

tam electionem illam revocare ſeu ipſos Avinionenſes infra Anguſtum terminum ſine aliqua cautione ad ſolutionem tantarum pecuniarum conſtringere, preſertim, ut predixi, Oratores Concilij per prius eis promiſerant quod decretatio fieret ante exburſationem totalis pecunie numerande; fuit enim eis ex tali electione preſertim cum res non eſſet integra, jus queſitum in intimatione eis facta, ut in ſimili *nō. Bar. in preall. l. abſenti ff. de donat.* ubi dicit, quodſi aliqua communitas elegit aliquem in Capitaneum vel poteſtatem, non poteſt poſt intimatam & acceptatam electionem penitere. & fac. quod *le. & nō. in c. 1. de Conceſſ. preben. li. VI. & in l. ſi pecuniam ff. de condict. ob cauſam.*

Octava ratio eſt, quomodo in compactatis cum Grecis actum exſtitit ut Galee cum gentibus & pecunijs certo tempore ad Conſtantinopolim mitterentur, quod in tempore compactato factum non extitit, unde & ſi fortaſſis potuiſſent Greci dicere, Concilium etiam poſt tempus remanſiſſe obligatum, quia ad duo videbatur tacite obligatum, admittendum ſcilicet & ad certum tempus mittendum. *ar. in c. cum dilecti. de do. & contum. & in l. celſus ff. de Arbi.* attamen ex quo Greci ipſi hac allegatione non fuerunt uſi, quin imo voluerunt habere compactata pro diſſolutis, ſcribentes ex Conſtantinopoli ad ſacrum Concilium, quodſi Concilium adimpleſſet omnia promiſſa in tempore, quod & ipſi adimplerent ea, que promiſerunt, ſed ex quo

in

in tempore compactato non fuerunt promiſſa adimpleta, non tenebantur venire, clare patet quod ipſi non poterant amplius ſuper compactatis ſe fundare, cum enim obligans ſe ad certum quid certo tempore faciendum vult recedere ab obligatione, adverſario in tempore non adimplente, legitime poteſt & diſſoluta remanet utrisque obligatio ut in *c. ſicut. de ſpon. tex.* & *gloſſ. in c. pervenit. ij. de jur. jur. & fac. regula: fruſtra, de R. J. li. VI. & l. cum proponas. C. de pac. ff. pro ſocio. l. ſi convenit.* ex quo ergo ſemel illa obligatio fuit extincta; non potuit ſine novo utriusque partis conſenſu reviviſcere ut in *c. quer. de conſ. di. IIII. & XXIIII. q. IIII. ſi illic & in l. quomodo cum res §. arcam ff. de ſolu.* & per hoc ceſſat objectio, ſi qua forte fieret de alia littera per Imperatorem eorundem Grecorum ad Baſilienſe Concilium conſcripta ex civitate Venetiarum, in qua inter cetera dicebatur, quod ad civitatem Ferrarienſem properabant pro executione decreti in ſacro Baſilienſi Concilio promulgati &c. & ſic vigore illius parvi & pravi decreti; hec enim littera ad ambitionem & ſuggeſtionem adverſariorum conſcripta nullius eſt firmitatis, quia cum per priorem litteram in Conſtantinopoli ſcriptam receſſerint a compactatis prætendentes cauſam quia promiſſa non fuerunt tempore debito adimpleta, non potuerunt poſtmodum ſine novo utriusque partis conſenſu priori obligationi inniti jam ex eorum facto extincte. ex his infertur quod preſuppoſito & nullo modo conceſſo, quod illud parvum decretum valuiſſet pro tunc, attamen ipſi

Greci

Greci dum adhuc eſſent in Conſtantinopoli ab illis compactatis receſſerunt, non debuit ſacrum Concilium Baſilienſe ad alium locum ſe transferre, quia inter cetera in compactatis continebatur, quod Concilium Baſilienſe medio tempore debebat Baſileæ remanere, donec Greci applicuiſſent ad ultimum portum Italie, ſed antequam applicuiſſent diſſoluta erat omnis obligatio, ut patet ex ſupra dictis. ergo vigore decreti parvi, quod erat fundatum ſuper compactatis non potuit nec debuit Concilium Baſilienſe inde transferri, nil ergo obſtat, quo minus Baſileæ ad huc conſiſtat Concilium conſideratione illius parvi decreti & hec eſt veriſſima conſideratio.

Nona ratio, quia in Ferraria erectum fuit illud Conciliabulum non vigore illius decreti, quia longe antequam illius diſpoſitio verificari potuiſſet, olim *Eugenius* Concilium Baſilienſe quantum in ſe fuit, diſſolvit & conciliabulum in Ferraria inſtituit & ex ipſius auctoritate ſeu ex illa inſtitutione illud Conciliabulum initium habuit, nam ipſe quondam Eugenius longe ante Grecorum adventum per ſacrum Concilium arctatus ut per ſe vel alium coram ipſa ſancta ſynodo compareret, oſtenſurus innocentiam ſuam, ſeu excuſaturus ea que notorie ei impingebantur, pro obedientia, quam ipſe preſtare debuiſſet, litteras bullatas publicavit, quibus diſſolvebat ſacrum Baſilienſe Concilium & ad Ferrariam illud transferebat; ex tunc ſi ſacrum Concilium non deſiſteret a proceſſu contra

tra eum inchoato vel inchoando contra aliquem ex ſuis, tunc in illo ſacro Concilio preſidentibus, ſacro autem Concilio non deſiſtente, prout nec deſiſtere debuit, ipſe idem Eugenius declaravit, Concilium Baſilienſe fore diſſolutum & Ferrariam translatum, prout latius in ſuis litteris continetur. unde illud conciliabulum Ferrarie inceptum fuit in menſe Januarij & Greci applicarunt ad Venetiarum portum donec in menſe Februarij, ut ſupra dixi in caſus narratione, & ſic vigore illius pretenſe diſſolutionis & translationis Conciliabulum illud fuit inſtitutum ante Grecorum adventum, unde etiam ſi voluiſſet dictus quondam Eugenius illo parvo decreto inniti, non potuiſſet, quia vim ſuam eo tempore habere non poterat, quando ſecundum Compactata cum Grecis debebat ipſum ſacrum Concilium remanere Baſilee, donec Greci ad portum Italie applicuiſſent & ex tunc infra menſem debebant Patres ſacri Concilij ad alium locum ſe transferre ut patet in compactatis. facit ad hoc quod *le. & nō. in ſimili in c. ex parte Haſtenenſis. de Conceſſ. præb. & in l. ſi is ad quem & in l. qui in alienam ff. de acquir. hered.* Vigore autem diſſolutionis pretenſe & electionis facte per quondam *Eugenium* dictum Concilium *s*) vires habere non potuit, ut late patebit in ſecundo membro iſtius primi dubij in quo ipſam pretenſam diſſolutionem proſequimur. non obſtat predictis ſi dicatur, quod predictum Ferrarienſe Concilium *t*) potuit duplici fulciri

s) Conciliabulum.
t) Conciliabulum.

fulciri auctoritate & ipſius quondam *Eugenij* ante tempus & illius parvi decreti auctoritate ſuo tempore, ſcilicet poſt Grecorum adventum, unde eſto, quod ſubſiſtentiam non habuiſſet virtute erectionis per ipſum quondam *Eugenium* facte, habere tamen debuit vigore illius parvi decreti poſt Grecorum Adventum, quia utile per inutile non vitiatur. ut in *reg. utile. de R. J. li. VI. & in l.* 1. *ff. de aq. co. & eſti. & ſi non* valet quod ago ut ago, valeat ut valere poteſt, *de deſpon. inpub. c. un. li. VI.* & bene videtur facere *l.* 1. §. 1. *ff. quod fal. tu.* ubi habetur, quod licet verus tutor preſtat auctoritate cum falſo tutore, tenet nihilominus quod factum eſt, auctoritate & vigore veri tutoris. ſed certe iſtis non obſtantibus contrarium eſt verum duplici ratione: prima quia ad illud Conciliabulum omnes fere venerunt vigore prioris diſſolutionis & erectionis, & ſic debet conſiderari cauſa motiva actus. ut in dicto *c. ex parte Aſtenenſis & in l. ſi is ad quem & l. qui alien. preall.* Eſt & alia ratio fortior, cum enim durante Concilio Baſilienſi non poſſet aliud Concilium erigi quacunque auctoritate, quin imo erigentes aliud illo durante, incidunt in penas ſcismaticorum tanquam erigentes altare contra altare & ſcisma in Dei Eccleſia facientes quia ſicut Eccleſia univerſalis eſt unica ut in *c. loquitur XXIIII. q.* 1. *& c. ſcisma ead. cāa & VII. q. factus.* ita unicum & non plura poſſunt eſſe Concilia Generalia ut repreſentans reſpondeat ſuo repreſentato & ſignum ſuo ſignato. *ar. eorum que notantur in Cle. ad noſtram. de*

beret. nec Concilium Baſilienſe poterat diſſolvi ſine ſuo expreſſo conſenſu. & predicta habentur in *Decret. VIII. & XI. ſeſſionis.* Dictus ergo quondam Eugenius erigendo Conciliabulum Ferrarienſe durante ſacro Baſilienſi Concilio incidit in penas ſcismaticorum, ut in predicto Decreto *VIII. ſeſſionis. & fa. c. cum nos. XXIIII. q. v. &c.* Alienus eſt, prophanus eſt, hoſtis eſt, habere non poteſt Deum Patrem, qui univerſalis Ecclefie non tenet unitatem. & poſt pauca ſubdit: quomodo autem poteſt cum aliquo convenire, qui cum Corpore Ecclefie & cum univerſitate non convenit, quomodo autem poſſunt duo vel tres in nomine Chriſti colligi, quos conſtat a Chriſto & ejus Evangelio ſeparari. hec ille. que ſunt verba valde notanda ad propoſitum. Cum ergo ipſe quondam *Eugenius* ratione predicta in ſcisma & penas ſcismaticorum incidit, quomodo potuerunt illi pauci Auctores illius parvi decreti de *Baſilea* vel aliunde venientes ſe conjungere cum dicto quondam *Eugenio &* una cum eo Concilium Generale celebrare? preſertim cum ipſi innitentur diſſolutioni & erectioni pretenſe per eum factis, unde & ipſi facti ſunt ſcismatici & excommunicati ſicut & ille cui communicarunt, & in illius penas inciderunt. ut eſt *tex. in c. omnis XXIIII. q.* 1. ubi dicit quod heretici & ſcismatici ſunt vitandi, adeo quod nec Ave eſt eis dicendum, & qui dicit eis Ave, communicat operibus illius mali. ad *idem c advocavit & c. quia & c. ſcisma. e. ca. & q. & optime fa. tex. in c. denique* 1. *q. un. ubi dicitur* quod expreſſe Deus prohi-

prohibuit, ne ad ſciſmaticos aliquis declinet per illa verba: in viam gentium ne abieritis & in civitatem Samaritanorum ne intraveritis, & hoc ideo quia in Samaria erant certe turbe ſciſmatice, unde ſciſmatici equiparantur ibi gentibus, unde dicit ibi tex. & latius de hac materia ibi videndum. Communicando ergo illi, qui incidit in crimen jam dampnatum, in eandem dampnationem inciderat. ut *in c. Achatius XXIIII. q.* 1. *& in c. Anaſtaſius XIX. di.* unde poteſt *u*) attemptari, quod ipſe quondam *Eugenius* erigendo novum altare contra altare & ſeparando ſe a communione *x*) Eccleſie & negando auctoritatem Eccleſie ſupra eum, preſertim ut negare aperte videbatur & hodie apertius negat deſtinando quasdam ſuas litteras bullatas per multa loca ſtatim deſiit eſſe Papa, quia cum omnis ſciſmaticus ſit extra Eccleſiam 1. *dicto c. ſciſma & c. omnis cum multis alijs c. ejusdem q.* non potuit eſſe extra eccleſiam & caput miniſteriale Eccleſie, hoc enim contradictionem implicat. hinc eſt, quod a prelato ſciſmatico poſſunt ſubditi propria auctoritate recedere, maxime quando contingit ex facto jam per Eccleſiam dampnato, ſicut contigit in facto ipſius *Eugenij.* nam Concilium magnum Conſtantienſe declaravit preeminentiam & majoritatem Concilij ſupra Papam & Concilium Baſilienſe ante ipſius Eugenij quondam adheſionem ſolemniter factam, illam Conſtantienſis Concilij declarationem approbavit & de novo recenſuit ac etiam per ſuum

 ſolempne

u) acceptare.
x) communicatione.

ſolempne decretum ſtatuit & decrevit, quod durante illo Concilio non poſſit aliud erigi per quemcunque etiam Papali auctoritate fulgentem *y*) & contrarium agentes declaravit ipſo facto incidere in penas ſcismaticorum, que quidem Decreta ipſe quondam *Eugenius* approbavit, dum in ſua adheſione confeſſus eſt, Concilium Baſilienſe fuiſſe a ſui principio legitime inſtitutum & legitime continuatum, & his non obſtantibus dictus quondam *Eugenius* omnia iſta decreta violavit, unde non potuerunt auctores parvi Decreti ſe cum illo conjungere tractando illum ut caput & preſidentem illius conventiculi & miscendo ſe cum notorie ſcismaticis & excommunicatis, hoc precipue attento, quod ipſe quondam *Eugenius* jam per ſacrum Concilium ſuſpenſus ab adminiſtratione Papatus exiſteret, antequam Greci ad ultimum portum Italie applicarent, unde clare colligitur, quod etiamſi illud parvum Decretum valuiſſet, nihilominus ex quo ille jam erat ſolempniter ſuſpenſus per totum Concilium & inciderat in penam ſcismaticorum, volentes declinare ad eum & ad illud conventiculum ſcismaticorum, perdiderunt omne jus & inciderunt in penas illorum, ut ſupra dixi. Pena autem ſcismaticorum ultra excommunicationem eſt depoſitio, ſine ſpe reſtitutionis ut *in c. non Vos. XXIII. q. V. juncto c. licet* & *c. quia diligent de elec.* Ideo notabiliter dixit *gloſſa in c. cum non deceat de preſcrip.* quod a prelato heretico vel ſcismatico poſſunt ſubditi propria auctoritate recedere, quod etiam

y) fulgente.

etiam procedit in Papa ut de eo probatur *in c. Anaſtaſius XIX di. hinc gloſſ. nō. in c. in nomine Domini XXIIII. di in ℣. audiam*, quod ſcismatico omnis audientia denegatur. *alle. prealle. c. cum nos.* & hec de nona ratione.

Decima ratio contra illud parvum Decretum militans eſt conſideratio falſitatis. Confecerunt enim licet numero pauciſſimi illius verba ſimpliciter & abſolute ſub nomine ſanćte ſynodi, nulla de decreto contrario majoris partis imo duarum partium & ultra mentione facta z) & innitentes jure devoluto ad eos ſeu apud ipſos duntaxat reſidente ob aliorum pretenſam culpam, ſed ſic proceſſerunt & ſcripſerunt, ac ſi totum Concilium unanimiter illud edidiſſet, quod ſine falſitatis vitio fieri minime potuit. *ar. c. quanto. de his que ſi. a. prela.* Predictorum ratio eſt, quia eſto ſine veritatis prejudicio, quod aliquam cauſam rationabilem contra majoris partis concluſionem pretendere potuiſſent, attamen ante illius pretenſe cauſe a) diſcuſſionem & declarationem non debet minor pars ſimpliciter & abſolute ſe nominare collegium, Concilium vel Eccleſiam, quia durante contentione inter majorem partem & minorem ibi dicitur conſiſtere Eccleſiam, Concilium, Capitulum ſive collegium, ubi major pars & illa major pars nomine Eccleſie ſeu Concilij procuratorem conſtituit & bona univerſitatis miniſtrantur, ut ex *tex. nō. juncta gloſſ. in c. cum inter Canonicos. de elec.* ad idem *tex. cum gloſſ.*

z) nec innitentes.

a) cauſæ diſſenſionem.

gloſſ. in c. Apoſtolica LVI. di. hinc gloſſ. notabilis *in c. 1. de his que fi. a prela.* dicit, quod preſumitur pro majori parte univerſitatis donec cauſa allegata per minorem partem fuerit coram ſuperiore verificata & probata, non enim ut ibi dicit gloſſa & Inno. & alij ſufficit minori parti aliquid rationabile contra majoris partis diſpoſitionem allegare, niſi illud coram ſuperiore vel arbitris communiter electis probetur. Interea ergo non licuit minori parti ſine falſitatis vitio illud eorum pretenſum decretum ſub nomine ſancte ſynodi ſimpliciter aſſumere, cum nondum foret declaratum, ſanctam ſynodum ſive ejus poteſtatem pro tunc apud eos reſediſſe & juris preſumptio eſt, quod reſideat apud majorem, ergo vitium falſitatis commiſerunt uſurpantes ſibi ante declarationem juris eorum pretenſi nomen ſynodi, ut in dicto c. quanto. nam & cum illa nominatione multos deceperunt, qui ex illis verbis arbitrati ſunt totam ſynodum Baſilienſem ſine aliqua diſcordia illud decretum edidiſſe. preterea ubicunque ex aliquo jure ſpeciali pretendunt aliquod jus certum ſeu certam jurisdictionem vel preeminentiam, debent illud jus ſpeciale in eorum diſpoſitione exprimere ut *nō. in l. ſi quis ex aliena de judi. & in l. ij. ſi quis in jus vocatus. & in c. ceterum l. de judi. & in c. ij. de dila. per Inno. & alios Doct.* Iſti ergo pretendentes jus majoris partis ad eos fuiſſe devolutum quo ad illum *b*) actum debebant hanc cauſam exprimere & non ſimpliciter ſe ſanctam ſynodum appellare, quia etiam

b) quoad illum pactum.

etiam ſi verum fuiſſet, quod jus apud eos remanſiſſet, habuiſſet locum duntaxat in illo actu & pro illa vice. ut *le. & nõ. in c. cum Wintonenſis. de elec.* non ergo debebant ſe ſimpliciter appellare ſanctam ſynodum Baſileenſem &c. ſed dicere quod ipſi faciebant quoad illum actum ob culpam vel negligentiam majoris partis ſanctam ſynodum, ſi verum fuiſſet juxta illud quod *le. & nõ. in dicto c. cum Wintonenſis & c. dudum ij. & c. congregato de elect. cum ſi.* inciderunt ergo in vitium falſitatis contrarium agendo & uſurpando ſibi nomen ſimpliciter ſancte ſynodi, quomodo ergo falſitatis vitio & arte deceptoria irretiti poterant concilium generale indicere & congregare? ut enim ait Cyprianus in *c. alienus XXIIII. q.* 1. quomodo poſſunt duo vel tres in nomine Chriſti colligi, quos conſtat a Chriſto & ejus Evangelio ſeparari? que ſunt verba notanda. Item abuſi ſunt poteſtate ſua etiam ſi illam habuiſſent & per conſequens illam perdiderunt. ut in *c. gratum. de poſt. prel. & in reg. privilegium XI. q. iij. & fa. quod in ſi. le. & nõ. in dicto c. cum Wintonenſis.*

Undecima ratio non minorem injuſtitiam contra illud parvum decretum oſtendit ex eo, quod duobus decretis a diverſis editis, parvo ſcilicet a pauciſſimis, reliquo vero fere a toto Concilio & Patribus ſacri Concilij ſuper illorum vel alterius eorum bullatione contendentibus, data fuit omnium communi conſenſu poteſtas tribus videlicet: Reverendiſſimo Domino Cardinali *ſancti Petri*, qui fue-

 rat

rat unus de Conſentientibus dicto parvo decreto & Domino Burgenſi uni ex Oratoribus ſereniſſimi Domini Regis Caſtelle & mihi *Panormitano* Archiepiſcopo bullandi iſtas litteras & deſtinandi, de quibus nobis videtur, & illius poteſtatis ſeu cedule ſuper ea confecte tenor talis eſt: Eligantur per ſacras deputationes Dominus Cardinalis ſancti Petri, Dominus Panormitanus & Dominus Burgenſis, quibus detur plena poteſtas ſuper bullatione litterarum de quibus agitur & earum deſtinatione, ita quod per hoc, quod ipſi facient, nullum prejudicium alicui generetur & per hoc ſit pax & tranquillitas inter Patres de Concilio; ceſſentque omnes agitationes & moleſtationes, & cum bona pace & tranquillitate procedatur ad alia negotia in hoc ſacro Concilio pertractanda & iſta ultima clauſula ſit ita firma, quod non poſſit violari vel immutari & duret eorum poteſtas per totam diem craſtinam, que erit XV. Martij. Iſte eſt tenor illius cedule in quam poſt varios tractatus juxta ſui formam conſenſerunt omnes ſacre deputationes, concluſione in Generali congregatione ſecuta. nos autem vigore illius commiſſionis attenta juſtitia ſacri Concilij & voluntate Patrum de ſacro Concilio bullavimus ſolum decretum ſacri Concilij una cum quibusdam alijs litteris miſſivis & nonnullis alijs, de quibus ſupra in narratione caſus ſit mentio. Illud autem parvum Decretum pretenſum nullo modo bullare voluimus, licet de hoc plurimum ab Adverſarijs requiſiti eſſemus & juxta eandem poteſtatem nobis traditam miſſimus litteras & illud decre-

tum

tum ad Oratores Concilij, qui erant in *Avinione*, ut cum eis irent ad conducendum Grecos, traditis Avinionenſibus litteris, que eis dirigebantur, ut plenius dictum fuit ſupra in narratione caſus. Ex his clariſſime arguitur illius parvi decreti iniquitas; ſi enim vires habuiſſet, non eſt preſumendum, quod tantus vir, prout erat Dominus Cardinalis *ſancti Petri* decretum contrarium bullaſſet, nec Dominus Epiſcopus Burgenſis, qui in illis diſceptationibus fuerat indifferens. Item cum totum poſtea Concilium illam bullationem ſciens approbaverit, nullo modo contradicendo, preſumendum eſt illam bullationem fuiſſe juſtiſſimam. nam ſi illa bullatio fuiſſet injuſta nullo modo potuiſſet preſertim in tanta re, Spiritu ſancto reſiſtente, illam iniquitatem facere, exemplo Balaam, qui pro maledictione, quam gerebat in animo, ſpiritu Dei correctus dedit in ipſo actu benedictionem. *Num. XVIII.* & *ij. q. VI. C.* Item Balaam. hinc eſt, quod nunquam potuit obtineri poſtmodum. quod illud parvum decretum & iniquum pravitate & iniquitate furti & falſitatis repertum, fuit poſtea bullatum evulſis ſeris de nocte furtive illius capſe, in qua bulla ſacri Concilij recondebatur, ut veritas poſtea comperta clariſſime edocuit, ut ſerioſius ſupra dictum fuit in narratione caſus. ſi enim data fuerat prius poteſtas per omnes patres Concilij, diſcrepante nemine, ſuper bullatione illarum litterarum & earundem deſtinatione, que verba ultima ſunt multum ponderanda, & illi tres Patres ſolum bullaverunt illud decretum ſacri

Concilij & illud ad Greciam deſtinarunt pro conductione Grecorum ad Concilium, quo auſu poterunt poſtmodum nomine ſacri Concilij aliud & contrarium decretum bullare & ad Grecos deſtinare contra eorum primum conſenſum, an Spiritus ſanctus, qui eſt Concilij director diviſus eſt & contrariarum actionum auctor? profecto non; cum Spiritus ſanctus non niſi ſuper congregatos in unum deſcendit, denotans eum ſequi animorum unanimitatem & non diverſitatem. ut habetur *in §. ſi autem. juncto c. alienus XXIIII. q.* 1. & ſi dicatur per adverſarios, quod in illa cedula eorum jus reſervabatur per illa verba, quod per eorum factum nullum alicui fieret prejudicium &c. reſpondetur, quod illa verba debent ad aliud prejudicium referri, non autem ad prejudicium facti imminentis, ſcilicet quoad validitatem alterutrius decreti, quia illi facto ipſo prejudicatum exſtitit bullatione facta illius decreti editi a duabus partibus Concilij & ultra, preſertim illius decreti deſtinatione *c*) facta ad Grecos, ſi enim totum Concilium conſenſerat, quod ad illorum Patrum arbitrium poſſent littere bullari & deſtinari, quomodo poterant amplius alie contrarie bullari & deſtinari contrarietate facti repugnante, que nullo modo poteſt cadere in Concilio ob Spiritus ſancti aſſiſtentiam, & quia contrarietas in eodem facto omnino improbatur ut *in l. ubi repugnantia ff. de R. J.* & *in C. cum M. Ferrariens. de conſtit. cum omnes. de Conſti.* & *c. ſollicitudinem in fi. de app.* Item ut ſupra

c) deſtinationem factam.

pra dixi poſt electionem loci per Concilium factam & ſecuta preſertim intimatione & decretatione non licebat ſacro Concilio amplius variari *ut in dict. l. hoc ſermone. §. boves ff. de re judi. & in c. cum omnes & in l. hec conditio ff. de condi. & demon.* ut ſupra plenius dixi. Item non eſt veriſimile quod in continenti quis ſibi contrarietur. ut *in l. non ad ea ff. de condi. & demons: & in c. Eccleſia. ij. de elect.* illa ergo verba, quod non fiat alicui prejudicium, non debet referri ad factum decreti & facit quia illud verbum alicui non poterat verificari in univerſitate, que eſt corpus fictum, ſed ad ſingulares perſonas. ut *in l. III. §. hec autem verba & quod ibi nō. ff. de nego: geſt.* Item ſi diceremus contrarium, inania fuiſſent illa verba, que ſequuntur in dicta cedula, ubi dicitur, quod illa poteſtas data fuit ut eſſet pax & tranquillitas inter Patres de Concilio, ceſſarentque omnes agitationes & cum bona pace & tranquillitate procederetur ad alia negotia in Concilio tractanda, que verba ſunt diligentiſſime notanda; ſi enim ut dicunt adverſarij, per illa verba generalia reſervata fuiſſet facultas proſequendi materiam alterius decreti, quomodo fuiſſet pax & tranquillitas in ſacro Concilio, preſertim cum ex deſtinatione duorum contrariorum Decretorum ne dicam totum Concilium ſed & tota eccleſia latinorum fuiſſet ſcandalizata, & ut experientia, pro dolor, docuit, illa deſtinatio contrarij decreti fuit preſentis ſciſmatis potiſſima & maxima pars. Item ponderantur illa verba in cedula contenta, videlicet, & cum bona pace &

tranquillitate procedatur ad alia negotia &c. ergo non fuit reſervata facultas procedendi & reſpondendi ad negotium alterius parvi decreti, maxime cum non potuiſſet fieri illius proſecutio ſine magna perturbatione pacis Concilij, cujus contrarium verba cedule innuebant. *ar. c. nonne. de preſumpt. & XXII. q. 1. cum renuntiatur.* ut ergo verba omnia illius cedule conſequantur effectum & precipue ut pax conſervaretur & contrarietas non reperiatur in ſacro Concilio ſuper eodem facto, intelligantur illa verba generalia, alicui non inferatur prejudicium &c. de alio & non de iſto prejudicio, nam verba generalia reſtringuntur, ut non habent illum intellectum vagum & generalem quem poſſent habere ex Generalitate verborum, ut evitetur abſurditas, ut in *c. ex eo. de privil. & fa. c. cum in cunctis. de elec. juncto c. ſi compromiſſarius §. reſtringitur ej. tit. li. VI. & quod nõ. Jo. An. in reg. odia. de R. J. li. VI.*

Duodecima ratio eſt, quia preſuppoſito & nullo modo conceſſo, quod ex facto majoris partis poteſtas Conciliorum ad minorem partem devolvi debuiſſet, attamen devolutio ipſa non poterat fieri, niſi poſtquam major pars decretum contrarium prius edidiſſet, ſicut dicimus in electione. non enim fit prius devolutio ad minorem partem, antequam major pars ad electionem de indigno proceſſerit, debet enim prius minor pars exſpectare, quod prius major pars eligat & poſtmodum ipſa jure devoluto poteſt eligere ut *nõ.* dicit *Jo. An.*

quem

quem communiter ſequuntur Doctores. *in c. congregato de elec.* non obſtante, quod major pars in ſcrutinio nominaverit indignum, quia ex illa nominatione non inducitur privatio, niſi detur tanta perſeveratio, quod ex eodem ſcrutinio ſequatur communis electio ut probatur *in c. perpetue. de elec. li. VI.* ita dicendum in propoſito, quod licet major pars in deputationibus voluerit perſiſtere in prima electione & nominatione illorum locorum ac diſpoſuerit illa loca debere decretari, una cum decima &c. & fuerit ſecuta concluſio in congregatione generali, attamen *d)* in decretatione non poteſt dici poteſtatem eſſe devolutam ad minorem partem, quia lex dicitur edi non in deputationibus ſed in congregatione generali, cum illa fiat in ſecreto, & non eſt aliud, niſi concordia ſeu diſpoſitio ut lex fiat, ſed dicitur edi, cum ſolempniter in ſeſſione publica promulgatur, nam tunc verba legis concipiuntur & eduntur. Idem dicit tex. quod leges eduntur, cum promulgantur IIII. di. leges, antea enim non eſt facta publicatio, hinc enim dicit tex. quod lex non incipit ligare niſi poſt duos menſes poſt tempus publicationis ut in *auct. ut fac. no. Conſti. & nō. gloſſ. ſuper data VI. li. & idem nō. in c. ij. de Conſti. & c. 1. de poſtu. prel. & in c. quod dicitis XVI. di.* ſed iſti facientes minorem partem non exſpectaverunt, quod major pars prius ſuum decretum edidiſſet, ſed ſimul & ſemel utrumque decretum legebatur, adeo, quod propter ſtrepitum neutrum intelligebatur & quod prius finem

d) actum ante decretationem.

finem habuit lectura parvi decreti, & poſt intervallum non modicum finem accepit veri decreti ſacri Concilij lectura, ergo illud paruum decretum corruit omnino ex defectu poteſtatis.

Decima tertia ratio eſt illa, quia preſuppoſito ſine veritatis prejudicio quod locus fuiſſet *e*) devolutioni, attamen cum hoc non fuerit evidens, cum nullibi expreſſe in jure caveatur, imo potius probatur contrarium, ut patet ex prioribus, non licuit minori parti aliud decretum attemptare, cum tanto Chriſtianitatis diſcrimine & Eccleſie confuſione, antequam primum caſſaretur, annullaretur ſeu caſſum & irritum pronuntiaretur. ad hoc allego *nõ. gloſſ. cum tex. in c. auditis. de elec. fac. tex. ſed unam. in c. inter dilectos. de exceſſ. prel. & eſt gloſſ. fin. & nõ. in c. conſtitutus de appell.* ſentit Inno. in *c. cum terra. de elec.* in iſtis enim juribus communiter nõ. quod ſecunda electio poſt primam non caſſatam eſt nulla, licet prima a majori parte poſſit probabilibus rationibus oſtendi, quod ſit nulla, oportet enim ad validitatem ſecunde, quod prima ſit evidenter nulla, & ſic evidenter conſtet, poteſtatem ad minorem partem fore devolutam, ſi ergo hoc eſt admittendum, ut evitetur confuſio unius Eccleſie, ne due electiones contrarie videantur, quanto fortius debuiſſet hoc obſervari ut evitetur confuſio in univerſali Eccleſia. & licet gloſſ. & Doctores loquuntur in electione, eadem tamen prorſus eſt ratio in alijs actibus univerſitatis, ne fiat

e) devolutus.

fiat confuſio, ſi evidenter non conſtat de devolutione poteſtatis; Idem ergo jus ſervandum eſt ut *in c. translato. de Conſti. & in c. cum dilectus. de Confir. uti & in l. cum Pretor. §. dulciſſimis ff. de leg. ij.* quod quia factum non exſtitit, merito illud parvum decretum a minori parte ita prepropere & ſcandaloſe factum debet eſſe nullum, etiamſi minor pars juſtam & rationabilem in devolutione poteſtatis habuiſſet cauſam, quod tamen omnino negatur, ut patuit ex precedentibus.

Decima quarta ratio eſt: quia preſuppoſito, quod ſacrum Concilium Baſilienſe vigore compactatorum cum Grecis ſeu dicte cedule pretextu ad alium locum eligendum fuiſſet aſtrictum, nullibi tamen probatur, quod Concilio non eligente ſeu aliud faciente poteſtas ad minorem partem devolvatur, cum, ut ſupra ſepe numero dixerimus, iſta devolutio poteſtatis de majori ad minorem partem non fiat niſi in caſibus a jure expreſſis ut notanter dicunt *gloſſ. & Doctores in dicto c. bone ij. de elec.* quia pene non debent excedere proprium caſum. *de pe. di.* I. *pene.* & in regula: *Odia. cum ibi nō. de R. J. li. VI.* maxime, ut predixi, hoc procedit in Concilijs Generalibus, in quibus eſt tota poteſtas Eccleſie. *XXIIII. q.* I. *quodcunque. juncto c. ſicut. XV. di.* & ſic ſubjicitur legi poſitive, lex autem divina, cui immediate ſubjicitur, hanc penam non imponit, imo quod fortius eſt, non reperitur in caſum inferioribus impoſita.

Quinta decima ratio eſt, quia etiam preſuppoſito, quod tota ſynodus concorditer illud parvum

decre-

decretum edidiſſet, attamen ex quo Greci declinaverunt ad quondam Eugenium, jam tunc per ipſum ſacrum Concilium ſuſpenſum ab omni adminiſtratione Papatus non poterat nec debebat Concilium Baſilienſe ſe transferre ad *Ferrariam* duplici ratione: Prima, quia jam quondam *Eugenius* propter conventiculum ſcismaticorum prius per ſe erectum incurrerat in ſcisma & penas ſcismaticorum, ut in dicto *decreto VIII. ſeſſ.* & etiam de jure primevo recedendo ab Eccleſia *Baſilee* repreſentata & novum altare ſibi erigendo, quia alienus eſt & prophanus hoſtis, qui univerſalis non tenet Eccleſie unitatem. *XXIIII. q.* I. *qui alienus. XXIII. q. VI. non vos* & per conſequens non poterant Catholici Patres ſe conjungere olim *Eugenio* & ſibi adherentibus *XXIIII. q. III. cum quibus.* ubi bonus tex. ſecundo, quia quondam Eugenius ſuſpenſus jam erat in adventu Grecorum ab adminiſtratione Papatus ut ſupra dixi, & omnes recurrentes ad eum durante ſuſpenſione pro negotijs ſpectantibus ad exercitium Papatus varias inciderunt penas, ut in decreto edito ſuper ejus ſuſpenſione. ipſe autem quondam Eugenius contempta ejus ſuſpenſione, imo contempta auctoritate ſacri Concilij generalis fuit preſidens in illo Conciliabulo, ergo Concilium erigi ibi non potuit, & accedentes ad illud in varias inciderunt penas; legitime ergo Concilium remanſit Baſilee, cum Greci in ſacro Concilio ſe alienaverunt & contempſerunt ipſi pariter decretum ſuſpenſionis.

Sexta

Sexta decima ratio eſt, quia eſto, quod nullum de illius parvi decreti invaliditate dubium fuiſſet, attamen poſita dubitatione & negotio in diſcuſſionem deducto, preſertim ſuper intellectu illius cedule, cujus judicio magis ſtare debebat, quam ipſius ſacri Concilij ibi congregati, cum in medio Spiritus ſanctus eſſe preſumitur, ut *in c. ſi ille & c. ſi diaconus. l. di. & XXV. q. III. violatores.* nam de ipſo Concilio generali dictum eſt, ſi quis Eccleſiam contempſerit ſeu non audierit, ſit tibi ſicut Ethnicus & Publicanus, ad hoc *tex. Jeronimi. XXIIII. q. 1. omnibus.* & omne pactum ad eccleſiam id eſt Concilium introduci poteſt juxta vocem Dominicam: dic Eccleſie, quod non ſolum de prelatis ſed etiam de Concilio intelligi poteſt ut *nō. Archidi. in c. precipue. XI. q. III.* nam tota Eccleſia congregari non poteſt, unde neceſſario verificari debet de Eccleſia repreſentatitia & preſertim in Concilio Generali; nam licet quilibet Prelatus repreſentet Eccleſiam in exercitio juriſdictionis ſibi conceſſe, cum ſit membrum Eccleſie & ſit ut radius ſolaris procedens ex ipſo lumine ſolis, & ſicut rivulus ex fonte & ramus ex arbore. ut dicit *Cyprianus. XXIIII. q. 1. in c. loquitur.* & ita intelligi poteſt, quod dicitur, quod Eccleſia eſt in Prelato & Prelatus in Eccleſia &c. *VII. q. 1. c. ſcire.* hinc eſt quod illa auctoritas ſi peccaverit &c. allegatur cum denuntiatio fuit facta ſoli Pape ut *in c. novit. de judi.* Attamen magis proprie illa auctoritas verificatur in Concilio Generali, quia ipſum Concilium Generale repreſentat totam Ec-

cleſiam videlicet quoad totalem ſui poteſtatem, quia tota poteſtas Eccleſiaſtica eſt in Eccleſia tanquam in fundamento, ut voluit Auguſtinus in multis locis. & vide *tex. ejusdem in c. quodcunque XXIIII. q.* 1. *& hieron. in c. omnibus ead. caa. & q.* Dicam de hoc plenius in ſecundo dubio. Ideo recte inter alias expoſitiones dixit: die Eccleſie id eſt Concilio Generali, ut ipſe ſignanter notat in dicto c. precipue. ſynodus autem ipſa Baſilienſis intellecta iſta difficultate inter ſingulos decrevit alium locum minime tunc eligendum ſed priora loca jam electa debere decretari & ita poſtmodum decretavit, & ubi major pars, ibi preſumitur Eccleſia, ut in dicto *c. apoſtolica. LVI. di. & in dicto c. cum inter Canonicos. de elec.* quin imo non ſolum major pars ymo plures quam due partes hanc concluſionem elegit, ideo in eis preſumitur melior Zelus ut *in c. ſi quando de elec. li. VI.* A judicio autem Concilij per majorem partem repreſentati non poteſt ad aliquem reclamari, quia ex ſententia dominica illud eſt ultimum & ſupremum judicium, cum dictum ſit, qui non audierit Eccleſiam, ſit tibi ſicut Ethnicus & Publicanus, nam ſi aliud judicium exſpectaretur, non haberetur pro Ethnico & Publicano, niſi poſt finem alterius judicij, ſi quod aliud eſſet ſupremum, veritas autem mentiri non poteſt, ipſe enim Chriſtus illa verba inquiens eſt via & veritas, contempnentes ergo judicium illud ſacri Concilij ſuper decretatione locorum primo nominatorum habendi ſunt ſicut Ethnici & Publicani. & hec de XVI. ratione.

He

He autem XVI. rationes preallegate preſervant clariſſime ſacrum Concilium adverſus illam pretenſam translationem vigore illius parvi decreti ut dicunt adverſarij factam. Nunc X. rationes ſubjiciam ad defenſionem ipſius ſacri Concilij contra aliam pretenſam diſſolutionem, ſeu translationem per dictum quondam *Eugenium* de plenitudine ſue poteſtatis, ut dicebat, factam, de qua ſatis ſupra dictum fuit in caſus narratione, & pro intellectu dicendorum recenſeo in preſentiarum quod dixi in narratione facti, quod quondam *Eugenius* per ſacrum Concilium Baſilienſe longe ante Grecorum adventum citatus ut veniret per ſe vel alium ad excuſandum & defendendum ſe ſuper multis in citatione expreſſis, que notorie ſibi impingebantur, pro Obedientia quam preſtare debebat, ipſe per ſuas litteras diſſolvit Concilium Baſilienſe transferendo illud ad *Ferrariam*, ex tunc ſi ſacrum Concilium procederet ad ulteriora contra eum vel aliquem ex ſuis preſidentibus & Concilio non deſiſtente, ut deſiſtere non debuit, ipſe quondam *Eugenius* declaravit, purificatam eſſe illam conditionem, & ſic Concilium Baſilienſe fore translatum ad *Ferrariam* & ſic vigore ſue pretenſe translationis ante Grecorum adventum fecit ibidem ſuum pretenſum Concilium inchoari, & hec eſt illa translatio ſeu diſſolutio, de qua nunc agimus, quod autem iſta non valuerit, probabo ex efficaciſſimis rationibus, & poſtmodum reſpondebo ad IX motiva adverſariorum, ad reliqua autem eorum motiva fuit ſupra reſponſum in primo membro hujus dubij.

Et ſit *Prima* Ratio hec: Inferior nedum judicare non poteſt ſuperiorem, imo nec benedicere, non quod benedictio in ſe mala ſit etiam in ore inferioris, ſed hoc ſtatutum *f*) eſt adinventum, quando cenſure freno inferiores a ſuis Prepoſitis cohercendi ſunt & judicandi cum ſe videant, nec etiam benedicendi jus ullum penitus obtinere ut dicit *tex. in c. inferior. juncto c. denique. XXI. di.* & *fa. c. cum inferior. de Maj. & Obed.* ſed in caſu noſtro quondam Eugenius tenebat locum inferioris quoad ſacrum Concilium, preſertim cum ipſum Concilium eum apprehendiſſet per citationem ſuam ergo non potuit ipſe quondam *Eugenius* Concilium ipſum ſuum judicem diſſolvere vel aliter pro ſuo voto transferre. nam diſſolvendo Concilium nil aliud eſt quam extinguere ipſum Concilium. ſed nonne ridiculoſum eſt dicere, quod inferior citatus per ſuperiorem, ut veniat ad ſe defendendum vel excuſandum ſuper objectis, poſſit ſuum ſuperiorem citantem extinguere vel annihilare aut pro ſuo voto ad pedes ſuos revocare. Qualis enim eſſet ſacri Concilij auctoritas ſupra Papam, ſi citando legitime Papam; valeret Papa diſſolvere Concilium vel pro ſuo libito ad ſe transferre nedum civilis ratio ſed etiam naturalis penitus contradicit. Quod autem Concilium habuerit poteſtatem procedendi contra Papam, dicam ſatis in ſecundo dubio & quod legitime proceſſit contra dictum *Eugenium* plene ſubjiciam in tertio dubio, unde

f) ſtatutum eſt ad innuendum quantæ cenſuræ &c.

unde contra quondam *Eugenium* tunc diſſolventem Concilium illa auctoritas Prophete g) congruat, de qua mentionem facit *tex. in dicto c. cum inferior.* videlicet: nunquid gloriabitur ſecuris contra eum, qui ſecat in ea aut exaltabitur ſerra contra eum qui contrahit eam. quaſi dicat, quod non; unde Concilium ſe habebat contra ipſum quondam Eugenium ut ſecuris ad radicem vel ſerra ad lignum, unde non valuit ſuperbire contra ſacrum Concilium trahens ſerram ſeu ducens ſecurim, inſtituendo ſcilicet proceſſum contra eundem procedendo ad ſui extirpationem ſi crimina impincta hoc mererentur, preterea ad judicem ſpectat erigere tribunal, non ad citatum & preſertim cum judex ſedet in loco ſolito. *ad hoc l. plt. ff. de jus. & jur.* quo caſu ergo potuit quondam Eugenius diſſolvere Concilium & ſe transferre non apparet, nec poterat totam ſynodum tanquam ſuſpectam recuſare. ut *nō. Communiter Doctores in. c. 1. de judi.*

Secunda ratio: Pape injuſte mandanti non eſt obediendum. unde dicit *Inno. in c. Inquiſitioni. de ſent. ex. III. in additione*, quod ſi Papa aliquid precipit injuſtum, ita quod mandatum ſuum contineat hereſim vel preſumitur vehementer ſtatum Eccleſie perturbare vel alia mala futura, quod tunc peccaret quis obediendo, cum debeat futura mala precavere non juvare & *in c. quanto. de Conſue.* dixit: quod non eſt Papa ſuſtinendus, ſi ſine rationabili cauſa & alijs nota vult venire contra ſtatum univerſalis Eccleſie. ſi ergo ſubditi non debent

g) Prophetæ degenerat.

Pape injuſte precipienti obtemperare, quanto fortius Concilium quod erat ſuperior & citationem inchoavit, non debebat parere ſue pretenſe diſſolutioni ſeu translationi, ex qua quidem translatione nedum multa ſcandala futura veriſimiliter timebantur, quia inde evacuabatur auctoritas ſacrorum Conciliorum & delicta Pape per illam viam diſſolutionis remanebant impunita & ſic poſſet Ecclesia per peſſimum Paſtorem quaſi ad nihilum deduci, nihil enim ſic officit gregi, quam quod paſtor commutatur in lupum. ſed quod pejus *b*) erat, illa pretenſa diſſolutio ſeu translatio ex eo capite facta, quia Concilium procedebat contra eum, ſapiebat hereſim, quoniam ipſo facto negabat auctoritatem univerſalis Eccleſie ſupra ſummum Pontificem, ſi enim valeat translatio ſeu diſſolutio ex eo capite, quia Concilium preſumit procedere contra Papam, nil aliud poteſt inferri niſi quod Concilium non habet auctoritatem ſupra Papam & negare Chriſtum & auctoritatem Eccleſie facto, quod deterius eſt, quam negare verbis, quia facta ſunt potentiora verbis. *fa. c. exiſtimat quidem XI. q. III. & c. dilecti. de app.* ubi dicitur, quod plus eſt ad ſedem Apoſtolicam facto quam verbo appellare. Item ex illa ſua diſſolutione ſeu translatione quaſi evacuabatur auctoritas ſeu effectus Conſtitutionis magni Concilij Conſtantienſis, que incipit, *frequens*, ubi diſponitur: de Concilijs tenendis de decennio in decennium in perpetuum. nam ſi Papa poſſet pro libito ſuo Concilium congrega-

b) ſed quod prius erat.

gregatum diſſolvere vel transferre, eſſet annihilata illa conſtitutio. Item diſſolutio eſt expreſſe contra decretum Concilij Baſilienſis in XI. ſeſſ. factum, ubi expreſſe cavetur, quod per quemcunque etiam Papam non poſſit Concilium diſſolvi ſine ſuo expreſſo conſenſu, neç poterat Papa uti in illa diſſolutione plenitudine poteſtatis, nam unica eſt Eccleſie poteſtas & non plures, data per Chriſtum ipſi Eccleſie tanquam in fundamento *XXIIII. q.* 1. *loquitur & c. omnibus. & c. quicunque.* cum ergo in Concilio repreſentante Eccleſiam univerſalem ſit plenitudo poteſtatis, non potuit ipſe quondam *Eugenius*, licet ſit Principalis miniſter in Eccleſia & de corpore Eccleſie uti plenitudine poteſtatis contra totam Eccleſiam in qua eſt fundamentum plenitudinis poteſtatis, quia videretur, quod eſſent due poteſtates in Eccleſia, quod ſaperet hereſim, nam ut ſupra dixi, poſt Cyprianum Eccleſia equiparatur, ſoli arbori & fonti. alij vero miniſtri quotquot & quales ſint equiparantur radijs ſolaribus & ramis arboris & rivulis fontis, unde ſi preſcinditur rivulus a fonte, areſcit, nec gloriabitur ramus contra arborem, nec radius ſolaris contra lumen ſolis, nec rivulus contra fontem. *XXIIII. q.* 1. loquitur. hinc dixit Jeronimus intelligendo de auctoritate *i*) Eccleſie, quod orbis eſt major urbe. *in c. legimus XCIII. di.* Nec oportet ire per mendicata ſuffragia, cum ipſe Chriſtus Capitaneus noſter aperto ore dixit, nemine excepto, qui non obedierit Eccleſie, ſit tibi ſicut Ethnicus & Publicanus,

 canus,

i) auctoritate Concilij.

canus, innuens apertiſſime plenitudinem poteſtatis eccleſiaſtice conſiſtere in Eccleſia tanquam in fundamento. de quo plenius dicam in ſecundo dubio.

Tertia ratio fundatur ex quadam ſimilitudine. querit enim *gloſſ. in c. ſi Papa XL. di.* nunquam Papa poſſit ſtatuere, quod non poſſit de hereſi accuſari ipſe vel aliquis Papa. & reſpondet, quod non. quia ex hoc periclitaretur Eccleſia, ita punctualiter dicendum in propoſito. nam ſi Papa citatus per Concilium poſſet ex ſue poteſtatis plenitudine Concilium ex hoc extinguere vel pro ſuo libito transferre, quid aliud eſſet quam dicere, quod Papa *k*) etiam hereticus non poſſit de hereſi accuſari, vel privari. quia accuſatus de hereſi & citatus, recurreret illico ad flebile diſſolutionis refugium & ita citatus pro alijs criminibus notorijs. nam crimina notoria ſcandalizantia Eccleſiam & de quibus Papa eſt incorrigibilis, inducunt vehementem preſumptionem hereſis. nam ut dicit Clemens, qui rebelliter vivit aut dicere ſeu agere bona recuſat, potius diaboli quam Chriſti membrum convincitur eſſe & potius infidelis quam fidelis eſſe demonſtratur ut *in c. nullus Epiſcopus. XXXVIII. di.* & *nō. gloſſ. in dicto c. ſi Papa XL. di.* & quod Directe fieri non poteſt, nec indirecte admitti debet. quia ſecundum juris regulam, cum quid prohibetur una via, alia via admitti non debet. ut in reg. cum quid. de *R. J. li. VI.* & *c. tue. de procur.* Papa autem directe non poteſt impedire ſuam

k) Papa & hæreticus.

ſuam accuſationem, precipue de hereſi, ergo nec indirecte, quod fieret ſi citatus per Concilium poſſet illud diſſolvere vel ad locum ſibi libitum, ubi eſſet ſibi tutiſſimum refugium, transferre.

Quarta ratio eſt: ipſe quondam Eugenius per ſuam adheſionem approbavit decretum editum in XI. ſeſſ. tanquam precedens ſuam adheſionem, & in illo decreto expreſſe cavetur, quod ex nulla cauſa poteſt ſacrum Concilium ſine ſuo expreſſo conſenſu per aliquem etiam per Papam transferri vel diſſolvi. Item decretum illud concernit generalem ſtatum Eccleſie & pertinentia ad generalem reformationem ejusdem, quia per diſſolutionem Concilij poſſet impediri generalis reformatio, ſicut fuit eliſa per diſſolutionem *l*) Concilij generalis Senenſis. Item poſſent impediri Generalia Concilia que neceſſaria ſepe ſunt in Eccleſia Dei exemplo Apoſtolorum *Act. XV. & XV. di. C.* 1. unde per diſſolutionem voluntariam violaretur ſtatus univerſalis Eccleſie. unde dicit *tex. nõ. in c. & ſi illa.* 1. *q. VII.* quod magno opere illa precavenda ſunt, que recipi ſine magna decoloratione non poſſunt *m*) hinc eſt quod non poteſt Pepa immutare univerſalem ſtatum Eccleſie, ut *nõ. Inno. in c. quanto. de Conſue. & c. cum ad monaſterium. de ſta. regul. & archi. in c. ſicut. XV. di. gloſſ. in c. litteras. de reſti. ſpo.* & communiter tenetur per Doctores & probatur in c. que ad perpetuam *XXV. q.* 1. ubi dicit

P 5 tex.

l) per diſſolutionem in Concilio Viennenſi.

m) omiſſ. a verbis: *hinc eſt quod* usque *& ſi dicatur.*

tex. que ad perpetuam ordinata ſunt generaliter utilitatem, nulla commutatione varientur nec ad privatum trahatur commodum, que ad bonum commune ſunt prefixa. ex quo tex. gloſſ. ibi colligit, quod Papa non poteſt contra generalem Ecleſie ſtatum diſpenſare, nec contra articulos fidei, nam & ſi omnes aſſentiant ei, non valeret ſtatutum, ſed omnes heretici eſſent. *XL. di. ſicut. ſed gloſſ.* ibidem & in his caſibus poteſt verificari *tex. in c. contra XXV. q.* 1. ubi dicitur contra ſtatutum patrum condere aliquid vel mutare, nec hujus quidem ſedis poteſt auctoritas. & ſi dicatur quod Papa hoc fecit ex juſta cauſa, puta, pro Grecorum reductione, certe hoc confunditur, quia ſua diſſolutio ſeu translatio fuit principaliter fundata ex eo, quia Concilium procedebat contra eum. & de hac materia dicam latius in reſponſionibus ad motiva adverſariorum.

Quinta ratio, quod Eccleſie per omnes obediendum eſt, ut in Evangelio *& ij. q.* 1. *ſi peccaverit.* ſed Concilium mandabat quondam Eugenio ut veniret in certo termino tunc ſibi aſſignato ad excuſandum vel defendendum ſe ſuper notorie ſibi impoſitis ergo debuit per ſe vel alium comparere & obedire matri ſue juſte & honeſte precipienti, non autem ſe erigere in ſuperbiam & pro obedientia dare rebellionem diſſolvendo Concilium, ſi ulterius procederet contra eum, eſtne illa obedientia que preſtari debet eccleſie juxta *n*) ſtatutum ſacri Concilij Conſtantienſis, imo juxta diſpoſitionem

n) omiſſ. *ſtatutum.*

nem divinam, non enim debuit contempnere ecclesiam cum predeceſſor ſuus amplioribus meritis refulgens ſicut Petrus remiſſus fuerit ad Eccleſiam dicente ſibi Domino: ſi peccaverit in te frater tuus, dic Eccleſie &c.

Sexta ratio: cum legatur quod Eccleſia miſerit Petrum pro negotijs ipſius Eccleſie, nec *Petrus* reſtitit juxta illud Act. Apoſtolorum: miſerunt *Petrum & Johannem &c.* nec legitur quod ſolus *Petrus* Eccleſiam congregatam pro ſuo libito diſſolvit aut transtulit de loco ad locum ſine ſuo conſenſu, quomodo potuit quondam *Eugenius* reus factus citatione preventus Eccleſiam, preſertim ut correctionem effugeret, diſſolvere aut de loco ad locum transferre?

Septima ratio eſt: quod Papa non poteſt ſine conſenſu Concilij eligere locum pro futuro Concilio juxta illam conſtitutionem: *frequens*, Concilij Conſtantienſis, & ita hactenus obſervatum eſt, quomodo autem o) poterit Concilium jam fundatum, inchoatum & proſecutum ſecundum ſuammet profeſſionem transferre pro libito voluntatis de loco ad locum preſertim ex cauſa turpi, ut evitaret correctionem? minus eſt enim eligere locum pro futuro Concilio quam Concilium jam inchoatum transferre, ſed primum non poteſt ſine conſenſu Concilij, minus ergo ſecundum *Arg. eorum que nō. in c. cum in cunctis. de elec. & in autt. multo magis. C. de Epiſc. & Cle. precipue*, cum ex illa trans-

o) loco *poterit.* petitur.

translatione violaret tam p) magna decreta, preſertim Decretum Conſtantienſis, quo cavetur, quod imminente legitima cauſa translationis Concilij debet ipſum Concilium ad locum viciniorem ejusdem nationis transferri, niſi illa cauſa urgens concerneret totam nationem illam, ſed ipſe diſſolvit Concilium vigore proceſſus inchoati contra eum, pretendens, quod in Baſilea non erat libertas & multas alias cauſas frivolas allegavit, que profecto veraciter non poterant totam Almaniam concernere. transferendo ergo ad Italiam, violavit illud decretum & ibi expreſſe in hoc diſponitur, quod Papa hoc facere non poſſit. Secundum decretum fuit ſacri Baſilienſis Concilij in XI. ſeſſione editum, per eum ut ſupra dixi approbatum, quod Concilium ex nulla cauſa poteſt ſine ſuo conſenſu transferri vel diſſolvi etiam per Papam. Violavit tertio concordatum cum Grecis, quod etiam ipſemet prius approbaverat, ut dictum fuit in narratione caſus; nam ibidem cavebatur, quod Concilium debebat firmiter ſtare in *Baſilea*, nec inde ſe transferre, donec Greci ſe applicarent ad ultimum portum Italie, & ſi interea immineret rationabilis cauſa illud transferendi, quod fieret translatio juxta formam. c. frequens. Ipſe autem quondam Eugenius diſſolvit ſeu transtulit ante adventum Grecorum, nulla ſubſiſtente cauſa rationabili & eſto quod fuiſſet, debebat ſervare formam illius c. *frequens.*

Octava

p) tria magna.

Octava ratio: quia cum error Grecorum in triplici Concilio Generali dampnatus fuiſſet, ut in Epheſino, de quo eſt *tex. cum gloſſ. in c. plt. di. VI.* & in Concilio Generali, de quo in c. firmiter credimus. *de ſumm. Trin.* & in Concilio Lugdunenſi ut habetur in *c.* 1. *de ſumm. Trin. li. VI.* & Greci peterent nunc Concilium non correcti ſed ut de fide diſputarent & ibidem videretur, quid eſſet tenendum, unde in eorum ſalvo conductu poſtularunt, quod libere poſſent in Concilio oecumenico proponere, reſpondere & contradicere, & facta unione eorum ſive non, *q*) libere poſſent ad proprios lares redire, ut patet in ſalvo conductu per eos poſtulato & per ſacrum Concilium conceſſo, non debebant ergo de mero jure audiri, ſed fuit eis facta magna gratia, quia ut dicit tex. *valde nō. in c. majoris. XXIIII. q. V.* quod majores noſtri divina inſpiratione tenentes neceſſaria precaverunt, ut quod contra unamquamque hereſin coacta ſemel ſynodus pro fidei communione, veritate Catholica & approbata promulgaſſet, non ſineret poſthoc novis retractationibus mutilari, ne gravis occaſio preberetur, que medicinaliter fuerant ſtatuta, pulſandi & ſubdit in fi. ſynodus ſemel geſta condempnans ulterius ad nova Concilia venire non ſinit *r*) & eſt tex. multum nō. quem gloſſ. ibi intelligit, quod non patitur iterum venire in ſynodum ut de fide iterum diſputetur, ſed ſi correcti venire

q) omiſſ. a verbis: *libere poſſent.* usque *magna gratia.*
r) nec eſt.

venire vellent, tunc admitterentur. & idem *nõ. gloſſ. in c. nos ad fidem. XVIII. di. non licuit* ergo quondam *Eugenio* ſine. expreſſo conſenſu Concilij de hujusmodi oecumenico Concilio tractare aut de loco, *s*) ubi fieret illud oecumenicum Concilium diſponere, eſt enim iſte caſus in quo Papa tenetur congregare Concilium, cum non poſſit aliquid attemptare, quod poſſit tendere in prejudicium eorum, que diffinita ſunt per Concilium in cauſa hereſis. ut eſt tex. *nõ. cum gloſſ. in c. Anaſtaſius XIX. di.* ſed aliquis dicere poſſet, Concilium Baſilienſe jam prius diſpoſuerat ipſos Grecos ſic audiendos, ergo Papa nullam novitatem fecit ſub ſimili modo eos audire volendo; ipſe enim quondam *Eugenius* expreſſe ad hoc congregavit Concilium Baſilienſe imo expreſſe transtulit illud in *Ferrariam.* Reſpondetur quod Concilium Baſilienſe fecit cum Grecis certa compactata, que Greci ſervare noluerunt, quia electa Sabaudia dixerunt, ſe non intellexiſſe, niſi de *Sabaudia* que eſt in Italia. Item Concilium nunquam dedit eis optionem eligendi locum in certa natione, ſed ex certis locis nominatis per Grecos Concilium habebat eligere unum locum, ſed quondam *Eugenius* recedendo ab illis compactatis reducebat Concilium ad Italiam. Item cum Concilium Generale ſit ſupra Papam, cum *t*) agitur de extirpatione hereſum & de pertinentibus ad illam ut in decreto Concilij Conſtantienſis, ad Concilium, ex quo erat, congregatum & non ad

Papam

s) de loco, niſi fieret.

t) cum igitur.

Papam pertinebat diſponere, an ipſi Greci eſſent *u*) audiendi aut non & qualiter & in quo loco & preſertim non licebat hoc quondam Eugenio attemptare, cum diſſolutionem Concilij Baſilienſis ſine expreſſo ſuo conſenſu uſurpabat enim ſibi ex hoc auctoritatem ſupra ſacrum Concilium Generale in duobus: primo quia voluit diſponere per ſe de loco Concilij Generalis ſedentis, cum tamen Concilium Generale ſit majus eo, quantum ad hoc ut ſupra dictum eſt. ſecundo uſurpabat ſibi auctoritatem in diſſolutione Concilij Generalis ut fieret diſputatio cum Grecis & in hoc violando multa decreta eccleſie latine, ut ſupra dictum eſt; Item ut nullus locus cavillationi relictus ſit, aliquid advertendum, quod ipſe quondam *Eugenius* per ſuas litteras diſſolvit Concilium in duobus caſibus; primo ſub conditione & ex tunc ſi Concilium procederet ad ulteriora contra eum. ſecundo ſimpliciter in adventu Grecorum ſecundum diſpoſitionem parvi decreti & tandem quia Concilium non deſtitit procedere contra eum. pronuntiavit illam conditionem purificatam, & ſic Concilium translatum fore ad *Ferrariam* ex virtute primi capitis *x*) & illo pretextu Conciliabulum inchoatum fuit in Ferraria de menſe Januarij ante adventum Grecorum, quia non propter eos, ſed ut ipſe evitaret correctionem, Concilium diſſolvit.

Nona

u) eſſent auditi.

x) omiſſ. a verbis: *& illo pretextu.* usque *grecorum, quia.*

Nona Ratio, quia cum ex citatione in eum per Concilium factam ipſe quondam *Eugenius* eſſet factus reus & ſuſpectus de hereſi preſertim ex non receptione decretorum ſacri Concilij, que edita fuerant pro reformatione Ecclefie, debebat prius venire & purgare innocentiam ſuam juxta vires citationis, antequam procederet ad correctionem aliorum. unde non immerito poterat ſibi dici illud Evangelij: ejice primum trabem de oculo ſuo. *III. q. VII.* porro. Grecorum autem reductionem, ut par erat, debebat dimittere, in facultate Concilij, ad quod negotium illud ſpectabat principaliter, & non mittere Galeas, ut ſupra dictum fuit in narratione caſus. Item ſi diceremus contrarium, eſſet res peſſimi exempli, quia Papa citatus ſuper ſuis criminibus per Concilium, fingeret reductionem alicujus populi ut haberet materiam diſſolvendi Concilium & evitandi correctionem. Item, quia ut predixi, ipſe non fecit illam diſſolutionem ſeu translationem intuitu Grecorum, ſed ut fugeret vindictam ultionis, & ſic ad utilitatem privatam.

Decima & ultima ratio eſt, quia cum tempore adventus Grecorum ipſe quondam *Eugenius* eſſet jam per ſacrum Concilium tunc ſuſpenſus, non poterat cum eo teneri Concilium tunc Generale, Greci autem ſine eo non volebant facere Concilium oecumenicum, ergo Patres de Concilio habuerunt legitimam cauſam non eundi ad illud conciliabulum; & ſi dicatur, quod ante ſuſpenſionem ipſe quondam *Eugenius* diſſolverat Concilium Baſilienſe,

lienſe, Reſpondetur dupliciter, primo, quod non poterat diſſolvere propter rationes predictas. ſecundo quia diſſolvit tunc non conſideratione Grecorum, ſed ut impediret proceſſum Concilij contra eum inchoatum, ut ſupra dictum fuit. Ex his omnibus facillime poteſt reſponderi ad novem objecta adverſariorum unica conſideratione; nam omnia eorum objecta tendunt ad firmandum illam pretenſam diſſolutionem ſeu translationem Concilij per dictum quondam *Eugenium* factam in favorem reductionis Grecorum, quia tanquam Paſtor Ecclefie & judex fidei & habens poteſtatem ad edificationem & quia Greci nolebant alibi quam in Italia audiri, tenebatur hoc facere, ut enim predixi, diſſolutio illa ſeu translatio non fuit facta favore Grecorum ſed ob proceſſum inchoatum contra eum per Concilium, nam ut predixi in duobus caſibus transferebat Concilium, primo ſub conditione: ſi Concilium procederet contra eum. ſecundo ſimpliciter in adventu Grecorum, at ipſe longo tempore ante adventum Grecorum pronuntiavit Concilium eſſe translatum, quia Concilium proceſſerat contra ipſum & illo pretextu fecit Conciliabulum illud inchoari in menſe *y*) Januarij in *Ferraria* in adventu Grecorum & ſic incidit in penas ſciſmaticorum erigendo Concilium contra Concilium & ſcandalizando Eccleſiam cum geminata diſſolutione Concilij, ac proceſſu temporis incidit in ſuſpenſionem, quia non revocavit primam pretenſam diſſolutionem infra IIII. menſes juxta de-

y) menſe Junij ante Græcorum adventum.

creti tenorem editi in XI. ſeſſione; nullo modo ergo poterat in adventu Grecorum preſidere illi Conciliabulo, quia etſi cauſa fidei maxima ſit, tamen contempnendo Eccleſiam & ejus auctoritatem ipſe incidit in majorem errorem. ſed ne adverſariorum motiva tranſeant ſine ſpeciali ſolutione, ad eorum majorem confuſionem & veritatis dilucidationem remaneant indiſcuſſa, ſpecialiter reſpondebo & primo:

Ad primum, in eo quod dicunt, quod Greci venerunt ad Papam petentes audiri & uniri in fide cum Eccleſia, & nolebant hoc facere niſi in Concilio oecumenico. ergo Papa ad hoc tenebatur convocare Concilium oecumenicum. Cum ergo Papa non poſſet hoc facere niſi transferret Concilium Baſilienſe ad locum Grecis aptum, ergo Papa potuit & debuit illud transferre. nam hereticum eſſet dicere, quod Papa hoc non poſſet per illud *Luce XX*°. Ego pro te rogavi Petre, ut non deficiat fides tua & aliquando converſus confirma fratres tuos. ſcilicet in eadem fide & *Joann. ult.* paſce oves meas quod intelligitur de paſtura fidei. & preſertim quia Greci proteſtati fuerunt quod nullo modo volebant venire ad Baſileam aut Sabaudiam ſed Concilium nullo modo voluit conſentire petitioni Grecorum ergo ſine Concilij conſenſu tenebatur Papa illud transferre. Ad hoc Reſpondetur primo generaliter, quod Papa tunc *Eugenius* non diſſolvit Concilium propter Grecos ut ſupra dixi, ſed hoc fecerat principaliter ut fugeret correctionem

nem Concilij. nam licet ipſe quondam *Eugenius* de Grecis feciſſet mentionem in ſecundo caſu diſſolutionis, tamen Grecis non exſpectatis transtulit illud Concilium Baſilienſe, quia Concilium non deſiſtebat procedere contra eum. Ex hac autem cauſa Concilium diſſolvi non poterat, ut ſupra plene dixi. Preterea poſito ſine veritatis prejudicio, quod hoc feciſſet propter Grecorum unionem, veritate caret, quod Greci z) peterent audiri & uniri, imo ut ſupra dixi, petierunt, quod poſſent libere proponere & unione facta vel non, libere redire ad eorum patriam, ut in eorum ſalvo conductu patet. Preterea cum ipſorum error expreſſe a) reprobatus eſt in tribus Concilijs, ut ſupra dictum fuit, Concilium habet diſponere & non Papa, qualiter & in quo loco debeant audiri, neque erat curandum de proteſtatione Grecorum quia ad illam ſatis reſpondi ſupra; preſertim cum venirent contra compactata cum ſacro Concilio, nam adverſarij ſilent de *Sabaudia* que erat pariter electa cum *Baſilea* & Avinione, unde poterat male ſperari de reductione Grecorum, cum ipſi in limine contractus violarent compactata. preterea nec ipſi Greci hanc rationem allegarunt ſcribentes ex Conſtantinopoli ſed duntaxat, quod promiſſa non fuerant in tempore adimpleta, unde licet Papa teneatur paſcere oves Chriſti, tamen cum modis & temporibus; nam & Concilium non minus

z) Græci poterant.

a) expreſſe.

tenetur paſcere, quia *b*) & omnibus Apoſtolis dictum fuit: ite in univerſum mundum & predicate Evangelium omni creature & ſicut me miſit pater & ego mitto vos &c. nec Greci volebant paſci, niſi forte corporaliter, quia ſi petiiſſent paſturam fidei, ſervaſſent compactata & non petiiſſent diſputationem. Concilium autem erat in hoc facto Pape preferendum, quia Concilium non poterat in fide errare ſed Papa. ſicut *nō. in c. a recta. XXIIII. q.* 1. ſed pro dolor ex cauſa fidei fuerunt ſumpta arma *c*) perfidie, quia ſub colore Grecorum diſſolvebatur Concilium ut evitaretur correctio & reformatio. *d*) Preterea ipſe quondam *Eugenius* transtulit Concilium in adventum Grecorum innitens illi parvo decreto, quod viribus non ſubſiſtebat, ut ſupra probatum fuit, & non ex ſuo officio. Item ſi feciſſet ex ſuo officio, cur de loco prius non conveniebat cum Concilio adhuc ſedente juxta diffinitionem *c. frequens*. Cur etiam non elegit unum locum de nominatis conſiſtentem in natione Germanica? juxta *c. frequens*. cum ergo omnia contempſit & ex ſuo ſenſu voluit Concilium transferre, merito nihil egit validitatis & firmitatis, ſed incidit in penas contentas in XI ſeſſione.

Ad ſecundum *e*) & Tertium eorum motivum, quo dicitur, quod *f*) in Decreto per Baſilienſe Concilium

b) quia & omnibus apoſtolis dictum fuit.
c) arma pro fide.
d) omiſſ. *praterea ipſe &c.* usque *contentas in XI. ſeſſione.*
e) omiſſ. & tertium.
f) indirecte. . . concluſio &c.

cilium concluſo habetur, ut venientibus Grecis ad ultimum portum latinum ipſi Patres Concilij infra menſem ad locum oecomenici Concilij ſe transferrent, ergo cum Greci advenerunt, debebant ſe transferre ad locum oecomenici Concilij & non manere in Baſilea fixi. Reſpondetur, quod hoc argumentum nullo modo concludit, quia Decretum Baſilienſis Concilij expreſſe habebat, quod Patres de Concilio debebant ſe transferre ad locum per ſacrum Concilium nominandum, ac Greci non venerunt ad illum locum, quia neque ad *Baſileam*, *Avinionem* neque ad *Sabaudiam*; & mirandum eſt de tali argumentatione vana. nam ſi Greci potuiſſent ſacrum Concilium ducere ad quem locum voluiſſent, quid oportebat facere cum eis compactata de loco? & precipue cum ipſemet quondam *Eugenius* illa compactata approbaverat? Et per hoc ſolvitur eorum tertium motivum, dicunt enim in eo, quod in decreto ſacri Concilij dicebatur, quod propter nullum locum tam magnum atque ſanctiſſimum opus deberet poſtponi & quod hoc fuit juramento firmatum. ergo propter locum non debebat ſacrum Concilium Baſilienſe dimittere tantum bonum. Ad hoc enim reſpondetur, quod caret veritate, ut ſupra in precedentibus dictum eſt. nam veritas fuit, quod illa verba fuerant dicta propter Baſileam, quia Patres de Concilio cupiebant quod Concilium oecomenicum fieret in *Baſilea*, ſed oratoribus Grecorum nolentibus conſentire, dixerunt deputati Concilij, quod propter locum non debebat tantum bonum dimitti, & conve-

venerunt ut certa loca nominarentur per Grecos & ex illis ſacrum Concilium eligeret unum & illud decretum ſic limitatum fuit juratum, unde Concilium non tenebatur ire ad locum per Concilium non electum & ſi diceretur, Concilium non debebat curare de loco ut tantum bonum ſequeretur, Reſpondetur quod Concilium non erat certum de reductione Grecorum, ut ſupra dictum eſt, ſed bonum erat certum ſi Concilium trahebatur ad Italiam, prout quondam *Eugenius* volebat, eluſa erat penitus reformatio Eccleſie latine & decreta contempta que prius recipere noluit & Conciliorum auctoritas penitus conculcata & ſepulta fuiſſet; hoc enim in illa translatione agebatur propter potentiam & amicitiam, quam ipſe quondam *Eugenius* in g) locis illis habebat. Item ſacrum Concilium veriſimiliter ſperabat, h) quod Greci juxta compactata venirent ad locum electum per ipſum Concilium, quod veriſimiliter ex eo poteſt conjecturari, quia miſerunt Galeas cum pecunijs & baliſtarijs cum Capitaneo & tantarum expenſarum onere. Iſta enim veriſimiliter non feciſſent fruſtra, nam parvipendebant iſtam proteſtationem oratorum Imperatoris Grecorum per rationes ſupra per me dictas. ſed heu poſtquam declinaverunt Greci ad quondam Eugenium injuſte dimiſſis galeis Concilij, qua fronte poterat ſacrum Concilium ſe transferre ad *Ferrariam*, ubi jam erat inchoatum Conciliabulum per quondam *Eugenium* jam

g) *locis* omiſſ.
h) ſpectabat.

jam tunc ſuſpenſum, debebat ſe cum illis unire, quos repreſentabat ſcismaticos, debebatne habere illum pro preſidente, quem ſuſpendebat, debebatne ſe exponere inſidijs illius, qui ſe jam conſtituerat capitalem inimicum? jam enim Patres Concilij expoſuerat prede & capture quorumcunque & per ſpeciales litteras hortatus fuerat omnes principes Alamanie, ut hanc iniquitatem facerent, inducens eos ut procederent contra ipſos Patres Concilij tanquam contra hoſtes fidei. eſtne iſta paſtura fidei? verificaturne dictum Chriſti: paſce oves meas? ſi rerum ordo diligenter penſetur, nil aliud fuit quam ſumere occaſionem pro cauſa.

Ad quartum motivum fundatum ex eo, quia Papa eſt paſtor univerſalis Eccleſie & omnium ovium a Chriſto inſtitutus, ideo etiam ceſſante illo parvo decreto poterat Papa facere omnia, que ad paſtorem omnium requiruntur, quibuscunque conſtitutionibus & decretis non obſtantibus; translatio autem Concilij Baſilienſis in *Ferrariam* ſpectabat neceſſario ad paſturam Grecorum, ergo potuit hanc translationem facere. hoc argumentum coincidit in idem cum precedentibus, & ſatis ſupra fuit reſponſum; illam enim translationem fecit principaliter non propter paſturam Grecorum ſed ex cauſa damnata, videlicet: ſi ſacrum Concilium procederet contra eum & vigore illius translationis fuit conciliabulum illud in *Ferrariam* translatum. Item paſtura illa & predicare verbum Dei Grecis bene poterant fieri abſque diſſolutione Con-

cilij Baſilienſis. nec obſtat quod Greci volebant habere Concilium oecumenicum, quia ad petitionem Grecorum, qui erant preciſe ſcismatici & heretici, non debebat diſſolvi Concilium Generale absque ſuo expreſſo conſenſu. nam Eccleſia univerſalis, que errare non poteſt, melius poterat discernere tempus & modum iſtius paſture, quam ſolus Papa preſertim ut dixi. quia non veniebant Greci emendati & correcti ſed ad diſputandum, unde pro eo quod ſepe condempnatum fuit in Concilijs, non debebat Concilium Generale Latinorum invitum diſſolvi. utinam jam diu poſt creationem ſuam ipſe quondam *Eugenius* voluiſſet fuiſſe executor illius verbi: Paſce oves meas; jam diu potuiſſet iviſſe ad Grecos & diu potuiſſet illos ad ſe vocare ſine ſcandalo Eccleſie, ſed dedit tunc operam accuratam, quando opus erat ſibi ſub illo colore diſſolvere Concilium, ut ſic evitaret proceſſum & ut fugeret reformationem Generalem & preſertim curie Romane.

Ad Quintum motivum ex eo fundatum, quia Papa poteſt quidquid ſpectat ad edificationem Eccleſie, non obſtantibus quibuscunque decretis in contrarium; ſed illa translatio ſpectabat ad edificationem ipſorum Grecorum &c. Etiam hoc argumentum concidit cum precedentibus & ex his que ibi dicta ſunt, patet Reſponſio: Non enim fecit illam translationem ad edificationem, ſed ut fugeret proceſſum, nec eo pretextu, quod vult ire ad predicandum infidelibus, debet *i*) Concilium congrega-

i) ſed Concilium.

gregatum diſſolvere, ut ſic illa occaſione eluderet Eccleſie latine reformationem. nam ſi ipſe impedimentum non preſtitiſſet, ſcit mundus, quod Greci ſervaſſent omnia compactata & veniſſent ad Concilium & manſiſſet Eccleſia in ſua integritate. ſed bene patet ex iſtis allegationibus adverſariorum, querere mendicata ſuffragia; nam nunquam faciunt verbum de diſſolutione facta in primo capite occaſione proceſſus inchoati contra eum, ſed ſemper fundant *k*) ſe ſuper illa translatione facta in ſecundo capite, que effectum non habuit, quia illa ſecunda translatio per eum facta habebat vim in adventum Grecorum, ſed ipſe longe ante adventum Grecorum inchoari fecit illud Conciliabulum Ferrarienſe vigore translationis facte, quia in Concilio fuit accuſata ejus contumacia.

Ad ſextum motivum quod videtur ſine aliquo juris fundamento formatum; dicunt enim, quod negare Concilium Baſilienſe eſſe translatum in *Ferrariam* legitime, eſt negare reductionem Grecorum eſſe factam, conſequens probatur ex bulla aurea Grecorum. antecedens probatur quia Greci nolebant in Concilio oecumenico uniri. profecto faciliter & multipliciter poteſt reſponderi. nam licet dicerent, quod nollent reduci niſi in Concilio oecumenico, non per hoc probatur validitas parvi decreti, nec per hoc probatur quod diſſolutio ſeu translatio facta per quondam Eugenium, ut evitaret ſuam correctionem, debeat valere; nunc enim

 non

k) fundunt.

non agimus, an Greci ſint vere reducti, ſed utinam eſſent vere reducti! ſed ſolum agitur: an valeat prima translatio facta per quondam *Eugenium* illa precipue quam fecit in eventum, ſi Concilium non deſiſteret procedere contra eum, ſuper illa enim fuit fundatum Concilium Ferrarienſe ac etiam ſi pretenderetur, quod propter adventum Grecorum quod tamen non eſt verum, ſatis ſupra reſponſum fuit.

Septimum motivum eorum eſt, quod Papa eſt judex fidei, unde tanquam judex poteſt determinare & ſolvere omnes queſtiones fidem tangentes *XXIIII. q.* 1. *hec eſt fides*, & per hoc dictum Evangelicum: ego pro te rogavi *Petre &c.* ad hoc motivum Reſpondetur, ut ſupra. primo quia ipſe non diſſolvit ut diffiniret queſtionem fidei, ſed ut inficeret factum fidei & auctoritatem Eccleſie & impediret proceſſum legitime inchoatum contra eum. Item quia Papa non eſt judex fidei in eo articulo, qui jam eſt declaratus per totam Eccleſiam & per multos ſummos Pontifices. nam ut ſupra dixi, Error Grecorum in triplici Concilio Generali fuerat condempnatus, unde ſi Papa vellet verbo aut facto expreſſe aut tacite, directe vel indirecte attemptare contrarium in continenti incideret in hereſin dampnatam & absque alia ſententia poſſet tanquam hereticus puniri. *tex. alleg. in c. Anaſtaſius. XIX. di. & tex. cum gloſſ. in c. Achatius. XXIIII.* q. 1.

Octa-

Octavum motivum eſt, quod Papa non poterat ſine peccato mortali Grecos non audire & ſic illam reductionem non facere, quam facere non poterat, niſi in Concilio oecumenico, quod Greci poſtularunt. nam hoc pretermittendo veniebat contra preceptum divinum, paſce ſcilicet oves meas &c. ad hoc argumentum eſt pluries ſupra reſponſum. Ideo non oportet aliter reſpondere.

Ad Nonum & ultimum motivum, quod ex eo fundatum eſt, quia ante adventum Grecorum Concilium Baſilienſe infamaverat Papam turpiſſime per quoddam monitorium in magnum Eccleſie latine ſcandalum & contra omnem *l*) Caritatis ordinem ad Greciam miſit oſtendens ibidem Papam eſſe magnis criminibus irretitum, ideo oportebat, quod Papa ſe purgaret preſentibus Grecis, apud quos fuerat diffamatus, ſed cum Greci nollent venire *Baſileam* vel *Avinionem* ſed ad Italiam, oportuit Concilium transferri ad Italiam, & ad hoc adducunt adverſarij nonnulla ut dicunt ſummorum Pontificum exempla. qui pro eorum purgatione facienda vocaverunt ad ſe Concilia. Certe hoc Argumentum potuiſſet taceri pro eorum honore. primo, quia ſi Concilium miſiſſet extractum monitorij ad Grecos, non fecit hoc animo infamandi quondam *Eugenium*, ſed potius intentione aviſandi Grecos, ne irent cum Galeis quondam *Eugenij* dimiſſis Galeis ſacri Concilij, quia ex quo quondam Eugenius erat multipliciter denuntiatus ſacro Concilio tan-

l) communitatis.

tanquam notorius criminoſus & jam citatio apprehendiſſet eum, non debebant pro illa cauſa fidei ad eum declinare ſed potius ad ſacrum Concilium, ubi ex ſua natura illa cauſa debebat agitari.

Item eſto, quod ipſe quondam Eugenius ex transmiſſione illa monitorij fuiſſet infamatus apud Grecos, non tamen ſequitur, quod propter hoc debebat Concilium convocari in preſentia Grecorum. ex hoc enim ſequeretur, quod judex deberet facere ex debito proceſſum coram illis ipſis, apud quos reus eſt infamatus, quod tamen eſt falſiſſimum. nam Papa tanquam Principalis Miniſter Ecclesie de facili non infamatur apud unam gentem, ſed apud multas nationes & quandoque apud totam Chriſtianitatem, oporteret ergo ſecundum illud Argumentum Adverſariorum, quod omnes de Chriſtianitate deberent vocari ut videant purgationem, quod tamen falſum eſt, ſatis enim eſt, quod reus ſe expurget coram judice & ſi poteſt ſe expurgare, ejus purgatio mitti poteſt ad omnia loca, in quibus infamatus eſt, & ſic poteſt tolli infamia. Ita punctaliter *m*) fecit Papa alias de quodam Epiſcopo ut probatur in *c. habet hoc proprium. ij. q. V.* quin imo eſt unus textus ſatis notabilis ad propoſitum in *c. ſtatuimus. de offic. deleg. li. VI.* ubi dicitur, quod ſi judex deputatus in certo loco ſuper aliqua inquiſitione facienda contra reum pretenſum non poteſt ibi commode ſuum exercere officium propter potentiam rei, quod poteſt immutare locum judicij ſine conſenſu novo

Prin-

m) præſentialiter.

Principis delegantis ne quo modo poſſit inquiſitio impediri & reus de ſua malitia reportet commodum & per illius tex. rationem dico, quod nedum Concilium Baſilienſe ex hoc facto non debebat ad *Ferrariam* transferri, ſed etiam ſi fuiſſet in *Ferraria*, cum Papa tunc habebat ibi magnam potentiam & maxime propter vicinos ibidem exiſtentes legitime Concilium poterat ſe inde transferre & venire ad Alamaniam, ubi tutius potuiſſet contra eum procedere. quis enim tam levis capitis eſt, ut poſſit iſtud in mentem adducere, quod Patres ſacri Concilij Baſilienſis potuiſſent ſecure iviſſe ad Italiam ad faciendum proceſſum contra Italicum ita potentem in terrarum & amicorum potentia. preterea illa ratio concludet quoad omnes partes, in quibus Papa fuit infamatus, unde oportet quod Concilium prius transferetur in Hiſpaniam & ibi facta purgatione transferretur ad Alamanniam, ut purgaretur apud Alamannos & deinde in ſingulis provincijs, quod ridiculum eſt dicere aut cogitare. Ad exempla autem ſummorum Pontificum dico, quod verum eſt, quod ſummi Pontifices infamia reſperſi congregaverunt Concilia ſponte ut purgarent ſe in illis, & quia actus ille erat ſpontaneus merito poterant ad ſe vocare Concilia, ſed quod Concilium jam ſedens & inchoans *n*) proceſſum contra Papam teneatur, velit nolit, ſe transferre pro voto Pape, ut ſe expurget, hoc nullibi probatur, imo ratio refugit, quod reus poſſet ad ſe vocare judicem; Rei enim eſt obedire; judicis vero,

n) **inchoatus.**

vero, precipere ut *in c. 1. de judic. cum multis. ff.* nam ſi Concilium vel alter judex tenetur ſe transferre pro voto rei, nunquam ſequeretur debitus inquiſitionis effectus. ut in c. ſtatuimus. quin imo legimus Concilium evocaſſe Papam, ut ſe defenderet in Concilio 11. *q. VII. C.* It: *cum Balaam.* Item *Symachus.* Et temporibus noſtris vidimus *Piſis* Generale Concilium congregatum evocaſſe & citaſſe quondam *Benedictum* & *Gregorium.* Idem vidimus *Conſtantie.* ridiculoſum fuiſſet, quod *Benedictus* citatus transtuliſſet Concilium in Paniſtolam locum ſue reſidentie ut purgaret ſe in *Kathalonia* ubi erat infamatus per citatorium Concilij. & idem poſſumus dicere de Papa *Johanne XXIII* cujus infamia plurimum degenerabat apud Italiam & tamen proceſſus fuit factus in *Conſtantia.* & idem de ſimilibus.

Et per hoc remanet firma concluſio luce clarius declarata, quod Concilium Generale univerſalem Eccleſiam repreſentans fuit & hodie eſt in Civitate Baſilienſi, illo parvo decreto paucorum & injuſta & iniqua ac pretenſa diſſolutione ſeu translatione facta non obſtante. & hoc de primo dubio.

Ad Secundum Principale Dubium.

An ſcilicet Concilium Baſilienſe poteſtatem legitimam ipſum quondam *Eugenium* citandi & proceſſum reliquum contra eum faciendi usque ad depoſitionem incluſive habuerit? & idem queri poteſt de

de quolibet Concilio Generali reſpectu cujusque ſummi Pontificis, multa & multa dici poſſent. Nam olim ante determinationem ſeu declarationem per illam magnam ſinodum Conſtantienſem factam multi circa hunc articulum tractatus & libelli a diverſis editi fuere, varia ſentientes circa poteſtatem Eccleſie. hinc etiam Glo. juris canonici plurimum variarunt in hac materia trepidantes ut patet *ex nō. IIII. di. in iſtis. XV. di. ſicut XL. di. ſi Papa XCIII. di. legimus. XCIX. di. ecce. IX. q. III. nemo XXIIII. q.* 1. *quodcunque & C. a recta. & in Cle. ne Romani. de Elec. & in Cle. ad noſtrum. de heretic. in c. ſignificaſti. de elec. & c. licet. ej. tit. & c. propoſuit de Conceſſ. prebend. in c. ad honorem. de uſu pall. & in c. quanto de translat. Prela.* & idem per Doctores juris Canonici & in multis alijs locis. ſed cum hodie Concilium illud magnum, famoſum & Generale Conſtantienſe illam difficultatem declaravit, interpretationes varie Magiſtrorum ceſſare debent. nam dicta Doctorum non ſunt neceſſaria id eſt non neceſſitant ad tenendum hoc vel illud, licet ſint probabilia ut *nō. in c.* 1. *de poſtu. prela. & in l.* 1. *C. de legibus.* ſed auctoritas Eccleſie bene neceſſitat, imo hereticus eſt cenſendus, qui tenet ſententiam ab auctoritate Eccleſie deviantem. ut *in c. hereſis. & c. hereticus & in c. inter hereſin XXIIII. q.* 3. *ad hoc tex. juncta gloſſ. nō. in Cle.* 1. *de uſu & ſa. c. abolende. de heret. & notanter dicit gloſſa in dicta Cle.* 1. *in verbo hereticum*, quod non ſolum eſt hereticus male ſentiens de articulis fidei vel ſacramentis Eccleſie, ut in alleg. c. abolende,

de, o) ſed etiam qui perverſum habet dogma vel falſas vel malas opiniones gignit aut ſequitur contra doctrinam Eccleſie, ut in juribus proxime allegatis & in dicta cle. ubi hereticus judicatur qui pertinaciter affirmare preſumit, uſuram non eſſe peccatum. hoc enim eſt contra doctrinam Eccleſie, *de uſur. c. ij. & in c. ij. & in c. cum tu. in fi. ad idem eſt glo. nō. in §. quia vero XXIII. q. iij. que ponit*, octo modis quibus quis dicitur hereticus & inter alios ponit illum cum quis male interpretatur ſcripturam ut in dicto cap. hereſis. Declaratio autem Conſtantienſis Concilij hanc queſtionem omnino diffinit loquens per hec verba formaliter: hec ſancta ſynodus Conſtantienſis Generale Concilium faciens & univerſalem Eccleſiam repreſentans declarat, quod ipſam poteſtatem habet immediate a Chriſto, cui quilibet cujuscunque ſtatus, conditionis vel dignitatis exiſtat, etiamſi Papalis, obedire tenetur in his, que pertinent ad fidem, extirpationem ſcismatis & reformationem Eccleſie in capite & in membris. Item declarat, quod quicunque cujuscunque ſtatus & conditionis exiſtat vel dignitatis etiamſi Papalis, qui mandatis, ſtatutis & ordinationibus ſeu preceptis hujus ſacre ſynodi aut cujuscunque alterius Concilij Generalis legitime congregati ſuper premiſſis ſeu ad ea pertinentibus factis vel fiendis obedire contumaciter contempſerit, niſi reſipuerit, condigne penitentie ſubijciatur & debite puniatur etiam ad alia juris

ſuffra-

o) omiſſ. a verbis *ſed etiam* usque *ut in dicto cap. hereſis.*

ſuffragia, ſi opus fuerit, recurrendo. Hec verba formalia declarationis facte per illam magnam ſynodum, que quidem declaratio cum apertiſſima ſit quoad caſum noſtrum, de quo queritur, cuilibet hodie de Eccleſia ſemoto quocunque ſcrupulo ſufficere debet. nam ut dicit Jeronymus in diſputationibus ſuis contra Luciferianum, Poteram hoc unico ſole omnes tuarum argumentationum rivulos exſiccare & appellabat ſolem, auctoritatem univerſalis Eccleſie. & Auguſtinus in multis locis dixit, quod non crederet Evangelio, niſi eum auctoritas Eccleſie commoveret. Ita hodie poteſt dici cuilibet volenti in dubium vertere poteſtatem Eccleſie ſupra Papam; Cum autem ſacrum Concilium proceſſerit contra quondam Eugenium, non poteſt revocari in dubium de ejus poteſtate, quidquid nonnulli adverſariorum non valentes aliter ſubterfugere auctoritatem Eccleſie dicant quod Conſtantienſe Concilium illam declarationem fecit poſt fugam Joannis a Concilio Conſtantienſi & obedientie aliorum, qui ſe gerebant pro ſummis PP. *Gregorij* ſcilicet & *Benedicti* unirentur illi Concilio Conſtantienſi, quaſi velint dicere quod illud Concilium Conſtantienſe tempore declarationis edite non erat *p*) univerſale, ſed repreſentabat obedientiam duntaxat Joannis. ſed profecto iſte objectiones dignitatem ſeu auctoritatem illius conſtitutionis ſeu declarationis non enervant, quia preſuppoſito quod ita ſit, quod poſt fugam Johannis & ante unionem aliarum obedientiarum fuerit facta, atta-

p) erat utile.

attamen tota Eccleſia univerſalis poſtmodum ibi unita tacite multifarie approbavit. primo approbando depoſitionem Johannis, qui fuit depoſitus ob multa delicta notoria ſcandalizantia Eccleſiam; non autem potuiſſet deponi per Concilium, niſi ipſum Concilium habuiſſet in eum poteſtatem, quia inferior non habet jurisdictionem in ſuperiorem, nec par in parem *ut in c. inferior. c. denique XXI. di. & in c. Innotuit. de elec. & in L. ille a quo §. tempeſtivum. ff. ad Trebell.* & ſi diceremus contrarium, ſequeretur, quod Papa *Martinus* non fuit legitime electus, quia non vacabat Eccleſia ex defectu *q)* Pontificatus; & idem deceremus quoad ipſum quondam *Eugenium*, qui etiam ex illa origine ſortitus eſt Apoſtolatum. Item ſi diceremus illud Concilium erraſſe in poteſtate univerſalis Eccleſie declarando in prejudicium prelationis Eccleſie Romane omnes illi Patres & eos ſequentes incidiſſent in hereſim. *ut in c.* 1. *XXII. di.* & ſic dampnaremus totam obedientiam Johannis, que maxima erat, nam ei obediebat tota Germania, Italia & multe alie nationes. Item ſi incidiſſet in hereſin, quomodo alie obedientie *Gregorij* ſcilicet & *Benedicti* univiſſent ſe & incorporaſſent illi Concilio contra *c. cum quibus. XXIIII. q. iij.* Item illa conſtitutio erat ibidem plus quam notoria & nunquam poſt unionem factam contra illam reclamatum fuit, imo fuit per totam Eccleſiam recepta tacito conſenſu, quia id, *r)* cui non reſiſtitur, approbatur, ut

q) defectu poteſtatis.
r) id cui non reſiſtitur.

ut *in c. error. LXXX. di.* Item hoc probo efficaciori ratione: Concilium Baſilienſe fuit legitime inſtitutum per Eccleſiam univerſalem & indubitatam & nihilominus illud idem decretum Conſtantienſę recenſuit & approbavit & confirmavit, & quod plus eſt, ipſemet quondam Eugenius in adheſione *s*) ſua videtur illud approbaſſe cum dixit & profeſſus fuit Concilium Baſilienſe fuiſſe legitime inſtitutum & legitime continuatum ac congregatum extitiſſe pro extirpatione hereſum, pace populi Chriſtiani ac generali reformatione Eccleſie in Capite & in membris & pertinentibus ad ea, quod ultimum eſt bene notandum & hec jam approbatio & confirmatio illius conſtitutionis Conſtantienſis preceſſerat illam adheſionem, ergo multipliciter illa conſtitutio fuit approbata per Eccleſiam univerſalem, quin imo & ſi ipſe quondam *Eugenius t*) noluiſſet conſentire, attamen in his que concernunt fidem & reformationem Eccleſie & in pertinentibus ad illa judicium Concilij prefertur ſententie Papę. *ut nō. in dicto. c. Anaſtaſius. XIX. di. & probatur in c. ſicut. XV. di.* Nec fuga Johannis habuit impedire effectum illius declarationis, quia ut declaratum fuit in illo Concilio per illius fugam non deſijt eſſe Concilium nec auctoritas Concilij fuit aliquatenus impedita; facit enim *u*)

 Papa

s) omiſſ. videtur illud approbaſſe cum dixit & profeſſus fuit Concilium Baſilienſe fuiſſe &c. usque: *& hæc jam approbatio.*

t) voluiſſet.

u) omiſſ. *Papa.*

Papa ſe alienum recedendo ab univerſali Eccleſia ut *in c. alienus XXIIII. q.* 1. & ipſa Eccleſia in qua eſt jurisdictionis fundamentum, poteſt omnem poteſtatem Eccleſie exercere ſicut poteſt mortuo Papa. ut enim dicit notanter *Archid. in c. porro LXXVI. di.* poteſt Eccleſia mortuo Papa mutare formam ſacramentorum, preter formam conſecrationis panis & vini & baptismi, quia illa forma fuit inſtituta a Chriſto & ſic Eccleſia poteſt mortuo Papa etiam arduiſſima exercere *x)* & reformare, que facta fuerunt etiam tempore Apoſtolorum, quod eſt bene notandum. ſi enim jurisdictio Eccleſiaſtica non eſſet in Eccleſia tanquam in fundamento, non poſſet hoc attemptare mortuo Papa; Papa autem fugiens a Concilio habetur pro mortuo ſeu alieno. *ar. c. cum dilecti. de elec. & XVI. q.* 1. *ecce. & in dicto c. alienus.* Et ut illa declaratio Concilij Conſtantienſis & approbatio ſubſequens Concilij Baſilienſis non videatur edita ſine fundamento, corroborabo & juſtificabo illam omni fere jure divino ſcilicet, dictis nonnullorum ſanctorum corroborato, Apoſtolico, Pontificio, ex geſtis Conciliorum & ſic conſuetudine univerſalis Eccleſie Item ratione juris naturalis & civilis.

Jure autem divino favetur multifarie multisque modis & primo tanquam pro fundamento totius edificij inducitur illa auctoritas Evangelica, *Math. XVIII* ſi peccaverit in te frater tuus &c. dic Eccleſie, quodſi Eccleſiam non audierit, ſit tibi ſicut Ethnicus & Publicanus, neminem Chriſtus exci-

x) omiſſ. *& reformare.*

excipit a judicio Eccleſie, ſed illud conſtituit univerſale & ſupremum, univerſale, neminem excipiendo, ſupremum, cum nullum aliud judicium ultra illud preſervaverit, ſed abſolute dixit, contempnentem illud judicium habendum pro Ethnico & Publicano, & quod includatur Papa, patet primo, quia loquebatur ipſi *Petro* & ſic eundem voluit remittere judicio Eccleſie vel ad judicium Eccleſie. ſecundo, quia quilibet chriſtianus appellatur frater etiam Papa *XI. q. iij.* adverſarij. imo ipſi *Petro* dixit, ſi peccaverit in te frater Tuus & ſic appellabat quemlibet fratrem *Petri*. Item Chriſtus in Evangelio: Vos omnes fratres eſtis *y*) & ipſemet *Petrus* in Concilio dixit: Viri fratres &c. *ut Act X. & hoc voluit gloſſ. in c. nemo. IX. q. III.* que dicit, quod cum Papa delinquit ſeu peccat, poteſt peccatum illius Eccleſie denuntiari ſecundum admonitionem Evangelicam: ſi peccaverit &c. dicit tamen hoc determinaſſe *in c. ſi Papa LX. di. & in illo c. ſi Papa.* firmat hoc idem cum determinatione, videlicet, quod de illo crimine Papa denuntiari poteſt, de quo poteſt accuſari & non de alio, quia tunc inutilis eſſet talis denuntiatio. que verba diligenter ſunt notanda; Papa autem accuſari poteſt de hereſi & quolibet crimine notorio ex quo ſcandalizatur Eccleſia & de eo eſt incorrigibilis ut *nō. gloſſ. in dicto c. ſi papa.* & cum hoc temperamento debet intelligi & limitari. *Hoſti. in c. propoſuit. de Conceſſ. preb. & Hugo in c. ſi Papa XL. di.* qui aliter in hoc ſenſiſſe videtur.

R 3 Et

y) omiſſ. a verbis: *& ipſemet Petrus* usque ad illa: *& ut tolleret Chriſtus &c.*

Et ut tolleret Chriſtus dubietatem, ne forte appellatione Ecclefie veniret ſolus Papa, immediate poſt illa verba ſubjunxit: Amen dico vobis, quecunque alligaveritis ſuper terram, alligata erunt & in celo, & ſic aperte oſtendit, quod nomine Ecclefie intelligebat de omnibus apoſtolis, qui repreſentabant tunc Eccleſiam. Cum ergo Chriſtus neminem excepit a judicio Eccleſie, vana eſt gloſſa, que exceptionem vult facere de Papa ſine expreſſa auctoritate Chriſti. nam qui totum dicit, nihil excludit & ſicut indiffinite locutus eſt Chriſtus, ita indiffinite intelligere debemus *XIX. di. ſi Romanorum. & in c. ſolite. de major. & obe.* & ſileant hodie vane gloſſe in contrarium, cum hec opinio ſeu ille intellectus generalis ad illam auctoritatem fuerit approbatus in magna ſynodo Conſtantienſi, ubi erat tanta Magiſtrorum & Doctorum juris Divini & humani copia, ut tanta auctoritas virorum tam preclarorum in unum congregatorum deberet ſufficere etiamſi illud z) non fuiſſet univerſale concilium. Item *a*) concurrit auctoritas Concilij Baſilienſis, in qua omnes fere viri eminentes de chriſtianitate per ſe vel procuratores fuerunt incorporati, unde dicere contrarium nil aliud eſt, quam aſſerere omnes fuiſſe hereticos & Concilium illud erraſſe in fide, quod non eſt admittendum propter opiniones Magiſtrorum, qui varie locuti fuerunt.

Secundo hoc idem probatur illa auctoritate Dominica ad omnes Apoſtolos prolata: vos eſtis ſal

z) omiſſ. *non.*

a) loco: Item. *ita occurrit &c.*

ſal terre, quod ſi ſal evanuerit, ad nihilum valet ultra, niſi ut mittatur foras & conculcetur ab hominibus &c. ex qua auctoritate Apoſtolorum neminem Chriſtus excluſit, quin imo Jeronimus Vir Clariſſimus aperte ſenſit illam auctoritatem habere locum etiam contra Papam. ut colligitur ex verbis ſuis *in c. non omnes epiſcopi ij. q. VII.* ubi inter cetera dicit, ſic non eſt facile ſtare in loco Petri & Pauli *b)* ſcilicet tenere Kathedram jam regnantium cum Chriſto, infatuatum ſal ad nihilum valet, niſi ut projiciatur foras & conculcetur a porcis. hec ſunt verba Jeronymi & ut ibi dicit gloſſ. infatuatum ſal, dicuntur ſtulti prelati, inſipidi in predicando fatui in delinquendo, qui ponuntur foras & ejiciuntur per depoſitionem ut conculcentur a porcis id eſt. a demonibus, & quanquam ibi reſpectu Pape non dicatur, per quem fiat illa depoſitio, attamen *gloſſa eſt nõ. in c. ſicut. ij. q. VII.* que dicit, quod ubicunque reperitur Papam poſſe judicari, intelligi debet per Concilium Generale. pro hoc *fa. ar. c. ſi Papa. XL. di.* ſimpliciter dicit, Papam poſſe judicari de hereſi & non dicit per quem, ſed Doctores intelligunt per Concilium ut *nõ. Ar. in c. in fidei. de hereti. li. VI. & eſt gloſſ. in c. nunc. XXI. di. ad idem gloſſ. in c. ſi duo LXXIX. di. in glo. in ſi.* que dicit, Concilium convocandum in caſu ſciſmatis & idem in ſimilibus eſt dicendum, ubicunque reperitur Papam poſſe judicari, ex quibus plurimum patet de preeminentia ſupra Papam.

b) loco: ſcilicet, *ſed.*

Tertio facit illa auctoritas *c*) Evangelica in qua Chriſtus loquens de ſe dixit Apoſtolis omnibus, nemine excluſo: Ego ſum vitis vera, vos palmites, ſi quis in me non manſerit, mittetur foras ſicut palmes & areſcet, & colligent eum & in ignem mittent &c. quicunque ergo, ſit ille, Papa vel alius, qui *d*) recedit a Chriſto, ut puta, in hereſin confingendo, debet deponi ſeu eijci de facto ab Eccleſia, & ſi non vult ſe corrigere, debet tradi curie ſeculari, ut igne pereat. *de hereti. & c. plt. & fa. quod nõ. glo. in c. abolende. ej. tit.* reſpectu electionis Pape congregabitur Concilium ut proxime dixi. ſi enim Concilium non haberet auctoritatem ſupra Papam, fruſtrate eſſent iſte auctoritates, quoad Papam. nec obicit, ſi dicatur, quod fundamentum jurisdictionis Eccleſie eſt in Eccleſia univerſali & non in Concilio, quia de ipſo Chriſtus non fecit mentionem, dico enim, quod licet fundamentum jurisdictionis ſit in Eccleſia univerſali, quia tamen impoſſibile eſt congregare Eccleſiam univerſalem, cum conſiſtat in univerſitate fidelium. *de conſe. di.* 1. *Eccleſia.* quin imo unica eſt Eccleſia militans & triumphans *ut pl. nõ. per Jo. An. poſt jo. mo. in c. fundamento. de elec. li. VI.* attamen Eccleſia ipſa univerſalis exercet jurisdictionem ſuam per Concilium ipſam repreſentans. hoc probatur *Act. XV.* ubi in illo Concilio Apoſtolorum in diffinitione dictum fuit: Placuit Apoſtolis & ſenioribus & toti Eccleſie ad innuendum, quod Concilium dicitur Eccle-

ſia

c) auctoritas *annumerata* loco Evangelica.

d) qui recidit.

ſia repreſentatione, ſicut in ſimili dicit *glo. no. ſunt. ru. C. que ſit long. conſuet.* que dicit quod Concilium civitatis repreſentat totum populum. ad Idem *XV. q.* 1. *c.* 1. hoc clarius innuit Chriſtus, qui cum Petro dixiſſet: dic Eccleſie; ſtatim dirigendo verba ſua ad Apoſtolos dixit: Amen dico vobis, quecunque alligaveritis ſuper terram &c. innuens ipſos facere eccleſiam quod ad exercitium & per hoc *c. firmiter de ſumm. Trin. in ſi.* ubi dicitur: quod deus tradidit claves Eccleſie Apoſtolis & ſucceſſoribus. *ad idem c. nova. de pen. & rem.*

Quarto corroborantur predicta per idem quod habetur *Jo. XX°.* nam poſt reſurrectionem ſuam Chriſtus volens confirmare poteſtatem datam Eccleſie in perſonis Apoſtolorum, dixit: ſicut me miſit Pater & ego mitto vos, Accipite Spiritum ſanctum. unde non dixit: Mitto te *Petrum*, ſed mitto vos, ſcilicet, in eadem poteſtate, qua me pater miſit, unde ſuam poteſtatem omnimode neceſſariam ad regimen Eccleſie Chriſtus tranſmiſit in Eccleſiam & pro hoc dictum facit Doctiſſimi Viri *Cypriani in c. loquitur. XXIIII. q.* 1. ubi inter cetera dicit hec verba: Quamvis omnibus Apoſtolis poſt reſurrectionem ſuam parem tribuat poteſtatem & dicat, ſicut pater me miſit & ego mitto vos, accipite Spiritum ſanctum; tamen ut unitatem manifeſtaret, unitatis ejuſdem originem ab uno ſcilicet Petro incipiente ſua auctoritate diſpoſuit; & ſubjicit hoc, erant utique cæteri Apoſtoli, quo *Petrus* fuit, pari conſortio prediti & ho-

noris & poteſtatis, ſed exordium ab unitate proficiscitur ut Eccleſia Chriſti una monſtretur, quam unam Eccleſiam in Canticis Canticorum ex perſona Chriſti deſignat & dicit: una eſt columba mea &c. & poſt pauca ſubjicit, quam unitatem vendicare debemus maxime nos Epiſcopi, qui in Eccleſia Dei preſidemus, ut Epiſcopatum quoque ipſum unum atque indiviſum probemus, nemo fraternitatem fallat, nemo fidei *e*) unitatem perfida prevaricatione corrumpat, Epiſcopatus unus eſt, cujus cum ſingulis in ſolidum pars tenetur. & advertendum, quod licet gloſſ. ibi dicit, quod omnes *apoſtoli* fuerunt pares in ordine, *f*) ſecus in Adminiſtrationis plenitudine. & idem *nō. in c. novo. XXI. di.* ubi dicit clarius, quod in Adminiſtratione *Petrus* fuit major alijs. & notanda eſt gloſſa illa, qua non dicit, quod Petrus ſolus habuit adminiſtrationem, ſed quod fuit major in adminiſtratione. Alij ergo Apoſtoli in adminiſtratione Eccleſie habuerunt adminiſtrationem; nam Petrus prelatus fuit in exercitio ceteris Eccleſijs & membris omnibus de Eccleſia ut *in c. quamvis. XXI. di.* & hoc modo intelligitur *c. in novo. prealleg.* dum dicitur, quod Petro Pontificatus Eccleſie datus eſt, tamen fundamentum jurisdictionis Eccleſie totius eſt in Eccleſia univerſali per *hoc c. ita dominus. XIX. di.* ubi dicit, quod hujus muneris ſacramentum ita dominus voluit ad omnium Apoſtolorum officium pertinere, ut in Beatiſſimo *Petro* Apoſtolorum omnium

ſummo

e) fidei veritatem.

f) loco *ſecus* ſcilicet.

ſummo principaliter collocaret. & ſunt verba Beati *Leonis*, eſt & ponderandum illud verbum principale, non enim dixit, quod voluit ad ſolum *Petrum* pertinere, ſed ad omnes Apoſtolos, ſed ad *Petrum* tanquam ad caput g) miniſteriale ſeu politicum Eccleſie h). hic notanter dicit *Hugo in c. porro LXVI. di.* quod omnes Apoſtoli fuerunt Epiſcopi & Principes conſtituti ſuper univerſam terram & promiſcue indifferenter omnes ubique miniſtrabant, & notanda ſunt hec verba preſertim ultima. & idem notanter ſcripſit Auguſtinus ſuper illo Prophete: Pro Patribus tuis nati ſunt tibi filij, conſtitues eos Principes ſuper omnem terram. ut habetur tranſſumptione *in c. quorum vices. LXVIII. di.* Ubi Urbanus querens quorum vices ipſi in Eccleſia habebant, inducit pro ſolutione Auguſtini auctoritatem, qui exponendo illa verba Prophete ſic dicit: Patres miſſi ſunt Apoſtoli, pro Apoſtolis namque filij nati ſunt; hodie enim Epiſcopi, qui ſunt per totum mundum, unde nati ſunt; ipſa Eccleſia Patres illos appellat, ipſa illos genuit & ipſa illos conſtituit in ſedibus Patrum. Et loquendo Eccleſie univerſali ad quam locutus fuerat propheta in verbis predictis dicit idem *Auguſtinus* ſic: non te putes deſertam, quia non vides *Paulum*, non vides *Petrum*, quia non vides per quos nata de prole tua crevit tibi paternitas, pro patribus tuis nati ſunt tibi filij, conſtitues eos Principes ſuper omnem terram,

g) caput principale.

h) omiſſa multa ſc. a verbis *hic notanter dicit Hugo &c.* usque ad illa *nec obſtat ſi dicatur &c.*

terram, filios genuit Eccleſia & conſtituit eos Principes pro patribus ſuis ſuper omnem terram. hec *Auguſtinus.* ex quibus verbis patet plurimum Excellentia Eccleſie. Item infertur, quod cum Papa vel alius inſtituit Epiſcopum, hoc facit tanquam miniſter Eccleſie, & Eccleſia per ipſum hoc dicitur facere; unde Eccleſia eos generat baptizando & alia ſacramenta exhibendo. ſecundo eos eligit & inſtituit in Epiſcopos, & ſic duplici capite Epiſcopi dicuntur filij Eccleſie. Poſſunt etiam dici patres Eccleſie, quia eorum predicatione & miniſterio homines convertuntur ad fidem ut ibi legitur & notatur. nec obſtat ſi dicatur quod Chriſtus claves Eccleſiaſtice poteſtatis & diſcretionis dederit ſoli *Petro*, ut habetur *Math. XVI.* & tibi dabo claves regni celorum &c. ut ibi. & hoc idem confirmatur in dicto c. in novo *& in c. loquitur. & in c. aliorum IX. q. iij.* cum multis. & ſuper illa auctoritate fundabant ſe communiter *i)* Aſſertores Pape, quia ſi ipſe habuit poteſtatem ſuper omnes, ergo a nemine judicari poteſt, quia inferior non ligat ſuperiorem ut *in dicto c. inferior. & c. denique. XXI. di.* imo nec par in parem ut in dicto c. innotuit. Ad hoc enim dicendum, ut patet ex premiſſis, quod ſoli *Petro* non fuit data poteſtas quin imo, nec per illa verba: tibi dabo claves, fuit data aliqua poteſtas ſed promiſſa, cum ſint verba futuri temporis, & illa promiſſio de datione clavium fuit facta *Petro* gerenti tunc typum ſeu figuram Eccleſie univerſalis, & hoc voluit *Auguſtinus* in pleriſque locis,

i) aſſentatores Papæ.

cis, habetur enim per eundem in lib. primo de doctrina Chriſtiana *C. XIIII.* ubi ſic dicit: Eſt Ecclefia corpus, ſic Apoſtolica doctrina commendat que conjunx etiam dicitur. & paucis interpoſitis dicit, ſic has igitur claves dedit Ecclefie ſue ut quecunque ſolverit in terra, ſoluta eſſent & in celo, & clarius idem *Auguſtinus* ſuper jo: ſermone CXXV. loquens de Ecclefia ſic dicit. hujus Ecclefie apoſtolus *Petrus* propter Apoſtolatus ſui primatum gerebat figurata generalitate perſonarum, quod enim ad ipſum proprie pertinet. nam unus homo erat, *k)* unus Chriſtianus abundantiori gratia, unusque idem primus Apoſtolus, ſed quando ei dictum eſt: Tibi dabo claves regni celorum & quodcunque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in celis & quodcunque ſolveris ſuper terram erit ſolutum & in celis, univerſalem ſignificavit Ecclefiam, que in hoc ſeculo diverſis *l)* temptationibus velut imbribus, fulminibus & tempeſtatibus quatitur & non cadit, quoniam fundata eſt ſupra firmam petram, unde *Petrus* nomen accepit; non enim a *Petro* petra, ſed potius a Petra *Petrus*, ſicut non Chriſtus a Chriſtiano, ſed Chriſtianus a Chriſto vocatur. Ideo quippe ait dominus, ſuper hanc Petram edificabo Ecclefiam meam, quia dixerat *Petrus:* Tu es Chriſtus filius Dei vivi; ſuper ergo hanc petram quam confeſſus es, edificabo Ecclefiam meam, petra enim erat Chriſtus, *m)* ſuper hoc

k) omiſſ. *unus Chriſtianus* usque *Apoſtolus.*

l) diverſis tempeſtationibus.

m) propter hoc quippe fundamentum &c.

hoc quippe fundamento nemo aliud poteſt ponere, preter id quod poſitum eſt, quod eſt Chriſtus Jeſus. Eccleſia ergo que fundatur in Chriſto, Claves ab eo regni celorum accepit, in petro, id eſt ligandi ſolvendique peccata. hec Beatus *Auguſtinus* ubi ſupra. pro hoc dicto Auguſtini vide *gloſſ. in c. Ita Dominus XIX. di.* ubi idem ſentit quod *Auguſtinus*, quoad expoſitionem illorum verborum: & ſuper hanc petram &c. & idem in effectu ſentit *Archi.* poſt alios dicens, ſic exponendo: ſuper hanc petram, quam confeſſus es, ſcilicet me, petra autem erat Chriſtus. *de Conſe. di. ij.* revera ſupra quod fundamentum fundatus erat Petrus & hoc eſt ipſa veritas, quia Eccleſia fundata eſt ſupra Chriſtrum juxta illud Prophete: & perfice eam quam plantavit dextera tua ſuper filium hominis quem confirmaſti tibi. ad idem *Auguſtinus in libro de fide ad Petrum c. ij.* ubi dicit: nunquam precanti indicta eſſet deprecatio pro peccato, ſi deprecanti non eſſet remiſſio concedenda, ſed poenitentia primo tunc peccatori prodeſt, ſi eam in eccleſia Katholica gerat, cui Deus in perſona *Petri* ligandi, ſolvendique tribuit poteſtatem, dicens: quecunque ligaveris ſuper terram erunt ligata & in celis. Ad idem idem *Auguſtinus* in libro de Agone Chriſtiano dicens, *n*) omnino enim ſine cauſa inter omnes Apoſtolos hujus Eccleſie Catholice perſonam ſuſtinuit *Petrus*, huic enim eccleſie claves regni celorum date ſunt cum Petro, & quod ei dicitur, ad omnes dicitur: amas me, paſce oves meas. & notanda

n) dicens: non enim ſive inter omnes &c.

tanda ſunt verba hec ultima permaxime illa, ſi amas me, paſce oves meas, ad omnes apoſtolos, videntur dicta; hinc ut arbitror Eccleſia in prefatione illa Apoſtolorum dicit belliſſime & notabiliter in materia noſtra: qui gregem tuum paſtor eterne non deſeras, ſed per beatos Apoſtolos continua protectione cuſtodias, ut eisdem rectoribus gubernetur, quos operis tui vicarios eidem contuliſti preeſſe paſtores. ex quibus verbis clare colligitur, quod omnes erant paſtores, & ſic paſtura fidei ad omnes pertinebat. Item ponderanda ſunt illa verba, quos operis tui vicarios contuliſti &c. ergo omnes apoſtoli fuerunt vicarij operis Chriſti & per conſequens omnes Epiſcopi qui ſucceſſerunt in locum Apoſtolorum *LVIII. di. quorum vices. & in c. in novo XXI. di.* & quod quilibet Epiſcopus ſit vicarius Chriſti, eſt *text. Ambroſ. in cap. muliere. XXX. q. V.* ſed fatendum eſt, quod *Petrus* in hac paſtura fuit major, quia non ſolum fuit paſtor ut ceteri ſed etiam paſtor paſtorum, quia ipſe habuit generalem Pontificatum per illa verba: paſce oves meas. ut *in c. ſignificaſti. de elec.* unde ad omnes referuntur illa verba, ſed ad Petrum tanquam ad primum & ob hoc quia primus erat inter Apoſtolos, dignum fuit, ut gereret perſonam Eccleſie in promiſſione vel datione clavium, tamen fundamentum jurisdictionis eſt in ipſa eccleſia, unde *Petrus* recepit tanquam principalis miniſter Eccleſie, licet a Deo immediate, quia recepit pro ſe & Eccleſia & ſic pro omnibus de Eccleſia, ut ſatis ſentit *Auguſtinus* in locis preallegatis, & ſic poteſt

ſalvari

ſalvari dictum *Gratiani in c. ſi autem poſt. c. audivimus XXIIII. q.* 1. ubi dicit, quod cum omnibus diſcipulis parem ligandi atque ſolvendi poteſtatem daret *Petro* pre omnibus & pro omnibus claves regni celorum, ut exponamus illa verba, ut receperit pro omnibus, id eſt, in perſona omnium & pro omnibus, quia magis recepit ipſe quam alij ſinguli ſingulariter, quia *Petrus* prefuit & prelatus eſt omnibus membris Eccleſie ut *in c. quamvis. XXI. di.* ubi dicit tex. quod quamvis univerſe per orbem Catholice Eccleſie conſtitute unus thalamus Chriſti fuit, tamen ſancta Romana Eccleſia Catholica & Apoſtolica nullis ſinodicis conſtitutis ceteris Eccleſijs prelata eſt, ſed Evangelica voce Domini & ſalvatoris noſtri primatum obtinuit, tu es, inquit Dominus, *Petrus.* & ſic ponderandus tex. cum dicit, quod ceteris Eccleſijs prelata eſt Eccleſia Romana. Item ad hoc fa. glo. ord. ſuper illud *Math. XVI. c.* Tibi dabo claves regni celorum &c que ſic inquit ſpecialiter eam poteſtatem Petro conceſſit, ut ad unitatem nos invitaret; ideo enim Principem Apoſtolorum conſtituit ut Eccleſia unum Principalem Jeſu Chriſti haberet vicarium, ad quem diverſa membra Eccleſie recurrent, ſi forte inter ſe diſſentirent, quod ſi diverſa capita eſſent in Eccleſia, unitatis vinculum rumperetur, que ſunt verba notanda, & preſertim ibi ad quem diverſa membra Eccleſie concurrerent &c. quaſi primatus Petri fuit principaliter propter diverſa membra & particulares de Eccleſia, non autem quod ipſe ſolus poteſtatem recepiſſet, ſed pro omnibus illam recepit,

recepit, ſed ipſe ut principalis miniſter, ut predixi, & ſic poſſunt ſalvari infinite auctoritates ſanctorum, ex quibus extolluntur adverſarij in eo, quod videntur innuere quod ſolus Petrus habuit Primatum ſuper omnes Eccleſias & ipſe ſolus fuit Vicarius & fuit cuncte Eccleſie Prelatus. pro quibus *fa. c. ij. XXII. di. & L. di. c. conſiderandum & c. fidelior*, cum multis ſimilibus, debet enim intelligi modo predicto, quod ipſe recepit claves pro omnibus & pro ſe, ſed ipſe fuit principalis miniſter, cum nullus Apoſtolorum preter *o*) eum fuit prelatus ceteris membris Eccleſie, ſed ipſa eccleſia in qua eſt jurisdictio tanquam in fundamento habet plenitudinem poteſtatis. pro hoc. fa. ad idem dictum Rabani, qui fuit Doctor excellentiſſimus in loco preallegato, ubi inter cetera ſic dicit: hec autem ligandi atque ſolvendi poteſtas quamvis ſoli *Petro* data videatur a Domino tamen & ceteris Apoſtolis datur, nec non etiam nunc & Epiſcopis & presbyteris omnibus Eccleſie &c. & pro principali conſideratione, quod poteſtas Eccleſie omnimoda ſit in Eccleſia tanquam in fundamento, eſt etiam dictum *Jeronymi XXIIII. q.* I. ubi ſic dicit: omnibus conſideratis puto me non temere dicere alios ita eſſe in domo Dei, ut ipſi etiam ſint eadem Domus Dei, que dicitur edificium ſuper firmam petram, que unica columba vocatur ſeu appellatur, que ſponſa pulchra ſine macula & ruga & hortus concluſus & fons ſignatus & puteus aque vive & paradiſus, cum fructu pomorum,

o) propter eum.

rum, que domus etiam claves acceperit ac poteſtatem ligandi & ſolvendi hanc domum, ſi quis corrigentem corripientemque contempſerit, ſit tibi, inquit, tanquam Ethnicus & Publicanus. de hac domo dicitur: Domine dilexi decorem domus tue & locum habitationis glorie tue & qui habitare facit unanimes in domo &c. que omnia verba diligentiſſime notanda ſunt, nam clariſſime innuunt, quod Eccleſia vera veriſſime recepit claves & non ſolum Petrus, quod ipſa Eccleſia habet exercitium clavium, quando illis vult uti, ut patet ex illis verbis: hanc domum corrigentem contempſerit &c. ſit tibi tanquam Ethnicus & publicanus &c. Item tex. Jeronymi plurimum confundit motivum quorundam, qui non valentes ſubterfugere, quod Petrus recepit claves pro Eccleſia principaliter dicebant verum eſſe, quod jurisdictio Eccleſiaſtica eſt in Eccleſia tanquam theſaurus in arca, ſed Petrus fuit ille, qui recepit claves ut aperiret arcam, quando ſibi videtur, quaſi innuant, quod exercitium poteſtatis fuit conceſſum ſoli Petro, licet poteſtas in habitu fuit data Eccleſie. ſed per hunc textum Jeronymi aperte confunditur illorum opinio. ad idem tex. Chriſti in Evangelio, dum dixit: dic Eccleſie, & volens denotare, que eſſet illa Eccleſia, immediate ſubjunxit ad omnes Apoſtolos: amen dico vobis, quecunque ligaveritis ſuper terram. ergo etiam exercitium fuit ceteris Apoſtolis collatum repreſentantibus Eccleſiam, quam poteſtatem exercet eccleſia per miniſtros ſuos, unde eccleſia exercet, cum Epiſcopus ex-

commu-

communicat, vel presbyter abſolvit in foro animę. ad hoc facit optime dictum Chryſoſtomi ſuper illud *Math. XVIII.* quod ſi te non audierit, dic Eccleſie, exponit ſic: Eccleſie, id eſt his qui preſident Eccleſie, vel dic toti Eccleſie ut majorem erubeſcentiam patiatur, & poſt hec omnia ſequatur excommunicatio, que fieri debet per os Eccleſie, id eſt, per ſacerdotem excommunicantem, quo excommunicante tota Eccleſia cum eo operatur, & hec verba ultima ſunt plurimum notanda, hinc dicit canon, quod Epiſcopus eſt in Eccleſia & Eccleſia in Epiſcopo, unde appellatione Eccleſie venit Epiſcopus *VII. q.* 1. *fa. c. requiſiſti. de teſtam.* poteſt etiam dici: dic Eccleſie, id eſt, Concilio Generali, quod repreſentat totam Eccleſiam ut aperte patet *Act. XV.* & inter ceteros expoſitiones hanc etiam ponit *Archi. in cap. precipue XI. q. iij ſupra alleg.* quod etiam patet, quia Concilium nomine Eccleſie exercet juriſdictionem omnimodam tam excommunicando quam aliter diffiniendo & ſtatuendo ut *in c. certum, XI. q. iij. & c. ſi quis Epiſcopus. de heret. & c.* 1. *de judic. fa. c.* 1. *de ſpon.* & plenius hunc articulum attingam cum pervenero ad geſta Conciliorum & ex iſtis confunditur aperte opinio illorum qui dicebant, quod ſolus *Petrus* accepit poteſtatem juriſdictionalem, alij autem Apoſtoli receperunt poteſtatem parem in ordine, hoc enim falſum eſt, ut patet ex predictis. nam reclamatio, que fit in Eccleſia juxta ſalvatoris vocem, dic Eccleſie, aperte ſapit juriſdictionem contentioſam, & idem patet per diffinitiones & ſententias etiam

S 2 excom-

excommunicationum latas per Concilium Generale, ut dicam infra in geſtis Conciliorum, hinc eſt quod *Paulus* Apoſtolus poſt Concilium Apoſtolorum, de quo *Act. XV.* perambulans Syriam & Galiciam mandabat cuſtodiri mandata Apoſtolorum & ſeniorum. unde notanda ſunt illa verba: precepta Apoſtolorum, que ſapiunt jurisdictionem contentioſam. Item ponderandum eſt illud verbum: & ſeniorum, non enim ſolum mandebat ſervari precepta Apoſtolorum, ſed & ſeniorum, id eſt, aliorum presbyterorum, ut colligitur ex verbis conſultationis, que habentur *Act. XV.* in eo quod fuit miſſum ad Apoſtolos & presbyteros & facit ad factum Concilij Baſilienſis, ex quo in Concilio incorporati fuerunt non ſolum Epiſcopi ſed etiam inferiores, quod omnes ſimul tanquam facientes Concilium & repreſentantes Eccleſiam univerſalem habent poteſtatem Eccleſie & poſſunt facere ſtatuta & precepta & jurisdictionem exercere. unde ibidem dicitur: viſum fuit Apoſtolis & ſenioribus & toti Eccleſie &c. quaſi illi repreſentarent Eccleſiam exiſtentes in Concilio, quod eſt bene notandum. Item fa. quod habetur *Act. XVI.* cum enim *Paulus* & *Timotheus* tranſibant per civitates, tradebant eis cuſtodire dogmata, que erant decreta per Apoſtolos & ſeniores qui erant in Jeruſalem, & ponderandum eſt illud verbum, decreta, quod ſapit jurisdictionem contentioſam. juxta *nō. in c. ſi. de temp. ordi.* & *in c. ij. de judi.* & *iij. di. hec* & *ſi legibus. fa. glo. in di. iij.* ad idem facit quod habetur in Evangelio Math. dum dixit

Jeſus

Jeſus diſcipulis ſuis: amen dico vobis, quod vos qui ſecuti eſtis me, ſedebitis ſuper ſedes judicantes XII. tribus Jſrael &c. judicabit ergo Jeſus in fine ſeculi cum Apoſtolis omnibus totum orbem, ſic & fortius dicendum eſt in hac Eccleſia militante, ut ipſi apoſtoli & Epiſcopi eorum ſucceſſores habeant jurisdictionem cum Papa, licet Papa ſit principalior. *ar. in c. ad hec. LXXXIX. di.* que omnia faciunt ad innuendum, quod claves non fuerunt date ſeu promiſſe ſoli Petro, nam hoc eſt falſum, ut ſupra probatum eſt, & idem latius infra dicetur, ergo Petrus gerebat perſonam Eccleſie, hoc Argumentum videtur facere *Auguſtinus* ſuper Jo. cujus verba ponuntur in *c. quodcunque XXIIII. q.* 1. ubi ſic dicitur: quodcunque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in celis; dicit enim *Auguſtinus*, ſi hoc *Petro* dictum eſt, non hoc facit Eccleſia, ſi autem in Eccleſia ſit utique que & in terra ligantur & in celo ligantur & que ſolvuntur in terra, ſoluta ſunt in celo, quia cum excommunicat eccleſia in terra, in celo ligatur excummunicatus, cum reconciliat eccleſia, in celo ſolvitur reconciliatus. & ſubjicitur, ſi ergo hoc in Eccleſia fit, *Petrus* quando claves recepit, Eccleſiam ſanctam ſignificat &c. que verba ſapiunt idem cum verbis Jeronymi preallegatis ut etiam exercitium clavium competat Eccleſie. ad idem eſt dictum *Leonis* Pape in ſermone de beatis Apoſtolis, ubi dicit, quod jus *p*) hujus poteſtatis & decreti conſtitutio ad omnes Principes Eccleſie commeavit, ſed non

S 3 fruſtra

p) vis hujus.

fruſtra uni conceditur, quod omnibus intimatur, Eccleſie ergo date ſunt claves principaliter. ad idem eſt *Rabanus*, qui ſic dicit: quamvis ſoli Petro hec poteſtas videatur data, ceteris tamen Apoſtolis dabatur teſte Chriſto qui in eos ſufflavit dicens: accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata &c. & glo. ord. ſuper illud ad *Epheſ. IIII.* quosdam quidem dedit Apoſtolos, dicit glo. vice Chriſti predicantes, ac omnium ordinationes & judices. pro quibus facit illud, quod canit Eccleſia in hymno Apoſtolorum: Vos ſeculi juſti judices & vera mundi lumina. & in alio hymno: Eccleſiarum Principes, belli triumphales duces, celeſtis aule milites & vera mundi lumina. deriſio enim eſt dicere, quod ſolus Petrus receperit poteſtatem. ad idem *c. firmiter de ſumm. Trin.* quod fuit editum in Concilio Generali, ubi dicitur, quod Chriſtus dedit claves apoſtolis & eorum ſucceſſoribus &c. & de ſucceſſoribus Apoſtolorum videnda eſt *glo. in c. videntes. XII. q.* 1. facit etiam ad predicta *c. nova. de penit. & remiſſ.* ubi dicitur, quod licet beata virgo fuerit excellentior omnibus Apoſtolis, non illi ſed iſtis Chriſtus tradidit claves regni celorum, multeque alie auctoritates ad idem poſſent allegari, quas brevitatis cauſa obmitto, quia in idem coincidunt; tamen non obmittam, quod eſt opinio multorum Magiſtrorum univerſitatis ſatis eminentis, quod licet Chriſtus promiſerat ſe daturum claves Petro per illa verba: Tibi dabo &c. quia gerebat tunc Petrus vices Eccleſie, non legitur, quod poſtmodum dederit ſibi realiter

illas

illas claves promiſſas in perſonam Eccleſie contulit poſtea toti Eccleſie in perſonis diſcipulorum. nam *Math. XVI.* dixit Petro illa verba: Tibi dabo &c. & ſucceſſive *Math. XVIII.* dedit Eccleſie, dum dixit, dic Eccleſie. & ſubjunxit referendo ſe ad omnes Apoſtolos tunc Eccleſiam repreſentantes: Amen dico vobis, quecunque alligaveritis ſuper terram &c. unde ponderandum, quod inter diſcipulos Chriſti ſepe fuit facta contentio, quis eorum videretur eſſe major, & Chriſtus tunc aperte non reſpondit, ſed adducebat eos ad humilitatem dicendo: Reges terre dominantur eorum &c. vos autem non ſic, ſed qui voluerit eſſe major, fiat ſicut minor &c. ſed poſtmodum ſucceſſive contulit ſe ad Eccleſiam principaliter dicens Petro: ſi peccaverit in te frater tuus dic Eccleſie. & hec Magiſtrorum iſtorum opinio ſatis poſſet eſſe probabilis, intelligendo tamen ut ſupra dixi, poteſt etiam teneri quod Petrus habuit ſed nomine Eccleſie & quod ipſe *Petrus* accepit pro ſe & pro omnibus de Eccleſia declarando ut ſupra tetigi, hanc ſententiam in effectu tenuit Magiſter & Dominus meus Dominus *Franciſcus de Zabarellis* olim Cardinalis Florentinus, qui in ſuo tractatu de ſciſmatibus inter cetera dixit, quod licet Petrus fuit princeps Apoſtolorum, tamen plenitudo poteſtatis non fuit in eo ſolo ut patet *Act. XV.* nam in illo concilio Apoſtorum *Petrus* tanquam unus de congregatione harengavit & poſt ipſum Jacobus & ſicut ambo conſulerunt, ita congregatio cenſuit; nec reſponſio data fuit ſub perſona *Petri* ſed congregationis, unde

 epiſto-

epiſtola reſponſionis, de qua ibi agebatur, incipit ſic: Apoſtoli & ſeniores Patres his qui ſunt Antiochie & infra: viſum eſt Spiritui ſancto & nobis &c. & hinc mos antiquus habuit, quod omnia difficilia terminabantur per Concilium, per quod crebro fiebat poſtea, non quod ſummi Pontifices, qui magis ad modum terrenorum principum quam Apoſtolorum eccleſiam rexerunt non curarunt facere Concilia, ex qua obmiſſione prodiderunt multa mala & ex his urget aperte quod illud quod Papa habet plenitudinem poteſtatis debet intelligi, non ſolus, ſed tanquam caput univerſitatis, ita quod ipſa poteſtas eſt in ipſa univerſitate tanquam in fundamento, ſed in Papa eſt tanquam in Principali miniſtro per quem hec poteſtas explicatur, ita tamen, quod precedat clavis diſcretionis ut eleganter, dicit Innoc. in c. quanto de jur. jur. & facit quod nō. per eundem *in c. quod ſuper his. de voto. & eſt glo. in c. ad apoſtolice de re judi. li. VI.* q) *& bene fa. tex. in* §. 1. *XX. di.* qui dicit, quod per alteram clavium declaratur ſcientia diſcernendi inter lepram & lepram, in altera vero poteſtas rejiciendi aliquos ab Eccleſia vel recipiendi, que ſunt verba notanda & hoc in preſentiarum ſufficiat dixiſſe quoad primum, ſive de jure divino nonnullorum dictis Doctorum roboratis, per que defenditur illa declaratio Concilij Conſtantienſis ſuper poteſtate Eccleſie ſuper qua defenſione principaliter nunc noſtra verſatur intentio.

Nunc

q) omiſſ. *& bene fa. tex.* usque *& hoc in preſentiarum &c.*

Nunc ad ſecundum, videlicet, ad jus Apoſtolicum condescendens adduco principaliter auctoritatem illius qui fuit vas electionis & Capitaneus in doctrina Eccleſiaſtica, videlicet Pauli Apoſtoli, qui ad *Rom. XIII.* inſpiratione quadam Spiritus ſancti dixit: omnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubdita &c. a qua univerſitate nec Pape anima excipitur. ſi enim Papa non ſubeſſet Concilio, tunc falſum eſſet dictum Apoſtoli: omnis anima &c. quia qui totum dicit, nihil excludit. *ut c. ſolite. de Maj. & obe. XIX. di. ſi Romanorum.* nam ſi Papa ſit ſubjectus Concilio, nulla anima relinquitur in hoc ſeculo que non ſit ſubdita ſublimiori poteſtati & quod ita generaliter debeat intelligi dictum Apoſtoli. *fa. illud Jeronymi XCIII. di. legimus.* ubi loquitur de auctoritate & non de terrarum ſpatijs, dixit, ſi auctoritas queritur, orbis eſt major urbe, quaſi dicat, quod tunc poteſtas Eccleſiaſtica ſit in Eccleſia tanquam in fundamento & in corpore Chriſti & Eccleſia Romana ſit de corpore Eccleſie univerſalis ut dicit *glo. nõ. juncto tex. Gregorij in c. Eccleſie. XCIX. di.* ſequitur. quod ſi Papa errat ſeu aliter ſuis pravis actibus ſcandalizat eccleſiam providere debet circa hoc eccleſia univerſalis tanquam major & comprehendens in ſe omnem poteſtatem eccleſiaſticam & pro hoc faciunt ſcilicet que dixi in precedenti membro. ſuadent etiam hunc Generalem intellectum varia & mirifica & ſublimia nomina que in varijs ſcripture locis Eccleſie attribuuntur. nam quandoque ipſa Eccleſia appellatur mater *Eccli XXIIII.* Ego mater pulchre dilectio-

nis &c. & tex. appellat Eccleſiam matrem etiam Pape & omnium membrorum Eccleſie *XII. q. ij. qui abſtulerit.* ubi *Anacletus* Papa & Martir ſic inter cetera dicit, Pater noſter eſt ſine dubio Deus, qui nos creavit, mater noſtra Eccleſia eſt, que nos in baptismo regeneravit. ad idem c. recurrat *XXXII. q. IIII. & c. quorum vices LXVIII. di.* ubi *Auguſtinus* ſuper illo verbo pſalmiſte: Pro patribus tuis nati ſunt tibi filij, conſtitues eos principes ſuper omnem terram, belliſſime dicit, quod per illa verba apparet, quorum vices in Eccleſia *r)* ipſi gerant & quis eis hanc dignitatem dare debeat, nam Patres fuerunt Apoſtoli, pro Apoſtolis namque filij nati ſunt & conſtituti ſunt Epiſcopi; hodie enim Epiſcopi qui ſunt per totum mundum, unde nati ſunt, eccleſia enim illos genuit & ipſa Eccleſia illos conſtituit in ſedibus Patrum & ſubjungit loquendo eccleſie univerſali, non te ergo putes deſertam; quia non vides *Paulum*, non vides *Petrum*, quia non vides illos per quos nata es de prole tua crevit tibi paternitas, pro patribus tuis nati ſunt tibi filij, conſtitues eos principes ſuper omnem terram, filios genuit Eccleſia & conſtituit eos pro patribus ſuis principes ſuper omnem terram, ſi ergo univerſalis Eccleſia genuit per baptismatis ſacramentum & Papam & omnes Epiſcopos & eos conſtituit in ſedibus Patrum in locum Petri ſcilicet & aliorum Apoſtolorum manifeſte patet preeminentia Eccleſie univerſalis ad Papam & ad omnes epiſcopos & Reverentiam, quam debet Papa & omnes

Epiſcopi

r) Eccleſia Epiſcopi.

Epiſcopi ad Eccleſiam univerſalem, *s*). ſunt enim Papa & alij Epiſcopi filij Eccleſie ex duplici capite, primo, quia ipſos per baptismum & alia ſacramenta regeneravit, ſecundo, quia ipſos elegit & inſtituit in eorum dignitatibus ut in dicto *c. quorum vices. & ibi nō. hinc* idem *Auguſtinus in libro de ſymbo. tractatu quarto:* ſi quis ab Eccleſia ſeparatus inventus erit, alienus erit a numero filiorum Dei, nec habebit Deum Patrem, qui Eccleſiam ſuam noluit habere in matrem. & ideo dicit *tex. in dicto c. qui abſtulerit.* Pater noſter ſine dubio eſt Deus, qui nos creavit, mater noſtra eſt Eccleſia que nos in baptiſmo regeneravit, & hanc Eccleſiam repreſentat Concilium Generale ut ſepe numero ſupra dixi. Item dicitur Regina tanquam ſponſa illius qui dicitur Rex Regum & Dominus Dominantium *t*) *Apoc. I. & XXI.* vidi civitatem magnam Jeruſalem novam deſcendentem de celo tanquam ornatam viro ſuo & advertendum, qualiter Propheta deſcribit Eccleſiam, dicit enim ſic in *pſ. XLIIII.* aſtitit Regina a dextris tuis in veſtitu deaurato circumdata varietate, dicitur enim aſſiſtere a dextris Chriſti, ad denotandum ejus poteſtatem, ſicut de filio dicitur quod ſedet ad dexteram patris. dicitur veſtita veſtitu deaurato propter ejus pre alijs excellentiam. deſcribitur circumdata varietate propter diverſitatem prelatorum & aliorum membrorum Eccleſie, ſicut varij & diverſi ordines inferiores

s) omiſſ. *ſunt enim Papa* usque, *hinc idem Auguſtinus.*

t) cap. poteſt XXI. diſt. vidi &c.

riores & ſuperiores ut in *c. ad hoc LXXXIX. di.* *& omnes ſunt ad decorem Eccleſie.* unde *Auguſtinus* tractans illud *prov.* ult. ſc. mulierem fortem quis inveniet, procul & de ultimis finibus pretium ejus &c. dicit per mulierem fortem debere intelligi Eccleſiam & inter ceteras laudes dicit, quod ipſa Eccleſia pretioſior omnibus ſuis lapidibus pretioſis vocat *u*) lapides pretioſos filios & ſanctos ejus, unde dicit, quod quantumcunque ſit, vilis ipſe tamen ſi lapis pretioſus, pretioſius eſt ornamentum, cujus eſt, quia omnis lapis pretioſus eſt ornamentum ejus & ipſa eſt pretioſior omnibus lapidibus pretioſis. ſi autem Papa non eſſet ſub Eccleſia & de corpore ejus non eſſet Eccleſia pretioſior omnibus lapidibus pretioſis, non eſſet ornamentum Eccleſie. Item advertendum, quod Eccleſia appellatur Regina, ut ſupra. Item Domina & Princeps ut in Deploratione Jeremie: Domina Gentium facta es ſub tributo & habetur tranſumptive *in c. non minus. de Immun. Eccleſ. non ideo. ne cle. vel mon.* ibi Princeps Provinciarum facta eſt ſub tributo &c. Papa autem & ceteri Prelati dicuntur diſpenſatores & non Domini. unde Apoſtolus: ſic nos exiſtimet homo ut miniſtros Chriſti & diſpenſatores *x*) miſteriorum Dei, hic jam queritur *y*) inter diſpenſatores, ut fidelis quis inveniatur &c. *z*) hinc

u) vocatque pretioſas ſanctis ejus, unde dicit &c.
x) miniſtrorum.
y) quæritur diſpenſator, ut &c.
z) omiſſ. a verbis *hinc notanter* usque *ſi ergo Eccleſia.*

hinc notanter dicit *Inno. c. cum ſuper. de cauſ. poſſ. & propr.* quod bona Eccleſiarum dicuntur Pape & Prelatorum quoad adminiſtrationes ſed ad Eccleſiam univerſalem pertinent quoad Dominium & poſſeſſionem, que Eccleſia nunquam moritur, nec poteſt eſſe nulla; quod eſt notandum. ſi ergo Eccleſia eſt Domina, eſt Regina, eſt ſponſa & uxor Chriſti, ergo ubi opus eſt, *a)* poteſt exercere jurisdictionem ſupra Papam; valet enim Argumentum ab Ethymologia vocabuli *XII. q.* 1. *duo ſunt genera cum multis* & ex his poteſt inferri, quod etiam jure prophetico illa conſtitutio ſeu declaratio Concilij Conſtantienſis comprobatur, cum Prophete previderunt Eccleſiam eſſe futuram Dominam, Reginam & ſponſam & conjugem. Item facit illud, quod de Eccleſia dicitur: Terribilis ut caſtrorum acies ordinata *Cant. VI. b)* que ſic propter nimiam potentiam nuncupatur.

Secundo principaliter juvatur illa auctoritas & ſuperioritas Eccleſie ex geſtis omnium Apoſtolorum. Reperitur enim apoſtolos feciſſe quatuor Concilia & inibi totam congregationem diſpoſuiſſe & determinaſſe ardua nomine congregationis & non nomine ſolius *Petri*, quod utique Apoſtoli, cum Spiritum ſanctum *c)* viſibiliter accepiſſent, minime *d)* attemptaſſent, niſi ſciviſſent jurisdictionem

a) *poteſt* omiſſ.
b) omiſſ. *que ſic* usque *ſecundo.*
c) veriſimiliter.
d) minime acceptaſſent.

nem illam competere *e*) Eccleſie. Ar. IX. q. ij. Lugdun: non enim valet ſententia, quando verus *f*) judex aſſumit ſibi alium tanquam conjudicem & ambo ferunt ſententiam, unde habet locum illud: quod noluit potuit & quod voluit adimplere nequivit. ut *in c. cum ſuper. de Offi. dele.* in primo ipſorum Apoſtolorum Concilio, de quo *Act. primo*, ubi tractatum fuit de ſurrogatione *Mathie* in locum *Jude*, licet *Petrus* tanquam ceteris honorabilior factum propoſuiſſet & perſuaſiſſet, ſic faciendum, unde ibi dicitur &c. ſurgens *Petrus* in medio fratrum &c. actus tamen & diſpoſitio, que videntur jurisdictionem & poteſtatem denotare cum fuerint omnibus communes. dicitur enim ibi de omnibus, quod ſtatuerunt duos & dederunt eis ſortes, & cecidit ſors ſuper Mathiam. non enim ibi dicitur, quod ſolus *Petrus* illos duos elegerit & ſortem poſuerit ſuper eos. & *fa. nō. illud CXIII.* ad probandum quod totum Concilium poteſt providere de Epiſcopatu; nam de Epiſcopatu Jude tunc agebatur; unde Petrus tunc allegavit illud Pſalmiſte: & epiſcopatum ejus accipiet alter. In ſecundo vero Concilio, de quo Act. VI. hec auctoritas non minus clare ſcribitur; nam ibi dicitur quod XII. apoſtoli convocantes multitudinem diſcipulorum dixerunt: non eſt bonum nos relinquere verbum Dei & miniſtrare menſe, conſiderate ergo ex vobis ſeptem viros boni teſtimonij plenos Spiritu ſancto, quos conſtituamus ſuper hoc opus & ita ibidem dicitur, quod

e) omiſſ. Eccleſiæ.

f) reus judex.

quod electis impoſuerunt manus; conſtat autem, quod hec manus impoſitio denotat auctoritatem. & ex his poſſunt inferri duo notanda: primo, quod etiam inferiora miniſteria poſſunt conferri per Concilium Generale, & quod Concilium Generale poteſt diſponere de alio Concilio futuro & facit hoc ad firmandam Conſtitutionem in *c. frequens* editam in Concilio Conſtantienſi. In tertio vero Concilio, de quo *Act. XV.* magis patet & relucet auctoritas Conciliorum; nam cum dubitaretur: an converſi ad fidem debeant circumcidi & eſſet magna contentio inter quosdam de Eccleſia, queſtio decidenda fuit delata ad Apoſtolos & ſeniores qui erant in Jeruſalem, & in tractatu illius *Petrus* propoſuit queſtionem & dixit, quid ſibi videbatur, ſicut feciſſet quilibet de Eccleſia, neque ſolus judicavit. Jacobus autem ſecundo propoſuit & uſus eſt verbo judico. unde nonnulli voluerunt dicere, quod Jacobus tulit ſententiam, quam approbavit tota Eccleſia. ſed quidquid ſit, ſive verbum judico exponitur id eſt ſentio, vel judicium meum exiſtimo, ſecundum quod ipſi duo propoſuerunt & concluſerunt totum Concilium judicavit, unde diffinitio non fuit facta ſub nomine Petri vel ſub nomine Jacobi, ſed totius congregationis, ut viſum eſt Apoſtolis & ſenioribus & toti Eccleſie &c. ut plenius habetur in *illo XC.C.* non enim poterat tunc queſtio eſſe difficilior, cum tangeret fidem & eſſet magnus rumor in Eccleſia & tamen queſtio fuit delata ad totum Concilium & non ad ſolum g) *Petrum.*

g) ſolum Papam.

trum. ſi enim poteſtas Eccleſiaſtica non eſſet in Eccleſia tanquam in fundamento, nullo modo iſti viri ſancti hanc rem attemptaſſent, nec Spiritus ſanctus dimiſiſſet eos errare. In quarto etiam Concilio de quo *Act. XXI.* idem poteſt colligi; fuit enim injunctum *Paulo* a tota congregatione ſeniorum, ut deberet ſe conformare in Cerimonijs legis Moſayce propter ſcandalum tunc imminens, de quo dicendum, ut ibi plenius habetur, unde ibi dicitur: Fac *Paule* quod tibi dicimus, & ita Paulus fecit & ſic tota congregatio uſa eſt illa poteſtate & auctoritate, facit etiam quod habetur *Act. VIII.* ubi *Petrus* ipſe acquievit ordinationi Apoſtolorum, ubi dicitur, Apoſtoli miſerunt eum & *Johannem* ad civitatem *Jeruſalem*, ut patet ibi, miſerunt ad eos *Petrum* & *Johannem;* ex quibus omnibus patet propoſitum noſtrum quod etiam juri Apoſtolico & etiam Prophetico poteſt illa auctoritas Eccleſie approbari & ſic defendi illa declaratio Concilij Conſtantienſis.

Dixi tertio, quod poteſt approbari illa declaratio Concilij Conſtantienſis magis ſpecifice in omnibus ſuis tribus partibus jure Pontificio. & primo quod Concilium ſit ſupra Papam in caſu hereſis, probatur *in c. ſi Papa XL. di. ad idem tex. juncta gloſſ. in c. nunc. XXI. di. & in c. Anaſtaſius. XIX. di. & eſt tex. juncta gloſſ. in c. ſi duo contra fas. LXXIX. di. & per intellectum illius c. ſi duo, eſt ſingulariter notanda gloſſa in c. ſi forte. LXIII. di. in ℣ ut nullus.* que allegando illud *c. ſi duo.* videtur ſingulariter ſentire, quod occaſione ſcandali

vitandi,

vitandi, ſi reperiuntur due electiones facte de diverſis perſonis pro ſummo Pontifice, poteſt Concilium utramque caſſare, & debet intelligi quod altera tenebat, alias nihil operaretur conſideratio ſcandali, quod apertius ſentit *Hug. in c. ſi duo contra faſ. LXXIX. di.* facit quod in ſimili *nō in c. niſi cum pridem. de Renunt.* ex quibus apparet, quanta ſit auctoritas Eccleſie.

Quoad tertium caſum contentum in dicta conſtitutione Conſtantienſi, ſcilicet de ſuperioritate in concernentibus reformationem Eccleſie in capite & in membris, facit optime dictum Gregorij in *c. ſicut XV. di.* nam *Gregorius* licet Papa & vir ſanctiſſimus dixit & confeſſus eſt, ſe ſuſcipere illa quatuor Concilia principaliora ſicut ſancti Evangelij quatuor libros, dicens ſe illa amplecti tota devotione & integerrima approbatione cuſtodire ſubjiciens rationem; quia in his velut in quadrato lapide ſancte fidei ſtructura conſurgit & cujuslibet vite & actionis norma conſiſtit & diligenter ponderanda ſunt hec verba pro ratione poſita, quia non ſolum comprehendunt venerationem Conciliorum in cauſa fidei per Papam habendam, ſed etiam in omnibus concernentibus ſalutem animarum & colligitur hoc ultimum ex illis verbis: & cujuslibet vite atque actionis norma conſiſtit. unde *Archidi. notabiliſſime in dicto c. ſicut per illum tex.* dicit, quod in his que ad fidem pertinent & ſalutem & Generalem ſtatum Eccleſie non poteſt Papa contra ſtatuta Conciliorum venire, ſecus dicit in alijs ut puta in his, que in animadverſione criminum ſunt

ſtatuta, & hoc dictum debet colligi ex ipſa littera diligenter inſpecta, ubi dicit, fidei ſtructura & cujuslibet vite atque actionis norma exiſtit. unde exponit: actionis id eſt: *b*) reformationis & pro hoc *fa. c. Nicena. XXXI. di. ubi tex. loquens* de Concilio Niceno quod fuit unum ex illis quatuor, dixit, quod Nicena ſynodus volens corrigere hominum vitam in Eccleſia commorantium poſuit leges, quas Canones vocamus &c. & ſic Nicena ſynodus multos canones edidit circa correctionem vite. ad *idem XVI. di. babeo librum. in fi.* ubi dicitur, quod ſynodus Conſtantinopolitana, que fuit etiam una de iſtis quatuor, promulgavit ad correctionem Eccleſie canones numero CC. & duos. & ſic de alijs Concilijs, & tamen Gregorius illa Concilia recepit ſub ea veneratione, ſicut quatuor libros Evangeliorum, & per conſequens infertur, quod Concilia in reformatione Eccleſie poſſunt edere Canones, quos tenetur Papa cuſtodire & obſervare. unde pro veneratione illorum dixit beatus Gregorius in dicto *c. ſicut.* hec verba: cunctas vero quas prefata veneranda Concilia perſonas reſpuunt, reſpuo & quas venerantur, amplector, quia dum ſunt univerſali conſenſu conſtituta, ſe & non illa deſtruit quisquis preſumit abſolvere quos ligant, aut ligare quos abſolvunt. ex quibus verbis patet auctoritas Eccleſie ſupra Papam & ponderanda ſunt illa verba, dum univerſali conſenſu ſunt conſtituta quaſi velit dicere, quod conſtitutio Eccleſie univerſalis in fide & reformatione morum

eſt

b) informationis.

eſt preferenda cuilibet conſtitutioni etiam Pape. & fa. pro illo dicto *Jeronymi*, quod orbis eſt major urbe. *XIII. di. legimus.* ad idem facit optime *tex. in c. contra. XXV. q. V.* ubi dicitur quod contra ſtatuta patrum aliquid condere vel mutare nec hujus quidem ſedis poteſt auctoritas. qui tex. debet intelligi in illis caſibus, in quibus loquitur dictum *c. ſicut.* ut ſupra dixi poſt *Archidi.* ad predicta etiam *fa. tex. nō. Leonis. in c. requiritis.* 1. *q. VII.* ibi, quod jam multis eſt dampnatum Concilijs, nulla poſſumus penitentia ſubvenire & tot ſpiritualibus Patribus obviare, ſed in illorum Patrum ſententia convenire &c. *ad idem XXV. q. ij.* ibi hujus ſancte ſedis Pontificibus neceſſe eſt perſeverantem exhibere famulatum & loquitur de geſtis Conciliorum. multique alij Canones ſummorum Pontificum poſſunt adduci & hoc de jure Pontificio.

Sed contra dicta in hoc membro fortiter obſtare videntur *c. aliorum & c. nemo. IX. q. iij. & XL. di. ſi Papa. & c. ſi. LXXIII. di. & c. ſignificaſti. de Elect. & c. licet ej. tit. nam in c. aliorum* dicitur, quod Deus aliorum hominum cauſas voluit per homines terminari, ſed ſedis iſtius preſulem ſuo ſine queſtione ſervavit arbitrio & ſic aperte innuit, quod ſolus Deus poteſt de Papa judicare & pro hoc *fa. gloſſ. in c. quanto. de transl. Prelat.* que dicit, quod nemo poteſt dicere Pape, cur ita facis, *alleg. c. quamvis de pe. di. iij. In c. vero nemo.* dicit, quod nemo judicabit primam ſedem. & ſtatim ſubditur: neque enim ab Auguſto nec ab

 omni

omni clero, neque a Regibus, neque *i*) a populo judex judicabitur, & ſic videtur quod a nemine poteſt Papa judicari etiam a Concilio, quod importare videntur hec verba: nec ab omni clero &c. *in c. ſi Papa.* habetur, quod licet Papa ſue & fraterne ſalutis ſit negligens & deprehendatur inutilis & remiſſus in operibus ſuis & inſuper a bono taciturnus, quod magis officit ſibi & omnibus nihilominus innumerabiles populos catervatim ſecum ducit primo mancipio gehenne, cum ipſo plagis multis vapulaturus, cujus culpas iſtic redarguere preſumit mortalium nullus, quia cunctos ipſe judicaturus eſt, a nemine eſt judicandus, niſi deprehendatur a fide devius &c. & ſic excipit ſolum unum caſum ſcilicet in caſu hereſis, firmat ergo verba in contrarium in *c. ſi. LXXIX. di.* *k*) dicitur, quod ejectiones ſummorum Pontificum ſibi Dominus reſervavit, licet electiones eorum alijs conceſſit. *in c. ſignificaſti.* habetur, quod Concilia non poſſunt prefigere Romano Pontifici legem, cum omnia Concilia ejus auctoritate ſunt & robur acceperunt & in eorum ſtatutis patenter excipitur eorum auctoritas. *in c. licet. in ſi.* dicitur, quod ſpeciale inducitur in electione ſummi Pontificis, ut due partes Cardinalium debeant ad minus eſſe concordes, quia non poteſt in difficultatibus, ſi qui poſſunt oriri, ex minori concordia ad ſuperiorem haberi recurſus & ſic tacite innuit, quod in facto tangente Papam non eſt in terris dare ſuperiorem.

i) neque apoſtolis.

k) diſt. pro correctione ſummorum Pontificum.

riorem. Poſſent & alia plura jura allegari, que tamen non ita ſtringunt ſicut predicta, ideo ſufficiat in preſentiarum dare reſponſum ad illa ſcilicet, nam ipſorum intellectu dilucidato facillime patebit ad alia jura, ſi qua ſunt, reſponſio.

Et primo ad *c. aliorum.* reſpondetur, quod non excludit ſacrum Concilium, patet, quia tex. dicit, quod cauſas aliorum Deus voluit per homines terminari &c. excludit ergo judicium duntaxat hominum, quaſi innuens, quod nullus *l*) unicus id eſt, perſona ſingularis poteſt de Papa judicare & quod hoc ſit verum, probat tex. in dicto *c. ſi Papa*, ubi dicit quod mortalium nullus judicare poteſt &c. ſed Patrum Generale Concilium univerſalem Eccleſiam repreſentans non dicitur mortale, neque venit appellatione hominum ut *in l. iij. §. hec autem verba. ff. de nego. geſt. & fa. c. liberti. XII. q. ij.* & quod non poſſit intelligi de Concilio probabo alia reſponſione; nam ad excludendum jurisdictionem aliorum ſupra Papam allegat ille textus duas rationes, prima propter Primatum quem recepit per illa verba: Tu es Petrus & ſuper hanc petram &c. & quecunque ſolveris ſuper terram &c. ſecunda ratio, quia voce ſanctorum Pontificum illius ſedis dignitas facta eſt venerabilis, dum illi, quidquid fidelium eſt, ubique ſubjicitur, dum totius corporis caput eſſe ſignatur &c. nam prima ratio non vendicat ſibi locum ſupra Concilium, quia ut ſupra ſatis probatum fuit, illa verba: tu es Petrus &c. ſunt dicta ipſi Petro tanquam

 gerenti

l) nullus vivens.

gerenti perſonam Eccleſie univerſalis, cum ergo ut ſupra dictum fuit, jurisdictio ſit fundata in Eccleſia tanquam in fundamento & illa eſt major, quam illa, que eſt in Papa tanquam in Principali miniſtro ut in *dicto c. legimus. XCIII. di.* quia orbis eſt major urbe, ibi ergo non poteſt dictum referri ad Concilium, cum ratio contradicat, nam ratio conducit verba legis ut *in l. cum pater §. dulciſſimus ff. de le. ii & in c. fi. de Re. jur. li. VI.* ſecunda ratio etiam non obſtat, quia ut videbitur ſtatim in ſequenti membro, ubi tractabitur de geſtis ſacrorum Conciliorum, ſancti Patres non dixerunt Papam nullo caſu ſubjici Concilio, ſicut loquitur ille tex. *c. aliorum.* & pro hoc facit, quod ſtatim dicam *ad c. nemo.* ſecunda ſolutio ad iſtum tex. eſt, quod non habet locum in caſu hereſis ut in preal- leg. *c. ſi Papa*, ubi tex. aperte dicit contrarium & ſic neceſſario oportet limitare & reſtringere iſtum tex. nam in caſu hereſis nemo negat quod Concilium ſit ſupra Papam, ut in c. in fidei favorem. *de hereti. li. VI. & tex. juncta gloſſ. in c. nunc. XXI. di.* Item tex. iſte non loquitur in crimine notorio ſcandalizante Eccleſiam, de quo Papa ſit incorrigibilis, nam tunc Papa poteſt judicari per concilium, ut eſt gloſſa ſingularis in dicto *c. ſi Papa.* ubi poſt diſputationem gloſſ. ibi ponit iſta notabiliſſima verba, videlicet: certe credo, quod ſi notorium eſt crimen ejus quodcunque & inde ſcandalizatur Eccleſia & incorrigibilis ſit, quod inde poſſit accuſari. nam contumacia dicitur hereſis ut *LXXXI. di. ſi qui presbyteri*, & contumax dicitur infide-

infidelis ut *XXXVIII. di. nullus.* ſed hic ſcilicet in c. ſi Papa. fit mentio de hereſi, quia etſi illa occulta ſit, poteſt de illa accuſari, ſed de alio occulto crimine non poſſit &c. hec ſunt verba gloſſe, que Doctores non reprobant, imo cum gloſſa tranſeunt & expreſſe eam approbant & ſimiliter Dominus *Franciſcus de Zabarellis* olim Cardinalis Florentinus *in predicto tractatu de ſcisma. in* ℣. *Vtus modus in fi.* ubi dicit, quod de quolibet notorio crimine Papa, etiam qui eſt unicus, ſi eſt incorrigibilis & ſcandalizator Eccleſiæ, poteſt accuſari, quia cenſetur pro heretico & alleg. gloſſ. prealleg. dicens, quod hec incorrigibilitas concernit cauſam fidei, ut in eadem gloſſa habetur & pro hoc idem *nō. de pe. c, fi. & de hereti. cum contumacia. li. VI.* & hanc opinionem ego ſemper fui ſecutus etiam antequam preſens ſcandalum oriretur in Eccleſia, ut videri poteſt in Lectura mea ſuper c. ſignificaſti. de elec. & in quadam diſputatione, quam alias in ſtudio Senenſi feci ſuper iſta poteſtate Eccleſiaſtica & incipit: Epiſcopus &c. & quod iſtud c. non loquitur in tali crimine, ſed in facto indigente diſcuſſione, patet per illa verba illius tex. ibi voluit beati *Petri* Apoſtoli ſucceſſores tantum debere celo innocentiam & ſubtiliſſimi diſcuſſoris indagini inviolatam habere conſcientiam, unde ponderanda illa verba, diſcuſſoris indagini &c. Idem innuunt verba ibi ſequentia, ut patet ibi, nolite exiſtimare eas animas inquiſitoris non habere formidinem; Item cum poſtea ſubditur, quod ibi judicabitur Papa ab eo, qui erit teſtis & judex, nec

apud illum habebit de allegationis nitore ſubſidium &c. que verba omnia *m*) non includunt crimen notorium, ex quo ſcandalizatur Ecleſia, & ad illud, quod dicitur in illo tex. de capite. dicam infra, cum adducam rationem juris naturalis; nam quando crimen Pape non eſt notorium, non debet *n*) prejudicium adduci cum ſcandalo totius Eccleſie, cum preſumatur ſanctus alio non apparente. ut in *c.* 1. *XL. di.* ſed data notoreitate modo predicto ſuccedit notabile dictum *Clementis* Pape, qui ait, quod qui rebelliter vivit & diſcere aut agere bona recuſat, potius diaboli quam Chriſti membrum convincitur eſſe & potius infidelis quam fidelis eſſe monſtratur, ut habetur in *c. fi. XXXVIII. di.* unde cum talis licet videatur in dignitate Pontificali conſtitutus minor tamen eſt quolibet catholico ut dicit *gloſſ. nō. in c. Acbatius XXIIII. q.* 1.

Ad *c. nemo.* idem per omnia reſponderi poteſt, nec obſtat illud verbum, ab omni clero, ibi poſitum, quod videtur excludere Concilium, nam tex. non loquitur de clero faciente Concilium, nam ſi totus clerus erit in uno loco congregatus, non propter hoc dicetur ibi congregatum eſſe Concilium, niſi eſſent ibi congregati legitime ad faciendum Concilium, ſicut dicimus de populo civitatis, quod ſi totus populus concurreret ad aliquod maleficium perpetrandum, non diceretur civitas

m) omnia concludunt.

n) non debet per Concilium in judicium adduci &c. cum non preſumatur de facto alieno non apparente.

vitas perpetraſſe, niſi fuiſſent cives legitime congregati & fuiſſet in univerſitate illud deliberatum, ut *nō. per gloſſ. & Doct. in l. ſicut ff. quod cujusque. & plenius per Bar. in l. aut factam ff. de pe. nō. in c. felicis de pe. li. VI. nam ſi tex. in dicto c. nemo*, voluiſſet intelligere de Concilio, bene ſciviſſet exprimere, hinc eſt, quod gloſſa ibi dubitans, an deberet intelligi de Concilio, proceſſit colligendo Argumentum dicens, quod Concilium non poteſt Papam judicare ut extr. de elec. ſignificaſti. ſed ſtatim poſt aliqua verba collegit argumentum in contrarium dicens, quia orbis eſt major urbe. *ut XCIII. di.* legimus & gloſſ. cum iſto ultimo contrario tranſivit, & ſic videtur potius ſenſiſſe contrarium, quod non loquitur de Concilio. Item non loquitur in caſu hereſis nec in notorio crimine ſcandalizante Eccleſiam. Item tex. fundat ſe in ſi· quia ipſe eſt judex aliorum, ſed Papa non eſt judex Concilij & per conſequens tex. ille non habet locum in Concilio. nam ut dicit *Franciſcus de Zabarellis* in loco preallegato, Concilium habet judicare, an Papa bene aut male adminiſtret, & quod non potuit transferre poteſtatem in Papam in tantum quod deſineret eſſe penes ipſum, quia hoc eſſet contra jus divinum & exempla Apoſtolorum, nam illorum tempore omnia difficilia, que emergebant in Eccleſia deducebantur in congregatione, ut ſupra dictum fuit in jure Apoſtolico, & valet iſta ratio ad ſecundam rationem, quam allegat tex. in prealleg. *c. aliorum*, dum fundat ſe, quod antiqui Patres o) extulerunt illam ſedem &c. ad

 gloſſ.

o) abſtulerunt.

gloſſ. prealleg. & c. quanto, quod dicit, quod nemo poteſt dicere Pape, cur ita facis & allegat illud *c. quamvis*. reſpondetur, quod illud c. quamvis quod allegat, loquitur de Dèo & non de Papa, ſed forte gloſſa voluit applicare ad Papam, quia ipſe gerit vicem Dei in terris ut dicit tex. dicto c. quanto. nam Pape nedum tota Eccleſia, imo quilibet de Eccleſia dum male agit, poteſt dicere: cur ita facis. ſic fecit Paulus Petro, nam reſtitit ſibi in faciem & reprehendit eum, quia reprehenſibilis erat, cur tu cum judex ſis &c. ut habetur plene ad *Gal. ij. c. & ij. q. VII. c. Paulus Petrum* reprehendit. ad idem quod *nō. Innocentius in c. quanto. de conſue.* ubi plus dicit, videlicet, quod Papa non eſt ſuſtinendus, ſi vult venire contra ſtatum Eccleſie univerſalis ſine cauſa magna & rationabili & alijs nota. & ſa. quod de triplici reprehenſione notat *gloſſ. in c. nolite. XXI. di. Item gloſſ. ibi.* nec obſtat quod gerat vices Dei in terris, quia illud verum, cum bene miniſtrat, ſed cum male facit, non eſt Papa, id eſt, non habet poteſtatem tanquam Papa malefaciendi. *tex. in c. 1. XL. di. & ſa. c. manet. XXIIII. q. 1.* oportet enim quod clavis non erret, ut ſupra dictum fuit, hinc eſt quod Petrum errantem Chriſtus vocavit Sathanam, dum ei dixit, dum diceret: faciamus hic tria tabernacula &c. vado retro ſathanas, ſcandalum enim es, non ſapis ea que Dei ſunt ut habetur in Evangelio Jo. dicit lex quod reatus omnem excludit honorem ut *in l. ij. C. ubi ſenatores vel. cla. It.* ſententia Concilij non eſt humana ſed potius divina, quia Deus

judicat

judicat in medio Concilij inſpirando corda Patrum *XXI. q. 1. violatores.* & *L. di. ſi ille & c. ſi quis Diaconus.* & pro hoc allego *tex. nō.* in Papa, cum bene judicat, ut *in c. inter Corporalia. de translat. prelat.* ubi illud, quod non poteſt diſſolvi per homines, diſſolvitur per Papam, quia tunc Deus videtur diſſolvere, ita in propoſito non homo judicat Papam, cum Concilium ipſum judicat, ſed ipſe Deus. & ultra predicta fa. illud Pſalmiſte: Deus ſtetit in ſynagoga Deorum, in medio autem Deus dijudicat. ut *in c. ſacerdotibus XI. q. 1.*

Ad *c. ſi Papa.* patet etiam reſponſio ex ſupra dictis, non enim loquitur, excludendo ſacrum Concilium, ſed perſonas particulares, ut ibi tex. mortalium nullus &c. que verba non poſſunt adaptari ad Concilium ſacrum, tum quia Eccleſia univerſalis nunquam moritur, nec eſt vera perſona ſed ficta & repreſentata. Item quia judicium ſacri Concilij eſt potius divinum quam humanum. preterea tex. excipit caſum hereſis & ſic clare preſupponit, quod poteſt tunc judicari ſaltem a Concilio, quia ut ſupra dixi, ubicunque reperitur Papam *p*) poſſe accuſari vel judicari, intelligitur quod per Concilium vel coram Concilio, ut in gloſſ. *nō. in c. ſicut. in q. VII. preall.* ad idem, quod *nō. Doct. in c. in fidei. de hereti. li. VI.* & *nō. etiam gloſſ. in caſu hereſis in c. nunc. XXI. di.* Item ut dicit gloſſ. *in c. ſi Papa*, *q*) non habet locum ille tex. cum crimen Pape eſt notorium & ex eo ſcan-

p) non poſſe.

q) ſi Papa. habet locum ille tex.

ſcandalizatur Eccleſia & eſt incorrigibilis, quia tunc poteſt dici hereticus. Item ſaltem non poteſt negari, quando ex eo Papa reddatur ſuſpectus de hereſi, quia videtur ex illa perſeverantia male ſentire de fide ad hoc quod nō. *Doct. in c. fi. de penit. & tex. optimus XXXVIII. di. nullus.* ſed Papa etiam ſuſpectus de hereſi poteſt accuſari ut *nō. archi. in c. ſatagendum. XXV. q.* 1. & pro illo dicto *Archidi. fac. tex. in dicto c. ſi Papa.* juncta gloſſ. que intelligit illum tex. etiam in hereſi occulta, *r*) ad idem quod habetur *ij. q. VII.* §. *Item cum Balaam.* Item Symmachus Papa fuit accuſatus de hereſi coram Concilio & occaſione hereſis fuit ejectus de facto a Papatu, Concilium vero mandavit ante omnia eum reſtituendum & poſtea veniret ad cauſam, ſed quia compertum fuit poſtmodum accuſationem illam fuiſſe calumpnioſam, fuit per Concilium abſolutus, ut dicit gloſſa prealleg. ergo infertur, quod ex ſola ſuſpicione de hereſi fuit accuſatus & fa. quod qualitercunque ipſe accuſatur de hereſi, Concilium ſemper eſt judex & idem ut predixi, quando ex ſuis actibus eſt ſuſpectus de hereſi, quia jacet in notorio crimine & non vult ſe corrigere. nec obſtat quod ſi dicatur, quod gloſ-

ſa

r) omiſſ. in MS. & pro hoc optime facit gloſſ. in cap. ad Apoſtolicæ de re judic. lib. VI. in verbo hæreſi. quæ dicit quod propter crimen hæreſis non ſolum Imperator ſed etiam Papa poteſt deponi. & quod ſuſpectus de hæreſi debet ſe purgare, alias punitur, ut habetur in cap. excommunicamus §. 1 & §. ſi qui autem de hæret. *ad idem &c.*

ſa in dicto *c. ſi Papa* videtur *contra tex. quia in tex.* dicitur quod etiamſi catervatim innumerabiles populos ſecum ducit ad dampnationem, non poteſt redargui ſeu accuſari, quia dico, quod ille tex. loquitur de Papa negligente & remiſſo & taciturno a bono, ita quod ex ejus taciturnitate & exemplo ſue male opinionis populus ruit in peccatum; non enim loquitur, cum Papa perſeverans in peccato actuali notorio & ſcandalizante Eccleſiam; nam aliud eſt perpetrare delictum notorium & aliud negligere que incumbunt officio ſuo, quia illa negligentia poteſt contingere aut ex puſillanimitate animi aut ex timore aut ex ignorantia aut ex ſimili cauſa occulta, ſed delictum actuale notorium, ex quo ſcandalizatur Eccleſia & ipſe eſt incorrigibilis, non poteſt provenire ex predictis cauſis ſed quia videtur non firmus in fide, nam hoc caſu rebelliter vivit & ſic convincitur eſſe diaboli membrum & potius infidelis quam fidelis ut dicit tex. *Beati Clem. in c. ſi. XXXVIII. di.* ſed ſecus in caſu prealleg. in quo loquitur ille *tex. ad c. ſi. LXXVI. di.* ubi quod ejectionem ſummorum Pontificum Deus ſuo judicio ſervavit, quod non loquitur quando ſubeſt cauſa ejectionis, puta, hereſis vel notorietas delicti modo predicto, nam tunc Chriſtus mandavit quemlibet ejiciendum, ut ſupra dixi in primo membro adducendo jus divinum & patet in dicto *c. ſi Papa. in tex, & gloſſ.* ad idem *nō. gloſſ. ij. in* ℣. *Item quare iſti non depoſuerunt Papam &c. XXI. di. & in c. Acbatius. XXIIII. q.* 1. *& in c. Anaſtaſius XIX. di.*

Ad

Ad *c. ſignificaſti. de elec.* de quo multi parum intelligentes faciunt magnum feſtum, dico quod nihil probat in materia noſtra; illud c. ſolum dicit, quod concilia non poſſunt prefigere legem Romane Eccleſie & ſic loquitur non de Papa male vivente aut de Cardinalibus injuſte agentibus, ſed de ipſa Eccleſia Romana que conſtituitur ex Papa & Cardinalibus. ut *nõ. Doct. in c. Ego. ij. de jur. jur. & in c. antiqua. de privileg. & in c. felicis de pe. li. VI.* & Eccleſia Romana non preſumitur errare ut *nõ. gloſſ. in c. quicunque XXIIII. q.* 1. unde Eccleſie Romane bene adminiſtranti non datur lex per Concilium, quia eſſet ſibi tollere privilegium ſibi a Deo tributum, quod non licet ut in *c.* 1. *XXII. di.* ſed ſermo noſter eſt de Papa heretico vel ſuſpecto de hereſi, ut quia notorie jacet in crimine ſcandalizante Eccleſiam & non vult ſe corrigere, nam tunc Concilium procedendo contra eum non imponit legem Romane Eccleſie, ſed corripit perſonam auctoritate divina, prout dixi ſupra in primo membro, inducendo jus divinum. nam tunc Papa videtur minor quolibet Catholico, ut *nõ. gloſſ. in dicto c. Acbatius.* nam hoc caſu ſolus Paulus reſtitit Petro in faciem & reprehendit eum, quia reprehenſibilis erat, ut ſupra dictum fuit, & ultra predicta videndus eſt *textus in §. Ecce oſtenſum ℣. Item Paulus Petrum reprehendit ij. q. VII.* fortius ergo tota Eccleſia poteſt contra Papam taliter *s*) irretitum procedere & quod ita iſte tex. debeat reſtringi, probatur in dicto c. ſi Papa.

maxime

s) taliter hæreticum.

maxime juncta gloſſ. & aperte tenuit *Franciſcus de Zabarellis* in dicto tractatu. & quatenus tex. in dicto *c. ſignificaſti.* dicit, quod omnia Concilia auctoritate Romane Eccleſie facta ſunt & robur acceperunt, debet intelligi de auctoritate in congregando, quia auctoritas congregandi Concilium Generale ſpectat ad Romanam Eccleſiam. *XVII. di. per totum.* & videtur, quod illud ſpeciale fuit inductum in preeminentiam ſedis Apoſtolice ab Apoſtolis & ſucceſſoribus. ut eſt *tex. nõ. in c. dudum iij. q. VI.* ſed Concilium generale legitime congregatum habet auctoritatem non a Romana *t*) Eccleſia ſed a Deo, per illud, quod habetur *Math. XVIII.* ſi peccaverit in te frater tuus, dic Eccleſie &c. nam ſi Concilia haberent poteſtatem a Papa, non poſſent judicare Papam etiam hereticum, quia inferior non utitur jurisdictione contra ſuperiorem, quod eſt falſum ut patet ex predictis. nec obſtat ſi dicatur, quod cum Papa hereticus deſinit eſſe Papa, quia tunc judicatur a Concilio & multos decipit hec conſideratio, que profecto non eſt bona conſideratio, neque vera; nam videmus, quod Concilium judicat de Papa in caſu hereſis etiamſi illa ſit occulta, vel calumpnioſe inſtituta accuſatio, ex quo de calumpnia non conſtat; vel quando eſt ſuſpectus de hereſi, in quibus caſibus Papa non deſinit eſſe Papa, quia poteſt eſſe, quod judicia ſint falſa & accuſatio calumpnioſa. Item, quod Papa aliquid fecerit contra fidem ex timore vel per errorem & paratus eſt ſe corrigere, quibus

t) non a Romana curia.

bus caſibus non deſinit eſſe Papa, ad hoc *tex. junƈta gloſſ. in preulleg. c. nunc. XXI. di. & facit XXIIII. q. iij. dixit Apoſtolus. & fa. gloſſ. in diƈto c. ſi papa.* dum dicit, quod de occulta hereſi Papa poteſt accuſari & nihilominus in iſtis caſibus Concilium exercet jurisdiƈtionem in Papam condempnando vel abſolvendo eum, ergo non ab eo ſed a Deo poteſtatem accepit, ut eleganter declaravit illa conſtitutio Conſtantienſis & Concilium Baſilienſe idem recenſuit, ut ſupra dixi.

Ad *c. licet. in fi. de eleƈt.* reſpondetur, quod dum ibi dicitur, quod non poteſt haberi in eleƈtione Pape recurſus ad ſuperiorem, intelligitur ſcilicet de preſenti, quia Concilium non ſemper ſedet, & ideo verum eſt dicere, quod non poteſt haberi recurſus ad ſuperiorem, quia non eſt aƈtu, nec de facili poteſt congregari, ex quo Eccleſia vacat vel eſt in ſcismate, ſed negari non poteſt, quando Concilium poſſit in faƈto eleƈtionis congregari & de eleƈtione vel eleƈtionibus judicare. ut eſt tex. apertus & maxime junƈta gloſſ. *in c. ſi duo contra faſ. LXXIX. di. & idem ibi Doƈt.* ſcribentes & maxime *Hug.* qui dicit quod Cardinales poterunt convocare Concilium faƈtis duabus eleƈtionibus in discordia, ſi aliter ſcandalum ſedari non poteſt. & hoc de jure Pontificio.

Deſcendendo nunc ad aliud membrum ſcilicet ad geſta Conciliorum, ex quibus clare probatur, quod jurisdiƈtio Eccleſiaſtica plenimoda eſt in Eccleſia univerſali tanquam in fundamento, & per

conſe-

conſequens quod habeat jurisdictionem in Papam errantem, nihil eſt enim ita arduum in Eccleſia Dei ſeu contingere poteſt, quod per ſacra generalia Concilia explicari non poſſit, ſeu explicatum non ſit, quod non eſſet, ſi poteſtatis plenitudinem a Deo non haberet, quia Deus non fuiſſet paſſus eccleſiam ſuam a tempore Apoſtolorum ita erraſſe, cum promiſit aſſiſtentiam ſuam in Dei Eccleſia usque ad conſummationem ſeculi, juxta illud: & ero vobiscum usque ad conſummationem ſeculi. & alibi: Spiritus Paraclitus qui procedit a Patre, docebit vos omnem veritatem &c. Legimus enim & noſtris temporibus vidimus ſummos Pontifices in cauſa hereſis, ſcismatis & alterius criminis ad generalia concilia evocari & ibi aliquando ſe purgaſſe, nonnunquam abſolutos fuiſſe & aliquando a Papatu dejectos exſtitiſſe. patet *in c. ſi Papa. prealleg.* ubi expreſſe habetur, quod in caſu hereſis poteſt judicari. ad idem *tex. in c. nunc autem. XXI. di. cum gloſſ. ſua.* nam licet textus videatur ibi facere prima fronte in oppoſitum, tamen debet reſtringi, ſed glo. quod fuit judicatus Papa per Concilium in caſu hereſis, quia Marcellinus fuit confeſſus ſe thurificaſſe idolis & correxit ſe. Item quia a Paganis coactus illud fecit, alias ut ibi dicit gloſſa, fuiſſet depoſitus per Concilium. ad idem *XVII. di.* §. *hinc etiam*, ubi congregatum fuit ſacrum Concilium contra *Simachum* & tandem ibi dicitur, quod Imperator *Theodericus* inſpirante Deo reſpondit: ſynodalis eſſe arbitrij in tanto negotio ſequenda *u*)

u) ſequendæ. paulo poſt varia omiſſa.

preſcribere, committens poteſtati Pontificum ut ſi depoſitum vellent audire negotium ſive non, quod magis putarent utile, deliberarent, ut dicitur ibi *in gloſſ.* Ille Symachus fuit per Concilium primo reſtitutus hoc adjecto, quod poſtea reſponderet ſuis accuſatoribus & demum abſolutus. ad quod *alleg. tex. ij. q. VII. Item cum Balaam. ỽ. Item Simachus. ad idem textus Gregorij II. q. VII. ſi quis nos*, ubi ipſe ſe obtulit coram Concilio accuſatoribus reſpondere. ad idem quod habetur de *Leone II. q. V.* auditum. & *x*) de *Sixto in c. mandaſtis. e. cauſa. & queſt. & Jeronymus* refert in libro virorum Illuſtrium, quod *Damaſus* Papa a ſubditis de adulterio accuſatus cum XLII. Epiſcopis ſe purgavit, ut refert *Gratianus in dicto §. Item cum Balaam in ỽ Item Jeronymus refert.* Item *fa. c. ſi duo contra fas. LXXIX. di.* ubi concilium congregatur in cauſa ſcismatis poteſt etiam propter ſcandalum evitandum utramque electionem caſſare, ut ſupra dixi. Item per ſacra Concilia quandoque fuit ſubtracta obedientia ipſis Romanis Pontificibus ut *Marcellino*, *Anaſtaſio*, *Liberio*, *Joanni XIII. Benedicto XIII. & Joanni XXIII.* ut legitur in libro Conciliorum. & de *Anaſtaſio* facit quod habetur in dicto *c. Anaſtaſius.* Item *Joannes XII.* fuit depoſitus propter ſua ſcelera preſertim quia plurimum excedebat cum mulieribus & notorie: Item temporibus noſtris vidimus obedientiam ſubtrahi *Gregorio* quondam & *Benedicto* in Concilio Piſano & tandem in eodem Concilio eis depoſitis creatus fuit *Alexander.* In

Con-

* *x*) & dic ex iſto.

Concilio vero magno Conſtantienſi fuit ſubtracta obedientia *Johanni* & tandem ipſe Johannes ob ſua ſcelera fuit depoſitus per Concilium & *Gregorius* male ſibi conſcius ceſſit in eodem Concilio & *Benedictus* fuit poſtea depoſitus per totam ſynodum univerſalem, & *Martinus* Papa Vtus promotus tunc exſtitit, qui nullo modo eligi potuiſſet, ſi non valuiſſet privatio per ſacrum Concilium facta. inſuper legimus Cardinales fuiſſe depoſitos in Concilio, ut eſt *tex. in c. ex geſtis. de cler. non reſid.* imo voluit ibi *Hoſti.* quod Cardinalis non poſſit deponi niſi in Concilio. contrarium tamen videtur probari *in c. unico. de ſcismat. li. VI.* ubi ſolus Papa privavit duos Cardinales, ſed non eſt hec intentio noſtra, ſatis enim eſt, quod Concilium poteſt ex cauſa deponere Cardinalem. Item Concilium depoſuit Patriarcham Alexandrinum, quia preſumpſit excommunicare ſanctiſſimum Papam *Leonem* & eum depoſuerunt Patres de Concilio, ut ibi habetur. Epiſcopos vero multos legimus & dampnatos & reſtitutos per ſacrum Concilium. ut in *c. Joannes Chryſoſtomus L. di. ad idem XI. q. iij. ſi quis Epiſcopus & V. q. iiij. nullus Epiſcopus.* Item ſynodus excommunicat & ſic exercet cenſuram Eccleſiaſticam. *XI. q. iij.* certum & *c. ſi quis epiſcopus in c. ſicut. de heret.* Hinc *Gregorius* vir ſanctiſſimus dixit ſe & non Concilia deſtruit, quisquis preſumpſerit abſolvere, quos Concilia ligant & ligare, quos abſolvunt. ut *in c. ſicut. XV. di.* Apoſtoli quoque ſimul primum Epiſcopum poſt Domini Reſurrectionem elegerunt, videlicet *Mathiam* in locum *Judæ*,

 ut

ut patet *Act.* 1. & *in c. clericos. XXI. di.* quod autem Mathias fuerat in Epiſcopum ordinatus, patet per illa verba Prophete adducta per *Petrum:* & Epiſcopatum ejus accipiet alter, de Epiſcopatu Jude loquens, ut interpretetur ſcripturam in actis Apoſtolorum. Demum ſucceſſive in ſingulis civitatibus Epiſcopos & presbyteros Apoſtoli tunc repreſentantes Eccleſiam ordinarunt, Levitas etiam per eosdem Apoſtolos ordinatos legimus, quorum maximus fuit beatus *Stephanus. Act. VI. & XXI. di. §. in fi.* ubi etiam dicitur, quod ſubdiaconos & Acolytos Eccleſia precedente tempore ſibi conſtituit. ad Idem *tex. nō. in c. urbes. LXXX. di.* ubi dicitur, quod poſt adventum Chriſti Apoſtoli & eorum ſucceſſores in certis urbibus Patriarchas & Primates poſuerunt. ad idem *c. nulli XCIX. di.* & alibi dicit *tex. nō.* quod diſpoſitione Apoſtolorum ordinante Domino primitus Epiſcopi ſunt conſtituti, ut habetur *in c. uno. VIII. q. V.* Item Papa preſidens in Concilio promulgavit decretum inter cetera in hec verba: ſi quis contra hoc noſtrum decretum ſinodali ſententia promulgatum &c. deſignant enim illa verba magnam auctoritatem Concilij, etiam ubi Papa eſt preſens in Concilio. tex. eſt in c. in nomine Domini. ℣ *ſi quis XL. di. & c. ſi quis. XXIII. di. ad idem tex. in c. ſi alicujus Zelus ij. q. 1.* ubi Papa in depoſitione duorum Epiſcoporum uſus eſt his verbis: Ergo diſcernente nobiscum ſancta ſynodo in preſentia depoſiti & ab officio ſacerdotali & excommunicati atque a regimine Epiſcopatus alienati indubitanter exiſtant. que ſunt verba

notanda.

notanda. ad idem tex. optimus in c. nimis. de jur. jur. ubi Papa utitur his verbis: ſacri auctoritate Concilij prohibemus &c. & neſcio alibi ita pulchrum textum in materia, quod Papa non indigne ferre debet, quod aliquid prohibeat ſeu ſtatuat auctoritate Concilij. videndus eſt etiam *tex. in c. ex multis* 1. *q. iij.* ubi dicitur, quod Chalcedonenſis ſynodus una de principalioribus fecit ſtatutum ſuper ſimonia eliminanda ab Eccleſia Dei. *ad idem c. virgines. XX. q. iiij.* ubi ſynodus ſtatuit, quod moniales poſſunt ad aliud monaſterium ſe transferre propter diſtrictiorem vitam. & eſt alius *tex. valde nõ. in c. placuit* huic magne ſancte ſynodo, ubi Gelaſius Papa exiſtens in Concilio enuntiavit conſtitutionem in perſonã ſacri Concilij. & eſt tex. in hac materia valde notabilis, quod etiam ubi Papa eſt preſens, poteſt conſtitutio edi nomine ſacri Concilij, nec Papa indigne ferre debet; & ſi aliquando reperiatur quod Papa concipiat ſtatutum nomine proprio cum Concilio vel conſenſu Concilij, dico enim pro diverſitate illa concordanda prout in *c.* 1. *de ſpon.* ſoleo dicere, quod ubi materia habuit originem & concluſionem a Concilio debet fieri nomine Concilij, quia Concilium eſt *y)* illud quod ſtatuit & non Papa, qui non fuit auctor illius materie, ſed ubi materia originatur a Papa & tunc poteſt quandoque dicere cum conſilio Concilij vel conſenſu, prout habuit conſenſum vel conſilium Concilij. & an conſtitutio debeat attribui Concilio vel Pape, quando Papa loquens dicit: nos

V 3 cum

y) eſt aliud.

cum conſilio Concilij vel cum conſenſu Concilij &c. videndum eſt, quod in ſimili *nōt. Archidi. XVII. di.* Item Concilium decidit cauſas etiam matrimoniales & imponit penam transgreſſoribus in *c. 1. de ſponſ.* & ſtatuit ſuper electionibus ut in *c. Oſius. de Elect.* Item ſynodus z) Conſtantinopolitana divinitus inſpirata ad correctionem Eccleſie promulgavit *canones. num CCII. ad idem fa. c. Nicena. XXIIII. di. ubi dicitur*, quod Nicena ſynodus volens corrigere vitam hominum, multos canones edidit. ad idem poteſt multipliciter adduci *c. bene quidem XCVI. di.* ubi Papa in Concilio loquens & ad Concilium ſua verba dirigens dixit hec verba: poteſt *a*) veſtrum judicare concilium &c. & ibi ſancta ſynodus &c. ubi congregatio prelatorum appellatur etiam ſynodus ſine Papa & poteſt judicare, dummodo legitime ſit congregata. Item Concilium ſtatuit tunc pſallendi modum in Eccleſia. *ut in c. de his XII. di. & c. placuit. XIII. di. ad idem XVI. q. ij. viſis*, ubi Papa appellat Concilia ſancta ibi a ſanctis Concilijs poſt principium, multaque alia jura & pene infinita poſſent adduci, ex quibus clariſſime poteſt concludi ex geſtis conciliorum, & ſic ex conſuetudine univerſalis Eccleſie preeminentia magna ſacrorum Conciliorum. nam ut predixi, ſi non habuiſſent hanc poteſtatem a Deo, minime potuiſſent hanc jurisdictionis plenitudinem in Eccleſia exercere, quin imo ipſa Concilia videntur poteſtatem dediſſe in multis ipſis Romanis Pontificibus,

z) Conſtantienſis.

a) poteſt verbum veſtrum.

cibus, & non ſic legitur e contra, primo enim eſt *tex. in §. hinc etiam XVII. di.* ibi, ſcientes, quia ejus ſedi primum Petri Apoſtoli meritum, deinde conciliorum veneranda auctoritas ſingularem in Eccleſijs tradidit poteſtatem. ad *idem iij. q. VI. in c. dudum* ubi dicitur, quod dudum a ſanctis Apoſtolis ſucceſſoribusque in antiquis eſt decretum ſtatutis, quod hactenus ſancta & univerſalis Apoſtolica tenet Eccleſia, non oportere *b*) preter conſcientiam Romani Pontificis univerſalia Concilia celebrari vel Epiſcorum dampnari, & ſubjicitur ibi quomodo *c*) ſanctam Romanam Eccleſiam primatum omnium Eccleſiarum eſſe voluerint &c. ex quibus verbis gloſſ. ibi colligit, quod Concilia dederint primatum Eccleſie Romane, quod dicit ibi gloſſa verum eſſe ſecundario ſed ipſe Chriſtus principaliter ut *L. di. quamvis.* & ita intelligitur cum hac diſtinctione *c. aliorum IX. q. iij.* ubi idem videtur probari, quod Concilia dederint Pape ſingularem poteſtatem in Eccleſia & hanc diſtinctionem quod primario Papa habuit a Deo & ſecundario a Concilijs. *gloſſ. in dicto §. hinc etiam.* ſi ergo Concilia non haberent hanc poteſtatem ſupremam a Deo, quomodo potuiſſent aliquam poteſtatem dare *d*) primario aut ſecundario, & cum nemo det quod non habet ut 1. *q. VII. Daibertum & in c. quod autem de jure patr.* ſed ego ſoleo dare aliam & arbitror elegantiorem ſolutionem ad illa jura, videli-

 cet,

b) non oporteret.

c) loco *quomodo* quoniam.

d) dare Papæ principaliter aut &c.

cet, quod Concilia dederint ſingularem poteſtatem Pape in Eccleſia Dei non accumulative ſed privative quoad alios quia multa ſubtraxerunt ab Epiſcopis & miniſtris eccleſie & voluerunt pertinere ad ſolum Papam, a multisque abſtinet Concilium voluntarie volens illa per ſolum Papam explicari. Exemplum in dicto *c. dudum.* & *in c. quamvis iij. q. VI.* nam Concilium provinciale poterat olim ex cauſa deponere epiſcopum *XV. q. VII. ſi quis* & *c. ſi autem cum ſi.* ſed ſtatutum poſtmodum fuit per Concilia, quod licet apud Provinciales poſſet ventilari cauſa Epiſcoporum diffiniri tamen absque Romani Pontificis poteſtate non debet, ut dicit tex. allegans hanc rationem, videlicet: ſicut ab Apoſtolis eorumque ſucceſſoribus multorumque conſenſu Epiſcoporum jam diffinitum eſt &c. Idem dicitur *in c. dudum. fa.* etiam, quod hodie ſtatutum eſt quoad Indulgentias dandas, nam reſtricta eſt poteſtas Epiſcoporum ut *in c. cum ex eo. de pen.* & *rem.* & idem dicendum in multis. nam Apoſtoli olim ad omnia fere apponebant manus, que hodie reſervata ſunt ſoli ſummo Pontifici. & *fa. optime tex. in c. ſacro ſancta. XXII. di.* ibi & poſt pauca inter beatos Apoſtolos *e*) quondam fuit discretio, & licet omnes eſſent Apoſtoli, *Petro* tamen conceſſum eſt a Deo & ipſi inter ſe *f*) voluerunt id ipſum, ut reliquis preeſſet Apoſtolis & Cephas id eſt, caput & principium ac primatum tenet *g*) apoſtola-

e) quædam fuit.

f) inter ſe noluerunt.

g) teneret.

ſtolatus, qui & eandem formam ſuis ſucceſſoribus & reliquis Epiſcopis tenendam tradiderunt. que verba ſunt etiam valde notanda; *b*) ex quibus etiam infertur, quod Papa non habuit omnimodam poteſtatem ſolus ſed primus in Apoſtolatu & ſic jurisdictio, ut predixi, eſt in toto corpore eccleſie *i*) olim repreſentato per apoſtolos & in Petro eſt tanquam in Principali miniſtro & ideo ſi errat, poteſt tota eccleſia id eſt, Concilium illam repreſentans contra eum modis predictis animadvertere, quia orbis eſt major urbe. ut ſepe dictum eſt. *& fa. optime tex. Gregorij juncta gloſſ. XCIX. di.* Ecce ſimile eſt videre in regione Venetiarum, nam Dux eorum eſt primus & in Concilijs & inter membra civium, ſi tamen errat, ſibi reſiſtitur per civitatem & ſi opus eſt, deponitur, quia fundamentum jurisdictionis eſt in corpore civitatis & in Duce tanquam in principali miniſtro & quanquam poſſit hec ſimilitudo morderi ex eo quia Dux jurisdictionem recepit a populo, jam non mirum, ſi ex cauſa a populo deponi poteſt, ſicut olim Imperatores qui recipiebant poteſtatem a populo Romano ex cauſa deponebatur ab ipſo populo ut probatur *l. jii. ff. de ori. jur. & fa. quod nō. Bar. in l.*

V 5 *fi.*

b) omiſſ. in MS. & præſertim ibi & ipſi inter ſe noluerunt id ipſum, quaſi de novo Apoſtoli elegerunt Petrum in caput & ut Principium teneret Apoſtolatus. quæ verba etiam ſunt notanda. ex quibus &c.

i) olim repræſentatæ per apoſtolos in Petro & tanquam Principali. & ideo ſi &c.

ſi. C. de legi. ſed Papa habet principaliter poteſtatem a Deo ut in dicto *c. quamvis XXI. di. & in dicto c. ſacroſancta XXI. di. in novo.* ad hoc enim reſpondetur, quod licet Papa recepit poteſtatem a Deo, tamen Eccleſia univerſalis etiam recepit a Deo & majorem, quia tota poteſtas Eccleſiaſtica eſt in corpore Eccleſie tanquam in fundamento, *Petrus* autem recepit tanquam principalis miniſter, ut ſupra dixi, poſt *Auguſtinum* & alios, cum ergo Papa ſit de corpore Eccleſie & non Eccleſia univerſalis, ut *nō. gloſſ. in dicto c. Ecce.* poteſt tota poteſtas & ipſum corpus Eccleſie ſibi reſiſtere & in eum tanquam in deviantem a voluntate Divina animadvertere, ſicut ſupra probatum eſt. & ut finem membro huic faciam, ſubmitto quandam notabiliſſimam auctoritatem *Auguſtini* pro hac excellentia Concilij; ipſe enim *Auguſtinus* in quadam ſua epiſtola ad Glorium *k)* & Pheſynum &c. inter cetera contra Donatiſtas qui fuerant reprobati & quidam *Cecilianus* Epiſcopus Carthaginenſis abſolutus, ſententia *l)* Martialis tunc Romane urbis Epiſcopi & quorundam aliorum *m)* Collegarum ex parte Imperatoris deputatorum, quos ad preces Donatiſtarum miſerat Imperator, ſic inquit, quod ſi dicent malos & perverſos eſſe judices, que vox eſt omnium male litigatorum, cum fuerint etiam manifeſtiſſima veritate ſuperati, quaſi non eis ad hoc

k) & yleſinum.

l) ſententia Melchidis.

m) aliorum collega.

hoc dici poſſet & juſtiſſime dici, ecce putemus *n*) illos Epiſcopos qui Rome judicarunt, non bonos judices fuiſſe, reſtabat adhuc plenarium Eccleſie univerſale Concilium, ubi etiam cum eisdem judicibus cauſa poſſit agitari, & ſi male judicaſſe convicti eſſent, eorum ſententia ſolventur. Ex quibus verbis notanter infertur, quod ex ſententia Romani Pontificis, quam etiam tuliſſet cum *o*) nonnullis Pontificibus poteſt haberi recurſus ad Concilium & per ipſum Concilium ſententia Pape reprobari poteſt, ſi convincitur injuſta & hoc probat tex. ex auctoritate *Auguſtini* in caſu fidei, pro quo facit quod legitur & notatur *XIX. di. Anaſtaſius.* & *XXIIII. q. III. cum quibus.* nec obſtat, ſi dicatur quod in predicto caſu Papa cognovit, ad jnſtantiam imperatoris quaſi ex delegatione ſua, unde fuit poſtea appellatum ad Imperatorem, quia dico, quod ex quo Imperator ſcripſit Pape in pertinentibus ad jurisdictionem ſuam, potius ſuam jurisdictionem videtur excitare quam poteſtatem delegare ut *in c. licet. de offi. ordi. hinc. Auguſtinus in dicta Epiſtola in ij. Columpna* appellat illud judicium Eccleſiaſticum, nec obſtat illud quod fuit appellatum ad Imperatorem, quia de facto hoc proceſſit, nec Auguſtinus hoc ibi approbat, & hanc opinionem, quod in caſu hereſis, puta cum precipit Papa, aliquid contra fidem vel ſententiat quod poſſit ad Concilium appellari, tenui olim in illa diſputatione, que incipit: Epiſcopus motus.

quia

n) putemus alios.

o) cum non nunc Pontificibus.

quia in caſu hereſis Concilium eſt ſupra Papam, & licite in hoc caſu ſubditi ab eo recedunt. *XXIIII. q. ij. Achatius. XIX. di. Anaſtaſius. & in gloſſ. & in dicto §. Item cum Balaam ℣ Simachus.* in eo enim quod Papa eſt hereticus eſt minor quolibet Catholico ut dicit gloſſ. in dicto c. Achatius, nec eſt caput Eccleſie, ſed extra eccleſiam, hoc autem cognoſcere habet Eccleſia, cujus fides deficere non poteſt. *XXIIII. q.* 1. *a recta. & in gloſſ. & c. quandocunque eſt ead. cauſa & q.* & ſi diceremus contrarium Eccleſia poſſet periclitari ut in ſimili *nõ. gloſſ. in c. ſi Papa. XL. di.* & in hoc caſu non facio dubitationem, ſed aliquos alios caſus in quibus poteſt appellari a Papa ad Concilium, proſequor in dicta diſputatione. & hoc de geſtis Conciliorum.

Ex quibus ut ſupra dixi, reſultat generalis conſuetudo Eccleſie, que magnam habet auctoritatem in Eccleſia, nam ut dicit *Auguſtinus* de fide Chriſtiana habetur *in c. Catholica XI. di.* Catholica Eccleſia per orbem diffuſa tribus modis probatur exiſtere; quidquid in ea tenetur, aut auctoritas eſt ſcripturarum aut traditio univerſalis, aut certe propria & particularis inſtructio &c. qui textus eſt notandus. *ad idem c. omnia XII. di.* ubi etiam bonus textus Auguſtini in principio.

Ad quintum membrum ſcilicet ratione juris naturalis poteſt adduci hec conſideratio: Licet caput in corpore regat corpus & influat in ipſum, tamen ſi caput incidit in gravem egritudinem, membra ut ſubveniant toti corpori, ligant caput

&

& ſtringunt; Ita debent facere omnia membra Ecclesie & preſertim totum corpus ipſius Ecclesie congregatum, ut ſi Papa deviat a vero & ſcandalizat Eccleſiam, debet occurrere ſaluti totius corporis preſertim cum Papa non ſit verum caput Eccleſie, ſed *p*) miniſteriale & politicum, nam verum caput eſt Chriſtus ut *in c. unico de ſacr. & nõ. glo. in cle. ne Romani. de elec.* nam cum Eccleſia ſit corpus. ut apoſtolus in plerisque locis dicit & *tex. in c. ſcisma. in fi. XXIIII. q. 1. & in c. advocabit. ead. cauſa & q.* ſequitur neceſſario, quod ipſe Chriſtus ſit caput Eccleſie, ad quod facit, quia deficiente ſuperiore licitum eſt cuique ſibi dicere jus. ut *nõ. glo. in c. jus gentium. I. di. & Inno. in c. olim. 1. de reſti. ſpo. fa. tex. juncta glo. in l. nullus. C. de jude. & tex. nõ. in ti. de mili. vaſal. q. contu. eſt in uno. in fi. in li.* ſeu ubi permittitur vaſallo in defectum juſtitie ſibi conſulere & Dominum depredari, quia in defectu magiſtratus *q*) revertimur ad jus priſtinum ante conſtitutos Magiſtratus, quo tempore licebat unicuique jus ſibi dicere. Preſuppoſito ergo & non conceſſo, quod Papa non hic haberet ſuperiorem, attamen cum ſuis pravis operibus adducit Eccleſiam quaſi in perditionem, nec poteſt aliter induci ut ſe corrigat, licitum eſt uti jure naturali ſcilicet expellere eum ab illo regimine, quia non dicitur Pontifex ex quo tali modo abutitur Pontificatu. malus enim Prelatus & incorrigibilis non videtur ex voluntate Dei conſtitutus.

p) ſed adminiſtrale ſeu politicum.

q) omiſſ. verba: revertimur ad jus priſtinum.

tus. *r*) pro hoc *nō. dictum jeronymi in c. audacter VIII. q.* 1. ubi concludit, quod non ſemper princeps populi & judex Eccleſie per Dei arbitrium datur. Adducit exemplum de Saule contra quem dixit Dominus, poſtquam populus *s*) lapſus eſt, fecerunt ſibi Regem & non per me principem & non per conſilium meum & tamen *Saulem* elegerat Dominus, ſed quoniam non ſecundum Dei voluntatem ſed ſecundum Peccatoris populi meritum fuerat electus, negat eum cum ſua voluntate vel conſilio conſtitutum. Item licet Papatus in ſe ſit de jure divino tamen in perſona illius vel *iſtius* eſt ex facto hominum, quia Cardinales gerentes in hoc vicem Eccleſie univerſalis eum eligunt merito, ſi non eſt ſecundum voluntatem Dei & Eccleſie univerſalis, debet poſſe ejici, quia erraverunt eligendo talem, quia Deus non videtur velle reſiſtere huic ejectioni ſed potius aſſiſtere, cum dixerat ſal infatuatum ad nihilum valet ultra niſi ut mittatur foras & conculcetur *t*) ab hominibus, ut ſupra in primo membro plene dixi. Item non eſt veriſimile, quod Deus non diviſerit poteſtatem in terra, que valeat providere adverſus hoc maximum periculum Eccleſie, ubi Eccleſia pro paſtore recepit lupum rapacem, & quod non poſſit adverſus illius rapacitatem providere, quaſi Deus magis diligit perſonam unius ſceleſtiſſimi hominis, quem ipſe

r) loco: *pro hoc notandum.* per hoc naturale dictum.

s) omiſſ. lapſus eſt.

t) ab omnibus.

ipſe non elegit, quam ſalutem totius Eccleſie, pro qua voluit ſanguinem proprium effundere, nam ſic in ſimili dixit *Inno. in c. quod ſuper his. de voto.* quod non fuiſſet Chriſtus diligens Pater familias, ſi non dimiſiſſet in terra aliquem qui vice Chriſti non poſſet ſubvenire omnibus neceſſitatibus eccleſie; ita dico quod ſicut ſubvenit eccleſie dimittendo vicarium, ita non eſt veriſimile quod non ſubvenerit eccleſie dimittendo poteſtatem ſuper vicarium, ſi convertitur in lupum; & iſte perſuaſiones ſunt ex ſuperabundanti. nam recto jure poteſt eccleſia providere omnibus ſuis neceſſitatibus ex poteſtate ſuprema a Chriſto ſibi tradita ut patet ex ſupradictis.

Ultimo probatur intentio noſtra ex ratione juris civilis per *tex. nō. in l. ſi Cornelius ff. de ſolu.* ubi habetur. ſi mandavi Titio, ut rem meam traderet Sempronio, ſi conditio Sempronij eſt ita mutata, quod veriſimiliter ego non mandaſſem rem ſibi tradi, non debet Titius rem ſibi tradere, eo quod ex ſola voluntate mea conjecturata videtur revocatum mandatum; ita in propoſito, ex quo quis eligitur in paſtorem & principaliter eligitur ut paſcat oves. unde Chriſtus volens committere curam Petro ter eum primo interrogavit, an diligeret ipſum? *jo. ult. & in c. ſignificaſti. de elec.* quaſi innuat quod non eſt idoneus paſtor, qui non diligit Deum, ſi ergo videt Eccleſia aliquem non uti officio paſtoris ſed lupi, nec poteſt induci aliter ut ſe corrigat, debet ex tacita voluntate Dei illi ſub-

trahere

trahere obedientiam. pro quo facit etiam ratio *l. ſi hominem ff. mandati.* ubi patet, quod Procurator ſpecialis impeditur ſuam poteſtatem exercere ſi aliqua ſunt innovata veriſimiliter non cognita per Dominum tempore conſtitutionis & dationis mandati. ad idem quod *le. & nõ. in c. ſi quis cum ff. pro emptore*, multo fortius poteſt ſibi providere Eccleſia univerſalis adverſus malum paſtorem ex voluntate divina non electum, ſed forte propter peccata populi ut dicit Jeronymus in dicto c. audacter, que quidem Eccleſia, ut ſupra dictum eſt, eſt Regina & corpus Chriſti & ſponſa & conjux ejusdem & terribilis ut caſtrorum acies ordinata. & hec ſint pro perſuaſionibus ad confirmandum ea, que ſupra veraciter probata ſunt de poteſtate Eccleſie. & hoc de ſecundo dubio Principali.

Tertium Dubium Principale.

Reſtat poſtremo tertium & ultimum attingere dubium, an ſcilicet contra dictum quondam *Eugenium* ſacrum Baſilienſe Concilium juſte proceſſit, tam citando quam ſuſpendendo ac ſucceſſive a Papatu deponendo. Et quod non ſolum juſte, quin imo manſuetiſſime & cum magna *u*) patientia contra eundem proceſſerit, multifarie illico oſtendam, & quoniam citatio eſt judicij fundamentum ut in c. quoniam. de probat. & in §. fin. Inſtit. de poen. temere litigantium. ad ejus juſtificationem primo condeſcendam, pro qua premitto, quod ſacrum Concilium ob tria precipue & ſanctiſſima quedam opera

u) magna potentia.

opera conſumanda congregatum extitit, primo pro extirpatione hereſum 2do pro pace in populo Chriſtiano procuranda 3tio pro Eccleſie Dei reformatione tam in capite quam in membris fienda. Quantum profecto & quanto tempore illa ſacra Baſilienſis ſynodus circa primum laboravit, ſumptibus & laboribus non parcendo, ipſum inclytum Bohemie regnum atteſtari poteſt, nam quod diu magni armorum exercitus gentium gladijs materialibus efficere non valuerunt, ipſa ſacra ſynodus doctrine ſermone, variisque legatorum miſſionibus ac mutuis diſputationibus Deo primum favente peregit, ita ut illud regnum jam per omnia pacatum crederetur, & profecto, ſi hoc preſens diſſidium Eccleſie allatum non extitiſſet, nulla erroris ſcintilla in dicto regno remanſiſſet, & niſi Concilium illud *x*) manum & ingenium appoſuiſſet, non modo in regno illo incendium accenſum devaſtationem attuliſſet, ſed multas finitimas regiones infeciſſet & penitus conſumpſiſſet, ut in multis locis experientia rerum magiſtra edocuit. Quantum vero erga Grecorum reductionem & unionem profecerit, nemo eſt qui neſciat, nam ut ſupra prelibatum eſt, ſuis crebris legationibus ad hanc unionem excitati ſunt Greci ſuis adhortationibus & pecuniarum largitionibus in civitate Conſtantinopolitana Grecorum *y*) prelati ad hanc rem tractandam adunati ſunt, & demum cum eorum Orato-

x) magnum ingenium.
y) græcorum prælibati.

Oratoribus ad inſtantiam ejusdem ſancte ſynodi z) ad eandem miſſis negotia reductionis & unionis concordata fuere & tandem non ſine maximo & fere intolerabili ſumptu ipſa ſynodus pro eisdem Grecis ad Concilium oecumenicum vehendis ſuis pecunijs & ſumptibus Galeas plures deſtinavit, veniſſentque juxta votum ſacri Concilij, niſi quondam Eugenius ſuas Galeas deſtinaſſet, fuiſſentque per alios viros potentes & communitates plurimum, ut ad eum Eugenium declinarent, ſolicitati, & ſi quid boni cum ipſis Grecis actum eſt, ſacrum Concilium cauſa exſtitit, ipſum enim fuit cauſa cauſe & per conſequens cauſa efficiens. Adducti enim fuerunt ad *Ferrariam*, ne venirent ad Concilium & ſi ad ſacrum Concilium veniſſent, nulla profecto erroris ſcintilla remanſiſſet. ſed hoc diximus, ut videant cuncti, quod non fruſtra ſacrum Concilium tanto tempore a) reſedit; non enim operam ſuam ab eo, quod erat prius operandum, manum vere retraxit. Ad pacem autem reformandam inter varios principes & diverſos populos non pigre operam appoſuit; atteſtari hec poſſunt tota Gallia, Italia & multe provincie Germanie & multorum Legatorum tam Cardinalium quam aliorum Patrum varie miſſiones, cura enim mandabatur diſpenſatoribus per Chriſtum & non curatio, quia illa non eſt in homine, ait enim ipſe in parabola, curam illius habe, unde cura remuneratur & labor. unde Apoſtolus ait, ſe plus

ceteris

z) ſynodi in eadem.

a) addit. *Baſilea.*

ceteris laboraſſe, non enim dixit plus ceteris profuiſſe, ideo inquit ſcriptura, reddet Deus mercedem laboris. Erga Eccleſie reformationem ſaluberrima plurima edidit decreta, omnium fere curie Romane inveteratorum abuſuum & ſimoniace pravitatis extirpativa reducendo eccleſie ſtatum proh dolor collapſum ad priſorum patrum ordinationem ſaluberrimam, utpote decretatio de Annatis non ſolvendis, pro quarum ſolutione ex Chriſtianitatis provincijs omnibus aurum deteſtabili inventione ad ipſam Romanam curiam ducebatur; Eccleſiaſtice dignitates ob intolerabiles ſolutiones ita comprimebantur, quod aut perpetuo feneratoribus ipſis remanerent obligate, aut ex illorum redditibus nil ſuper erat, quod ad aliquem pium uſum converti potuiſſet, promovebantur plurimum quaſi per quandam *b*) negotiationem, qui majores & uberiores pecunie ſacculos deferebant, ſcientia *c*) & bonitate omnino contemptis & teſte *Auguſtino* potius fures aut mercenarij Eccleſijs preficiebantur quam paſtores. ut *in c. tres perſonas XXIII. q. IIII.* & ut canon veriſſime atteſtatur, nihil eſt quod Eccleſie Dei magis officiat, quam quod indigni aſſumantur ad regimen animarum. ut *in c. ne pro defectu. de elec.* unde adimpleta videbatur ipſa prophetia: obſcurentur oculi eorum, ne videant, & dorſum eorum ſemper incurva. Extinxit gratiarum exſpectativarum abuſum, que indifferenter pecunie obtentu abſque perſonarum

X 2 delectu

b) per quandam rogationem.

c) diſciplina & autoritate contemptis.

delectu concedebantur. Providit ſuper beneficiorum collatione ſeu ſuper reſervationibus auferendis, Ordinariis locorum conſulendo, qui per geſta & abuſus curie Romane ita compreſſi erant & in ſuis juriſdictionibus exhauſti, ut ſolus Papa omnibus incumberet, omnia ſolus occuparet, ac ſi ſuper eo duntaxat Chriſti eccleſia fundata eſſe videretur, oblitusque foret Geſtorum Petri & aliorum *d)* ſucceſſorum. non ſic egit Gregorius ſanctitate & ſcientia mirificus, qui ad Patriarcham *e)* Alexandrinum, qui eum in prefatione Epiſtole univerſalem Papam appellaverat, reſcripſit, ut tale verbum ita ſuperbum ultra non ſcriberet, dicens quod alijs detrahitur, cum alteri plusquam ratio exigit prebetur, ſubmittens, honorem meum non eſſe deputo, in quo fratres meos honorem ſuum perdere cognoſco, honor meus namque eſt honor univerſalis Eccleſie, meus honor eſt fratrum meorum ſolidus vigor; tunc ego honoratus ſum, cum ſingulis quibusque honor debitus non negetur. ut latius habetur *XCIX. di. ecce.* & alibi idem *Gregorius* ſic inquit: ſi ſua unicuique Epiſcoporum juriſdictio non ſervatur, quid agitur aliud, niſi per vos, per quos Eccleſiaſticus cuſtodiri illeſus ordo debuit, confundatur. ut *in c. pervenit. XI q.* 1. Edidit inſuper ſancta Baſilienſis ſynodus decretum de cauſis, imitando illam ſanctam ſynodum Nicenam, que ſtatuit negotia tractari debere in provincijs, in quibus orta ſunt. ut plenius

in

d) ſanctorum ſucceſſor.

e) Alexandrum.

in Conciliorum libris narratur. *iij. q. VI. neminem.* Edidit inſuper decretum de Concilijs provincialibus & ſynodalibus celebrandis, dans formam, ut jugiter ibi de morum reformatione tractetur. Item de Concubinarijs, de judeis, de aſſumptione ad Apoſtolicam ſedem & *f*) Cardinalatum, de pacificis poſſeſſionibus & multis alijs quidem honeſtiſſimis ad reformationem Eccleſie in capite & in membris pertinentibus & precipue inter alia preclariſſima opera edidit illud decretum ut Eccleſijs Collegiatis & precipue Cathedralibus per electionem Eccleſiarum & non per ambitionem vel ſecundum carnem & pecuniarum largitionem provideretur; ſed pro dolor ipſe quondam Eugenius, qui primus & precipuus in hoc ſanctiſſimo opere eſſe debuit, cui tanquam in perſona Petri a Chriſto dictum fuit, ſi diligis me Paſce oves meas. Joann. ult. non ſolum hec omnia decreta reſpuit, ſed etiam illa que in ſua ſolemni adheſione approbavit profitendo illud ſacrum Baſilienſe Concilium legitime fuiſſe initiatum, legitimeque continuatum proſecutionemque habere debere ad illa ſanctiſſima opera ob que extitit congregatum, faciens ſpecialiter mentionem de reformatione fienda tam in capite quam in membris. Quantum enim magna animadverſione hec transgreſſio digna ſit, ut ſaluberrima decreta per generale Concilium legitime congregatum ſuper reformatione Eccleſie edita, per Papam contempnantur, facile ex infra dicendis quisque comprehendere poterit. ex hoc enim con-

 temptu

f) & cardinalium.

temptu blaſphemia in Spiritum Sanctum oritur, ut eſt tex. not. Damaſi Pape ſic inquientis, violatores canonum voluntarie graviter a ſanctis Patribus judicantur & a ſancto Spiritu inſtinctu cujus & dono g) dictati ſunt dampnantur, quoniam blaſphemare Spiritum Sanctum non incongrue videntur qui contra eosdem ſacros Canones non neceſſitate compulſi ſed libenter ut premiſſum eſt, aliquid aut proterve agunt aut loqui preſumunt aut facere volentibus ſponte conſentiunt, talis enim preſumptio manifeſtum genus eſt blaſphemantium Spiritum Sanctum, quoniam ut jam prelibatum eſt, contra eum agit, cujus juſſu & gratia ſancti canones editi ſunt, hec notabiliſſime *Damaſus* Papa *in c. violatores XXV. q.* 1. cui *h*) quidem *Damaſo* concordare videtur ille magnus *Leo* Papa inquiens inter cetera, magna voce pronuntiare non timeo, quod qui illa, que diximus ſanctorum Patrum *i*) ſtatuta, que apud nos Canonum nomine pretitulantur, ſive ſit ille Epiſcopus ſive clericus non indifferenter convincitur *k*) recipere neque Catholicam neque Apoſtolicam fidem nec ſancta vera quatuor Chriſti Evangelia utiliter & efficaciter ad effectum ſuum retinere vel credere probatur. ut eſt *tex. not. ipſius Leonis in c. de libellis Pape. ſi. XX. di.* unde gloſſa ibi colligit, quod non recipiens canones ſanctorum Patrum ex contemptu

eſt

g) ditati.

h) cui quondam.

i) Patrum ſancti.

k) convertitur recipere.

eſt hereticus & ſatis hoc probat ipſe tex. nam videtur negare poteſtatem condentium, *l*) quo caſu absque heſitationis ſcrupulo talis in hereſis crimen incidit ut *leg. & not. in c. nulli fas XIX. di.* nam hereticus eſt non ſolum qui errat in articulis fidei ſed etiam qui habet diverſum dogma vel novas gignit opiniones diverſas a judicio Eccleſie. ut eſt *tex. cum gloſſ. in Clem. I. de uſur. ad idem XXIIII. q. III. in c. hereſis & in c. abolende. de heret.* & ad propoſitum noſtrum contra ipſum quondam *Eugenium. tex. in c. hereticus XXIIII. q. III. ubi tex. beati Auguſtini* ſic belliſſime ad propoſitum dicit, hereticus eſt, qui alicujus temporalis commodi vel maxime vane glorie, principatusque ſui gratia falſas ac novas opiniones vel gignit vel ſequitur &c. hinc dixit *gloſſ. ſingularis in c. ſacerdotes* & reliqui Eccleſie miniſtri *ij. q. VII.* quod ſi prelati non ſervant canones, poteſt ab eis recedi propria auctoritate ſicut ab hereticis & excommunicatis, etiam ante ſententiam. & *fac. c. alieni. ead. cauſ. & q.* & intelligo illam gloſſam quando Prelati indifferenter ſeu ex contemptu nolunt ſe ſubmittere canonibus, ſicut de decretis Concilij faciebat ipſe dictus *Gabriel*, unde ex predictis potuiſſet ſacrum Concilium ſubtrahere obedientiam, cum ipſa notoria exiſterent, nam ſacrum Concilium ſepe numero ipſum quondam *Eugenium* monuit per ſuos oratores & litteras ut decreta ſacri Concilij vellet, ut tenebatur, recipere, ſed in vanum ſemper elaboravit, ſed cum monitionibus non proficeret,

 debuitne

l) concedentium.

debuitne pati ut Conciliorum auctoritas collaberetur *m)* & eum in Papatu tolerare, quem male ſentire de auctoritate Eccleſie videbat, imo ipſam *n)* conterere videbatur. nam error, cui non reſiſtitur, approbatur ut *LXXXIII. di. error.* quin imo non ſolum predicto contemptu reſperſus erat, ſed tanquam notorius ſcandalizator eccleſie & incorrigibilis Concilio ipſe delatus fuit utpote de Simonia, perjurio, dilapidatione bonorum Eccleſie, de tranſgreſſione Concilij Baſilienſis ſtatutorum, de homicidiis & alijs quam plurimis in citatorio contra ipſum expreſſis notorie irretitus, quibus attentis quis negare audebit ſacrum Concilium citare non valuiſſe aut non debuiſſe ipſum quondam *Eugenium*, nam ut patuit in precedenti dubio, ſacrum Concilium procedere poteſt contra Papam in cauſa hereſis manifeſta vel occulta etiam ſi ſuſpectus tantum dicatur de hereſi, quo caſu non ſolum ſacrum Concilium imo Imperator poteſt exigere a Papa ut fidem ſuam ponat in ſcriptis ut eſt *tex. not. in c. ſatagendum XXV. q.* 1. Item ubi aliquod crimen quodcunque ſit illud & notorium & ex eo ſcandalizatur Eccleſia, ac in caſu noſtro concurrebant omnia predicta, que niſi fuiſſent debito modo per ipſum excuſata hereſim apertam inferebant & ſcandalum totius Eccleſie, potuit ergo & debuit ſancta ſynodus ipſum quondam Eugenium admonere & citare ut compareret per ſe vel alium in Concilio ad excuſandum vel defendendum, nec

poterat

m) ad eum.

n) ipſam contemnere.

poterat oculis conniventibus ſine offenſa illam citationem preterire, quia ſicut dicit Gregorius, ſicut laudabile diſcretumque eſt, reverentiam & honorem exhibere prioribus, ita rectitudinis & Dei timoris eſt, ſiqua in eis ſunt, que indigent correctione, nulla diſſimulatione poſtponere, ne totum quod abſit corpus morbus invadat, ſi languor non fuerit curatus in capite, ut latius habetur *ij. q. VII. in c. ſicut* inquit, precavereque debuit ipſa ſancta ſynodus illud jeronymi ſuper jeremiam, qui dixit otioſe non eſſe tranſcurrendum, quod uno peccante ira ſuper omnem populum venit, ſicut accidit Achor peccanti, qui furatus fuerat regulam auream ut *ibi dicit gloſſ.* hoc enim ſecundum eum frequenter accidit, quando ſacerdotes qui preſunt, erga delinquentes benevoli videri volunt & verentes peccantium linguas ſacerdotalis ſeveritatis immemores nolunt complere quod ſcriptum eſt, peccantem coram omnibus argue ut ceteri metum habeant. & iterum: aufferte malum de vobiſmet ipſis. & poſt pauca: dum uni parcunt univerſe Eccleſie moliuntur interitum, que iſta bonitas, que iſta miſericordia eſt uni parcere & omnes in diſcrimen adducere, polluitur enim ex uno peccatore populus, ſicut ex una ove morbida univerſus grex inficitur. que verba notanda ſunt in propoſito & habentur latius *XLV. di.* ſed quid multis immoror, debuitne tandem illud preceptum Dominicum ſancta ſynodus preterire quod contempnentem & non audientem Eccleſiam mandat ut Ethnicum & Publicanum habendum. ſed

fortaſſis dicent Adverſarij hoc & alia in citatorio expreſſa, minime veritatem continebant; profecto hec allegatio non excuſat ipſum quondam Eugenium, quoniam ad juſtificationem citationis ſatis eſt, quod illa exprimantur in illa citatione, que ſi vera eſſent, fundarent jurisdictionem citantis. ut *not. Bar. in l. ij. ff. ſi quis in jus vo. & Inno. in c. verum & c. cum ſit. de foro compe. & Guido Suza in authent. qua in provincia. C. ubi de crim. agi oport. fac. lex cum quedam puella ff. de jurisd. omn. jud.* dixi plene in *lect. mea in c. ſi clericus laicum. de for. compet.* ſi enim ipſe quondam Eugenius pretendebat illa falſa vel habebat aliquam excuſationem ad illa, cur non comparuit per ſe vel alium & illa inficiatus fuiſſet oſtendiſſetque ſuam innocentiam & dediſſet pacem Eccleſie, cur non imitatus eſt *Gregorium*, *Sixtum*, *Leonem*, *Simmachum*, *Marcellinum* & multos alios ſummos Pontifices, qui ſponte in Concilijs Generalibus ſuam infamiam purgare voluerunt ut in juribus ſupra allegatis ac in caſu noſtro non ſolum infamia dicebatur contra eum degenerare, ſed delictorum notorietas cum ſcandalo eccleſie univerſalis & cum incorrigibilitate; unde quanto res erat periculoſior, tanto animoſior, ſi ſibi conſcius erat ad ſuam innocentiam oſtendendam, venire aut mittere ad ſe excuſandum ſeu defendendum juxta citationis edictum debuiſſet; At ipſe pro obedientia, quam Eccleſie matri ſue exhibuiſſe debuerat, non ſolum contumaciam ſed etiam rebellionem exhibuit, falſo aſſerens libertatem non adeſſe in civitate Baſilienſi & multa.

multa alia adjecit per que *o*) tacite Eccleſie auctoritatem erga eum negare videbatur, ut poſtea per alias litteras per diverſas mundi partes per eum deſtinatas ſole *p*) clarius patuit, ac Concilium illud Baſilienſe ſe diſſolvere & tunc dixit, ſi Concilium ad ulteriora procederet contra eum ſeu aliquem alium ex preſidentibus ſuis *Baſilee* tunc commorantibus, & quia ejus contumacia in Concilio Baſilienſi accuſata exſtitit & ad ulteriora cum manſuetudine proceſſum fuit, ipſe declaravit Concilium Baſilienſe fore diſſolutum & *Ferrarie* tranſlatum. unde ſi notoria ea que ſibi impingebantur, videbantur per ejus tamen contumaciam lucidiora facta ſunt, nam contumacia preſertim in cauſa hereſis preſumptionem vehementem adjicit, ut *in c. cum contumacia de her. li. VI.* & quod *leg. & not. in c. nullus. de preſumpt.* unde potuiſſet, ut ſupra dixi, ſacrum Concilium alio non exſpectato ad ejus depoſitionem procedere, precipue ex contemptu decretorum ſacri Concilij, que notorie nunquam recipere voluit & ſic conſideratis his que dicta fuere in precedenti dubio & predictis in hoc dubio, quia notorie conſtabat de ipſius delicto hoereſin ſapiente & ex eo ſcandalizabatur Eccleſia *q*) nec voluit ſe corrigere, alio proceſſu opus non erat, & precipue quia contempnendo citationem ſacri Concilij legitime factam in alia non minus

o) per quæ tantæ.

p) ſcholas clarius.

q) omiſſ. *nec voluit* usque *nam ex non paritione &c.*

nus gravia delicta incidit; nam ex non paritione & contemptu poterat tanquam Ethnicus & Publicanus haberi ait enim Dominus in Evangelio, ſi quis Eccleſiam contempſerit, ſit tibi ſicut Ethnicus & Publicanus; quod etiam in congregatione Concilij ſpreta verificari poteſt juxta illud *Jeronymi in c. omnibus conſideratis. XXIIII. q. 1. r)* Et quod delictum contumacie ex contemptu ſapit hereſim, aperte voluit *Gregorium in Moralibus & VIII. q. 1.* ſciendum habetur transſumptione, ubi inter cetera ſic dicitur: ſi enim quaſi peccatum Ariolandi eſt repugnare, & quaſi Zelus idololatrie; nolle acquieſcere, ſola eſt obedientia que fidei meritum poſſidet, ſine qua quisqùis infidelis convincitur etiam ſi fidelis eſſe videatur. hec Gregorius & idem *Gregorius in quadam epiſtola ut habetur LXXXI. di. ſi qui* ſic inter cetera inquit, erui vero huic ſaluberrimo precepto obedientie noluit, idololatrie peccatum incurret, Samuele teſtante, peccatum eſt ariolandi non obedire & quaſi ſcelus idololatrie non acquieſcere. peccatum igitur paganitatis incurrit &c. hinc *gloſſ. in c. ſi papa:* dicit, quod contumacia eſt hereſis & contumax dicitur infidelis. pro qua bene facit *tex. XXXVIII. di. nullus.* ſed ſacrum Concilium volens uti manſuetudine ſolita & experiri, ſi tandem vellet ad cor redire, manum pro tunc non miſit ad fortia, preſertim conſideratione ſupplicationis facte per inclyte memorie Sigismundum quondam Imperatorem & Illuſtrium virorum Domi-

r) a verbis: *& quod delictum.* deeſt in impreſſo integer quaternio, usque ad Signum ⊙

Dominorum Electorum ſacri Imperij, ſed duntaxat declaravit nullitatem illius diſſolutionis ac etiam inſinuavit & decrevit, quod alias ſtatutum fuerat in decreto XI. ſeſſionis, quod ipſemet quondam *Eugenius* in ſua adheſione approbaverat, in quo cavetur, quodſi Papa in futurum preſumeret Concilium quoque modo mutare, impedire, prorogare vel diſſolvere & infra quatuor menſes cum reali ſatisfactione non reſipiſceret, ex tunc a papali adminiſtratione ipſo jure foret ſuſpenſus, & ſi penam predictam per duos menſes poſt dictos quatuor animo ſuſtineret indurato usque ad privationem incluſive contra eundem per Concilium Generale procederetur. At ipſe quondam *Eugenius* nedum infra quatuor menſes poſt ſequentes non reſipuit, nec infra duos alios menſes ſequentes, ſed ad acriora contra Patres in Concilio exiſtentes proceſſit exponendo eos & eorum bona prede & capture & erigendo Conciliabulum Ferrarienſe contempta ſuſpenſione ſibi intimata & decreta quam incurrit non ſe corrigendo infra quatuor menſes, nec ab iſta ſacrum Concilium licet potuiſſet, voluit repente ad depoſitionem procedere ſed ad majorem probabilitatem & ſui excuſationem proceſſum continuavit inchoatum, teſtes plurimos ſuper notoreitate criminum recipiendo & citando jugiter ipſum quondam Eugenium licet citare amplius non oportuiſſet, cum citatio prima fuiſſet facta ad totam cauſam, juxta *nos. per Inno. in c. auditis. de procur.* & pleniſſime *in Lect. mea in c. fi. de dila.* & tandem poſt XXIII. menſes a tempore cita-

citationis ſue prime non valens eum amplius tolerare, cum apertiſſime ſuam incorrigibilitatem cum ſcandalo eccleſie oſtenderet & manifeſte in crimen hereſis incideret, negando auctoritatem Eccleſie & contempnendo ejus precepta & altare contra altare erigendo, ad ejus depoſitionem proceſſit, quia ſal infatuatum juxta dominicam ſententiam ad nihilum valet ultra, niſi ut mittatur foras per depoſitionem & conculcetur ab hominibus, preſertim cum fere omnia crimina in citatorio illo expreſſa per teſtes notorie probata forent, unde omnibus conſideratis ex ſeptem capitibus potuit depoſitio defendi, potuitque ipſe quondam Eugenius deponi, quorum quodlibet erat ſatis ad depoſitionem ſuam.

Primo quia contempſit decreta ſacri Concilij ſuper reformatione edita, ex quo contemptu reſultabant crimina ſupra enuntiata.

Secundo, quia contempſit citationem Eccleſie, ex quo contemptu ut predixi, reſultat paganitatis delictum.

Tertio quia negavit poteſtatem ſacrorum Conciliorum facto & verbo & preſertim per litteras quas ad diverſas mundi partes tranſmiſit, ex quarum tenore diverſimode de hereſi convinci poteſt tanquam male ſentiens de auctoritate Eccleſie.

Quarto quia diſſolvit ſeu diſſolvere niſus eſt Concilium Baſilienſe contra decretum XI. ſeſſionis, imo

Imo contra decretum Dei, quia per Eccleſiam monitus ut ſe defenderet, Eccleſiam ipſam ut divinam effugeret ſententiam niſus eſt diſſolvere. ex decreto autem preſertim autem novo mandato Concilij intercedente incidit in ſuſpenſionem, & quia animo indurato illam per duos menſes ſuſtinuit, potuit ſacrum Concilium ad ejus depoſitionem procedere, que cauſa ſola ſufficiebat ut in dicto decreto XI. ſeſſionis & preſertim illud decretum ſervandum erat contra eundem quondam Eugenium, qui non ſolum illam diſſolutionem attemptavit, ſed etiam illam preſens preſumpſit, & demum recognovit ante ſecundam diſſolutionem, illam facere non potuiſſe, eamque ut decuit, renovavit Eccleſiam non parum ſcandalizando, unde ex geminato actu acrius puniri debuiſſet, quaſi in conſuetudinem illud delictum adduxiſſet. *XXV. q. ij. ita nos.* unde alibi dicit tex. quod non eſt in eum humanitatis liberalitas conferenda, qui impunitatem admiſſi ſceleris potius conſuetudini quam emendationi deputavit. ut *in l. ij. C. de Epiſ. au.* per quam quidem diſſolutionem ſeu translationem tria ut ſupra dixi, violavit decreta, primo Conſtantienſe, ſecundum quod etiam translationis cauſa legitima ſubſiſtente debebat Concilium transferri ad locum ejuſdem nationis ut in *c. frequens.* ipſe autem de Germania tranſtulit in *Ferrariam* nationis Italice. ſecundo Decretum ſacri Concilij Baſilienſis violavit, quo cavetur, quod Concilium actu congregatum diſſolvi aut de loco in locum mutari ſine illius Concilij expreſſo conſenſu per Romanum

num Pontificem nullatenus poſſit, quod quidem decretum tanquam in ſua adheſione approbatum precipue violare minime debuiſſet & preſertim cum hoc fecit ex cauſa apertiſſime injuſta & a divino & humano jure dampnata, videlicet ſi Concilium procederet contra eum, nam ſi talis diſſolutio valeret, nunquam poſſet Romanus Pontifex etiam hereticus condempnari, quia citatus per Concilium confugeret ad hoc flebile diſſolutionis remedium. Tertio violavit ſolempne decretum in facto Grecorum editum, quod ipſemet quondam Eugenius jam approbaverat ſpecifice in quo inter cetera ad propoſitum cavetur, quod Concilium Baſilienſe deberet ſtare firme in *Baſilea* donec Imperator Grecorum cum ſuis ad ultimum portum latinum ſe conferret, & ſi interea accideret cauſa legitima translationis Concilij, deberet Concilium transferri juxta diſpoſitionem dicti c. frequens intra eandem nationem. ſed ipſe ante Grecorum adventum & nulla exiſtente legitima cauſa Concilium Baſilienſe diſſolvit & in *Ferrariam* transtulit. nec quenquam moveat quod Papa ſuſpendi non poſſit, nam & Concilium Conſtantienſe in c. frequens. in certis caſibus Papam ſuſpendit & obedientiam ſibi ſubtrahit. preterea qui poteſt majora, poteſt & minora in *c. per venerabilem. q. ſi. ſunt legi.* ſed Concilium poteſt ex cauſa Papam deponere, multo fortius poteſt ſuſpendere, cum ſuſpenſio ſit quedam depoſitio ad tempus. *fa. quod leg. & not. in c. & ſi clerici. de judi.*

Quinto

Quinto potuit principaliter deponi ex eo, quod erexit conventiculum Ferrarienſe durante Concilio Baſilienſi contra decretum VIII. ſeſſionis, quod ipſemet approbaverat in ſua adheſione, ex quo facto incidit in penas ſcismaticorum vigore illius decreti, imo vigore juris divini & antiquorum canonum, quia cum Eccleſia unica ſit & indiviſibilis, non poteſt eſſe niſi unicum generale concilium illam repreſentans, ut ſignum reſpondeat ſignato, nam ſicut alibi dicit *gloſſ. VII. q.* 1. *in c. non autem*, quia prima regula ſeu ille articulus & unam ſanctam Eccleſiam Catholicam &c. in ſymbolo poſitus offenderetur, ſi eſſent duo Apoſtolici in Eccleſia, quia ſicut unica eſt Catholica Eccleſia, ita & unum caput eſſe debet, ut *in c. loquitur. XXIIII. q.* 1. ita & hereticum eſt dicere, quod una duntaxat ſit eccleſia & quod duo poſſint eſſe univerſalia Concilia illam in ſolidum repreſentantia, unde dicit *tex. in c. non nos. XXIII. q. VI.* quod erigens altare contra altare & eccleſiam contra Eccleſiam incidit in ſcisma & debet ab omni miniſterio Eccleſiaſtico ſine ſpe reſtitutionis deponi. ad idem *c. ſcisma. XXIIII. q.* 1. & per conſequens incidit ex hoc in excommunicationem ut in c. licet. de elec. & privavit ſe communione Eccleſie, dicto *c. ſcisma* & *c. omnino nos*, & ſubditi ab eo recedere ſine alia ſententia poterant, *ut not. gloſſ. in c. cum non liceat. de preſcript. fa. tex. in c. quia diligentia. de elec.* hinc dicit *gloſſ. prealleg. in c. in nomine Domini XXIII. di.* quod ſcismatico omnis denegatur audientia, quin imo ut dixi,

poteſt dici, quod ſtatim incidendo in notorium ſcisma, deſinit eſſe Papa, quia impoſſibile eſt, quod ſit extra eccleſiam & quod ſit caput Eccleſie. *ar. XXXII. q.* 1. *cum renuntiatur.* Idem dixit *Cyprianus:* alienus eſt prophanus eſt, hoſtis eſt, Deum patrem habere non poteſt, qui univerſalis Eccleſie non tenet unitatem.

Sexto deponi potuit propter crimen ſimonie notorie contra eum degenerans & multipliciter in proceſſu contra eum facto probatum; contra quod delictum mirum in modum invehitur *tex. in c. patet* 1. *q. VII.* ubi dicitur, patet ſimoniacos veluti primos & precipuos hereticos ab omnibus fidelibus eſſe reſpuendos, & ſi commoniti non reſipuerint, ab exteris etiam poteſtatibus comprimendos, omnia enim crimina ad comparationem ſimoniace hereſis quaſi pro nihilo reputantur. ad idem *tex. valde not. in c. eos.* 1. *q.* 1. ubi inter cetera dicitur, quod tolerabilior eſt *Macedonij* & eorum qui circa ipſum ſunt ſancti Spiritus impugnatorum impia hereſis, illi enim creaturam & ſervum Dei Patris & Filij Spiritum Sanctum delirando fatentur, iſti vero ſimoniaci eundem Spiritum Sanctum efficiunt ſuum ſervum; omnis enim dominus, quod habet, ſi vult, vendit, id eſt ſervum ſuum vel aliquod eorum que poſſidet ſimiliter & emit; Dominus enim volens eſſe quod emeret per pretium pecunie illud acquirit; & poſt pauca ſubditur, atque ut verius dicamus Jude comparantur proditori, qui Judeis Dei occiſoribus Chriſtum vendidit; hoc

enim

enim deliſtum nedum per Chriſtum in figura, quando ejecit ementes & vendentes de templo, prohibitum fuit ut habetur *not. in c. ex multis ij. q. 1.* ſed etiam expreſſe poſtea fuit prohibitum tanquam graviſſimum ſcelus in Concilio Niceno & Conſtantinopolitano, que fuerunt duo ex quatuor principalioribus Concilijs, que Eccleſia univerſalis recepit ſicut quatuor Chriſti Evangelia ut *in c. ſicut. XV. di.* & de his Concilijs ſeu ipſorum prohibitione habetur 1. *q.* 1. *ſicut Epiſcopus & ead. cauſ. q. iij. ex multis. & q. VII. ſi quis omnem.* pulchre per *Gregorium* 1. *q.* 1. & *c. fertur*, nec Papa excuſatur in his que prohibita ſunt quia ſimoniaca, ut *not. in c. ex parte. de offi. dele. & nō. in c. cum pridem. de pac.* nec in hoc dubitandum eſt, cum Papa ſubjaceat legi divine ut *in c. ſunt quidem XXV. q.* 1. & etiam Concilijs Generalibus, in his que concernunt ſalutem animarum, ut in dicto *c. ſicut.* ut ſupra latius dixi & optime etiam *fac. c. ſalvator* 1. *q. iij.* nec obſtat quod ſi dicatur Papa de ſimonia accuſari non poteſt quia ſtricte non eſt hereſis, de qua Papa accuſari poſſit, ut *not. gloſſ. in c. ſi quis pecuniam XXIX. di. nam gloſſ.* debet intelligi, quando ſimonia eſſet occulta, quia de delicto Papa non accuſatur cum preſumatur pro ejus ſanctimonia. ut *in c.* 1. *XL. di.* ſecus autem ſi eſt notoria & ſcandalizat Eccleſiam & illam adduxit quaſi in conſuetudinem & ſic eſt incorrigibilis, per id quod *not. gloſſ. in dicto c. ſi Papa XL. di.* que dicit, quod ſi notorium eſt crimen Pape, quodcunque ſit illud, ſi ex eo ſcandalizatur Eccleſia, poteſt

 accu-

accuſari & ſic vult quod non ſolum de ſimonia que eſt graviſſimum delictum, ſed quodcunque ſit illud ex quo ſcandalizatur Eccleſia, poteſt Papa de illo accuſari & ſic una gloſſ. debet limitari per alium; obmitto etiam alia quam plurima delicta, que probata ſunt in proceſſu, ut: perjurium, dilapidatio, translationes facte de invitis Epiſcopis contra decretum Concilij Conſtantienſis & multa alia de quibus in proceſſu, que ne videar in maledicta proſilire & infamare potius quam juſtitiam ſacri Concilij defendere, obmitto, cum predicta & quodlibet predictorum ſatis atque ſatis ad ſuſpenſionem & depoſitionem defendendas per ſe ſufficiat, unde ſi bene predicta ponderentur etiam omni proceſſu ceſſante ſufficienter ad ejus depoſitionem manutenendam & juſtificandam. nec obſtat ſi dicatur, quod ſuperius expreſſa non fuerunt in citatione expreſſa, ut puta, contemptus citationis, negatio auctoritatis Eccleſie, diſſolutio geminata Concilij, erectio conciliabuli Ferrarienſis; quoniam de his que contingunt poſt judicium inchoatum, que aliquo modo contingunt proceſſum inchoatum ſeu ejus cauſa deſcendunt, poteſt judex in animadverſione ſive punitione vel ſententia diffinitiva habere reſpectum, ut not. *in c. veritatis de do. & contu.* & *ibi gloſſ.* & hoc clarius ibi tetigi *in Lect. mea* nam Papa ibi in depoſitione cujusdam Epiſcopi ſententiam fundavit & nedum ſuper criminibus in proceſſu expreſſe deductis ſed etiam ſuper irregularitate quam contraxit, celebrando divina poſt ſuſpenſionem ſeu excommunicationem

contra

contra illa decreta vigore ſue contumacie, ſic in caſu noſtro omnia illa delicta provenerunt occaſione ſue contumacie ſuique contemptus & rebellionis, quam fecit contra Eccleſiam, merito de omnibus potuit ſacrum Concilium habere in ſua ſententia reſpectum, quin imô potuiſſet ſacrum Concilium tanquam ſupremam obtinens poteſtatem etiam delicta ſupervenientia, ſeparata omnino a proceſſu, ex quo erant ultione digna, punire etiam ſuper illo proceſſu, quia princeps non aſtringitur illo ritu judiciorum, ſed quomodocunque crimina claruerint, ferire illa poteſt ſententia ſua per hoc quod not. *Jo. And. in c. mandatum de reſcript. fac. tex. in c. ad petitionem de accu. & XXIIII. q. in c. ecce.*

Septimo & ultimo dignus erat depoſitione, cum ſepe numero in multis negavit Concilium Conſtantienſe ex quo ipſe primatus ſui originem traxit, nunc aſſerendo, quod in principio non fuerit Concilium Generale nunc negando validitatem aliquarum Conſtitutionum ejusdem, nunc negando ejus poteſtatem & multa alia aſſerendo, ut clariſſime colligi poteſt ex ſuis litteris preſertim noviſſime ad aliquos Dominos temporales & univerſitates ſtudiorum transmiſſis. Debuit ergo Concilium tanta & tam graviſſima tolerare; non enim patientia, ſed peſtifera potius negligentia nuncupanda foret ut inquit ille magnus *Leo XXIIII. q. iij. illud* ubi inter cetera ſic inquit, his quibus non poterit prodeſſe correctio non parcat abſciſſio,

 opor-

oportet enim Evangelicis meminiſſe mandatis, ut ſi vos oculus aut pes aut dextra ſcandalizaverit, manus a compage corporis auferatur; & poſt pauca ſubdit, nam ſuperflue extra eccleſiam poſitis reſiſtimus, ſi ab his, qui intus ſunt, vulnerantur, abjicienda prorſus peſtifera hec a ſacerdotali vigore patientia eſt, que ſibi met ipſis peccatis aliorum parcendo non parcit. hec ille. & preſertim defendendum erat & eſt illud magnum & preclarum Concilium Conſtantienſe, ex quo Eccleſia Dei abjecto inveterato ſciſmate unitatem priſtinam reaſſumpſit & multa alia preclara opera edidit, que omnia non ſine magno Chriſtianitatis ſcandalo vacillarent, illius auctoritate Concilij leſa & preſertim contra peſtiferam hereſin nonnullorum Bohemorum, qui in illo Concilio dampnati fuerunt, nam poſſent illum errorem ſequentes negare auctoritatem illius Concilij ad exemplum quondam Eugenij & revolvere multa & maxima ſcandala, que per illud concilium ſedata fuere. nam ut dicit Auguſtinus in epiſtola ad Jeronymum & habetur *in c. ſi ad ſcripturas. IX. di.* ſi ad ſcripturas ſanctas admiſſa fuerint vel officioſa mendacia, quid in eis remanebit auctoritatis, que tandem de ſcripturis illis ſententia proferetur, cujus pondere contentioſe falſitatis conteretur improbitas. hec ille. nam ſi Concilium erravit in uno facillime dicetur quod erravit in alijs, ut ibi, defendenda eſt ergo auctoritas illius concilij usque ad ſanguinem & animam oportuit ergo ad ſalutem totius corporis eccleſie intendere, ne ſicut dicit Proſper: ſicut ca-

ro

ro morbida & mortua ſi abſciſſa non fuerit ſalutem relique carnis putredinis ſue contagione corrumpit, ita iſti, qui emendari deſpiciunt & in ſuo morbo perſiſtunt, ne ſi moribus dampnatis in bonorum ſocietate permanſerint, eos ſue predicationis exemplo interficiant *ut XXIIII. q. iij. ecce.* ⊙ Opponere contra predicta adverſarii ſolent de aliquibus proteſtationibus nomine aliquorum Principum & Prelatorum aliquorum in dicto Baſilienſi Concilio, ut illa depoſitio non fieret factis; ad quas ſi bene adverterent, defenſionis clypeum nequaquam ex eis aſſumerent; nam ante factum, antequam lex edatur licitum eſt contradicere, exceptiones veriſimiles *s*) opponere, proteſtari & ſimilia facere, ſed poſtquam lex edita eſt per univerſitatem ſeu Concilium vel majorem partem ejusdem, legi & judicio univerſitatis ſtandum eſt. ut in *c. in iſtis iiij. di.* ubi dicit tex. quod in iſtis temporalibus legibus, quanquam de his homines judicent, cum eas inſtituunt, tamen cum fuerint inſtitute & firmate, non licebit de iſtis judicare, ſed ſecundum ipſas. unde gloſſ. ibi colligit, quod cum Papa vult condere canones, Epiſcopi poſſunt contradicere & allegare, quod non conveniunt conſuetudini regionis vel quid ſimile. Proteſtatio enim eſt declarativa conſenſus de preſenti, quod proteſtans non conſentit, non tamen ſequitur quod contradictio aliquorum per proteſtationem expreſſam habeat impedire, quod per totum Concilium vel ma-

s) exprimere.

jorem partem licite fit, judicatur enim in Concilijs a majori parte ut *in c. ſane LXV. di.* ibi. obtineat plurimorum ſententia ſacerdotum &c. nam idem eſt reperire in omni univerſitate ut *in l. quod major. ff. ad municip. & in leg. nomination. C. de decur. li. X. & in l. aliud. §. refertur. ff. de R. I. & c. 1. de his que fiunt a præfatis. cum ſimil.* unde eſto quod Principes, quorum nomine proteſtationes dicuntur facte habuiſſent vocem deciſivam in depoſitione Pape, attamen ex quo major pars Concilij imo due partes & ultra in depoſitione legitime conſenſerunt, paucorum proteſtatio Principum vel prelatorum non debet obſiſtere. ar. *in c. ſi quando. de elec. li. VI.* licet poſſet cum veritate dici, quod principes ſeculares non habent vocem, cum agitur de correctione Pape vel aliorum prelatorum ſeu clericorum, ut Imperator Theodericus Deo inſpirante in Concilio congregato contra Simachum Papam profeſſus eſt, inquiens, nihil ad ſe preter reverentiam de Eccleſiaſticis negotijs pertinere, committens tunc poteſtati Pontificum ſive vellent audire negotium contra Papam, ſive nollent. Idem & apertius voluit *Jo. And. in c. ſi. de his que ſi. a prel.* ubi concludit, quod in Eccleſiaſticis negotijs & clericorum correctionibus laici ſunt a Concilio excludendi. *ar. in c. Maſſana. de elec.* & expreſſius *in extrav. Bonifac. de offi. or.* debent. & cum hoc dicto *Jo. Andr.* tranſeunt communiter ibi Doct. nec video aliquem in hoc heſitaſſe. nam reſpectu Imperatoris ſolum fuit dubietas facta, an in caſu fidei ſcilicet, cum tractatur de novo Articulo

ticulo fidem tangente Imperator debeat intereſſe in Concilio. unde *tex. in c. ubi nam XCVI. di.* Ita Imperatorem alloquitur, ubi nam legiſtis Imperatores anteceſſores veſtros ſynodalibus conventibus interfuiſſe, niſi forte in quibusdam, ubi de fide tractatum eſt, que omnium communis eſt; que non ſolum ad clericos, verum ad laicos & ad omnes omnino pertinet Chriſtianos. hec ille. tex. not. qui ſolum reſervare videtur cauſam fidei. Idem videtur ſenſiſſe Martianus Imperator, qui in prima Act. Chalcedonenſis Concilij inter cetera dixit: nos ad fidem confirmandam, non ad potentiam oſtendendam exemplo religioſiſſimi Principis Conſtantini ſinodo intereſſe voluimus ut veritate inventa non ultra pravis *t*) doctrinis a vera diſcordet &c. & notanda ſunt illa verba: ad fidem confirmandam, non ad potentiam oſtendendam, quod etiam in caſu fidei princeps intereſt non ad potentiam oſtendendam. Ex quibus verbis puto inferendum, quod Principes & alij laici intererunt ad tractandum cum alijs ſed non ad *u*) decidendum, nam tractatus diviſus & ſeparatus eſt a deciſione ut *in c. tua. & c. fi. de his que fi. a prel.* nam laicis non licet ſibi vendicare illa ſpiritualia ut *in c. bene quidem XCVI. di.* habebunt ergo laici in cauſa fidei vocem conſultivam & non deciſivam niſi quatenus eis permittatur per Concilium, quin imo dixit Jo. An. quod etiam in cauſa fidei non eſt neceſſe laicos vocari ad Concilium cum ibidem diffinienda eis

 pote-

t) ipſis doctrinis.
u) ad dicendum.

poterunt poſtea in predicationibus publicari. dicit tamen notabile verbum, quod laici poterunt ad Concilium venire pro juſtitia petenda vel defendenda. *alleg. c. novit. de judi.* Ego allego tex. optimum *in c.* 1. *de ſponſ.* aliter tamen in cauſa fidei ſenſit *gloſſ. in dicto c. fi. & gloſſ. in c. Adrianus LXIII. di.* ſed quidquid ſit in alijs laicis puto quod Principes jure ſuo debent admitti, ubi tractatur de fide non ad potentiam oſtendendam ſeu ad diffiniendum, ſed ad fidem confirmandum, cum de pace Eccleſie & de ejus integritate teneantur Deo reddere rationem ut *in c. principes in fi. XXIIII. q. V.* eodem modo non curandum de proteſtationibus quorundam prelatorum, nam non eſt novum neque reprehenſibile, quod in univerſitate ſeu Concilio vota varia ſint *LXIII. di. ſi forte & c. nec novum. VIII. q.* 1. & ex diverſis conſiderationibus conſentientes & diſſentientes poſſunt ante factum juſte moveri, ſed per diſſenſum aliquorum, ex quo major pars remanet firma & legitime procedit, non debet officere minoris partis contradictio, nam jus fingit omnes conſentire, quando major pars conſentit. ut *in l. aliud. §. refertur. prealleg.* & eſt *tex. juncta gloſſ. in c. non poteſt. de re judi.* nam difficillimum & prope impoſſibile propter animorum diverſitatem que reſultat ex perſonarum varietate, quod omnes in Concilio poſſint in unam ſententiam convenire, nemine diſcrepante. nam in illo ſancto Niceno Concilio, ubi interfuerunt CCCXVIII. epiſcopi in cauſa hereſis contra *Arium*, fuerunt XVII. epiſcopi & quidem non de inferio-

ribus

ribus qui diſcrepantes ab aliorum judicio ſenſerant cum ipſo *Ario* heretico, ſed tamen prevaluit judicium majoris partis & illud tanquam a tota ſinodo emanaſſet, receptum ab Eccleſia univerſali fuit ut *in c. ſicut &. c. canones XV. di.* nec quisquam moveri debet quod in hoc Concilio Baſilienſi non fuit tantus numerus Epiſcoporum, quoniam ex quo Concilium fuit ibi legitime inſtitutum ut ſupra dictum fuit, non venientes vel inde ante tempus recedentes fecerunt ſe alienos & poteſtas tota reſedit penes remanentes ut patet ex *not. per gloſſ. in Cle. quo circa. de elec. fa. tex. in c. cum dilecti. de eleç. & Jo. An* apertiſſime voluit *in c. incauſis. de elec.* ubi tenuit validum & firmum eſſe quod factum fuit per XXX homines in univerſitate de qua erant homines centum & ultra, dicens, quod ex quo univerſitas fuit vocata per habentem poteſtatem, totum jus reſedit penes venientes, licet ſint pauci nec attingant majorem partem vel prope. ad idem quod not. *Inno. in c. 1. de maj. & ob. & in c. ij. de nov. op. nunt.* nam in Concilio illo Niceno famoſiſſimo convenerunt ſolum CCCXVIII. Epiſcopi & tamen non dubium quin longe plures numero remanſerint in eorum Eccleſijs. Item ſynodus Conſtantinopolitana acta fuit ex CL. Patribus, ſynodus Epheſina ex CC. & tamen valuerunt eorum diffinitiones, quanquam major pars Prelatorum Chriſtianitatis non interfuerit, quin imo eſt *tex. in c. ſexta ſynodus. XVI. di.* ubi narratur, quam plurimas ſynodos generales ex pauciſſimis Patribus congregatas fuiſſe & canones edidiſſe; &

nimi-

nimirum, nam ut dicit Cyprianus, magis ad unitatem quam ad *x*) pluralitatem Chriſtus advertit cum dixit: ubi duo vel tres in nomine meo congregati fuerint, ſum ego in medio eorum. ut habetur *in c. alienus XXIIII. q.* 1. obmitto quod multitudo numeroſa inferiorum tam prelatorum quam magiſtrorum interfuerit in dicta depoſitione; nam & tempore Apoſtolorum vocabantur etiam ſeniores de Eccleſia ultra Apoſtolos & etiam in arduis fiebant diffinitiones nomine Apoſtolorum & ſeniorum ut *Act. XV.* Item reperio quod *Leo* Papa ſynodum congregavit Rome cum cuncto clero & populo Romano ut *in c. ſynodo LXIII. di.* ubi inter cetera in diffinitione ponuntur hec verba: Ego quoque *Leo* ſervus ſervorum Dei Epiſcopus cum cuncto Clero & populo Romano conſtituimus confirmamus & corroboramus &c. ad idem *c. ad ſedem. XXXV. q. V.* ubi Papa convocavit ad Concilium Epiſcopos & clericos ac judices diverſarum Provinciarum. ad idem *c. in nomine Domini. XXIII. di.* ubi legitur Epiſcopos, Abbates, presbyteros & Diaconos interfuiſſe & conſediſſe in concilio ut *in c. convenientibus* 1. *q. VII.* probatur. Idem de monachis vel ſaltem de Abbatibus, exponendo monachos pro Abbatibus, ut exponit ibi *gloſſ. & in c. Anaſtaſius XIX. di.* expreſſa fit mentio de Epiſcopis & presbyteris & cunctis clericis eccleſie Catholice. & *in c.* 1. *XVI. di.* fit mentio ſpecifice; in genere de presbyteris. Item in Conſtantienſi, Senenſi & Piſano Concilijs temporibus noſtris fuerunt admiſſi

x) quam ad qualitatem.

admiſſi etiam inferiores, & idem vidimus ac videmus in Concilio Baſilienſi. unde ex quo admiſſi fuerunt ſive de jure ſive de gratia, vocem habere debuerunt, nec potuerunt excludi nec fuerunt excluſi, quin imo videntur in poſſeſſione vocis dande, illud autem certiſſimum eſt ut ex juribus ſuperioribus patet, quod nedum clerici inferiores ſed etiam laici poſſunt ad Concilia convocari & eis poteſt vox communicari ut *in c. Adrianus ij. & in c. in ſynodo. LXIII. di. & in juribus alijs ſupra allegatis.* ex predictis autem clare patet legitime fuiſſe ad ſuſpenſionem & depoſitionem ejusdem quondam *Eugenij* per ſanctam ſynodum Baſilienſem proceſſum & per conſequens ſede vacante potuit & debuit ad electionem novi Pontificis procedi. & hoc de Tertio dubio.

Ex quibus cognita nunc geſtorum veritate non multitudini ſed veritati adherendum eſt. Et preſertim hoc efficere debet sereniſſimus Romanorum Rex, qui ut primus eſt inter orbis Principes & ſpecialis protector & advocatus Eccleſie, ita debet eſſe primus in agnitione veritatis; non enim eſt heſitandum, quod eum alij facillime ſequentur, cum in hac re aſſidue ſine aliqua *y*) paſſione ſe oſtendit. Vidimus enim fidem Chriſtianam apud pauciſſimos in principio conſtitiſſe, ſed quia veritate & juſtitia referta *z*) erat, dilatavit fimbrias a mari usque ad mare; & tempore Ariani pauciſſimi epiſcopi in vera fide Chriſtiana remanſerunt, tandem

y) aliqua pactione.
z) recepta.

tandem quia Chriſtus Eccleſiam ſuam non deſerit, conculcato errore prevaluit veritas, que omnia ſuperat; non aliter in hoc negotio preſentis diſſidij futurum ſperamus, quod ut cito fiat, Chriſtus concedat. Amen.

Finis Tractatus Panormitani de Concilio Baſileenſi.

Premiſſa in effectu fuerunt propoſita in *Francfordia* Maguntinenſis Dioceſis per Reverendiſſimum in Chriſto Patrem & Dominum Dominum *Nicolaum* divina miſeratione ſacro ſancte Romane Eccleſie tit. Baſilice XII. Apoſtolorum presbyterum Cardinalem, *Panormitanum* vulgariter nuncupatum, ſacri Baſilienſis Concilij legatum, in preſentia oratorum ſereniſſimi Principis Domini *Friderici* de Domo Auſtrie Romanorum Regis & Dominorum ſacri Romani Imperij Electorum videlicet Dominorum Epiſcopi Auguſtenſis, Epiſcopi Chimenſis, Marchionis de Rotelen & ceterorum per dictos Regem & Electores &c. deputatorum de Menſe Junij Anno Domini MCCCCXLII°.

Digitized by Google

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK

ÖNB
+Z150704001